שייט קייקים ואבובים
וטיולי ג'יפים
בפארק הירדן (צפון מזרח הכנרת)
טל' 06-920622, 921078
פקס' 06-921104

יום ה', 11.8.1994, ד' באלול תשנ"ד ■ שנה 52, גליון 15549 ■ 2.90 ש"ח

מרכז הנופש ארזה
נוצא עילית בשערי ירושלים
אגודה של מקום טובל בירק
חוויה ברה"ש ובסוכות
החדרים שממיים * כשר למהדרין
בחדרים - בסגנון קלאסי והבאוהאוס
...
חבטח מקומך בחגים
טל' 02-342291-2 - 177-022-8151

ישראל תעביר לפלסטינים תוך שבועיים סמכויות למינהל עצמי

כך סיכמו רבין וערפאת שנפגשו במחסום ארז □ זאת, בתנאי שהפלסטינים יוכיחו יכולת לממן את הממשל העצמי

מאת **גאילי שחר, רמי שני**

תוך שבועיים תעביר ישראל לפלסטינים סמכויות מוקדמות למינהל עצמי ביהודה ושומרון. זאת, בתנאי שהפלסטינים יוכיחו יכולת לממן את עלות השלטון העצמי. כך סוכם בפגישה שקיים אתמול ראש הממשלה, יצחק רבין, עם יו"ר אש"ף, יאסר ערפאת.

זו היתה הפגישה הראשונה פנים אל פנים בין שני המנהיגים מאז הגיע ערפאת ב־1 ביולי לעזה כדי לעמוד בראש רשות האוטונומיה.

עוד הוחלט, כי ועדות המו"מ לנושא העברת הסמכויות המוקדמות והבחירות בשטחים תתכנסנה בתחילת השבוע הבא ולאחר מכן תתכנס ועדת הקישור בראשות שמעון פרס ונביל שעת' ואם יהיה צורך תשוב ותיערך פגישה בין רבין וערפאת.

בפגישה השתתפו גם שר החוץ, שמעון פרס; השר יוסי שריד; סגן שר הבטחון, מרדכי גור; סגן הרמטכ"ל, אלוף אמנון שחק; האלופים דני יתום, דני רוטשילד ועוזי דיין; מנכ"ל משרד ראש הממשלה, שמעון שבס; מנכ"ל משרד החוץ, אורי סביר; ומנהל לשכת ראש הממשלה, איתן הבר.

בפגישה עלו כל הנושאים המעכבים את מימושה של הצהרת העקרונות שנחתמה בין ישראל לאש"ף. ערפאת עמד על כך שעניין לא נעשה דבר להעברת סמכויות מוקדמות לפלסטינים בגדה המערבית, בנוסף לעזה ויריחו.

התשובה שקיבל ערפאת היתה שבניגוד לעזה, משם ישראל יצאה – הרי ישראל אינה מתכוונת לצאת מיהודה ושומרון ותהליך רק יתפרס שם בצורה אחרת. לכן, נאמר שם, לפני שמעבירים סמכויות בנושאי חינוך ובריאות יש לוודא שהפלסטינים יוכלו לממן את העלויות.

לערפאת נאמר, כי עליו להתחיל ולגבות מיסים כמתחייב וכי בכל יישות המקבלת על עצמה להעניק שרותים מקובל לגבות מיסים. נציגי אש"ף אמרו, כי אש"ף דווקא התחיל לגבות מיסים בעזה.

אפשרות אחרת שהועלתה היא לפנות במשותף למדינות התורמות להעביר סיוע ביניים לאש"ף.

ערפאת תבע להתחיל מייד בהכנות לקיום בחירות ורבין השיב כי ניתן להתחיל במו"מ אך לא מדובר במו"מ קצר. סוכם, כי ביום שני ושלישי תתכנסנה הוועדות העוסקות בהעברת סמכויות ובהכנת הבחירות. בירושלים מעריכים, כי המו"מ על הסמכויות המוקדמות יסתיים במהירות, בעוד שבכל הקשור לבחירות הדרך עוד ארוכה.

ערפאת גם מחה על ההבטחות שניתנו לירדן בעניין ירושלים, על מתן העדיפה לירדן במקומות הקדושים לאיסלם. התשובה שקיבל היתה, כי לירדנים לא הובטח דבר על חשבון הפלסטינים וכי הווקף הוא האחראי כעת למקומות הקדושים.

ראש הממשלה, יצחק רבין, שהתייחס לנושא בתשובה לשאלות עיתונאים הדגיש, כי "פה ושם היו הערות על ירושלים", וכי נושא ירושלים לא נדון מאחר וסוכם לדון בו במסגרת המו"מ על הסדר הקבע.

ערפאת אגב, כפי שנימסר, לא העלה בקשה לבוא ולבקר בירושלים. כשנשאל האם יבוא להתפלל בירושלים, השיב ערפאת בבטחה: "כן, אני אגיע, זה רק עניין של מציאת זמן נכון לכך".

ראש הממשלה אמר בתום השיחות כי העלה בפני הפלסטינים את הבעייתיות של התגברות האלימות ברצועה. "הרגשתי בפני היו"ר, שבשבילנו המטרה היא ביטחון", הדגיש רבין.

ערפאת עמד בדבריו על חשיבות המיפגש במתחם ארז להמשך קיום ההסכמים. הוא הודה על האירוח לו זכתה המשלחת הפלסטינאית והביע נכונות להמשיך להיפגש, ולו רק ללחיצות ידיים.

"ולו רק כדי ללחוץ ידיים". ראש הממשלה, יצחק רבין, ויו"ר אש"ף, יאסר ערפאת במחסום ארז (צילום: אי.פי)

8 אסירות בטחוניות שוחררו מכלא השרון

הנשיא עזר ויצמן, שחנן את האסירות, הציע לבחון מחדש את שיטת המעצרים המנהליים

(ע). 8 האסירות הפלסטיניות שנשיא המדינה חנן בעונשן, שוחררו אתמול אחה"צ מכלא השרון. במשרד המשטרה הדגישו, כי מדובר באסירות ללא "דם על ידיהן".

האסירות הן כולן תושבות מזרח ירושלים והשטחים, אשר נכלאו לתקופות מאסר שונות. הן נשפטו על עבירות של פגיעה בשוטרים וחיילים, נסיון פגיעה ונשיאת סכינים.

8 האסירות ששוחררו הן: חולוד בת מוחמד שרבטי, רובה בת אבו נג'ה, אסמהאן בת חלים ג'רדאת, אלה בת עטא באדר, סעירה בת יוסף חמידן, ראינה בת מוחמד כנען, פטמה בת חליל שמאלי, אביר בת סעיד אל סנאווי.

צויין, כי במהלך הדיונים לקראת שיחרורן של האסירות, הציע נשיא המדינה עזר ויצמן לבחון מחדש את הפעלת שיטת המעצרים המינהליים בזמן שישראל מתקדמת לקראת שלום באזור. הנשיא הביע ספק לגבי שימוש בתקנות ההגנה לשעת חרום ואמר, כי אם יש הוכחות מוצקות לגבי העצירים המינהליים, יש להעמידם לדין.

במהלך הדיונים, נמסר לנשיא שיש כוונה לקצר את מעצרו של אחד העצירים המינהליים היהודיים.

האסירות יצאו יצאו את שערי כלא השרון בשעה 7 בערב. רק מעט בני משפחות ששמעו על הודעת השחרור ברדיו באו לקבל את פניהן. עמוסות במטלטלין, מחייכות, תבעו האסירות נמרצות לשחרר את כל האסירים הבטחונים, ויצאו כל אחת לדרכה.

המשך בעמוד 8

הטייס שהפציץ בטעות בית בלבנון יפרוש מצה"ל

מירי הפצצה ששוגרה בטעות נהרגו 10 אזרחים

□ **אהרן קליין**

טייס חיל האוויר, שהושעה השבוע בשל אחריותו לירי בטעות על בית בכפר דייר אל זהרני בסוף השבוע שעבר – יפרוש מצה"ל. כך העריכו אתמול גורמים בכירים בחיל האוויר. הטייס, בדרגת סגן, שירת בטייסת מטוסי אף־16, הושעה מטיסות מבצעיות על ידי מפקד חיל

המשך בעמוד 8

19
מיקי ברקוביץ' עבר להפועל ת"א
לאחר שנדחה ע"י מכבי ת"א, עבר מיקי לאוסישקין

18
חיפה התרחקה מהחלום האירופי
גם השוער המצויין רפי כהן לא מנע ההפסד לזלצבורג 2:1

11
קופות קטנות
פרופ' יאיר שמירא קורא לחלוקת קופת חולים הכללית לקופות אזוריות

11
גט בסחיטה
ח"כ נעמי בלומנטל, מהפעילות למען מעמד האשה, לוחמת בסרבני הגט

בגליל המערבי כבר חזרו לשיגרה לאחר ירי הקטיושות

מאות נופשים חזרו לכפר הנופש אכזיב, לאחר בריחה בהולה בליל □ עובדי מס רכוש במחוז הצפון החלו בבדיקת הנזקים באיזור

למרות המתיחות בגבול הצפון, החיים בקיבוץ דפנה שבגליל העליון נמשכו כרגיל ואלפי מטיילים באיזור עם ילדיהם (צילום: חנוך גרייניצר/...)

□ **יאיר מידן, עתי"ם**

חיי השיגרה שבו לגליל המערבי ולאתרי הנופש הגיעו מאז שעות הבוקר של יום א' מאות רבות של מטיילים.

משה גבעתי, מנהל אתר ראש הנקרה, מסר, כי עד אתמול בצהריים הגיעו כ־700 מבקרים לאתר הרכבל, בהם ישראלים ותיירים וכן נופשים רבים עם ילדיהם.

הוא אמר, כי עשרות מתקשרים לברר אם האתר פתוח לקהל.

גבעתי ציין, כי בשבת הגיעו לאתר כאלף איש, שלא חששו לבקר בו, למרות מטחי הקטיושות. "אנו מקווים שבתוך יממה יבינו הכל שדבר לא קרה כאן. לא קיבלנו כל הוראות לעשות את הלילה במקלטים או בחדרי ביטחון, והכל כאן מתנהל בשלווה," אמר.

בכפר הנופש אכזיב מציינים, כי מאז אתמול בבוקר ניכרת תנועה חוזרת של נופשים המבקשים לשכור במקום חדרי אכסון, לאחר שבליל שבת עזבו בבהילות כ־400 נופשים את האתר.

סגן שר החינוך, מיכה גולדמן, מסר, כי משרד החינוך החליט להוציא את ילדי קו העימות בצפון לארבעה ימי קיטנה, וכי הדבר ייעשה תוך תיאום עם ראשי המועצות של מטה אשר ומעלה יוסף.

עובדי מס רכוש במחוז הצפון החלו בבדיקת הנזקים, שנגרמו אתמול בגליל המערבי עקב ירי טילי הקטיושה ובהערכתם...

במוצאי שבת יצאו ... רכוש לבית משפחת כהן, ... מבניה נפצעו, כדי לאמוד את הנזקים בבית המשפחה ... נוספים בישוב.

כמו כן נשלח לישוב ... האגף לבנייה כפרית ... השיכון, להערכה ... הנזקים בבית המשפחה ... שמסביב.

סוכם, כי אגף מס רכוש ... למשפחת כהן מקדמה ... שקל.

בנוסף, יצאו אתמול ... חקלאיים כדי לבדוק ולהע... היקף הנזקים הכספיים ... למטעים שבאיזור עקב הירי.

פשרה: תוכניות המתאר במודיעין ישונו מעט והקברים לא ייפגעו

□ **יאיר מידן**

ועדת השרים המיוחדת לעניין העיר מודיעין גיבשה פשרה בעניין הקברים העתיקים.

לפי ההצעה, יוכנסו שינויים בתוכנית המתאר של העיר מודיעין, כך שלא תהיה פגיעה בקברים עתיקים. במקומות מספר יוחלט כנראה על בנייה באופן שלא יפגע בקברים.

אמש הובאה הפשרה לידיעת ראש הממשלה יצחק רבין ולהכרעתו.

הרב הראשי לישראל ... בקשי דורון, ומנכ"ל משרד ה... עו"ד זאב רוזנברג, הביעו ... בערב שביעות רצון מהחלט... הממשלה יצחק רבין. לאו... החלטת ועדת השרים ... החפירות במערות הקבורה נמ...

ועד הנצחת זכר המנהיג — תופיק זיא[ד]

מזמין אתכם להשתתף בטקס הארבעים לזכר ראש סיעת חד"ש בכנסת וראש עיריית נצרת

תופיק זיאד

אשר יתקיים ביום רביעי, 10.8.94, בשעה 17.30, בחצר ביה"ס תיכון עירוני בנצרת

הערה: לא נשלחו הזמנות אישיות, והזמנה זו הנה אישית לכל אדם.

צעיר מקיבוץ סאסא נהרג בהתהפכות טרקטור

מיכאל שטרית (22) מקיבוץ סאסא, נהרג אתמול אחה"צ בהתהפכות טרקטור באזור המגפטות של קיבוץ גונן.

שטרית התהפך לתוך תעלת ניקוז ונמעך מתחת לטרקטור.

חבריו משו אותו לאחר מאמצים מתעלת הניקוז, אך הוא היה ללא רוח חיים.

נסיונות של צוות מד"א להחיותו לא הועילו, ורופא קבע את מותו.

גופתו של המנוח הועברה למכון לרפואה משפטית באבו כביר לבדיקה, אם מת ממעיכה או מחנק בתעלת הניקוז.

פיס צ'אנס			
ההגרלה מיום 5.8.94			
♣	♦	♥	♠
7	10	Q	A

התחזית
התחזית להיום: מעונן חלקית עד בהיר. טמפרטורות רגילות בעונה.
הטמפרטורות החזויות: ירושלים 20°30, רמת הגולן 15°29, הרי הגליל 17°27, חיפה 21°32, דגניה א' 22°37, עפולה 19°33, תל־אביב 21°23, עזה 23°30, באר־שבע 20°34, אילת 26°34.

530 אלף נשים ייפגעו מהרפורמה בביטוח לאומי ויישום מס בריאות

ההסתדרות דורשת ממשרד האוצר להעניק לנשים נשואות עובדות נקודת זיכוי נוספת בערך של 107 ש"ח נוכח הפגיעה הצפויה בשכרן עם החלת הרפורמה

הוועדה המרכזת של ההסתדרות החליטה אתמול, בישיבתה השבועית, לתבוע ממשרד האוצר מתן פיצוי לנשים נשואות עובדות.

הפיצוי המוצע הוא נקודת זיכוי נוספת בערך של 107 ש"ח.

העילה לדרישה: הפגיעה הצפויה בכ־530 אלף נשים עובדות ונשואות עם החלת הרפורמה הכוללת בביטוח הלאומי ועם הפעלת חוק ביטוח בריאות ממלכתי.

לפי בדיקה של המכון למחקר חברתי־כלכלי, נשים נשואות עובדות ייפגעו בשכרן נטו לעומת שאר הציבור אשר יהנה מן הרפורמה הצפויה. הצעות ההסתדרות בשלב זה הן בגדר טיוטה בלבד וגם איומי ההסתדרות, לפי המזכ"ל חיים רמון, הן בגדר טיוטה בלבד.

לפי יו"ר המכון למחקר חברתי־כלכלי בהסתדרות, ד"ר רובי נתנזון, הרפורמה המתוכננת במס הכנסה בשילוב הרפורמה בביטוח הלאומי ומס הבריאות אמורות לשפר את שכרם נטו של שכבות הביניים בישראל.

לדבריו, מאחר שנשים עובדות ונשואות זוכות להנחה במס האחיד בשיעור של 30%, הן ימצאו את עצמן מופסדות ומפסידות. לפיכך באה הדרישה למתן הזיכוי תוך כוונה לשפר את הכנסתן תוך התאמה מסוימת לשכר הגברים.

יצוין, כי ארגוני הנשים, ובראשן נעמ"ת, הזהירו בשעתו על קיפוח הנשים העובדות, אך רמון ואחרים דחו בקורת זו מכל וכל.

לפי מסמך עבודה שהוכן על־ידי כלכלנית המכון, זיוה אלמוג, ורואה החשבון אלחנן רומיַנסקי, העלות השנתית של מתן הפיצוי מוערכת בכ־400 מיליון ש"ח.

ללא מס ארגון, מתן נקודת זיכוי לאשה נשואה עובדת יביא לאי־הפסד מהרפורמה המשולבת עד לשכר של כ־11 אלף ש"ח ברוטו בחודש ועם מס ארגון צער זה יביא לאי־הפסד מהרפורמה, לאשה נשואה עובדת, שמשתכרת עד לכ־7,500 ש"ח ברוטו.

מהפכה בחינוך בעקבות גידול משמעותי בתקציב

□ **נעמי ריפתין**

במסגרת ישיבת הממשלה, שדנה היום בנושא התקציב, אמר השר אמנון רובינשטיין, שהגידול המשמעותי בתקציב משרד החינוך נוצל להגדלת שכר המורים, אך גם לתחילתה של מהפכה בחינוך.

רובינשטיין ציין, כי השינויים והרפורמות במערכת החינוך תכליתם ליצור דמוקרטיזציה בהשכלה הגבוהה ולצורך זה – להגדיל את מספר הזכאים לבגרות בכ־10% תוך שלוש שנים.

כדי להגיע ליעד זה, מציע המשרד תוכניות מיוחדות, כגון תוכנית המסייעת לתלמידים גבוליים לעבור את הבגרות. בשנה הקרובה ישתתפו בה כ־7,000 תלמידים.

כן פועל המשרד עם המועצה להשכלה גבוהה להוסיף 30 אלף מקומות במוסדות להשכלה גבוהה עד 2,000. בשנת הלימודים הבאה יתוספו כ־11 אלף מקומות.

באר־שבע מוחה נגד הפיכת המזבלה האזורית לארצית

□ **רמי שני**

עיריית באר־שבע החליטה להילחם בכל כוחה בהחלטת הממשלה להפוך את אתר הפסולת בדודאים לאתר ארצי.

מאבק העירייה מקיף כמעט את כל המוסדות הארגוניים בבאר־שבע, והצטרפו אליו עשרות גופים כלכליים בעיר ובאיזור.

באחרונה קיבל המשרד לאיכות הסביבה החלטה בדבר הגוף שיתפעל את האתר, ולדעת גורמי שמירת הסביבה בנגב הסכום אותו הקציבה החברה הזוכה, ממ"מ – 20 שקל לטיפול בכל טון – אינו מספיק.

בעירייה חוששים מהשפעות שיהיו לאתר על איכות החיים בעיר ובסביבותיה.

גורמי איכות הסביבה בנגב חוששים, כי העירייה איחרה את המועד משום שהיתה צריכה לצאת לפעולה ב־89', כשהתקיימו הדיונים על תוכניות המתאר הארציות לאתרי פסולת.

ברשות שמורות הטבע אומרים, שאם המקום יופעל ויתוחזק כראוי, הוא לא יהווה מפגע תברואתי.

אתמול החלה מועצת הנוער בבאר־שבע להחתים עצומה במקומות שונים בעיר, כדי לשלוח אותה לשרים הממונים על התוכנית.

בית המשפט המחוזי קיבל אתמול את עתירתו של היועץ המשפטי של העירייה וקבע, כי עד שלא יתברר הנושא בבית המשפט, אסור לכל גוף שהוא להתחיל בהכשרת דודאים לאתר פסולת ארצי.

פיצוץ במו"מ בין הסתדרות עובדי האירוח והתאחדות בעלי מלון

האגף לאיגוד מקצועי יאשר סכסוך עבודה בימים הקרובים

□ **אבשלום קווה**

מזכירות הסתדרות עובדי האירוח הכריזה אתמול על סכסוך עבודה לאחר שהמו"מ בין נציגות העובדים לבין נציגי התאחדות בעלי המלון נקלע למבוי סתום.

המחלוקת נסבה סביב תביעת נציגי העובדים למתן תוספות שכר של כ־7.5% לכל שנת הסכם, האמור להימשך שנתיים.

כמו כן דורשים מזכיר האיגוד, ששון אפרתי, ונציגי העובדים החלת הסכם שכר המינימום במלואו על העובדים הבלתי־מקצועיים, כאשר הבסיס לכך הוא שבוע עבודה מקוצר בן 40 שעות.

בישיבת המו"מ האחרונה טען יו"ר ועדת העבודה של התאחדות, אהרון שחם, המשמש משנה למנכ"ל רשת מלונות "דן", כי התוספות הנדרשות מצד נציגי העובדים מוגזמות ובתי המלון לא יוכלו לעמוד בכך. בענף מועסקים כ־28 אלף עובדים.

לטענת אפרתי, אין בסיס לרחייה, משום שהענף המלונאות נמצא זה בשנתיים בפריחה שלא ידע כמוה. לדבריו, עם החלת הסדר השלום עם ירדן ואולי אף כניסה של מדינות נוספות למעגל יילכו ויתפחו רווחי המלונאים.

יצוין, כי בשנתיים האחרונות נרשמה בבתי המלון תפוסה ממוצעת של 60%־70%, הנחשבת מכובדת למדי.

האגף לאיגוד מקצועי אמור לאשר בימים הקרובים את סכסוך העבודה.

אם לא יחול שינוי של ממש בעמדת המעסיקים יפתחו העובדים לאחר שבועיים, מיום קבלת האישור של ההסתדרות בעיצומים וייתכן שהדבר יוביל לשביתה כללית בענף.

קורס קדם־טירונות להכשרת עולים אתיופיים למגוון התפקידים בצה"ל

46 חיילים, עולים מאתיופיה, סיימו קורס מיוחד קדם־טירונות, המכשיר אותם לשרת במגוון תפקידים רחב בצה"ל.

הקורס מתקיים מיד לאחר הגיוס לצה"ל, אך לפני הטירונות.

הוא מיועד להכשיר את העולים מאתיופיה ולהעמידם בקו אחד עם מתגייסים אחרים לתחילת הטירונות, כדי שלאחר הטירונות יוכלו להשתלב בכל תפקיד, כולל ביחידות מובחרות.

סגן שר החינוך, מיכה גולדמן, הורה לצה"ל ולמשרד הביטחון על התוכנית המיוחדת והחשובה, שתסייע לעולים בקליטתם בחברה הישראלית.

נעמי ריפתין

חיל האוויר שוקל להעביר את ביה"ס הטכני לבסיס נבטים

גורמים בכירים בצה"ל: סגירת הבסיס והוצאת הטייסות המבצעיות ממנו מתוכננים ללא קשר לכוונה לקצץ בתקציב צה"ל □ גורמים באוצר: ניסיון הרמטכ"ל לאיים בסגירת הבסיס אם יקוצץ התקציב הינו נסיון שקוף שאינו מתבסס על עובדות כלל

□ אהרון קליין

בחיל האוויר נבדקת האפשרות להעביר את בית הספר הטכני של החיל הנמצא בחיפה לבסיס החיל בנבטים שבדרום הארץ. כך גילה אתמול גורם בכיר בחיל האוויר. לדבריו, העברת בית הספר הטכני היא אחת האפשרויות הנבדקות בחיל. פינוי הטייסות המבצעיות מהבסיס הינו במסגרת ההערכות החדשה של החיל.

אותו גורם הוסיף, כי בחיל מודעים לאפשרות שהעברת בית הספר הטכני מאיזור הקריות בחיפה לבסיס מרוחק כמו נבטים עלולה לגרום לירידה משמעותית במספר המעוניינים להצטרף לבית הספר המכשיר בתנאי פנימיה חניכים, שעם גיוסם לצה"ל מהווים את מקור כוח האדם העיקרי למערך הטכני של חיל האוויר.

גורמים בכירים בצה"ל אמרו אמש, כי סגירת בסיס נבטים והוצאת הטייסות המבצעיות ממנו מתוכננת בחיל האוויר ללא קשר לבעיות התקציב הקשות ולכוונה לקצץ בתקציב צה"ל לשנה הבאה. גורמים בכירים באוצר ציינו, כי נסיון הרמטכ"ל לאיים בסגירת הבסיס באם יקוצץ תקציבו של צה"ל הינו נסיון שקוף שאינו מתבסס על עובדות כלל.

דובר צה"ל מסר בתגובה, כי הוא דוחה מכל וכל את הטענה, כי הרמטכ"ל הטעה בדיווחו לממשלה על ההחלטה כביכול לסגור את שדה התעופה נבטים. הרמטכ"ל מוסר לממשלה דברים כהווייתם, גם כשהאמת אינה נעימה ומחייבת הכרעות קשות. לגופו של עניין – שר הביטחון והרמטכ"ל, שהינם הגורמים המוסמכים לאשר סגירת שדות תעופה, דנו בנושא שדה התעופה אך טרם קיבלו החלטה: זאת כל עוד לא החליטה הממשלה האם להיענות לדרישת המשרד להגדיל את תקציבו.

מפקד חיל הים: הסורים מחדשים מערכות לחימה ימיות

(ע). "במקביל לתהליך השלום, ממשיכים מחבלים מארגוני הסירוב לנסות לחדור דרך הים אל מדינת ישראל, מצפון מחדשים הסורים מערכות לחימה ימיות במקביל לתהליך ההידברות המדיני, והפריפריה מתעצמות מדינות ערב באמצעי־לחימה מתקדמים המאיימים על נתיבי השייט שלנו" – אמר אתמול מפקד חיל הים האלוף עמי איילון, בטקס סיום קורס חובלים שנערך בבסיס ההדרכה של צה"ל בחיפה.

מפקד חיל הים אמר, כי הסמכת מחזור מפקדים צעירים בחייל הוא יום חג שבו יש לבחון את היעדים שחיל הים מציב לפניו, מעין "חשבון נפש חיילי".

בזירת ים סוף – אמר אלוף איילון – מפליגות ספינות דבור עם ספינות משמר ירדניות בליווי יאכטת המלך המארחת את ראש ממשלת ישראל, ואילו ברצועת עזה קיים שיתוף פעולה ימי עם המשטרה הפלסטינית למניעת חציית מחבלים את הגבול הימי.

להערכתו, גם בעתיד יהיה על חיל הים להמשיך ולהפליג בים על מנת לתת ביטחון, הן מפני מחבלים והן מפני ציים המאיימים על אינטרס ישראלי בים. "אנו מאמינים שבעתיד הרחוק יהיה עלינו להפליג לטווחים רחוקים יותר על מנת להתריע, להרתיע ובמקרים מסויימים אף לסייע בהכרעת המלחמה. אנו מאמינים שאם אכן נקרין את יכולתנו לבצע המשימות בים, נסייע לתהליך השלום ולחיזוק נטיה."

שיתוף פעולה בטחוני בין ישראל לפפואה גינאה החדשה

ראש הממשלה ושר הביטחון, יצחק רבין, ושר ההגנה של פפואה גינאה החדשה, PAUL TARCCICIUS TOHIAN, חתמו אתמול בלשכת שר הביטחון על מזכר לשיתוף פעולה בטחוני. מערכת היחסים בין ישראל ופפואה ניו גינאה קיבלה תאוצה מאז ביקורו בארץ, ביוני 1993, של סגן ראש ממשלה ושר האוצר של פפואה ניו גינאה, כאורח שר האוצר שוחט, אז נחתמו הסכמי שיתוף פעולה בחקלאות. (צילום: אילן אוסנדרייבר/ישראל סן)

ששה הרוגים ושבעה פצועים בפיצוץ רימון ישן ומיכלי גז בעזה

עזה, (ע). 6 אנשים, בהם שני ילדים, נהרגו ועוד 7 נפצעו, מתוכם 4 באורח קשה מאד, כתוצאה מפיצוץ שאירע אתמול בשכונת סג'עייה שבעזה. כוחות משטרה ואמבולנסים הגיעו למקום האירוע מיד לאחר הפיצוץ בשעה 3 אחה"צ.

מחקירה ראשונית עולה, כי הפיצוץ אירע כנראה בשל מטען חבלה ישן, אשר ילדים שיחקו בו והוא התפוצץ. כנראה שכתוצאה מהפיצוץ, נפגעו גם בלוני גז שהיו בסמוך וכן משאית שהובילה חלב.

ההרוגים והפצועים הועברו לבתי חולים שיפא ואל־אהלי שבעזה.

שר התיירות: ניתן להגיע ל־2.5 מיליון תיירים ב־95'

□ סימה באר

שר התיירות, עוזי ברעם, מסר בישיבת הממשלה כי בעקבות ההסכם עם ירדן ואווירת השלום באיזור ניתן יהיה להגיע בשנת 1995 ל־2.5 מיליון תיירים שיגיעו לישראל ולהכנסה של 3.5 מיליארד דולר.

להערכתו של השר, תלויה התפתחות זו גם בהמשך התפתחות היחסים עם הוותיקן וביקור אפשרי של האפיפיור בארץ.

שר התיירות דרש מהממשלה להפנות תקציבים גדולים יותר לענף התיירות שלדבריו הוא הנושא הכלכלי היחיד היכול להתפתח בצורה דרמטית בעידן השלום. "זהו הענף היחיד שהוצאה קטנה יחסית יכולה להביא לתשואה גדולה בעוד שהשקעת כספים בנושאים אחרים כמו הקליטה והבריאות יתרמו מעט יותר לרווחת הציבור, אולם לא יביאו את ישראל לכיוון הנכסף של עצמאות כלכלית", אמר השר ברעם.

צה"ל מתנגד להמשך הפעלת ביה"ח בגומה

□ פאר־לי שחר

משרד החוץ יבדוק דרכים להמשיך בהפעלה של בית החולים [...] שלושה חודשים נוספים לפחות, לאחר שצה"ל הודיע כי הוא אינו [...] בהמשך מתן הסיוע ברואנדה. כך עולה מדיון פנימי שקיים אתמול סגן [...] החוץ יוסי ביילין. נימוקי המשרד אינם רק הומניטריים אלא גם מדיניים [...] ההד החיובי שניתן לפעולת הסיוע של ישראל.

לעדי ורונן כץ
שפע ברכות ואיחולים
לרגל נישואיכם
"הדפוס החדש"

רן כהן יציע לקרוא לקיסר ולובלסקי ולעוד כ־60 איש לוותר על הפנסיה התקציבית

□ אבשלום קווה

יו"ר הוועד הפועל, רן כהן יעלה ביום ראשון הקרוב בישיבת מוסד זה הצעה לקרוא לכל הבכירים שעבדו בהסתדרות אשר מקבלים כיום משכורת ממוסד זה או אחר לוותר על חלק מהפנסיה התקציבית שלהם ובכך לסייע בצמצום גרעון ההסתדרות.

מדובר בין השאר בשר התחבורה, ישראל קיסר ששימש מזכ"ל ההסתדרות, במאשה לובלסקי, מזכ"ל נעמ"ת לשעבר וכיום סגן שר המסחר והתעשייה.

מדובר בקרוב ל־60 בכירים אשר עבדו בהסתדרות באחד מפרקי חייהם ועדיין מקבלים באמצעותה פנסיה תקציבית. ההוצאה של ההסתדרות לתשלומים אלו מגיעה לקרוב ל־8 מיליון שקל בשנה.

על המשמר
לציונות לסוציאליזם לאחוות עמים
עורך ראשי: צבי טימור — מנכ"ל: יוסף הולנברג
עורך משנה: ישראל זמיר — מרכזת המערכת: דורית גפן
המו"ל: עיתון ושפר בע"מ
המערכת והמנהלה
תל אביב, 67771 רח' חומה ומגדל 2 טל. 03־6388555 פקס 03־5370037
מח' מודעות: טל' 03־6388508 פקס: 03־372301
מח' המנויים 177־022־0668 שרות שק דואר נעל 61999
סניף ירושלים: רח' בן יהודה 2, חדרים 102, 121, טל' 02־255161 פקס 02־250145
ת"ד 1216 ירושלים 91008
סניף חיפה: רח' פבזנר 17 טל' 04־673673, פקס' 04־676057, ת"ד 4007 חיפה 31040
AL HAMISHMAR (THE GUARDIAN) Daily — عل همشمار
Tel-Aviv P.O.B. 61999
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי יד.
© כל הזכויות שמורות
מודפס ב"הדפוס החדש" בע"מ, טל. 03־6388510

רבין על דברי קאדומי: אם דברים כאלה ישנו הם יהוו מכשול לשלום

זעם רב בירושלים על הימנעות יו"ר אש"ף מגינוי קריאת קאדומי לחיסול ישראל □ ערפאת: הוא הביע את דעתו, אך אני עדיין מחויב להסכמים □ הממשלה תדרוש תיקון האמנה הפלסטינית להכרה בישראל בהקדם

□ פאר־לי שחר, רמי שני

זעם רב בירושלים על כך שערפאת נמנע מגינוי התבטאויותיו של יו"ר הוועדה המדינית של אש"ף, פארוק קאדומי, שקרא לחיסולה של ישראל.

בירושלים מבהירים, כי מכאן ולהבא לא תסכים ישראל שקאדומי ישתתף בצוותים שמנהלים את המו"מ מטעם אש"ף.

ראש הממשלה יצחק רבין גינה אתמול בחריפות את דבריו של קאדומי, לאחר שערפאת נמנע מהוקעת דבריו של קאדומי ואמר, כי יש לזכור שמדובר באיש המשמש שר חוץ בממשלתו.

רבין אמר: "הדברים של קאדומי נוגדים את ההסכם, ולא יעלה על הדעת שהנושא הזה יעבור לסדר היום. קאדומי דיבר נגד מה שהתחייב יו"ר אש"ף במכתבו אלי – הכרה הדדית. אם דברים כאלה יישמעו בעתיד, הם ישמשו מכשול בדרך להתקדמות למימוש הצהרת העקרונות ונידרש לתבוע כינוס המועצה הלאומית הפלסטינית לתיקון האמנה הפלסטינית במועד קרוב."

שר החוץ שמעון פרס שוחח עם שובו ממחסום ארז עם ערפאת, אשר הסכים לומר, כי קאדומי מבטא את דעתו הפרטית, בעוד ערפאת סבור אחרת ומחויב להצהרת העקרונות.

ראש הממשלה רמז, כי באם יישנה הדבר ובכיר מאש"ף או אישיות רשמית אחרת יצהירו הצהרות הנוגדות את הסכם העקרונות ולהכרה ההדדית, ישראל תדרוש את כינוסה המוקדם של המועצה הלאומית הפלשתינית במטרה להביא לביטולה של האמנה הפלשתינית, הקוראת לחיסולה של ישראל.

קאדומי אמר בראיון לרדיו אש"ף בצפון אפריקה, כי יש לחסל את המדינה שהוקמה בשל לחץ בינלאומי, וכי זו מטרת המהפיכה הפלסטינית.

בסיום פגישתו עם ערפאת אמר רבין, כי ישראל מחויבת לכל סעיפי הצהרת העקרונות והסכם קהיר, וכי הוא העלה בפני ערפאת בעיות מספר, שעיקרן אלימות ברצועת עזה ובמקומות נוספים. לדבריו, הדיונים נסבו גם על הבחירות באוטונומיה וכן על בעיות ביטחון וגירמול היחסים בין שני הצדדים.

רבין הודיע, כי הוא מקווה שלא יישמעו יותר הצהרות נגד ההסכם ובניגוד לסעיפיו על־ידי פקידים רשמיים בכירים משני הצדדים.

לפני עזיבתו אמר פרס, כי דברי קאדומי מהווים גלולה מרה לבליעה, אולם הוא מקווה שהדבר לא יישנה.

ראש הממשלה יצחק רבין, שר החוץ שמעון פרס ויו"ר אש"ף יאסר ערפאת בעת פגישתם אתמול במחסום ארז (צילום: גדעון מרקוביץ)

התפאורה היתה מביכה

□ פאר־לי שחר

הופעתם של ראש הממשלה יצחק רבין ומנהיג אש"ף יאסר עראפת, לאחר הפגישה ביניהם במחסום ארז, היתה בתפאורה קצת מביכה.

אם נזכרים בפאר ובתכנון המדוקדק של הופעת רבין לצד המלך חוסיין. הפגישה בארמון, השיט על היאכטה "האיה", מה שהוגדר כפגישה "מצולמת יפה", הרי עם יו"ר הרשות הפלסטינית נראה היה שנעשה ניסיון מכוון ליצור אווירת נכאים.

המיקרופונים הוצבו על חלקת אדמה קרחת מכל ירק, אדמה חולית ומאובקת, ללא סככה, ללא ספסלים, סתם כך כאילו מסיבת עיתונאים מאולתרת, כאילו מדובר באירוע שאינו ראוי להיות מסוקר.

לכן מעראפת שחייך כל העת ופנה אל רבין בתואר "הוד מעלתך" השאר עמרו המורי סבר. גם החיוך הבורד, שכמו פרץ אל פניו של רבין בניגוד לרצונו, כשעראפת קרא לשוב ולהיפגש ו"לו רק כדי ללחוץ ידיים", שב וניבלע אל תוך הבעת פנים קפואה.

נכון שעראפת אינו חוסיין, וגם התבטאותו של קדומי, שר החוץ של אש"ף, וחוסר נכונותו של עראפת לגנותה, לא מקלים על ההתחממות ביחסים, אבל רבין עצמו הודה כי הוא יודע ששלום עושים עם אויבים, גם עם אויבים מרים וקשים ואולי הגיע העת שנפסיק להתייחס אל אש"ף ועראפת כמו אל סרח עודף.

הסתיים המו"מ על העברת סמכויות תיירות לפלסטינים

□ סימה באר, עתי"ם

עם סיום הסיבוב החמישי של המו"מ על העברת הסמכויות לידי הפלסטינים, סוכמו הדיונים בתחום התיירות.

בהתאם לסיכום – כל אתרי התיירות בשטחי יהודה ושומרון יישארו באחריות ישראל. מדובר באתרים המנוהלים על־ידי רשות שמורות הטבע ורשות הגנים הלאומיים וכמו כן אתרים כמו קבר רחל, מערת המכפלה וקבר יוסף.

הוסכם, כי הפלסטינים יהיו אחראים על השיווק המסחרי של אתרים אלה ועל בניית תשתית תיירותית נוספת לצד האתרים הקיימים כמו חנויות, מסעדות ובתי־מלון.

כן סוכם, כי תקום ועדה משותפת לישראל ולרשות הפלסטינית שתקל על שיתוף הפעולה ועל התיאום בנושאי תיירות בין הגופים, כולל שיווק משותף נגיל.

השר לאיכות הסביבה, יוסי שריד, אמר אתמול, כי הבעיה הפלסטינית לא נדחקה הצידה על־ידי תנופת השלום עם ירדן, ופגישת רבין וערפאת במחסום ארז נועדה להמחיש זאת. "יש להתקרב במקביל גם במסלול הפלסטיני היחסים עם ירדן לא יהיו על חשבון הפלסטינים", אמר.

לדבריו, התחרות בין הגורמים בתהליך המדיני רק מועילה.

פייסל חוסייני, מבכירי הפת"ח ביהודה ושומרון, אמר אתמול בכינוס בבית חנינא, כי יש לארגן פיקוח משולש על ירושלים מצד העולם הערבי, שיהיה בידי ירדן, ערב הסעודית והפלסטינים, כאשר לפלסטינים תהיה בו את עמדת הבכורה.

שר החוץ הסורי: השיחות עם ארה"ב היו קונסטרוקטיביות

שר החוץ הסורי פארוק שרע הכריז אתמול בביירות, כי השיחות שהתנהלו באחרונה עם שר החוץ האמריקני וורן כריסטופר על העורץ הסורי־הישראלי היו "רציניות וקונסטרוקטיביות," אך הוא לא הזכיר התקדמות מוחשית.

ע"צ

השיחות בעין עברונה לגבי הגבול עם ירדן הסתיימו בהתקדמות

הנסיך חסן מקווה להסכמים בענייני הגבולות וחלוקת המים עד ראשית 95'

(ע"ר, ע"צ). השיחות בעין עברונה הסתיימו בהתקדמות לגבי השיטה שנועדה לקבוע את הגבול.

נמסר, כי עד כה עסקו הצוותים הטכניים בגיבוש כדי להגיע לעריכת מפות ועזרים משותפים נוספים, עליהם יבססו את המשך הדיונים. השיחות התנהלו באווירה טובה וידידותית.

רבת עמון. יורש העצר הירדני, הנסיך חסן, אמר אתמול, כי הוא מקווה להסכמים חשובים עם ישראל בעניין הגבולות וחלוקת המים עד ראשית 95' – שני סעיפים מרכזיים המונעים הסכם שלום מלא.

נציגי ישראל וירדן המשיכו אתמול בשיחות על תיחום הגבול ועל הענקת כמויות מים גדולות יותר לירדן, בהתאם לסדר יום שנוחתם בספטמבר אשתקד.

המלך חוסיין חוגג 42 שנים על כס המלכות

רבת עמון, (ע"צ). חוסיין מלך ירדן יחגוג היום יום השנה ה־42 לעלייתו לכס המלכות, כאשר באופק מסתמן השלום עם ישראל.

"השלום הוא דבר שלא התנסיתי בו במהלך כל השנים האלה", אמר ביום שני המלך ההאשמי, כאשר קיבל את פניו של ראש הממשלה יצחק רבין, שערך ביקור רשמי ראשון של ראש ממשלת ישראל בירדן.

חוסיין, שהוכתר בגיל 17, קיבל את המלוכה בשנת 52' כאשר מדינתו החלה להתאושש ממלחמת 48', שפרצה לאחר הקמת מדינת ישראל.

ליוסף הייטנר
לרגל נישואי בנך
אורי עב"ל יעל
ברכות לבביות
הדפוס החדש
ועל המשמר

לחברינו פאינה ויעקב צ'רניאקוב
ברכות להולדת הבת
דנה אסתר
נכדה לז'ניה ולזוסיה צ'רניאקוב
נכדה לז'ניה ולחיים רוזנבלום
הרבה מזל טוב
בית "על המשמר"
ו"הדפוס החדש"

ארגנטינה מתכוונת לגרש את שגריר אירן בגלל הפיצוץ

הנשיא מנם: זהו המינימום שאפשר לעשות בעקבות הגילויים על מעורבות 4 דיפלומטים בשגרירות אירן בפיצוץ בבניין הקהילה היהודית □ התנגדות בארגנטינה לניתוק מלא של היחסים, בשל מאזן התשלומים החיובי של ארגנטינה עם אירן

□ יהודה צור

ממשלת ארגנטינה הודיעה שבכוונתה לגרש את שגריר אירן בעקבות חשיפת הקשרים בין שגרירות אירן בבואנוס איירס לבין מבצעי הפיגוע בבנין הקהילה היהודית בבואנוס איירס.

הנשיא מנם הודיע, שזה המינימום שאפשר לעשות בעקבות הגילויים על מעורבות דיפלומטים בשגרירות אירן בבואנוס איירס בפיגוע בבניין הקהילה היהודית בארגנטינה.

עדיין לא ברורות ההשלכות לגבי המשך היחסים בין שתי המדינות, שכן ממשלת ארגנטינה איננה מעוניינת להפסיד את היתרונות הכלכליים שיש לה במאזן התשלומים החיובי עם אירן.

השופט החוקר את הפיגוע, חואן חוזה גלאנו, הוציא בלילה הקודם פקודות מעצר נגד ארבעה דיפלומטים איראניים בשגרירות בבירת ארגנטינה.

אחד מהם הוא הנספח התרבותי ששמו ותפקידו נקשרו בעיתונות הארגנטינאית מזה ימים רבים כקשור בצורה כלשהי עם הפיגוע.

עוד לפני שהשופט החוקר מסר על החלטתו דווח בהרחבה בתקשורת הארגנטינאית על הקשרים של שגרירות אירן עם מבצעי הפיגוע ובעיקר תפקידו של הנספח התרבותי אשר הוגדר בתקשורת כממונה על ענייני הביון בשגרירות.

אירן פירסמה אתמול הכחשה לקשריה עם מבצעי הפיגוע. אירן הודיע שהיא מגנה את הטרור ומסרה פירוט של לוח הזמנים של הדיפלומטים כדי להוכיח שלא יכלו להיות קשורים עם הפיגוע. אחד מהדיפלומטים משמש גם כציר בפרלמנט האירני.

עם זאת, העיתונות הארגנטינית איננה מאמינה שארצה תנתק את קשריה עם אירן.

בעיתונות הארגנטינית דווח אתמול, שלכל היותר תכריז ארגנטינה על הדיפלומטים כאישים בלתי רצויים והם יאלצו לעזוב את המדינה עקב כך.

יותר עם זאת מדגישים בעיתונות הארגנטינית, ש[illegible] רב אם ינותקו הקשרים בין שתי המדינות. [illegible] הפיגוע מתנהל ויכוח בממשל בין הדוגלים בניתוק [illegible] שר החוץ, גידו דיטלה לבין המתנגדים לכך, [illegible] מטעמים כלכליים.

כאמור, לארגנטינה מאזן מסחרי חיובי עם אירן [illegible] תופעה יוצאת דופן בקשריה הכלכליים של ארגנטינה [illegible] ארצות חוץ.

למרות השבועות שחלפו מאז הפיגוע עדיין [illegible] מתיחות גבוהה בקהילה היהודית, והמתבטאת [illegible] נקיטת צעדי ביטחון מחמירים סביב מוסדות [illegible] והקהילה.

"להמשיך ולהעניק שרותי בריאות לילדים פלסטינים"

קורא הארגון הבינלאומי לזכויות הילד

(עע). קריאה לממשלת ישראל להמשיך ולשאת באחריות להבטחת שירותי בריאות ממשלתיים לילדים פלסטינים, החולים בסרטן ובמחלות קשות אחרות, הועלתה אתמול על ידי נציגי אב"י (הסניף הישראלי של הארגון הבינלאומי לזכויות הילד), במסיבת עיתונאים בתל־אביב.

מטרת המסיבה הייתה הצגת דו"ח שהכין אב"י, בו הוא מתריע מפני קשיים העלולים לעמוד בפני ילדים פלסטינים חולים, המבקשים להגיע לטיפול בבתי־חולים בישראל, עקב בעיות תקציביות בהן נתונה רשות האוטונומיה הפלסטינית.

ד"ר פיליפ וירמן, מתאם סניף ישראל של הארגון הבינלאומי להגנת הילד, מסר, כי האוטונומיה בעזה וביריחו שנכנסה לתוקף במאי השנה, יצרה נתק עם שרותי הבריאות הממלכתיים בישראל ואלה, לדבריו, כבר אינם חשים באחריות לטפל בילדים חולים משטחי האוטונומיה.

כדי לא להגיע למצב בו ילדים פלסטינים חולי סרטן ומחלות קשות אחרות יישארו בביתם ולא יוכלו לקבל טיפול מתאים בביה"ח בישראל, קראו נציגי האגודה בישראל לממשלה לסבסד את ההפניות לביה"ח בישראל בשנה הקרובה. הם גם ביקשו לדאוג להקלה באשורי הכניסה של הורי הילדים החולים לישראל, "כדי שאלה יוכלו לחתום על ביצוע ניתוחים".

האלוף יוסי בן חנן עם פרישתו מצה"ל:

"הצבא חייב להיות יותר מקצועני ופחות מאלתר"

והיום האלוף בן חנן אוחז בצילום מוגדל של תמונת החוזר של מיום גיוסו. (צילום: [illegible])

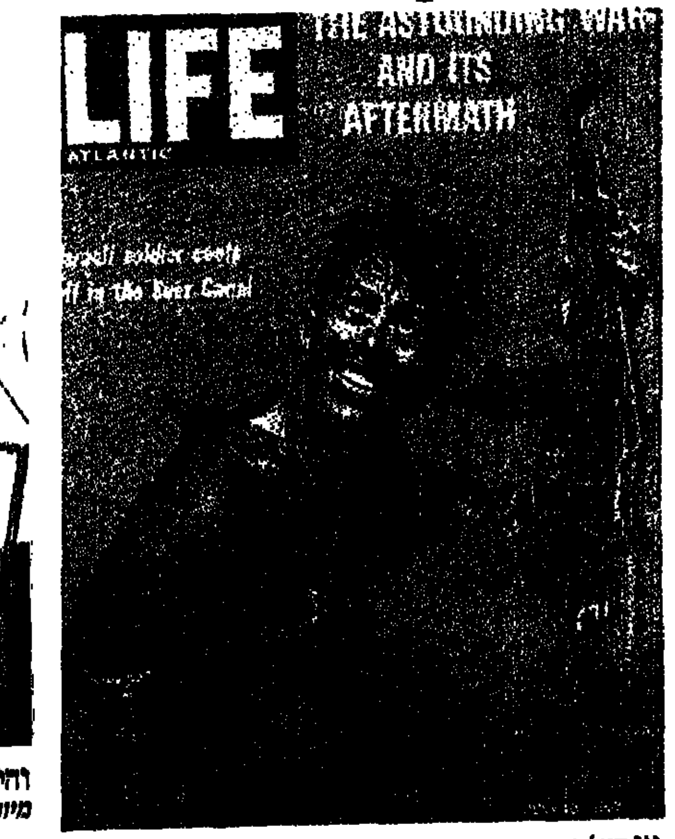

אז האלוף יוסי בן־חנן בתמונה מפורסמת על שער המגזין לייף, טובל במימי תעלת סואץ בתום מלחמת ששת־הימים.

□ אהרן קליין

"אנו צבא, שמימי הפלמ"ח ועד ימינו, מכוח הנסיבות והרף ההכרה בחשיבות המקצוע, חי בשיטת הפוצט"א, לפיה אנו מומחים באילתור," כך אמר אתמול האלוף יוסי בן חנן, מפקד המיכללות המסיים את שירותו ומשתחרר מצה"ל לאחר 31 שנים, בפגישת כתבים צבאיים. לדבריו, צה"ל של שנות האלפיים חייב להיות צבא מקצועי והמקצוע הצבאי חייב להיות נלמד. "אנחנו חיים בשיטת הפוצט"א, כשכל החיים שלנו ביסודם מסלול התקלויות ארוך. גם אנחנו בצה"ל מומחים בלקדש את האלתור. הצבא חייב להיות יותר מקצועני ופחות מאלתר. במקומות רבים בצה"ל מתקיימת עדיין תופעת ה"יהיה בסדר", צריך תוכנית סדורה לא רק לעבור את הגשר אלא לדעת גם מה לעשות אחרי שחוצים אותו. אלתור, עם כל הכבוד, הוא אלתור".

האלוף יוסי בן חנן קורא לרמטכ"ל ושר הביטחון למסד את המקצוע הצבאי. לדבריו "כאשר סגן עוסק בחיי אדם לא הייתי רוצה לראות מפקדי גדודים בצה"ל שמובילים חיילים למשימות קריטיות ומבצעים הכל עפ"י כשרון טבעי ואינטואיציה. צריך להקנות למפקדים את המקצוע הצבאי. מפקד הגדוד בגולני חורץ גורלות יותר מעורך דין ורופא שלומדים במשך שנים".

עוד הוא אמר, כי הוא איננו מרוצה מרמת ההשכלה הצבאית של המפקדים בצה"ל. לדבריו "אני לא מרוצה מהמצב היום שבו כחמישים אחוז מהקצינים בדרגת אלוף משנה ו־60 אחוז מהקצינים בדרגת תא"ל לא סיימו את בית הספר לפיקוד ומטה ואת המכללה לביטחון לאומי. אנחנו רחוקים להיות מדינה שפועלת בצורה מרוסנת ומסודרת".

בהתייחסו לפירסומים שליוו אותו לפני כמה שנים, אומר האלוף בן חנן: "חזקה על ראש הממשלה ושר הביטחון, הרמטכ"ל ושר הביטחון לשעבר ש[illegible] היו מחזיקים אותי בראש מוסד המכשיר את הקצונה הבכירה של צה"ל [illegible] כי איזה שהוא דבר לקוי ביכולת או בתפקוד שלי. יש איזשהו ששון [illegible] לנפץ מיתוסים. לפני כמה ימים זה היה יוני נתניהו. מה יעשה הגיבור הב[illegible]" שאל בן חנן וציין, כי כדור השלג הלך והתגלגל, כאשר ההתחלה היתה [illegible] אמנדריציה.

משפחות נעדרים מוכנות לתת מקלט בביתן לחייל סורי שערק

□ עליזה חטואל

משפחות נעדרי צה"ל, באומל ופינק, הודיעו שלשום על נכונותן להעניק מקלט מדיני ומחסה בביתן לחייל הסורי העריק, עבד קודר דארוויש.

דארוויש (27), חייל סורי מחאלב, שירת בגדוד 'אסד' של [illegible] הבעת הסורית. ערוץ הטלוויזיה "המזרח התיכון" מוסר, כי הוא [illegible] ידי השלטונות הסורים וכי עבד גם עם המיליציה השיעית 'אמל' [illegible] סורית, וכן עם החיזבאללה.

צבא דרום לבנון אסף את דארוויש והעבירו בראשית השבוע לידי כוחות צה"ל.

ה"עבודה" מתנגדת להעמדת רן כהן בראש ועדת הביקורת בהסתדרות

(עע). משבר חדש עלול לפרוץ בימים הקרובים בקואליציה בהסתדרות בין סיעות ה"עבודה" לבין "רם", לאחר שאתמול הודיעה סיעת העבודה בהסתדרות, כי היא מתנגדת להצעתו של יו"ר הוועד הפועל, ח"כ רן כהן (רם), להפוך את נשיאות הוועד הפועל לוועדת ביקורת פנימית בהסתדרות.

ראש האגף לארגון ולמועצות פועלים בהסתדרות, פיני שומר, אמר אתמול במהלך ישיבת סיעת העבודה בהסתדרות, כי יש להעניק את ראשות ועדת הביקורת לנציג האופוזיציה - הליכוד. "הצעתו זו של ח"כ רן כהן איננה מקובלת ויש לנהוג כמקובל בכנסת וברשויות המקומיות, על פי הנחיות מבקרת המדינה, לפיהן צריך להעמיד את נציג האופוזיציה בראש ועדת הביקורת", הטעים שומר.

בג"ץ מותח ביקורת על טיפול בית הדין הרבני בטוענות הרבניות

(עע). שופטי בית המשפט העליון דב לוין, טובה שטרסברג־כהן וצבי טל מתחו אתמול ביקורת על אופן טיפולו של בית הדין הרבני הגדול בבקשת המכון להכשרת טוענות בית דין להכרה כמוסד חינוכי, שבוגרותיו יוכלו לשמש טוענות רבניות מורשות. השופטים קבעו, כי השיהוי בקביעת הקריטריונים להכרה כמוסד, "מעיד על סחבת בלתי מוסברת שאבק של שרירות עולה ממנה, והכבדה על תלמידות המכון משיקולים זרים ומפלים".

המכון להכשרת טוענות בית דין הוקם ב־1991, כתוצאה מתיקון לחוק הדיינים, שאיפשר לבעל תעודת גמר של מוסד חינוכי מוכר להציג מועמדותו לתפקיד טוען רבני. לפני שנתקבל התיקון, היה זכאי לכך רק מי שלמד בישיבה. נטען בעתירה, כי בקשות המכון להכרה ע"י בית הדין הרבני, לא נענו במשך שנתיים. רק לאחר שעתר לבג"ץ הוחלט להכיר בו באופן חד פעמי, עד לניסוחם של קריטריונים ברורים להכרה.

נעצר מטריד שדרי הרדיו שחסם את קווי הטלפון של גל"ץ

מנשה יוסיפוביץ' מבני ברק, אימת שדרי הרדיו, הנוהג להתקשר עשרות פעמים ביום לתכניות שונות, שיבש את שידורי גל"ץ מפתיחת מעברי הגבול עם ירדן □ השופט שחרר אותו למעצר בית והתיר לו להתקשר לרדיו רק פעם בחודש

(עע). "המטרידן של המדינה" – מנשה יוסיפוביץ' (27) מבני ברק, נעצר ע"י המשטרה בחשד של הטרדות תחנות הרדיו של קול ישראל וגלי צה"ל ואיום על השדרים. החשוד הובא אתמול לפני שופט בית משפט השלום בתל אביב, דוד גלדשטיין, שהורה על שחרורו בערבות וציווה עליו "מעצר בית" למשך 15 יום.

ב"כ המשטרה טען, כי יוסיפוביץ' נעצר בחשד, כי הוא מהווה מטרד ממשי לתחנות הרדיו קול ישראל וגלי צה"ל. ב"כ המשטרה, רס"מ יובל אראל מסר, כי החשוד נוהג להתקשר טלפונית עשרות פעמים ביום לתחנות הרדיו ודורש, כי יעלו אותו לשידור ברדיו. כאשר הוא נתקל בסירוב, מאיים יוסיפוביץ' על הפקידות והשדרים. בין מוטרדיו – השדרים הפופולריים של גל"ץ, רפי רשף, ארז טל ואברי גלעד.

לדברי התוקר, ביום שני, כאשר שידרו כתבי גל"ץ בירדן את טקס פתיחת מעבר הגבול עם ירדן, חסם החשוד את קווי הטלפון של התחנה, פגע במערך הקשר עם כתביהם בירדן והפריע לשידורים.

עוד טען ב"כ המשטרה, כי יוסיפוביץ' נבדק בעבר ע"י הפסיכיאטר המחוזי ונערך לאיבחון שכלי ונמצא כשיר לעמוד לדין. התוקר טען, כי את שיחות הטלפון מבצע החשוד מטלפון ציבורי, כיוון שמקו הטלפון בביתו לא ניתן להתקשר. הוא ביקש מבית המשפט לשחרר את החשוד בערבות, להורות על "מעצר בית" ולקבוע תנאי – שלא יתקשר לקווי הטלפון של תחנות הרדיו ולבתי העובדים בתחנות אלה.

החשוד טען בבית המשפט, כי הוא מתקשר כדי למסור ד"שים בלבד. הוא הבטיח לא להתקשר יותר.

שופט בית המשפט השלום בת"א הורה על שחרורו בערבות ועל מעצר בית מוחלט למשך 15 יום. כן הורה למרפאת תל השומר להמציא חוות דעת מקצועית לגבי החשוד.

כמו כן אסר השופט על החשוד להתקשר, אלא פעם אחת בחודש, החל מה־1.9.94.

מוטרד רפי רשף

מוטרד ארז טל

מוטרד אברי גלעד

זוג מבאר־שבע נשדד ע"י שני תושבי עזה

□ רמי שני

בני זוג תושבי באר־שבע נשדדו אתמול בשעה 11:00 בלילה ליד הקאנטרי קלאב שבעיר.

בני הזוג ישבו במכוניתם כשהשודדים הפתיעו אותם ונטלו מהם באיומים תכשיטים וכן 950 שקל במזומן. משטרת באר־שבע שהוזעקה למקום פתחה במצוד אחר השודדים, שנמלטו רגלית. המירדף, בסיוע גששים, הוביל לאתר הבנייה נאות לון, בכניסה המערבית לעיר, שם נתפסו השודדים ובכליהם נמצא הרכוש והכסף הגנוב.

השניים, בני 23 מעזה, הודו במעשה.

ממשטרת באר־שבע נמסר, כי זוהי עוד דוגמה להשלכות החמורות ולבעייתיות שיוצרת הלנת תושבים מהשטחים בתחומי הקו הירוק.

מרוכז במטרה

גדוד "גדעון" בחטיבת גולני משתתף בימים אלו באימוני הקיץ של החטיבה. אתמול נכח באימונים אלוף פיקוד צפון, האלוף יצחק מרדכי. (צילום: אלכס רוזקובסקי/דו"צ)

אילתי שנעצר בלוד פלט מגופו מחסן סמים

□ נחמן גלבוע

בלשי מפלג הסמים ביחידה המרכזית של משטרת תל אביב עצרו בנמל התעופה בן גוריון צעיר תושב אילת, בחשד שייבא לארץ סמים, שאותם עמד לשווק במקומות שונים בגוש דן.

הצעיר נעצר שלשום אחרי הצהריים, בעת שסוחר הסמים שב לארץ בדרך האוויר מגרמניה.

מאז נעצר והובא לחקירה במשרדי היחידה המרכזית בתל אביב, פלט האיש מקיבתו 11 "זרגים" שהכילו סמים מסוגים שונים. בפליטה הראשונה שלו יצאו שני "זרגים" ובהם 2,000 טריפים ו־50 כדורי אקסטזי.

בפעם השנייה פלט הצעיר שני מיכלי קוקאין במשקל 6 גרם. בפעם השלישית נפלטו 5 מיכלי קוקאין במשקל כולל של 14 גרם ועוד עטיפה ובה קוקאין במשקל 2.8 גרם. בסך הכל פלט הצעיר קוקאין במשקל כולל של 22.8 גרם.

דיפלומט מצרי נחקר על תקיפת ופציעת חברתו הישראלית

(עע). דיפלומט בשגרירות מצרים בתל־אביב עוכב שלשום בשעות הלילה לחקירה במטה משטרת מרחב הירקון, בחשד שתקף ודקר בסכין את חברתו הישראלית, בעת מריבה שפרצה ביניהם בדירתה בצפון תל־אביב.

האשה (37) התלוננה במשטרה, כי בעת ששהתה בדירתו של הדיפלומט התפתחה ביניהם מריבה ובמהלכה האיש נטל סכין ודקר אותה בידה. הפציעה היתה שטחית בלבד והיא לא נזקקה לטיפול בבית חולים. נודע, כי בצמרת פיקוד מרחב הירקון התלבטו אם לעצור את האיש לחקירה, שכן הוא נהנה מחסינות דיפלומטית. לבסוף, הוחלט לעכב אותו ואחרי שמסר עדות ונחקר קצרות, הוא שוחרר.

עם קבלת ההודעה הראשונה על האירוע בדירה בצפון תל־אביב, סברו במשטרה כי מדובר בנסיון לבצע אונס באשה ולמקום האירוע הוזנקו ניידות משטרה רבות, שהקיפו את הבניין. ואולם, האשה שהתלוננה ירדה מדירה לפתח הבנין וסיפרה לשוטרים את פרטי האירוע ולפיכך ירדה רמת הכוננות במרחב.

קוף גיבון שהוברח ארצה – מוחזר לתאילנד

(עע). קוף גיבון לבן ידיים שהוברח ארצה, מוחזר היום לארץ מוצאו תאילנד.

הגיבון יוטס לתאילנד כשהוא מוחזק בכלוב מיוחד, בתא מיוחד, בטמפרטורה מתאימה ובהשגחה צמודה של ביל לקארק, מרשות שמורות הטבע.

מדובר בקוף מיוחד, קטן מעט משימפנזה, בעל ידיים ארוכות ש"שט" בעיקר על ידי היתלות בענפי עצים. הגיבון הוברח לארץ לפני כשנתיים ונתפס. כדי לתפוס גיבונים, יורים הציידים באימותיהם ותופסים את הגורים הקטנים הרצים אחריהן כשהן נופלות מתות. הגיבון נמצא בסכנת הכחדה ואסור בסחר ובאחזקה. הוא הוחזק עד כה בגן החיות של ראשון לציון.

עוד נמסר, כי זו הפעם הראשונה שקוף שנמצא בארץ מוחזר לארץ מוצאו לשחרור חזרה לטבע. זאת, בהתאם לסיכומי הכנס הבין לאומי של ארצות אסיה, שהתכנס בחודש מרס בירושלים, לדון באמנה האוסרת סחר בערכי טבע המצויים בסכנת הכחדה.

הגיבון יועבר לידי נציג מחלקת היערות המלכותית של תאילנד, המופקדת מטעם המדינה על חיות הבר ושמורות הטבע. שם יועבר למרכז שיקום לגיבונים ולאחר תקופת השתקמות, יחזור לפארק הלאומי באנג[illegible].

תיק ובו 3,300 דולר הוחזר לבעליו ששכח אותו על מכסה המכונית

(עע). תיק ובו כסף מזומן בסכום של 3,300 דולר הוחזר אתמול לבעליו, ששכח אותו על מכסה המנוע של מכוניתו ותוך כדי נסיעה, נפל התיק על הכביש. הבעלים, עולה חדש מרוסיה, בא לבקר קרובת משפחה המאושפזת בבית־ה"ח "אסותא". למזלו, לאחר שסיים את הביקור והחל בנסיעה, כששכח את התיק על מכסה המכונית, נסע אחריו קניין בית החולים, [illegible] הוא הבחין בתיק הנופל, עצר את רכבו, הרים את התיק, ומסר אותו לשומר המקום בבית"ח. השומר איתר את בעל הרכב והאבידה שבה לבעליה.

3,000 שקל נשדדו ממתדלק

□ נחמן גלבוע

עובד תחנת דלק (26) נשדד אתמול בידי שני שודדים רעולי פנים חמושים באקדח. השניים הגיעו ברגל ב־4 לפנות בוקר אל תחנת הדלק [illegible], ובאיומי אקדח וסכין שדדו מהמתדלק 3000 שקלים במזומן. לאחר מכן נמלטו מהמקום ברגל. איש לא נפגע במהלך השוד.

נפצע מפליטת כדור מאקדחו בסכסוך משפחתי

□ נחמן גלבוע

תושב בת ים (25) נפצע שלשום מפליטת כדור מאקדחו, במהלך סכסוך משפחתי. הפצוע, הנמצא בהליכי גירושין, הגיע לדירת אשתו, שם התנהלה מסיבת יום הולדת לבנו, למרות צו בית משפט האוסר עליו להגיע לדירה. הוא נכנס לדירה ולנגד בני המשפחה שלף אקדח, ואיים כי יפגע בבני המשפחה.

על פי עדות הנוכחים איים הצעיר לחסל את גרושתו, ומיד התנפלו עליו בני המשפחה. במהלך המאבק נפלט כדור מהאקדח והצעיר נפגע ברגלו. האקדח לא נמצא בחיפושים שערכו השוטרים. 7 אנשים עוכבו לחקירה ובשעות הלילה המאוחרות גבתה מהם המשטרה עדויות.

במשטרה צופים עלייה בעבירות רכוש עם התקדמות תהליך השלום

במחצית הראשונה של השנה חלה ירידה של כ־10 אחוזים בעבירות רכוש ועלייה במספר התאונות הקטלניות – עולה מדו"ח סטטיסטי של המשטרה

(עע). במשטרה צופים, כי עם התקדמות התהליך המדיני, תהיה עלייה בעבירות הרכוש, משום שעבריינים ינסו להעביר את הרכוש הגנוב לשטחים שיפונו משלטון חוק ישראלי. תחזית זו כלולה בדו"ח חצי שנתי, שהוכן ע"י מדור סטטיסטיקה במטה הארצי של המשטרה.

עוד עולה מהדו"ח, כי במחצית הראשונה של שנת 1994 חלה ירידה של 5.6 אחוז במספר התיקים הפליליים, שנפתחו ע"י המשטרה. בעבירות הרכוש נרשמה ירידה של 9.2 אחוז והירידה היא בכל המחוזות. כמו כן, חלה ירידה של 15.6 אחוז בהתפרצויות לדירות לעומת עלייה של 8.4 אחוז בגניבות רכב. יצויין, כי 57.5 אחוז מכלל כלי רכב שנגנבו – לא נמצאו.

באותה תקופה חלה ירידה של 20.5 אחוז בתיקי סחר בסמים, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. לעומת זאת, בעבירה של החזקת סם "שלא לצריכה עצמית" חלה עלייה של 6.5 אחוז.

בתחום תאונות הדרכים, נמשכה בחצי השנה הראשונה של השנה ירידה של 16.9 אחוז בהשוואה למחצית הראשונה של 1993. גם במספר הנפגעים בתאונות חלה ירידה של 13 אחוז.

עם זאת, במספר התאונות הקטלניות נרשמה עלייה של 6.4 אחוז (241 תאונות לעומת 207). כמו כן, נרשמה עלייה של 22 אחוז במספר ההרוגים בתאונות דרכים (275 הרוגים לעומת 225).

ירידה תלולה באבטלה בקרב העולים בשלוש השנים האחרונות

מ־38% ב־91' ל־12% כיום □ למעלה מ־30 אלף מהנדסים אינם עובדים במקצועם מתוך כ־50 אלף □ צבן דורש לשפר את תנאי מחייתם של העולים

□ יוסף גלילי, עליזה חטואל

בשלוש השנים האחרונות חלה ירידה תלולה באבטלה בקרב העולים: 38% ב־91', 29% ב־92', 19% ב־93' ו־12% כיום. נתונים אלה מסר אתמול שר הקליטה יאיר צבן בישיבת הממשלה בעת שהציג את תביעותיו התקציביות בנושא קליטת העלייה ב־95'.

השר התריע מפני תופעת בזבוז ההון האנושי של העולים, המהווה בעיה מרכזית הן מבחינה אנושית, הן מבחינה כלכלית. למעלה מ־30 אלף מהנדסים עולים אינם עובדים במקצועם, לעומת כ־17 אלף שעובדים במקצוע או במקצוע קרוב.

צבן תבע להקצות כ־30 מיליון ש"ח לנושא זה וכ־20 מיליון לקליטה ארוכת טווח של מדענים מצטיינים באוניברסיטאות.

מתוך נתונים שהציג צבן לגבי מימוש משכנתאות על־ידי העולים עולה, כי שני שלישים ממשפחות העולים, למעט קשישים, יחידים ומשפחות חד־הוריות, רכשו כבר דירות. צבן ציין בדאגה את אלה הזקוקים ברחיפות לפתרון דיור ציבורי במרכז הארץ ותבע להוסיף כ־3,000 יחידות הוסטל לקשישים ואלף דירות למשפחות חד־הוריות במצוקה.

עוד תבע שר הקליטה לתמרץ עלייתם של סטודנטים עולים, לגייס עולים חרשים לצה"ל, לתגבר קליטתם של ילדים ובני־נוער עולים ולקדם את קליטתם החברתית של עולי אתיופיה במעברם לדיור הקבע.

צבן אמר, כי קבוצות גדולות של עולים משתחררות אט־אט מנטל המצוקה הראשוני, אך צריך לדעת שקבוצות לא קטנות נתונות בקשיים עצומים.

הוא תבע להגדיל את סל הקליטה ולשפר את הסיוע בשכר הדירה לקבוצות מוגדרות.

שר האוצר נענה לפנייתו, והוא מתכוון להגדיל את הסיוע בשיעור ניכר לגילאי טרום פנסיה, [illegible] מקצבת הבטחת הכנסה.

"לממשלה יש היענות [illegible] בכמה תחומים בנושא [illegible] העלייה, אך בגלל [illegible] לכמה בעיות קליטה [illegible] עלולים להחמיץ סיכוי [illegible] טובה," אמר צבן.

הוא הוסיף, כי [illegible] לאילוצים התקציביים [illegible] שלפניהם עומדת הממשלה [illegible] על היענות למלא תביעותיו, [illegible] על הממשלה לדעת מה עלול [illegible] המחיר של אי־פתרון [illegible] שהוצגו," אמר.

עליות שערים חדות

□ כתבנו הכלכלי

אתמול נמשכה מגמת עליות השערים החדות בשוק המניות בציפייה להתקדמות נוספת בתהליך השלום. עם פתיחת המסחר הוזרמו לשוק המניות ביקושים התחלתיים נטו בהיקף של 345 מיליון ש"ח.

הביקושים למניות הבר"מ - בהיקף של כ־243 מיליון - נענו בעליות שערים חדות.

מדד המשתנים זינק לרמה של 199.9 נקודות, אך לאחר התמתנות ירד לרמה של 197.3 נקודות.

מדד המעו"ף עלה בכ־15% לרמה של 196.3. מחזור העסקות הכולל במניות החופשיות הסתכם אתמול בכ־306 מיליון ש"ח.

מניות קונצרן כור עלו בשיעור של 2.75%, והמחזור בהן הסתכם ביותר מ־10 מיליון ש"ח, ואילו טבע רשמה ירידה של אחוז אחד.

בניגוד למגמה הכללית של העליות בלטו ירידות בניירות ערך של תאגידים שעוסקים בחיפושי נפט: ישראמקו - 8.5%, יואל - 7%, חנ"ל - 3.5%, אבנר - 7%, אבג"ק - 7.25%, נפטא - 7%.

סמוך לסיום המסחר נרשמו ירידות במניות חצי־כבדות כמו אוורגרין השקעות, אורמת, פטירון, כבלים וכהן פיתוח.

מניות אלביט עלו ב־3%.

בשוק אגרות החוב הצמודות למדד נרשמה מגמה מעורבת עם נטייה לעליות מתונות בציפייה למדד גבוה יחסית. המקמ"ים הארוכים נסחרו בתשואות של 12.7%־12.85%.

השוק הבינלאומי

השערים נכונים לאתמול שעה 20:00 שעון ישראל

שוק הסחורות הבינלאומי

	נמוך	גבוה	סגירה	שינוי	
סוכר מזוקק (ליברה)	11.79	11.92	11.89	+0.07	(סנטים)
קפה (ליברה)	187.25	182.75	185.50	+3.20	(סנטים)
קאקאו (טונה)	1,034.00	1,037.00	1,019.00	+27.00	(דולר)
כותנה (ליברה)	71.15	71.70	71.35	+0.16	(סנט)
מיץ תפוזים (ליברה)	91.65	92.90	93.25	−4.05	(סנט)
חיטה (בושל)	330.00	331.50	330.75	−0.25	(סנט)
תירס (בושל)	217.50	218.25	218.00	−0.25	(סנט)
סויה (בושל)	562.25	564.00	563.25	−0.25	(סנט)
נפט חימום (גלון)	50.75	51.10	50.80	−0.34	(סנט)
נפט קל (טקס בחבית)	18.75	18.86	19.15	−0.44	(דולר)
נפט.ברנט (חבית)	17.56	17.88	17.64	−0.21	(דולר)

בורסות בעולם

	נמוך	גבוה	אחרון	
ניו יורק (דאו גונס)	3,755.76	3,770.32	3,768.06	+12.30
לונדון (אפ אי 100)	3,155.00	3,180.00	3,172.00	−2.00
פרנקפורט (דקס)			2,164.20	−20.76
טוקיו (ניקי)			20,770.20	+180.00
הונג קונג (האנג סנג)			9,618.08	+171.65

שער הדולר יחסית למטבעות העיקריים בעולם

	נמוך	גבוה	סגירה	שינוי ב־%
ליש"ט*	1.5370	1.5416	1.5406	−0.0017
מרק	1.5720	1.5820	1.5743	−0.0073
פרנק שווייצרי	1.3227	1.3340	1.3262	−0.0076
פרנק צרפתי	5.3850	5.4300	5.3950	−0.0235
ין יפני	100.90	101.60	101.16	−0.0800

* השער בדולרים

הנתונים נמסרו באדיבות חברת קומסטוק טריידינג בע"מ
סוחרים מורשים בחוזים עתידיים אופציות וניירות ערך. טל 03־244963
פקס 03־244878. טל בסניף תל אביב 03־6768826, פקס 03־6768990

האוצר ינפיק אג"ח חדשות לא צמודות בריבית קבועה

□ יאיר מידן

האוצר ינפיק החל מחודש ספטמבר אגרות חוב חדשות לא צמודות בריבית קבועה.

אגרות חוב מסוג זה מקובלות בעולם והאוצר סבור, כי בתקופה של יציבות אינפלציונית יחסית גם הציבור בישראל יהיה מעוניין באגרות חוב מסוג כזה.

בשלב הראשון האגרת תונפק לתקופה של שנתיים לתקופה מירבית של עד 20 שנה.

הריבית תהיה פטורה ממס במקביל לגבי פקדונות לא צמודים, מקמ"ים ואגרות חוב מסוג גילון.

תה במקום חלב החזייה המרכזית העשויה סקומקום אדום היא חלק מתערוכה של 250 חזיות שאספה מעצבת האופנה האיטלקית [illegible] מאוה. התערוכה תישאר בפריס עד סוף אוגוסט ותעבור לניו יורק. את חזיית הקומקום, שזכתה לכינוי "[illegible]", בוקר בינוטה' עיצב מרקו לוסידי פרסאומי (צילום: [illegible])

ועדת סוארי תמליץ היום על הסדר משלים לחובות הקיבוצים

□ יאיר מידן

ועדת סוארי, שמונתה על־ידי שר האוצר אברהם שוחט לבחון את מצב הקיבוצים ולהמליץ על פתרון לבעיית החובות, תמליץ היום על הסדר משלים לחובות הקיבוצים, שיתבסס על מחיקה ופריסה של חובות.

הממשלה קבעה אתמול, בהמשך לסיכום בנושא הפשרת קרקעות חקלאיות לבנייה, כי חלק מהתמורה הכספית שתתקבל בגין הפשרת קרקעות חקלאיות ישמש כמקור מימון לפתרון בעיית החובות של הקיבוצים.

מדו"ח של אגף התקציבים עולה, כי מצב הקיבוצים קשה ביותר. סך כל חובות הקיבוצים מסתכם ב־7.9 מיליארד שקל, כולל חובות חדשים שנוצרו בשנים האחרונות.

סך החובות שאין נגדם כושר החזר מסתכם בכ־5.4 מיליארד שקל.

ההערכה היא, כי הממשלה תידרש להזרים סיוע בסך של 1.25 מיליארד שקל החלק שלה למחיקת חובות הקיבוצים. עיקר הנטל יפול על כתפי הבנקים שיידרשו לבצע מחיקה גדולה של חובות לצד פריסה של חובות.

ירידה בתוצר המקומי הגולמי בסיכום הרבעון

□ יאיר מידן

התוצר המקומי הגולמי במחירים קבועים הצטמצם ברבע השני של השנה באחוז וחצי, ובמונחים שנתיים מדובר בירידה של 6%. ברבע הראשון של השנה נרשם גידול בשיעור שנתי של 8%. התוצר העסקי ירד באותה תקופה בכ־2.5% ובמונחים שנתיים מדובר בירידה של 10%, לעומת גידול בשיעור דומה ברבע הראשון.

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ציינה, כי הירידה בתוצר העסקי מוסברת בסגר בשטחים, מהירידה בשערי המניות בבורסה ומצמצום ההכנסות מתיירות חו"ל.

לדעת הלשכה, שיקפה הירידה גם את ההאטה בפעילות ענף הבנייה ואת הגידול המתון שנרשם בתוצר ענף התעשייה.

עם זאת בנתונים מצטברים במחצית הראשונה של השנה נרשם גידול בשיעור שנתי של 5% בתוצר המקומי הגולמי.

תוספת 100 מיליון שקל לסובסידיה לאגד ודן

הממשלה אימצה היום את עיקרי הצעתו של שר התחבורה ישראל קיסר, והחליטה לאשר תוספת של 100 מיליון ש"ח לסבסוד התחבורה הציבורית - מסר דובר משרד התחבורה.

הממשלה נענתה לתביעת השר להקמת נתיבים מיוחדים לתחבורה הציבורית במהלך 95' בערים הגדולות: תל־אביב, ירושלים וחיפה. טרם הוחלט על היקף התקציב שיועמד לרשות הקמת הנתיבים המיוחדים.

בעניין הסובסידיה לתחבורה הציבורית החליטה הממשלה, כי מחירי התחבורה הציבורית יהיו צמודים למדד המחירים ועוד אחוז אחד. כיוון שתעריפי התחבורה הציבורית מתעדכנים פעמיים בשנה, הרי שהתעריפים יעלו ב־95' בשיעור עליית המדד ועוד 2%.

השר קיסר הבטיח לקזז את תוספת 2% מעבר לעלייה הריאלית באמצעות התייעלות הקואופרטיבים כך שמבחינתו של המשתמש בתחבורה הציבורית יהיה שיעור עליית התעריפים זהה לעליית המדד.

יוזמה ליצירת קשרים בין תעשייניות מישראל ומחו"ל

□ אבשלום קווה

כ־60 נספחים כלכליים ומסחריים ישראליים התבקשו בארצות [illegible] ליצירת קשרים בין תעשייניות ישראליות לבין תעשייניות זרות.

היוזמה היא של רונית סילון, יושבת הראש הדינמית של פורום מנהלות בתעשייה שליד התאחדות התעשיינים.

הארצות בהן מדובר הן בעיקר: ארה"ב, אוסטרליה, הודו, [illegible] מדינות בדרום אמריקה, ספרד, פורטוגל ועוד.

מטרת היוזמה לקשר בין פורום המנהלות לבין ארגוני נשים ומנהלות בחו"ל, כדי להגיע לשיתוף פעולה במישור העסקי.

הפורום, אשר הוקם לפני שנה במטרה לשמש מסגרת תומכת לנשים מנהלות בתעשייה, מקיף כ־300 נשים מכל ענפי המשק. כמו כן מיועד הפורום לקדם את ענייני הנשים ולהגביר את מעורבותן בפעילות ציבורית וכלכלית הפנימית של התאחדות התעשיינים.

מטבע חוץ בנק הפועלים - 10.8.94

	היחידה	מזומנים קניה	מזומנים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	שערים יציגים
סל מטבעות	1			3.3467	3.3941	3.3662
דולר אמריקני	1	2.98	3.11	3.0238	3.0665	3.0420
מרק גרמני	1	1.89	1.98	1.9180	1.9452	1.9278
לירה שטרלינג	1	4.59	4.80	4.6537	4.7194	4.6805
פרנק צרפתי	1	0.54	0.58	0.5587	0.5667	0.5620
ין יפאני	100	2.94	3.07	2.9855	3.0276	3.0046
גילדן הולנדי	1	1.68	1.76	1.7054	1.7295	1.7145
פרנק שווייצרי	1	2.25	2.35	2.2786	2.3108	2.2881
כתר שבדי	1	0.38	0.40	0.3885	0.3941	0.3908
כתר נורבגי	1	0.43	0.45	0.4378	0.4440	0.4405
כתר דני	1	0.48	0.50	0.4857	0.4926	0.4887
מרק פיני	1	0.57	0.60	0.5825	0.5908	0.5853
דולר קנדי	1	2.17	2.27	2.2027	2.2339	2.2160
דולר אוסטרלי	1	2.17	2.32	2.2406	2.2722	2.2564
ראנד דר' אפריקאי	1	0.60	0.85	0.8374	0.8493	0.8427
פרנק בלגי	10	0.91	0.96	0.9295	0.9427	0.9353
שילינג אוסטרי	10	2.68	2.81	2.7256	2.7641	2.7386
לירה איטלקית	1,000	1.87	1.99	1.9108	1.9378	1.9202

מגיפת איידס ושחפת מאיימת על אסיה

(ע"צ) ארגון הבריאות העולמי הזהיר אתמול מפני מגיפה משולבת של איידס ושחפת ביבשת אסיה, שתביא לקריסת המערכת הרפואית ותגמד את מגיפת האיידס באפריקה.

במהלך ועידת האיידס ה־10, הנערכת ביוקוהמה שביפן, מסר הארגון כי לפחות 50 אחוזים מהאנשים שיידבקו באיידס באסיה עלולים לחלות בשחפת בתוך 10 שנים.

מקורות רפואיים ציינו, כי התפשטות האיידס באסיה דומה כעת להתפתחותו באפריקה השחורה לפני עשור, ושאין כל סימן להאטת התהליך.

"על פי הממצאים הראשונים, אנו סבורים כי נהיה עדים ל'פיצוץ' של איידס ושחפת באסיה, שיגמד את המגפה באפריקה", אמר דובר הארגון, קרייג קלאורט.

נציגים בוועידה ציינו, כי כיום יש באסיה כ־2.5 מיליון נשאי איידס, וכי מספרם עלול להגיע ל־10 מיליון עד סוף העשור.

האו"ם הורה לסרבים ולבוסנים להפסיק את הקרבות בסרייבו

(ע"צ) כוח האו"ם בבוסניה הזהיר אתמול את הסרבים והבוסנים כי יפעל בכל האמצעים שיידרשו כדי להפסיק את הקרבות בצפון־מערב העיר סרייבו.

מדובר בקרבות המסכנים את האזור הסגור.

איום זה הועבר למפקדי הכוחות היריבים על ידי מפקד כוח האו"ם בבוסניה, הגנרל מייקל רוז.

באיגרת גם הודגשה האפשרות לתקיפות אוויריות של כוחות נאט"ו, באם הצדדים היריבים ידחו את הצעת האו"ם להפסקת הקרבות ולהצבת כוח משקיפים במקום.

כווית רוכשת נשק מרוסיה ומסין

(ע"צ) כווית עשויה לרכוש כלי נשק נוספים מרוסיה, בעיקבות רכישת כלי רכב וטילים השבוע, כך דיווחו אתמול עיתוני כווית.

שר ההגנה, השייח אחמד חמוד אל־סבאח מסר כי משלחת כוויתית הגיעה למוסקבה, שם תדון באפשרות לרכישה נוספת של כלי נשק.

לקראת סוף השנה, נמסר באותן ידיעות, היא תחתום על הסכם לרכישת כלי־נשק שונים עם סין.

החברה הממשלתית הרוסית למסחר בנשק, רוסבורוז'נייה, מספקת לכוויית כלי רכב ללחימת חי"ר וטילי "סמרץ'".

על פי ההסכם, טכנאים כוויתים יישלחו למפעלים ברוסיה כדי לפקח על יצור המערכות, ומומחים רוסים יבואו לכוויית להדריך את חייליה בנשק שנרכש.

מדובר ברכישה הגדולה ביותר של נשק רוסי על ידי כווית, מאז מלחמת המפרץ.

ארנולד מפזר חיוכים החיים כל כך מחייכים אליו - אז למה בעצם שהוא לא יחייך. ארנולד שוורצנגר, ואת אומרת. אתמול הוא הגיע לסועדון "פלנט הוליבוד" בלונדון עם אשתו, שדרנית הטלוויזיה ובת שבט קנדי, מריה שרייבר. הזוג בא לסועדון לאחר שהשתתפו בהקרנת הבכורה של סרטו החדש של השוורצנגר, "שקרים אמיתיים" (צילום: אי.פי)

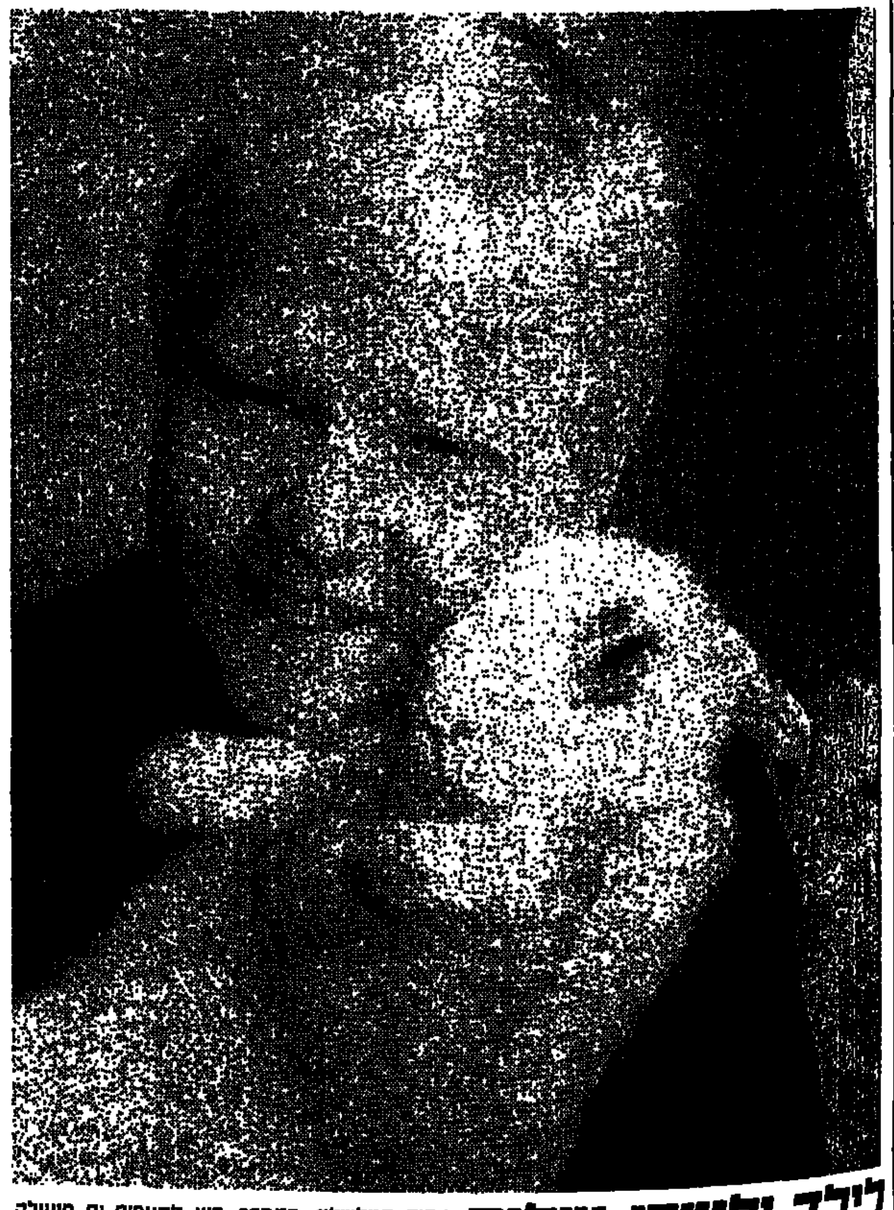

לילד ולשפן שלום צפיה בטלוויזיה, מתברר, היא לפעמים גם מועילה. ג'יימס טרנור, בן 13 מהעיר פרת' שבאוסטרליה, הוא צופה מושבע של הסידרה "משמר המפרץ". השבוע הוא הצליח להציל את חייו של השפן שלו, בודי, שטבע בבריכת השחייה המשפחתית. ג'יימס משה את השפן, שהיה כבר בלי דופק, מקרקעית הבריכה, העניק לו הנשמה מפה לפה כמו שראה בטלוויזיה - והציל את חייו (צילום: אי.פי)

גרמניה: ביקורת קשה על פסק־דין נגד מכחיש שואה

שנת מאסר לגונטר דקרט יו"ר המפלגה הניאו־נאצית □ תירגם והזדהה עם דברי פרד לויכטר שטען כי הריגת יהודים באושוויץ לא היתה אפשרית

□ ורדינה חילו, בון

חברי ממשלה ונציגי האופוזיציה השמיעו ביקורת נוקבת נגד פסק־הדין של בית־המשפט במנהיים בעניינו של יו"ר המפלגה הניאו־נאצית נ.פ.ד., גונטר דקרט.

בית המשפט גזר שנת מאסר אחת בלבד על דקרט, שכינה את היהודים "פרזיטים" והכחיש בפומבי את השואה.

בשנת 1991 הוא תרגם לגרמנית את דברי מכחיש השואה האמריקאי, פרד לויכטר, בכנס בוינהיים. במהלך התרגום הוא גילה הזדהות עמוקה עם הדובר. לויכטר טען בכנס שהוצאתם להורג של יהודים באושוויץ, לא היתה אפשרית מבחינה טכנית.

בגרמניה נשמעה ביקורת קשה על פסק הדין והובע חשש שניאו־נאצים ינצלו לרעה את המצב.

צייד הנאצים, שמעון ויזנטל, אמר שהוא חושש שהמעצורים להתבטאויות אנטישמיות ילכו ויקטנו.

אתמול נחשפו בעיתונות קטעים מפסק־הדין של השופט וולפגנג מולר, שהתייחס בהבנה לפוליטיקאי הניאו־נאצי ובין היתר שיבח אותו כאיש משפחה למופת.

דובר ממשלת בון, נורברט שפר, הביע במסיבת עיתונאים את צערו על גזר־הדין ובירך את החלטת התביעה לערער עליו.

התביעה בקשה לגזור על הנאשם שנתיים בפועל בגין הסתת עם, הדחה לשינאה כלפי זרים והכחשת השואה.

יושב ראש ועדת החוק והמשפט של הבונדסטאג, הורסט אלמן, אמר שזהו פסק־הדין הגרוע ביותר מאז הרפובליקה הוויימרית.

הסופרת הפמיניסטית טסלימה נאסרין עזבה את בנגלדש

שרת החוץ הנורווגית הודיעה כי היא מוכנה להעניק לה מקלט

□ עלי כהן, קופנהגן

הסופרת הפמיניסטית, טסלימה נאסרין, עזבה את בנגלדש בדרכה למדינה אירופית. על כך דיווחו אתמול כלי התקשורת המקומיים ומקורות דיפלומטיים.

העתון אל־מוג'אזיר, המצטט מקורות רשמיים, כותב כי נאסרין המריאה ביום שלישי, בסיועו של דיפלומט נורווגי המוצב בדאקה. אמש הודיעה שרת החוץ הנורווגית כי אם הסופרת תבקש מקלט מדיני בנורווגיה הוא יוענק לה.

"אני רק יכול לומר לכם שנאסרין אינה עוד בבנגלדש", אישר דיפלומט מערבי לכתב סוכנות הידיעות הצרפתית.

קיצונים מוסלמים דרשו להוציאה להורג משום שאמרה כי יש לערוך בחינה מחודשת של הקוראן.

נאסרין - ששלטונות המשפט האשימו אותה בפגיעה ברגשות המוסלמים - ב־3 באוגוסט לבית המשפט, לאחר שהסתתרה חודשיים, ושוחררה בערבות. אם תורשע, היא צפוייה לעונש מאסר של שנתיים עם עבודת פרך.

הרופאה לשעבר, בת 32, הפכה לסופרת ופירסמה מספר ספרים, בהם אחד השנוי במחלוקת - "לאג'ה" (הבושה), בו מתואר סיבלו של המיעוט ההינדי בבנגלדש.

פרשת נאסרין הביאה לעימות בין חוגים חילוניים לבין ברית פעילה של 13 תנועות ומפלגות ימניות ואיסלאמיות, הדורשת את הוצאתה להורג וחקיקת חוקים נגד הפגיעה באיסלאם.

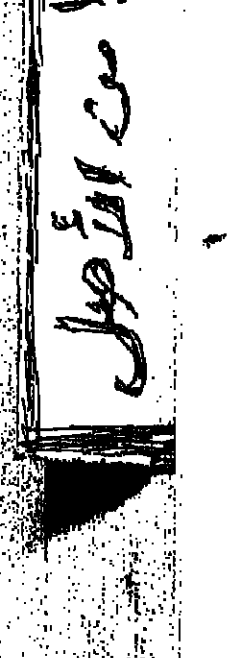

המשכים

8 אסירות

המשך מעמוד ראשון

רוזה נג'אר, בת 19 תושבת רמאללה, אמרה לעיתונאים: "אני לא מצטערת על מה שעשיתי ועל הזמן שריציתי בכלא, זה הוביל לשלום אך צריך להיות ברור, שיש לשחרר את כל האסירים הבטחוניים, רק כך יוכל להתקיים השלום האמיתי".

אסמהאן ג'דראת, בת 17 משועפאת מהצעירות בין המשוחררות נשפטה לפני שנה וחצי ל־5 שנות מאסר על דקירת שוטר. "צריך לשחרר את כל האסירים, אין שלום ואין הידברות בלי שחרור מלא, יש לתת להם את כל הזכויות", אמרה.

כל האסירות שמרו על מורל גבוה, שרו והתנשקו בטרם נפרדו כל אחת לדרכה. חלקן הודיעו על כוונתן ללמוד ולעסוק "בחיים האמיתיים" שנמנעו מהן בעת "המאבק על השלום".

בכלא השרון בתל מונד נותרו עוד 23 אסירות בטחוניות. האסירות ששוחררו נפרדו מהן בתקווה לשחרורן בהקדם.

הטייס

המשך מעמוד ראשון

האוויר, האלוף הרצל בודינגר, בשל אחריותו הישירה לירי טיל על הבית בדיר אל זהרני. כתוצאה מהפגיעה נהרגו עשרה אזרחים לבנונים.

בבדיקה שנערכה בחיל האוויר בראשית השבוע התברר, כי היתה זו טעותו של הטייס אשר שגה בהזנת נתוני המטרה למחשב הירוי של המטוס לפני שהמריא לתקיפה. נקודת הציון של המטרה שהוזן למחשב היתה בטעות זו של הבית בכפר דיר אל זהרני. עוד עולה מהבדיקה, כי לא היתה כל בעיה או תקלה טכנית בטיל ששוגר לעבר המטרה הלא נכונה.

לדברי גורם בכיר בחיל האוויר, צפוי הטייס להתיר את חתימתו לקבע ולהשתחרר מצה"ל כבר בתקופה הקרובה. "אם הוא יתעקש להישאר בצה"ל אחרי שהטעות מטיסה מבצעית אפשר יהיה למצוא לו תפקיד מטה ונוח בחיל האוויר", אמר הגורם הבכיר. "אבל זה לא נראה שכך יהיה. הוא כנראה יפרוש". לדברי אותו גורם, הטייס לא יועמד לדין על הטעות שעשה. "הוא את העונש שלו כבר חטף", אמר הקצין הבכיר.

כזכור בעקבות הפגיעה בבית בכפר דיר אל זהרני הגיב ארגון החיזבאללה בירי למעלה מעשרים טילי קטיושה לעבר שטח ישראל בגליל המערבי. מפגיעת אחד הטילים נפצעו באורח קל שלושה צעירים בני משפחה אחת בישוב בגליל המערבי.

אלוף המאהבים ממוסקבה

□ יצחק שור

תיאטרון הבובות הממלכתי של מוסקבה מציג את דון ז'ואן, במסגרת פסטיבל תיאטרוני הבובות, תיאטרון ירושלים.

אצל מוצרט, יורד דון ג'ובאני לגיהנום בסוף האופרה, ואילו דון ז'ואן של תיאטרון הבובות המוסקבאי הוא יורד לגיהנום בתחילת ההצגה אך מצליח לחמוק משם ולהגיע ישר לאמריקה.

"זהו הקפיטליסמוס," מסביר אחד השחקנים במלה מובנת אך את כל היתר מסביר בג'יבריש, כלומר בשפה חסרת משמעות.

הבכנאליות של העלילה המוכרת הופכת לטיול ארוטי בעולמנו. באמריקה, דון־ז'ואן רוקד רוק ונמלט מבריון שתום עין. ברוסיה הוא מאזין לצלילי שירה עממית והקריין מסביר: כאן סוציאליסמוס. נערות הקולחוז חולבות את הפרות בקצב אחיד ואילו דון ז'ואן מזוהה עם אהובותיו הרוסיות ומתחיל לרקוד קוזק.

באיטליה הקתולית קורה נס. אהובתו נכנסת להריון מוזרו, כאשר שני מאפיונרים מאלצים את דון זואן ללכת לכנסיה כדי לשאת את הנערה. היא יוצאת משם עם שני תאומים. גם הפעם מצליח דון ז'ואן לחמוק ומגיע להרמון של שייך ערבי. לצלילי מוסיקה מזרחית צופה דון ז'ואן המשתאה בחמוקיה של רקדנית בטן בנויה לתפארת. התחנה הבאה שלו הן גן העדן של הודו, עם אישה בלבוש חווה אמנו, נחש וטיגריס שחור. משם הוא נוסע לאמריקה הלטינית ונהנה לשמוע מוסיקה ספרדית. אין הוא בוחל גם בגיישות יפניות וכמו תמיד מצליח להימלט.

אבל הסוף טוב כמובן. הצדק מנצח. השדון הקטן מן הגיהנום שרודף אחרי דון ז'ואן לאורך כל ההצגה, בשיתוף עם מאפיונרים איטלקיים ואקדוחן מאמריקה, מחזירים אותו לשאול — הפעם לתמיד.

דור שהתחנך על פורנוגרפיה אינו מתרגש מכיבושי תריסר נשים בערב אחד, אך צוחק בכל פה מאנטות המאהב ושיתוף הפעולה הלוהט של הנאנסת.

יופי של פרודיה.

צלילי התקווה במחנה ששימש נוער קומוניסטי

(ע). הסוכנות היהודית מקיימת השנה 80 מחנות קיץ, ל־21 אלף בני נוער יהודים — על כך מסר חיים צ'סלר, ראש נציגות הסוכנות היהודית בחבר העמים, בעת ביקור במחנה סמוך לבאקו. ההדרכה במחנות מתבצעת על־ידי ישראלים וביניהם 50 חיילות־מורות, 50 עולים חדשים וחברי בני־עקיבא. המדריכים מנסים להקנות לבני הנוער ידע בסיסי ביהדות ובתולדות מדינת ישראל.

המחנה שליד באקו, המעוטר עתה בכרזות ציוניות וישראליות וחומר מפעילות הקבוצות, ממוקם במחנה ששימש בעבר את ברית הנוער הקומוניסטי ואילו מחנות אחרים מתפקדים בבתי הבראה של איגודים מקצועים שהסכימו להשכירם לסוכנות היהודית. אחד המחנות הוקם בבית ההבראה של המפעל המייצר טנקים מדגם "טי 72".

את הערב המרגש, בו הופיעו ילדים ובני נוער שלא ידעו לפני כן מאום על יהדות וציונות, סיימה מקהלת "התקווה" בשירת "התקווה" שהידהדה בין כתלי בית ברית הנוער הקומוניסטי לשעבר.

הממשלה השלימה את הדיון בסדרי העדיפויות לתקציב 95'

□ יאיר מידן

הממשלה השלימה אתמול את הדיון בסדרי העדיפויות בתקציב 95', והסמיכה את שר האוצר אברהם שוחט להביא לאישורה הצעה מפורטת לגבי אופן חלוקת המקורות הפנויים בסך 2.5 מיליארד שקל לשינוי סדרי העדיפויות.

חלק הארי יופנה לטיפול בגופים במשבר כמו התעשיות הבטחוניות, הקיבוצים וקופ"ח הכללית. חלק מהסכום יופנה להשקעות בתשתיות ובתחום החינוך. שר האוצר אמר, כי בכוונתו לשמר בשנה הבאה את רמת ההשקעות בתחומים אלה.

ראש הממשלה יצחק רבין הבהיר, כי התקציב בשנה הבאה לא יוכל לענות על כל התוספות הדרושות וביקש שלא ליצור אשליות בנדון מהשרים.

רבין הוסיף, כי צריך להפעיל פתרונות שיתנו עדיפות לטיפול בחלשים ובנקודות חלשות בארץ במסגרת התקציבים הקיימים. כמו למשל העסקת מורים בחוזים אישיים.

ההחלטה היחידה שקיבלה אתמול הממשלה התייחסה לסובסידיה לתעריפי הנסיעה בתחבורה הציבורית ומשמעותה ייקור של כ־7% בתעריפים כבר מספטמבר.

הממשלה לא השלימה את הדיון בתקציב הביטחון, והחלטה בעניין הועברה לפורום מצומצם ברשות רבין ובהשתתפות שר האוצר והרמטכ"ל אהוד ברק.

לעופר גבע והמשפחה

אתכם באבלכם

במות

האב

בית זיקים

לבישיץ בוניו והמשפחה

אתכם בצערכם

במות

טרי

בית געתון

עובדים ביחד למען דו־קיום

סלים מכפר ערערה ועידית מקרית ביאליק צובעים את קירות בית־הספר התיכון ברהט, במסגרת מחנה העבודה היהודי־ערבי שמקיימת תנועת "דעות סדאקה" — נוער למען דו־קיום בישראל. (צילום: ארז [illegible])

11 פצועים בהתרסקות מטוס איירבוס דרום־קוריאני

(ע"ר). 11 מתוך 160 נוסעים ואנשי צוות נפצעו אתמול, בהתרסקות מטוס מדגם איירבוס של חברת התעופה הדרום־קוריאנית. המטוס התרסק ועלה בלהבות כשניסה לנחות באי צ'איו, בדרום חצי האי הקוריאני.

דובר החברה מסר כי ההתרסקות ארעה בעקבות רוחות עזות שנשבו באיזור. בעת הנחיתה המטוס איבד את שיווי משקלו ופגע במתקנים צבאיים על הקרקע.

"בריטיש איירווייס" תחדש טיסותיה לירדן ולבנון

□ אבשלום קווה

נוכח ההתפתחויות הפוליטיות וההתקדמות בתהליך השלום החליטה חברת התעופה הלאומית של אנגליה "בריטיש איירוויס" לחדש את טיסותיה לעמאן, בירת ירדן ולביירות, בירת לבנון.

מנהלת הסניף הישראלי, נירה דור, הודיעה אתמול, כי הטיסות יחודשו החל מה־5 בדצמבר. בשלב ראשון יתבצעו הטיסות בקו לונדון־ביירות־עמאן, פעמים בשבוע והחל ממרץ '95 יתבצעו ארבע טיסות שבועיות.

הרוג ו־2 פצועים בתאונה

(ע). שמחה אברהמי בן 56 מחיפה נהרג אתמול בהתנגשות חזיתית בין [illegible] כלי־רכב, סמוך ליישוב ניר־בנים בדרום.

משאית צבאית נהוגה בידי חייל, סטתה מסיבה בלתי־ברורה מנתיבה, עלתה על גדר ההפרדה, חזרה לנתיב הנגדי והתנגשה חזיתית במכונית "סובארו". כתוצאה מההתנגשות נהרג נהג הסובארו, שמחה אברהמי. נהג המשאית הצבאית וחייל שישב לידו, נפצעו קל.

אמבולנס של מד"א פינה את אברהמי לבית־החולים קפלן, שם נקבע מותו. הפצועים, חיילים בסדיר, הועברו לבית־החולים "ברזילי".

פינה חמה ללב"י

הקרן למען בטחון ישראל

מופע חגיגי בנתניה

בהיכל התרבות העירוני

יום ד' 17.8.94

בשעה 20:30

תוכנית אומנותית

★ הזמר דורון מזר

★ זמר אורח דרור משולם

★ תזמורת חיל־האויר

במעמד ר' העיר נתניה מר צבי פולג ויו"ר קרן לב"י אלוף (מיל.) דני מט.

כרטיסים — משרד "מופע" הרצל 20, התאחדות עולי צרפת, ככר העצמאות 11, עמדת קרן לב"י ברחבת בית הכנסת הגדול ומשפחת לפידוס טל: 09-627194.

כל ההכנסות קודש לקרן לב"י.

היום יותר מתמיד תן לבך ללב"י

לב"י למען בטחון ישראל

קרן לב"י, רח' ד' (ארניא) 17 הקריה, תל־אביב 64734

הודעות תכנון ובניה

הוועדה המקומית לתכנון ובניה

נתיבות

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965 לוועדתנו, בקשה לשימוש חורג מתכנית מס' 78/102/03/22

המבקשים: מכלוף ברזוני — רח' ירושלים נתיבות

מהות הבקשה: שימוש חורג — הפעלת קיוסק בבית מגורים

מקום: רח' ירושלים 78 נתיבות

כל המעוניין יוכל לעיין בבקשה האמורה במשרדי הוועדה המקומית ללא תשלום ורשאי להגיש התנגדות מנומקת בשני עותקים לוועדה האמורה תוך 14 יום מתאריך פירסום הודעה זו לפי הכתובת — ככר יהודת צרפת 4 ת.ד. 1 מיקוד 80200.

מועצה מקומית — יחיאל זוהר

יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ובניה נתיבות

ועדת המשנה לתכנון ולבניה

מרחב תכנון מקומי — ראשל"צ

הודעה לפי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965

נמסרת בזאת הודעה כי לוועדת המשנה של הועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב ראשל"צ הוגשה בקשה למתן הקלות בגוש 3945 חלקה 566 רחוב ש. בן ציון 5

לפי תכנית מתאר / תכנית מפורטת נמצאת החלקה הנ"ל באזור מגורים ג' ומותר לבנות עליה תוספת [illegible]

בקשה בעלי החלקה: הקלה 6% לשימושים עיקריים

לכל מי שיש התנגדות מכל סיבה שהיא לבקשה הנ"ל יואיל להגיש בכתב במשרדי הועדה המקומית [illegible] פירסום הודעה זו. [illegible]

מאיר ניצן, יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב תכנון מקומי ראשון־לציון

בין שמחה לאופוריה

דורית גבן

אחת הטענות שהועלתה לאחר מפגש הפיסגה בעקבה והסיקור הנרחב שניתן לו בכלי התקשורת, בעיקר האלקטרוניים, היתה נגד ה"פסטיבלים" שערך ראש הממשלה עם המלך חוסיין. נראה שלחלק מהמבקרים הפריעו החיוכים הרבים מדי, והתמונות הסנטימנטליות מדי, בהן נראו ישראלים וירדנים, בכל הדרגים, נהנים זה מחברתו של זה. היו מי שמיהרו לכנות זאת "אופוריה", היו שכינו זאת "הפקה תיאטרלית" של לשכת רה"מ והיו שראו בכך הסחת דעת מכוונת מבעיות קשות, כגון הבעיות במו"מ עם הפלסטינים והסורים, ואף מבעיות פנים. וכשורה התחתונה — כ"תרגילי בחירות" של יצחק רבין.

אחת האבחנות המקובלות לגבי הציבור הישראלי היא, שהוא נוטה בכיכול להגזמות ועובר בקלות מאופוריה למצב־רוח דכאוני, מאיגרא רמה לבירא עמיקתא. ספק אם זאת אבחנה נכונה. המציאות המזרח־תיכונית, במשך שנים לא־מעטות, יצרה תנאים נוחים יותר דווקא לדאגה וחרדה, ולא אחת לתחושת אין מוצא. לא פלא, איפוא, שכאשר מתקיימים הקורדים האלה מופיעה [illegible] תכלית, הדבר מעורר בישראלים רבים יותר מאשר סתם תקווה, אם כי לאו דווקא אשליה.

כך היה כאשר החל המו"מ עם מצרים, לרבות ביקור סדאת בירושלים, שהביא בסופו של דבר לחתימת הסכם שלום. כך היה גם כאשר נודע לראשונה, באופן רשמי, על המו"מ עם אש"ף, וכך בוודאי עתה, כאשר מתנהל, בגלוי ובאווירה טובה, המו"מ עם ירדן.

בניגוד לנטייה לעשות הכללות, ולראות בעולם הערבי מאסה אנושית ופוליטית קולקטיבית ואחידה, כל יחידה פוליטית שונה לא רק באינטרסים שלה, אלא גם ברכבים הפנימיים הפועלים בתוכה ובאישים העומדים בראשה. אין הנשיא אסד דומה למלך חוסיין, ויאסר עראפת אינו דומה לשניהם. מה גם שנקודת ההתחלה של כל אחד מהם, באופן כללי, ובוודאי בהתייחסותם לישראל ולקשרים איתה, שונה בתכלית. לכן ברור, שגם כאשר ראש הממשלה מצהיר על מחויבותו לתהליך השלום עם הפלסטינים ועם סוריה, הרי הוא צד אחד בלבד במשוואה, ומהלך המו"מ אינו תלוי רק בישראל, אלא אם כן מישהו מעלה בדעתו שעל ישראל לקבל את תנאיהם ללא עוררין.

אפשר אולי להבין את החששות והחשדות של הסורים, ובעיקר של הפלסטינים, כאשר הם רואים את התקדמות המו"מ עם ירדן, ובעיקר את הסרת הקוצים והדרדרים ביחסים הבין־אישיים ויצירת אווירה נוחה לליבון חילוקי דעות, וכאלה קיימים עדיין גם במו"מ עם ירדן. אך החשדנות עלולה לעתים להיות יועץ רע, במיוחד כאשר היא מעוורת את הראייה המפוכחת ומשבשת את שיקול הדעת. בין השוט למלה הרכה יש מרווח רחב למדי של רמות התנהגות, היכולה לבנות או להרוס מידה סבירה של אמון הדדי, עוד לפני ההתייחסות לתביעותיו של כל אחד מהצדדים, שלעולם לא יבואו על סיפוקם המלא. הפשרה, שבעיני ידי הקיצונים אצלנו נחשבת לחולשה ולמורך־לב, היא הדרך היחידה להגיע לפתרון מוסכם ואין בלתה.

ה"פסטיבלים" וה"אופוריות", כלשון הציניקנים, הם הפן השני של קולות הנהי והחזיונות האפוקליפטיים שמציגים מתנגדי תהליך השלום ומתנגדי הפשרות, שבמקרה זה חד־הם, אצלנו ואצלם. בין השמחה, גם אם היא מוקדמת אולי, לבין הרכרוך של חזות שחורה ושלנצח נאכל חרב, עדיפה השמחה. ועדיפה על שניהם התובנה, כי המהמורות המפוזרות בדרך, והמעידות שעוד עלולות לקרות, נמצאות על הדרך הנסללת לסיום מצב המלחמה ולבניית השלום.

לפיכך, במציאות הנבנית עתה, הסבלנות משתלמת. ובאנטי־פרפרזה על הדימוי של התמוטטות כמו מגדל קלפים, אפשר לומר שכל התקדמות, בכל אחד מהמסלולים המדיניים, דווקא מחזקת וממריצה בסופו של דבר את התהליכים האחרים. יתרה מזו, היא אף יוצרת דינמיקה חיובית, ומביאה להרחבת מעגל המדינות הערביות שאינן גובלות עם ישראל להכניס יותר מאשר "אצבע" בתוך המו"מ עם ישראל, ולהשתלב אף הן בבניית יחסים איתה.

מדובר בתהליך של בנייה מדינית, שבמידה שתצלח ותתרחב, תבהיר את שמי האיזור ואת שמיה של ישראל. ואם זאת איננה סיבה לחוש שמחה, ופה ושם אף להיסחף לאופוריה, מה כן.

קבוצה ראשונה של ישראלים בעלי דרכונים זרים בדרכם לגשר אלנבי, השבוע. טיסת תכלת בשמיים מעוננים

על המשמר

שוליים מטורפים

פארוק קדומי הוא אחד ממנהיגי אש"ף שהובילו את העם הפלסטיני מאסון לאסון. הצהרות מהסוג שהשמיע, לפיהן ישראל היא מדינה שעליה להגיע לקיצה, לא גרמו להעלמותה של מדינת ישראל, אך מנעו מהפלסטינים במשך עשרות בשנים הקמת ישות לאומית כלשהי. לולא מנהיגות כזאת, שסברה שניתן לפתור את בעיית העם הפלסטיני בכוח על חשבון עם אחר, יתכן כי הפלסטינים כבר מזמן היו חוגגים קיום מדינה עצמאית משלהם.

רוב המנהיגות הפלסטינית בשנת 1948 סירב להסכים להחלטת האומות המאוחדות לחלוקת ארץ ישראל בין שני העמים שהתגוררו בה וגרמו לאסון היסטורי לעמם. במשך עשרות בשנים החזיקו בקו של השיבה ליפו, לוד ורמלה והקמת מדינה פלסטינית במקום ישראל ולא לצידה. עוד ב־1992 נתנו יד לתוכנית סדאם חוסיין, שבמסגרה של מלל ושיגור טילי סקאד, התקיף בין היתר מדינות ערביות שכנות. קדומי ממשיך בקו הנפסד הזה.

סברנו שהחלטות רבות של אש"ף והסכמי אוסלו שמו קץ למדיניות נפסדת זאת בקרב הפלסטינים, קווינו כי הגיעו לראליזם מדיני ולכלל השלמה עם קיומה של מדינת ישראל ולרצון להתקיים בשלום עימה. אולם נאום קדומי מצביע על כך, כי בשוליים המטורפים של הפלסטינים עדיין מטפחים את הקו הרה האסון הזה, לא לישראל, אלא בראש וראשונה כלפי הפלסטינים למודי הסבל.

ניתן לקוות, כי הצהרת קדומי אינה מייצגת אלא מיעוט מטורף, זעיר ושולי של העם הפלסטיני. גם אם זה כך, הפרישה מהמשמעות הלאומית עלולה לגרום זעזועים רבים ולעורר את האלמנטים הקיצוניים. הצהרות מסוג זה מגבירות את אווירת החשדנות ומקשות על ההתקדמות להשלמה ההיסטורית בין שני העמים.

צריך להיות ברור גם לקדומי ודומיו, כי את המטרה הזאת אי אפשר להשיג ללא מלחמה בה סיכויי הפלסטינים לנצח הם אפסיים. צריך להיות ברור כי גם רוב מדינות ערב בעיקר אלה שבגבול ישראל ושחתמו על שלום או נמצאים בתהליך מתקדם לשלום, לא יתמכו שוב בהרפתקה כזאת. תולדות המלחמות במזרח התיכון הוכיחו כי ישראל אינה מועמדת לחיסול צבאי.

קדומי מוכן כנראה להקריב את עתידו של עמו בקרבן לשאיפות קיצוניות של פונדמנטליזם דתי, במרחק רב מפלסטין, הוא לא משרת בכך מטרות ערביות אלא איראניות וגם שם רק את הקבוצה הקיצונית של פונדמנטליזם דתי.

יש לקוות כי ראשי אש"ף ותושבי השטחים לא יתייחסו בהשלמה ובהבנה להצהרות מסוג זה ויביעו את דעתם הנחרצת נגד הקו הרה האסון של אחד ממנהיגי ה"לשעבר".

גלולות הרגעה לא יועילו

הן התכנון לטווח ארוך והן הפעילות הכלכלית השוטפת אסור להם להשתעבד כליל למה שנקרא שיקולים כלכליים נטו, אלא הם חייבים להיות מודרכים על־ידי משנה חברתית ברורה, ועל־ידי רצון נחוש לצמצם ככל האפשר את הפערים הכלכליים ואת העיוותים המצלקים את פני החברה הישראלית □□□ כדי ליישר את העקום, נחוץ כיפוף חזק לצד הנגדי

נפתלי בן־משה

לדבר על ההון השחור, ההולך וצומח יחד עם הצמיחה הכלכלית ועם הגידול בתוצר הלאומי, זה כמו לדבר על מזג האוויר, שכולם מדברים עליו ואיש לא עושה דבר כדי לשנותו. זה מזכיר את הדיבור על העוני, במקום לדבר על הפערים הכלכליים הגדלים והולכים. אותי זה מרגיז לשמוע על סף עוני, הגע יחד עם הגידול ברמת החיים, ועל אלה שמעליו ו[illegible] שמתחתיו. איך קובעים [illegible] זה עוני, ומהו סף העוני? [illegible] סתם קביעה שרירותית, [illegible] משמעות ומכשילה. [illegible] לרחוש את העוני, שיש לו [illegible] פרצופים, כתוך סר [illegible], הוא ניסיון יומרני, אם [illegible].

[illegible], נאמר רווק, שהכנסתו [illegible] כ־100 שקלים לחודש מעל [illegible] שמוגדר כסף העוני, אך [illegible] שכר דירה שמגיע לשני [illegible] הכנסתו — נחשב לעני או למי שנחלץ מהעוני? משפחה מרובת ילדים, שהכנסתה הכוללת, כולל תשלומי העברה, עולה בכמה עשרות או אפילו בכמה מאות שקלים על מה שמוגדר בסטטיסטיקת העוני כהכנסת מינימום לנפש, אך היא משועבדת למשכנתא צמודה ושקועה בחובות ובכל מיני מרעין בישין אחרים — נחשבת למשפחה ענייה, או למשפחה שכבר נחלצה מביצת העוני?

הדבר המשמעותי היחיד הקובע, המדיד המקפל בתוכו את הכל, את העוני ואת הסיאוב והעיוותים, את הקיטוב החברתי, את העלמות המס ואת השחיתות החוגגת, הם הפערים הכלכליים הגדלים והולכים בין העשירונים באוכלוסיה הישראלית. מבחינה זו, ישראל ניצבת במקום של קלון, כאחת המדינות המפוערות ביותר, וזוהי ירושה שהוריש לנו שלטון הליכוד, שבא "להיטיב עם העם".

הניסיון להילחם בעוני, גם של התנועה החדשה למלחמה בעוני, על־ידי מתן זריקות פה ושם לאלה השרויים בתחתית הסולם, כדי להעלותם אל מה שמוגדר "מעל לסף העוני", הוא מאמץ סיזיפי חסר תוחלת, שכמוהו כמתן אספירין לחולה סרטן. לא שאני נגד ההטבות האלה, אלא שאסור להסתפק בהן ולראות בכך את התרופה לתחלואי החברה.

כשם שהעיוותים החברתיים החמורים לא נוצרו בהינף החלטה או מעשה אחד של השלטון, אלא הם תוצאה של מדיניות כלכלית־חברתית מתמשכת ורצופה, שהתפרסה על פני תחומים רבים, כן גם המאבק לצמצום הפערים הכלכליים ולעקירת העיוותים החברתיים החמורים חייב להתנהל ולהתפרס על פני שטחים רבים: ברצף, במיקור ובעקביות. כל עוד עשירון אחד באוכלוסיה גורף למעלה מ־40% מכלל ההכנסות, כל עוד מאיון אחד באוכלוסיה גורף כ־12% ויותר מכלל ההכנסות, לא יועילו הטבות כאלה ואחרות כדי לשנות מן היסוד את פני הדברים במדינה.

הפער בהכנסות הוא גדול לאין ערוך מכפי שעולה מנתוני הביטוח הלאומי, שאינם כוללים את ההכנסה המועלמת, שהיא המקור להון השחור, שעל היקפו מתנהל עכשיו ויכוח בשאלה אם הוא מגיע לשיעור של 40%, לדעת השרים קיסר וברעם, או רק ל־15% מכלל התוצר הנקי, לדעת מינהל הכנסות המדינה. 40 או 20 אחוז מסתכמים בעשרות מיליארדי שקלים בשנה — רק לחשוב מה אפשר היה לעשות בכספים אלה אילו היו מורמים לקופת המדינה, לפחות בחלקם הגדול; כמה מצוקות חברתיות ניתן היה לפתור וכמה עיוותים חברתיים אפשר היה לתקן.

כדי להילחם בפערים יש צורך שמקבלי ההחלטות בממשלה יבחנו כל החלטה בתחום הכלכלי והחברתי במבחנה הסוציאלית — האם היא תורמת לצמצום הפערים, או שמא להיפך, מחריפה אותם; האם היא מיטיבה עם העשירונים התחתונים, או להיפך, מיטיבה עם העשירונים העליונים. זה אומר, שגם התכנון לטווח ארוך וגם הפעילות הכלכלית השוטפת, אסור להם להשתעבד כליל למה שנקרא שיקולים כלכליים נטו, והם חייבים להיות מודרכים על־ידי משנה חברתית ברורה, ועל־ידי רצון נחוש לצמצם ככל האפשר את הפערים הכלכליים ואת העיוותים המצלקים את פני חברתנו. כדי ליישר את העקום, ולהתגבר על השיגרה המעוולת, נחוץ כיפוף חזק לצד הנגדי.

הנה אנו מתבשרים שהאוצר מתכונן להקל, החל מהשנה הבאה, את עול המסים על הציבור ב־800 מיליון שקל. השאלה היא, להקל על מי, ומדוע רק 800 מיליון שקל. יש לקוות ששר האוצר לא ישעה לעצת האינטרסנטים, ולא יתפתה ללכת בעקבות קודמיו ולהוריד שוב את תקרת המס. במקום להוריד את תקרת המס ולהיטיב עם העשירים, צריך להעלות בשיעור משמעותי את סף המס, וכך להוציא ממעגל משלמי מס הכנסה את כל בעלי ההכנסות הנמוכות. צריך לרווח ככל האפשר את מדרגות המס, כך שמהקלות המס ייהנו בעיקר בעלי ההכנסות הבינוניות.

כל הסיפור הזה, שהורדת תקרת המס תשחרר כספים להשקעות ותקטין את המוטיבציה להעלמת מס, כולו בלוף שהמציאו העשירים. תקרת המס הישיר ליחיד הורדה מאז 1975 מ־80% ל־52%, ולא מצאנו שום אחיזה לטענה שהכספים האדירים שהוזרמו לעשירי ישראל מהורדת המס הופנו להשקעות יצרניות במשק, או הקטינו את ממדי ההון השחור. הכספים נשארו בכיסם, והגדילו את הפערים הכלכליים במדינה.

אם צריך לעודד מוטיבציה לעבודה, פריון ויוזמות, הרי צריך לעודד את העובדים, האקדמאים והיוזמים מהמעמד הבינוני, שהם עמוד השידרה של המשק והחברה. העשירים אינם זקוקים לגלולות מרץ כדי להתעשר עוד. ומס הכנסה הוא רק דוגמה אחת מני רבות, ואזכיר רק את הסובסידיה לתחבורה הציבורית, שעליה נטוש עכשיו הוויכוח בין שר האוצר לשר התחבורה, שכל כולה משרתת את השכבות העניות.

המדיניות הפיסקאלית ותקציב המדינה על שני חלקיו, ההכנסות וההוצאות, כלומר, על מה ולמי מוקצות ההוצאות ומניין וממי שואבים את ההכנסות, הם המכשיר העיקרי הנתון בידי המדינה כדי להקהות את הקיטוב ולבנות מערכת של סולידריות חברתית בתוך חברה מתקדמת. את המאבק הזה צריכה לנהל ההסתדרות, והיו זמנים שהיא ניהלה אותו בעוז ובהצלחה. אך הנהגת ההסתדרות, המונהגת על־ידי חבר־כנסת, שותקת. כאילו כל העניין לא שייך לה.

החל בשנה הבאה מתכונן האוצר להקל את נטל המסים על הציבור ב־800 מיליון שקל. השאלה היא: להקל על מי, ומדוע רק 800 מיליון שקל □□□ במקום להוריד את תקרת המס ולהיטיב עם העשירים, צריך להעלות בשיעור משמעותי את סף המס, וכך להוציא ממעגל משלמי מס הכנסה את כל בעלי ההכנסות הנמוכות. יש לרווח ככל האפשר את מדרגות המס, שמההקלות ייהנו בעיקר בעלי ההכנסות הבינוניות

מנחה אורחת: אלה אלתרמן

סיר הלחץ העזתי היום איננו לאומי, אלא כלכלי. הכספים הבינלאומיים המובטחים בוששים להגיע וערפאת עצמו עדיין לא אוחז ברסן. על המצוקה הכלכלית בעזה, עם מנכ"ל משרד החוץ אורי סביר

דליה יאירי: נפגשת אתמול עם נציב אונרר"א בקשר למצוקה הכלכלית בעזה. מדוע, בעצם, לא קיבלו הפלסטינים עד היום את כל הסיוע שהובטח להם?

אורי סביר: אני חושב שיש שתי בעיות. האחת היא הקמת המנגנון הכלכלי הפלסטיני, שינהל בקרה על הכסף שיבוא, כדי שהמדינות התורמות יידעו באילו מטרות הוא מושקע; השנייה, שיש איטיות מסוימת בתהליכים בקרב המדינות השונות שהבטיחו לשלוח השנה כ־700 מיליון דולר.

עם זאת, הכסף מתחיל בכל זאת לזרום. הבנק העולמי העביר לאחרונה כ־10 מיליון דולר; עוד 10 מיליון דולר הועברו על־ידי ארצות־הברית ובריטניה, כמשכורות לשוטרים; מוקמים פרויקטים שונים, גם על־ידי האו"ם וגם על־ידי הבנק העולמי. אנו רואים התחלתו של תהליך איטי. אסור לשכוח, שבמצוקה הכלכלית הבינלאומית אין זה מובן מאליו שהקהילייה הבינלאומית תירתם בצורה כל כך אינטנסיבית כדי לפתח את הכלכלה העזתית. זה ידרוש מהפלסטינים להציג לא רק מנגנון של בקרה ושקיפות, אלא גם להפיק לקחים מכשלונות של השקעה כלכלית, למשל במזרח אירופה, שם לא היו מנגנונים ומוסדות כלכליים מודרניים, או תוכנית כלכלית מתקבלת על הדעת, שיתעלו את הכסף להשקעה

כפי ששמענו משר האוצר ומהאלוף דני רוטשילד, הוא מעוניין לרכז בידיו את הכספים ולחלק בעצמו את המשכורות, משום שהוא רואה בכך מוקד כוח.

לא אנחנו בחרנו בערפאת ולא נוכל להורות לו כיצד לנהוג. אני חושב שבסופו של חשבון, מה שהוא יעשה ומה שהוא יקים יהיה המבחן שלו. אין ספק, שניהול אש"ף בתוניס לא דומה לניהול חייהם של יותר ממיליון פלסטינים. אני מקווה שהוא ילמד את הלקחים מתוך המציאות שהוא חי בה היום – הוא נמצא כבר שלושה שבועות בעזה עצמה – ויקים את המוסדות הדרושים. נדמה לי שיש הבנה הולכת וגוברת בקרב אותם פלסטינים שאנחנו נפגשים איתם, שהכלכלה היא המפתח. אני רוצה גם להזכיר, שאנחנו נמצאים במשא ומתן להרחבת הסמכויות גם לגדה, וגם שם יש בעיה של תיקצוב. אגב, חלק מהבעיה חייב להיפתר באמצעות איסוף מס על־ידי הפלסטינים עצמם.

והבנק הבינלאומי יוכל להתערב ולקבוע כללים יותר ברורים?

הכללים הם ברורים. לדעת חלק מהמנהיגות הפלסטינית, אפילו ברורים מדי. אבל לא תהיה לפלסטינים – מבחינת מה שאנחנו מכירים בסיוע בינלאומי למקומות אחרים בעולם – כל ברירה, אלא

צורך מיידי בכסף. אורי סביר (צילום: יצחק הדרי)

בפרויקטים שייצרו מקומות תעסוקה וצמיחה כלכלית. וכל אלה דרושים להצלחת כלכלתה של האוטונומיה.

לדעתי, הבעיה מתחילה הרבה קודם לכן. למימשל הפלסטיני אין שום דוגמה קודמת לניהול מדינה, כי שנים רבות הם חיו תחת שלטונם של אחרים. האם ישראל לא צריכה לשלוח צוותים, כדי ללמד אותם איך להשתמש בכסף הזה, עוד לפני שהוא מגיע?

עקרונית, את צודקת. מה שחשוב הוא הקמת המוסדות הכלכליים. אבל אינני חושב שישראל צריכה ללמד אותם, וגם אינני חושב שהפלסטינים מעוניינים בכך. הם רוצים להשתחרר מהשפעת יתר שלנו בשנים האחרונות, ולא להחליף שליטה צבאית כמה שנתפס על־ידם, לפחות, כשליטה כלכלית. הדבר צריך לצמוח באופן הדרגתי מתוך ועל־ידי הפלסטינים עצמם. נכון שהם מתחילים ממצב נחות, של חוסר ניסיון, וגם עזה אינו המקום המוצלח ביותר לפיתוח כלכלה מודרנית.

יש כאן סתירה בין הסבלנות הנדרשת לבין הדחיפות בהעברת כספים ראשונים. לכן הקהילייה הבינלאומית חייבת אולי להודיע קודם כל כספים, ומייד, כדי להראות שההסדר הזה – שלא תמיד היה כל כך קל ופופולרי לפלסטינים – אכן מצליח. בשלב השני, ייתכן שהבנק העולמי או גורמים אחרים יוכלו לעבור עם הפלסטינים על הקמת אותם מוסדות.

יש בעיה נוספת, הקשורה לאישיותו של ערפאת.

להקים לפחות מנגנון בקרה, שיראה למדינות התורמות לאן הכסף שלהן הולך. אני מאמין שבסופו של דבר המנגנונים האלה יקומו, אולי עם צירי לידה קצת קשים ובעזרת לחץ מסוים – כי האוכלוסיה הפלסטינית דורשת לתרגם את ההישג המדיני להישג כלכלי. מה שחשוב מבחינתנו הוא להמשיך באותה פריצת דרך, להמשיך לנהל משא ומתן לפי הסכם העקרונות ולסייע, לפחות ככל שמוטל עלינו, בהצלחה הכלכלית של האוטונומיה.

הישג כלכלי הוא גם הישג מדיני. אם תהיה מצידם דרישה להקים שותפויות עם ארצות ערביות, גם באלה שאנחנו לא בקשר איתן, מה תהיה עמדתנו?

בהסכם הכלכלי אנחנו מאפשרים גם יבוא ממדינות ערב שאין להן קשרים כלכליים. לגבי מדינה אחת ספציפית יש צורך גם בשותפות ישראלית והרחבת המשא ומתן, לטובת כל הצדדים, ואני מתכוון לירדן. אין ספק שההתפתחויות עם ירדן מעוררות עצבנות מסוימת בצד הפלסטיני, ובעיקר בהקשר הכלכלי יש צורך בהקמת גוף למשא ומתן לליבון הסוגיות הכלכליות בין ישראל לאוטונומיה וירדן. יש לכך הסכמה עקרונית מצד שלושת הצדדים. אם האוטונומיה תרצה לסחור גם עם מדינות המפרץ או מצרים, הדבר מקובל עלינו. אגב, אני חושב שאנחנו עצמנו איננו רחוקים מפיתוח יחסים כלכליים עם אותן מדינות.

הוי, ליבנו הבוגדני

השבועון "טיים" ייחד את כתבת השער שלו לחוסר נאמנות בין בני זוג. תת־הכותרת – "זה יכול להיות בגנים שלנו". נאמנות ובגידה, נישואין וגירושין, כתוב במאמר, הם עניין של אבולוציה שקבעה את דמותנו. עם הסקסולוגית והיועצת לחיי־נישואין, ריקי רוזמן

דליה יאירי: המאמר ב"טיים" מנסה להוציא את כל הדברים שחשבנו שהם נלמדים ונרכשים, להחזיר אותם אל תוך הגֶנים ולומר שהם בעצם בתוכנו. זה נראה לך?

ריקי רוזמן: לי, אישית, זה מאוד לא נראה. אני חושבת שמי שזקוק ללגיטימציה לדברים בארצות־הברית, ימצא מחקר לכל דבר – וגם את המחקר של ההפך. אנחנו, כחברה, פועלים בקודים מוסריים וחברתיים ולא בקודים ביולוגיים, אחרת המדינה שלנו היתה צוברת על גבה המון צרות נוספות. אז אפילו אם ניתן למחקר את הכבוד המגיע לו – ויש משהו בחלק הביולוגי – זה עדיין לא נותן שום לגיטימציה מהסוג שהם נותנים, משום שיש לנו קני מידה נוספים, כבני־אדם. החברה התפתחה, נוצרו קודים חדשים, יש מחויבויות ודברים חשובים נוספים.

מה, לדעתך, יהיה יותר חזק: הקודים הגֶניים או הקודים המוסריים של החברה?

תלוי באדם, מה הוא רוצה וכמה יבחר. מי שרוצה לבגוד, יופי שיש לו לגיטימציה כתובה, שהוא יכול לנפנף בה לעיני אשתו. היה אצלי גם גבר נשוי, שאמר בנוכחותי לאשתו: "זו המחלה שלי, תרפאי אותי". כלומר, אני מבין את הצער והכאב שלך, אני חולה, זו הבעיה שלך. הוא לא לקח על עצמו שום אחריות.

למה תמיד כשמדברים על בגידות, מייחסים אותן לגברים? הרי כל גבר עושה את זה עם אשה.

זו בדיוק הנקודה. בקליניקה שלי אני נפגשת, לצערי, גם עם גברים נבגדים, לא רק עם נשים נבגדות. וזהו הצער הכי גדול. זוג יכול להגיע אלי ככסאח הכי גדול, בריבים מכאן עד הודעה חדשה. אבל כשהם מגיעים על רקע בגידה, יש בהם ממש תהליך של אֵבל. אפילו כאיש מקצוע, קשה לי לראות את המצוקה אצל מטופלים, או אצל חברים שלי. ואז אתה לא יכול להבין את התיאוריות הביולוגיות האלו, כי יש פער אדיר בין הלגיטימציה והשאננות

והכיף לבין הגילוי בבית פנימה. וזה לא משנה אם הוא בוגד בה או היא בו.

אז אני מציעה לשים את הקודים הביולוגיים בצד ולפעול לפי קודים מוסריים. נסתכל מי האדם שלידנו, מולנו, ואם הוא יקר וחשוב לנו, נחשוב על מה הבגידה – גם אם איזה מאמר אומר: לכו, תבגדו, זה בסדר.

המאמר קובע יותר מזה: הוא טוען שלגבר יש צורך ביולוגי "לפזר את הזרעים שלו" ולהרבות, ולאשה אין שום צורך כזה. יש הבדל בדחפים המיניים בין גברים לנשים?

יש שונות בין אדם לאדם. בין המטופלים שלי יש מקרים שהאשה רוצה הרבה יותר מין מהגבר. וגם יש מחקרים שמדברים על דחף ביולוגי, הרי [illegible] המין הגדול ביותר שלנו הוא הראש, והמין נמצא בין האוזניים ולא במקום אחר. ואם יש לנו [illegible] ולחצים ובעיות בקשר ועוינות, הביולוגיה [illegible] נופלת לעומתם. לכן יש חשיבות לקודים שלנו. [illegible] מה שמבדיל בינינו לבין החיות.

אני חושבת שצריך להתייחס למחקרים ולסטטיסטיקות מאוד בזהירות, כי [illegible] שהחוקר רוצה להגיע אליו, כאנשים שרוצים [illegible] קריירה ממספרים (תרתי משמע...) [illegible] שלעתים הם תיאורטים, או לא אמינים. ואנו עוסקים באנשים, בחוויות ובכאבים.

אם נחזור לעשרת הדיברות, אנחנו רואים שכבר אז היה צורך להתמודד עם הניאוף.

נכון, אבל זה לשני הכיוונים. אינני אומרת [illegible] לנו פיתויים. גם כשעוברים ליד חנות והדברים [illegible] מפתה, חושבים: אח, לו יכולנו לקחת את זה [illegible] לקבל עונש, היינו לוקחים. אבל הקוד המוסרי, החוקי, אומר לך שאסור. יש לנו דחפים, אינני [illegible] שכולה תכלת, אבל יש בנו המודרכות [illegible] בנוסף לאינסטינקטים, והיא יודעת להגיע [illegible] המעצורים, משום שהמחיר והתוצאות ידועים לה.

העברית OUT?

הכזה־כאילו ודומיהם הורידו את העברית מתפארתה, וכמו לא היה די בכך, הועלה הרעיון להנהיג בבתי הספר לימודים בשפה האנגלית. האמנם צריך להילחם על כבודה האבוד של שפת עֵבר? עם הסופר ס. יזהר

דליה יאירי: העברית שלנו היום נראית לך?

ס. יזהר: העברית היא שפה טבעית, וצריכה להיות כפי שהיא. יש לה גלישות למקומות ידועים ופחות ידועים; יש לה שיבושים, שאין צורך להרבות בהם, אבל גם אין צורך להיבהל מהם. במה דברים אמורים? שפה היא שפה, כל עוד אנשים מבינים זה את זה.

דוד שלא מדבר את עצמו. ס. יזהר

שמענו שהיום, לראשונה מאז הקמתה, מקיימת האקדמיה ללשון העברית כינוס חירום. הסיבה – הרעיון שהועלה במשרד החינוך, לפתוח 12 בתי ספר ניסיוניים, בהם יילמדו כל המקצועות בשפה האנגלית. אתה תומך בניסוי כזה?

אני תומך בניסויים בכלל. אני חושב, שבית ספר [illegible] בו ניסויים הוא שמרן וקפוא. כמובן שיש ניסוי [illegible] ניסויים, אבל כללית חשוב לנסות.

הקושי הוא לא בכך. הקושי הוא, שאין לנו עדיין [illegible] מגובש, שאפשר לומר עליו שאנשים יודעים [illegible] עצמם. העברית, ובייחוד אצל חלקים [illegible] באוכלוסיה, עולים חדשים וכיו"ב, עדיין איננה [illegible] והחשש הוא, שאם אדם צולע על רגל אחת, [illegible] עכשיו צולע על שתי הרגליים. לא תהיה לו לא [illegible] טובה ולא עברית, טובה.

בארץ שקולטת עלייה, ושצריכה להנחיל את [illegible] לכל מי שלומד בה, איזה יתרון יכול להיות [illegible] באנגלית? אפשר לתגבר את לימודי [illegible] במסגרת הקיימת.

אם יתברר מתוך הניסוי שיש בכך משהו [illegible] הוגנת, ברור שהניסוי נכשל. אבל אם יתברר [illegible] לתלמידים משהו טוב יותר – שהרי כל [illegible] ששליטה בשפה נוספת אינה דבר גרוע – אין [illegible] אבל ממילא מקנים בבתי הספר שפה נוספת.

לכן מדובר בניסוי, שפירושו לעשות משהו [illegible]

מעבר לכך, נדמה לי שיש כאן איזושהי [illegible] מפני המערב. כי בתקופה בה אנו חיים, של [illegible] שלום ורצון להשתלב במרחב שלנו, אולי [illegible] לנסות בתי ספר בערבית.

זה בהחלט כן, ואפשר לערוך שני ניסויים, [illegible] או זה או זה.

אולי נדבר גם על הילדים שלנו, דור שני [illegible] במדינת ישראל, שלדעתי מדבר עברית [illegible] ופחות טובה מהעברית שלנו.

אין דור שאינו טוען, שהדור השני מדבר [illegible] ממנו, או שומע מוסיקה פחות טובה. זה טבעי [illegible] טוען שלא צריך לעשות להנחלת עברית נכונה, [illegible] ועשירה, אבל לא זה העיקר. החשוב הוא ללמד [illegible] שפה אחת בצורה יסודית, שתאפשר התבטאות [illegible] מילולית.

בין ההצעות שהועלו בכינוס שאורגן על־ידי המרכז הישראלי לניהול היתה הצעה לפירוק קופת חולים לקופות אזוריות, שיפעלו על פי העיקרון של משק סגור. כל קופה כזו תכלול מרפאות ראשוניות ואמבולטוריות ובית חולים כללי, וכך תהיה מסוגלת לספק כמעט את כל השירותים

□ אבשלום קווה

ביום ראשון השבוע הורה מזכ"ל ההסתדרות, חיים רמון, כי יישום חוק ביטוח בריאות ממלכתי יפגע בשכר נשים בשאות עובדות. חומת ההגנה הבצורה שלו סביב החוק, התערערה במשהו. ביום עיון על החוק, שנערך בשבוע שעבר – לקראת יישומו בתחילת ינואר '95 – טענו אנשי כלכלה ובריאות, כי יישום החוק עלול להביא עימו, בשלב מאוחר יותר, לניתוק בין קופות החולים לבתי החולים, דבר שיגרום לייקור שירותי הבריאות. מעבר לכך, קיימת הסכמה בקרב גורמים שונים, כי עם יישום החוק ישלם האזרח יותר עבור בריאות, בעוד השירותים שיינתנו יהיו פחותים מכפי שהם כיום.

העיקרון הכללי של הפעלת החוק הוא ההפרדה בין מימון המערכת לבין אספקת השירות הרפואי. לדברי עמיר שמואלי, במאמרו ברבעון לכלכלה ומשק ביטוח בריאות ממלכתי: מספר היבטים של המיקרו־ניהול: "הפרדה זו מתבטאת בריכוזיות של המימון (גבייה באמצעות המוסד לביטוח לאומי, והקצאת מקורות קפיטטיבית על־ידי הרשות הלאומית לבריאות), לעומת ביזור (גיאוגרפי ומוסדי) של מתן השירות, של תמריצים ושל הפעילות עצמה. כתוצאה מכך, הפרדה זו מתבטאת בתשלומים תלויי הכנסה, מחליפי פרמיות ניתוח, שאינם קשורים במצב הבריאות, בצורך ובשימוש בשירותי בריאות".

ניצול טוב של התשתיות

בעוד הכלכלן פרופ' עופר גור, מהאוניברסיטה העברית, מזהיר מפני ניתוק בין קופות החולים לבתי החולים, הרי הוא מצדד בפירוק קופת חולים לקופות אזוריות, שיפעלו על פי העיקרון של משק סגור. הצעות אלו ואחרות הועלו בכינוס שאורגן על ידי המרכז הישראלי לניהול. לדעת גור, כל קופה חייבת לכלול מרפאות ראשוניות ואמבולטוריות ובית חולים כללי, ועל־ידי כך להיות מסוגלת לספק כמעט את כל השירותים.

גם איש המרכז הרפואי "קובנס", צבי אורר, מצדד בהקמת חמש או שש קופות חולים אזוריות. בגרמניה, למשל, קיימים כאלף בתי חולים אזוריים. בהולנד המספר קטן בהרבה – 15 בלבד. הדבר ייצור תחרות בריאה, לדבריו, ויאפשר ניצול טוב יותר של התשתיות בתחום זה.

פרופ' יאיר שפירא, לשעבר סמנכ"ל בקופת חולים הכללית, קרא אף הוא לחלוקת הקופה לקופות חולים קטנות, על בסיס אזורי. לדעתו, יש להביא ליצירת מספר קופות קטנות, שכל אחת מהן תכלול לא יותר מאשר 5 עד 10 אחוזים מהאוכלוסיה. עוד טען שפירא, כי על הממשלה לכסות את חובות קופת חולים לפני יישום החוק, תמורת נכסי הקופה, כדי להבטיח לה התמודדות מנקודת זינוק שווה.

לדברי פרופ' גור, בשוק הבריאות אין איזון רגיל בין ביקוש לבין היצע – כאן הצרכן אינו יודע מה הוא רוכש למעשה, והוא תלוי בספק השירות, הנוטה מצידו כלל להגזים בהוצאות, מעבר לעלות הממשית. גור שיבח ביום העיון את עקרונות החוק וטען, כי המצב הקודם היה לא צודק ולא יעיל, וכי הוא גרם לכך שקופות החולים תיווצר אחרי מבוטחים מבוססים ובריאים. להערכתו, החלוקה החדשה של המס תגרום לכך, שקופות חולים תקבל עוד כמיליארד ש"ח לקופתה.

השינויים העומדים בפתח

הנהגת חוק ביטוח בריאות ממלכתי היא רק אחת מהמלצות ועדת נתניהו, והשינויים הצפויים במערכת הבריאות הישראלית. ארבעה שינויים עומדים בפתח, והנהגתם תוכל להשלים את השינוי שיבוא עם יישום והחלת חוק ביטוח בריאות ממלכתי:

א. הפיכת בתי החולים הממשלתיים לתאגידים עצמאיים. על פי עמיר שמואלי, תאגידים אלה יהוו אלמנטים תחרותיים בשוק ספקי שירותי הבריאות, והם יוכלו לשמש גרעין להקמתן ולפיתוחן של חברות ביטוח נוספות בשוק המבטחים.

ב. הנהגת תשלומים עבור פרוצדורות שונות בבתי החולים. ביולי '90 הונהגו תעריפים קבועים מיוחדים ל־15 פרוצדורות ניתוחיות בבתי חולים, תעריפים המחליפים את התשלום לבתי החולים, לפי יום אישפוז. הרחבתה של השיטה תביא להיעלמותה של שיטת התשלום לפי יום אישפוז.

ג. הקמת מערך מידע ציבורי לצרכן, ועידוד המודעות לעלויות. הקמת מערך מהימן כזה תקטין את חוסר המידע ותאפשר לצרכן לממש את ריבונותו. המערך אמור לכלול מידע פתוח לציבור אודות איכויות טיפול של ספקי שירותים ומבטחים שונים, כמו גם מידע אודות מחירים.

התמודדות מנקודת זינוק שווה. פרופ' יאיר שפירא (צילום: יונתן סלינגר)

"קיומו של מערך מידע ציבורי ינתב את ביקושי הצרכנים למבטחים ולספקים בעלי איכויות גבוהות ועלויות נמוכות", אומר שמואלי. "לבד מאספקת המידע הנחוץ שלעצמו, יתרום קיומו של גוף ציבורי כזה להעלאת המודעות לעלויות ולאפקטיביות הטיפול. צמצום עלויות ואבטחת תועלת בריאותית לכספי המושקע בבריאות יכולים להתאפשר, רק עם צרכנים וספקים אקטיביים, המודעים לשיקולי עלויות ותועלת".

ד. שינוי תפקידי משרד הבריאות. המשרד ישוחרר בהדרגה מתפקידו כספק שירותי בריאות.

חוק ביטוח בריאות ממלכתי יגרום לעלייה חד־פעמית של מדד המחירים לצרכן בשיעור שבין 0.7 ל־0.8 אחוז. כך עולה מניתוח כלכלי של ההתפתחויות במשק, שנעשה על־ידי כלכלני בנק דיסקונט. ביום העיון של המי"ל מסר פרופ' שפירא, כי על פי נתונים שהוצגו באחרונה לנשיא ארצות־הברית, ביל קלינטון, יגיעו הוצאות הבריאות במדינה זו, בשנת 2030, ל־35 אחוז מכלל התל"ג. מאחר שישראל מדדה אחרי ארצות־הברית, לא מן הנמנע כי נתונים דומים יחולו, ככל הנראה, גם על המשק הישראלי.

שאלה של חיים

□ נעמי ריפתין

תוכנית לימודים ממוקדת ועכשווית, שנבנתה על־ידי משרד החינוך, תופעל בבתי הספר, כדי להגביר את מודעותם של התלמידים לנושא האיידס □□□ התוכנית כוללת מעורבות של צוות ההורים, המורים, יועצים מקצועיים וכמובן התלמידים עצמם

הבלבול, הפחד והרתיעה בכל הקשור למחלת האיידס, הביאו את משרד החינוך לבנות תוכנית לימודים ממוקדת ועכשווית לבתי הספר. את התוכנית כתבו תעוה ברגע ממשרד החינוך, לאה ציפורי־כש, מהאגף לשירותי בריאות הציבור בעיריית ירושלים, וועדה מייעצת של אנשי מקצוע, העוסקים בנושא.

התוכנית כוללת ארבעה נושאים מרכזיים: מערכת יחסים ותקשורת בין בני זוג; מידע עדכני ושימושי אודות האיידס; יחס הקהילה לנשא, או לחולה איידס, החי בתוכה; לבסוף, קשיים בהתנהגות מינית, ומחויבות אישית להתנהגות מינית אחראית.

בעבודה על הנושאים האלה מושם דגש על פיתוח מודעות עצמית, קבלת החלטות, תקשורת יעילה, אסרטיוויות ופנייה לעזרה. התוכנית בנויה באופן מודולרי, כך שהמורה יכול לבחור נושאים המתאימים לצרכי התלמידים, לשנות אותם לפי העניין ולבחור את הפעילות המתאימה מתוך מגוון הפעילויות. התוכנית מיועדת לתלמידי חטיבת הביניים ולחטיבה העל־יסודית, כשהדגש בחטיבה הוא על מידע עדכני ויחס הקהילה לנושא. בכיתות העל־יסודי הדגש הוא על מערכת היחסים והתקשורת בין בני הזוג, קשיים בהתנהגות המינית ומחויבות אישית להתנהגות מינית ואישית אחרת.

התוכנית ממליצה לשתף את ההורים באחת מהפעילויות, בכדי לחזק את היידע שלהם, לעזור להם ליצור תקשורת בנושא עם ילדיהם, לעודד אותם להיות שותפים באחריות על ההתנהגות המינית של ילדיהם, ולהביאם למודעות ולסובלנות כלפי חולי האיידס.

התמודדות אישית

בתוכנית יש עבודה רבה בקבוצות, בזוגות ובאופן אישי, בדרכים שונות. כל זאת בכדי להביא את התלמיד להתמודדות אישית עם הנושא. לדוגמה, כל תלמיד כותב על פתק אנונימי בעיה מינית המטרידה אותו. המורה רושם את הבעיות על הלוח, וכולם יחד מנסים לעצות על השאלה, עם מי כדאי להתייעץ בכל נושא. מוצעת גם אפשרות אחרת, של שיחה בזוגות, בה כל תלמיד מספר לבן זוגו על בעיה שמטרידה אותו. ברור

תאויב. נגיף האיידס

שלא כל התלמידים יסכימו להתבטא, ויהיה דיון בשאלה, מדוע יש כאלה שחוששים לדבר בנושאים האלה.

דוגמה אחרת לפעילות היא הצגת אירועים שונים והתמודדות איתם – כמו, למשל, פרסום בעיתון על ילד שלקה באיידס. ההצעה היא לחלק את הכיתה לארבע קבוצות: 1) הנהלת בית הספר וצוות המורים. 2) תלמידי כיתתו של התלמיד. 3) ועד ההורים. 4) הילד ומשפחתו.

כל קבוצה תגבש את דעתה, בכל דרך הנראית לה, ותציג אותה. הכיתה תקיים דיון בנושא. ברור שהצלחת התוכנית מותנית בכך, שהמורים שיעבירו אותה יהיו בעלי יירע וכישורים, כדי לצייר את התלמידים ביידע ובכלים שישמשו אותם בעתיד.

ייסורים השמורים לנשים

בתי הדין הרבניים אינם יכולים לכפות על גבר לגרש את אשתו, משום שאז יהיה זה בבחינת "גט מעושה". עתה אימצה הכנסת חוק, המאציל לבתי הדין הרבניים סמכות רבה יותר לאכוף על גברים מתן גט

□ בצלאל עמיקם

כ־3,000 נשים עגונות, חסרות תקווה, מצויות בארץ. לציבור רב־סבל זה נוספות 10,000 נשים, המוגדרות כמסורבות גט ומעוכבות גט. שחרור אשה מעגינותה היא אחת מהמצוות הגדולות בישראל. ואף על פי כן, לא זוכות אותן נשים להיחלץ מבעליהן, ומסורבות הגט ממתינות לשווא לבתי הדין הרבניים, שיכפו על הבעלים הסרבניים את חובת נתינת הגט.

הדין החל על נישואין וגירושין של יהודים בישראל הוא "דין התורה". דין זה, שנקבע בחוק שיפוט בתי הדין הרבניים משנת 1953, הקובע מפורשות: "נישואין וגירושין של יהודים בישראל ייערכו על פי דין תורה". על פי חוק זה, נישואין של כהן עם גרושה אסורים, נישואין אזרחיים פסולים ולצורך גירושין על האשה לסמוך על רצונו הטוב של הבעל. בהתאם לדין העברי, גירושין נעשים מרצונו החופשי של הבעל. לכן, גם כאשר ניתן פסק דין המחייב את הבעל לתת גט לאשתו, לא ניתן לכפות עליו לקיים את פסק הדין.

שר המשפטים דוד ליבאי איננו מוכן, פומבית, להמיר את חוק הנישואין והגירושין הדתי בחוק חילוני. אומנם, אומר ליבאי, אם קבע בית דין רבני לכפות על איש מתן גט פיטורין לאשתו, רשאי בית משפט מחוזי לכפות, לפי בקשת היועץ המשפטי לממשלה, מאסר למסרב לציית לצו. ברוב המקרים, מודה שר המשפטים, בית הדין הרבני לא מצווה לכפות על הבעל לגרש את אשתו, משום שהוא חושש שהגט ייפסל בשל היותו "גט מעושה".

ומה קורה כשאשה מסרבת לתת לבעלה גט? במקרים כאלה אין בעיה. כופים עליה. בית הדין מוסמך להפעיל את סמכותו, כאשר היא לא נשמעת להחלטתו. משתמע מכך, שהנשים כבולות ואילו הבעלים הם ציפורי דרור.

השר ליבאי רוצה מאוד להסמיך את בתי הדין לאכוף פסק דין גירושין בצורה שתהלום את ערכי המדינה. אומר ליבאי: "אין ספק, כי בעל שמסרב לציית לפסק דין ומנצל זכות משפטית שעומדת לו, כדי לשלול מאשתו את זכותה היסודית לחירות, מן הראוי שהחברה תפעל בכל דרך כנגדו ותביא אותו לקיים את חובתו". בימים אלה אישרה הכנסת בקריאה ראשונה חוק, המסמיך את בית הדין הרבני להטיל על בעל שהוא סרבן גט לשלם מזונות מוגדלים. גם במקרה שיבם מסרב לחלוץ לאלמנת אחיו ומונע ממנה להינשא, ניתן יהיה לנקוט נגדו באמצעים קשים.

ח"כ נעמי בלומנטל, מהפעילות למען מעמד האשה, יודעת לספר על בעל סרבן גט, החי כבר עם אשה אחרת, מוליד ילדים ויכול לעשות ככל העולה על רוחו. לעומת זאת, אשתו אינה יכולה, כמובן, להינשא. אם תכיר גבר אחר, תחיה עימו ותלד לו ילדים, יהיו הם ממזרים. לא אחת, היא מספרת, מתנים בעלים את מתן הגט במחיר הגובל בסחיטה. הם דורשים מן האשה ויתורים כלכליים מפליגים, מעבירים על שמם את הדירה ומוציאים מהאומללה כספים, שאותם היא נותנת במצוקתה מחמת הרצון לזכות בגט.

הרבנים מודעים למצב, אך לא מוכנים להמציא דרכים להתאמת ההלכה היהודית לתנאים המשתנים של החיים בארץ. ובינתיים נופלות נשים הנמצאות בהליכי גירושין קורבן לשרירות ליבם של בעליהן. רק הרבנים מעטים של בתי דין רבניים מוכנים לכפות גט.

עם תום מושב הקיץ שלה, אימצה הכנסת חוק המאציל לבתי הדין הרבניים סמכות רבה יותר לאכוף מתן גט. הנשים העגונות נותרו לגורלן. אותן סיעות הרגישות כל כך לפגיעה בזכויות האדם, אותם ח"כים שחרדים לזכויות האזרח, חייבים לכנס את הכנסת בעת הפגרה, כדי לאשר את החוק בקריאה שנייה ושלישית. כל יום שחולף וכל דקה שעוברת, רק מגדילים את ייסוריהן של אותן נשים, "אסירות ציון".

נופשים בלבד

סימה באר □ תיירות

במחצית הראשונה של השנה (ינואר-יוני) נרשמו 6.2 מיליון לינות בבתי המלון המומלצים לתיירים, שני שלישים מזה, כ-4 מיליון לינות, היו לינות של תיירים – גידול של כ-2%-3% לעומת המחצית הראשונה אשתקד, ושל 8%-9% לעומת ינואר-יוני 92. יתר הלינות (2.1 מיליון) היו לינות של ישראלים. בכך נרשמה עלייה של 5% לערך בלינות הישראלים במלונות המומלצים לתיירים, לעומת התקופה המקבילה ב-93 – על אף שגם ביציאות לחו"ל של תושבי ישראל (644.2 אלף) נרשמה עלייה של כ-30% במחצית הראשונה השנה בהשוואה לאשתקד – מסר דובר הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, על סמך עיבוד מוקדם של דיווחים חודשיים של מלונות התיירות הנערך בלשכה עבור משרד התיירות.

עוד נמסר, כי בניכוי גורמים עונתיים מסתבר שבארבעת החודשים האחרונים (מארס-יוני 94), לעומת ארבעת החודשים שקדמו (נובמבר 93-פברואר 94) רמת מספר לינות התיירים היתה נמוכה בכ-13%, בשיעור שנתי, ורמת מספר הלינות של ישראלים היתה נמוכה ב-5% בשיעור שנתי. זאת, לאחר עליות ברמת מספר הלינות בהשוואה לארבעת החודשים קודם לכן (יולי-אוקטובר 93) – גידול של 9% בשיעור שנתי בלינות תיירות וגידול של 16% בלינות ישראלים.

חבילות צ'רטר של ארקיע לשארם א-שייך

ארקיע מציעה מבחר חבילות נופש בשארם א-שייך, כולל שהייה בבתי מלון מ-3 עד 5 כוכבים לשלושה וארבעה לילות, במחירים החל מ-303 דולר ליחיד בחדר זוגי על בסיס לינה וארוחת בוקר.

מחיר החבילה כולל טיסה מת"א לשארם וחזרה ושהייה של 3 לילות במלון. ניתן להוסיף לילות לפי בחירה. כן ניתן לארגן תכניות משפחתיות במחירים מיוחדים. הטיסות יוצאות מנתב"ג בימים שישי ושני והמבצע בתוקף עד ה-30 בספטמבר.

הגליל המערבי מלמעלה

הקיץ החלה חברת אירוטב בהפעלת טיסות היכרות מעל הגליל המערבי, במסגרת פרויקט הכולל את חופי הים התיכון. הטיסות מיועדות לנופשים באירוח כפרי באיזור כולו, למשפחות ויחידים. כל המסלולים כוללים הסעה הלוך וחזור בין אתר האירוח ושדה התעופה בחיפה וביקור באתרים שונים, לפני או אחרי הטיסה.

הטיסה, במסלולים שונים, מעל הגליל המערבי ולאורך חופי הים, במטוסי ססנה 152 ו-172, המאפשרים תצפית מלאה. הטייסים, מציינים בחברה, הם יוצאי חיל האוויר ומדריכים מיומנים. ילדים יוכלו ליהנות גם מהטסת טיסני שעשוע.

מחירים: טיסת היכרות – 125 ש"ח; יחיד מעל חיפה – 50 ש"ח; השכרת מטוס ססנה 270-320 ש"ח (לפי גודל המטוס). המחיר הוא לשלושת הנוסעים יחד; מדריך טיסה – 104 ש"ח.

ציפורי עולה על המפה

בגן לאומי ציפורי שבגליל התחתון הסתיימה באחרונה חפירה ארכיאולוגית במאגר המים המהווה חלק ממערכת אמות המים שהובילו מי מעיינות לעיר. פרויקט ציפורי משותף לרשות הגנים הלאומיים, משרד התיירות, הקק"ל והקרן לפיתוח קידמת הגליל. החפירה ועבודות הפיתוח בגן הלאומי מתבצעות במסגרת התקציבים המיוחדים לקידום תשתית תיירותית, וכחלק מהמאמץ הממשלתי להעסקת עולים מובטלים באיזור נצרת עילית.

כאשר יסתיימו העבודות, לקראת סוף השנה, ייפתח המאגר לקהל הרחב, שיוכל להלך מתחת לאדמה לאורך 500 מטרים, בעקבות זרם המים לציפורי.

גבעת צפורי, ברום של 286 מ' מעל פני הים ובסמוך למושב צפורי, משך אליו מתיישבים עוד בתקופות הקדומות בשל גובהו היחסי, העמקים הפוריים והנוחים שסביבו, קרבתו למקורות מים ומיקומו על דרכים ראשיות.

אשתקד ביקרו בגן הלאומי ציפורי 120 אלף מבקרים. השנה ניכרת עלייה של כ-20% במספר המבקרים, 80% מהם ישראלים.

בציפורי התגלו עשרות רצפות פסיפס, מרהיבות ביופין בקנה-מידה בינלאומי. בין המפורסמים שבהם הפסיפס הדיוניסי, עם דיוקן "האישה היפה של ציפורי", המכונה "המונה ליזה של הגליל"; פסיפס חג הנילוס ופסיפס ריצפת בית כנסת מהתקופה הביזנטית. לריכוזים השונים של רצפות הפסיפס, המשתרעות על שטח של למעלה מ-1,500 מ"ר, מתוכנן קירוי וכן פיתוח סביבתי, כולל אמצעי המחשה והסברה.

כל הפסיפסים שיוצגו לציבור עוברים כיום עבודות שימור, על-ידי צוות מומחים מהארץ ומחו"ל.

כן מבוצעות כעת עבודות שימור במצודה הצלבנית שבראש תל ציפורי, מבנה ששופץ מספר פעמים בעבר. בתום העבודות ייהפך המבנה למרכז מידע, שיציע למבקרים סרט מבוא לאתר, תכנית מולטימדיה עם תחנות מחשב, ויטרינות עם מוצגים ארכיאולוגיים ופנלים ובהם מידע על ציפורי לתקופותיה והסביבה.

גולת הכותרת של המבנה היא התצפית הנשקפת מן הגג, שתיפתח לקהל עם סיום העבודות, לקראת סוף 94. בתצפית פנורמה של 360 מעלות, מהרי הכרמל שבמערב ועד לקרני חיטים שבמזרח, ומהר מירון שבצפון להרי בצרת בדרום.

בודפשט במקום אנטליה?

חברת הולידייס נסיעות ותיירות מסרה על הרחבה באפשרויות הנופש והתיור של ישראלים בבודפשט.

לדברי טומי הרשקוביץ, מבעלי החברה, ניתן להזמין בארץ כרטיסי נסיעה ברחפת בין בודפשט לווינה ובכיוון ההפוך, במחיר 77 דולר לכל כיוון (כרטיס הלוך ושוב – 110 דולר). השיט מתבצע פעמיים ביום מכל כיוון, ב-8 בבוקר וב-2 בצהריים. ילד עד גיל 15 מחוייב ב-15% הנחה; ילד עד גיל 6 חינם.

הצעה אחרת היא לטיול בן יום אחד מבודפשט לווינה, במחיר 99 דולר ליחיד או 175 דולר לזוג; כיוון אחד של הטיול ברחפת וחזרה באוטובוס תיירים מפואר (יציאה מבודפשט 07.50, חזרה 20.00).

האבטלה – תמונת מצב

□ צבי כסה

בשנים 1980-89 גדל כוח העבודה האזרחי ב-285 אלף. בשלוש שנות העלייה, 1990-92, הוא גדל בכ-255 אלף נפש נוספים. דהיינו, עלייה מקצב גידול אוכלוסיה של 2%-3% בשנה ל-3%-7%, אך קצב קליטת העובדים בתעסוקה לא הדביק קצב גידול זה – קובעים ד"ר ארנולד גרוס ושוש שפיגל במחקר תחת הכותרת "המשאב האנושי בעידן של תמורות", שנערך בהזמנת ובמימון אגף ההדרכה בהסתדרות.

עד 1980, מציינים החוקרים, היו התנודות בשיעור האבטלה מתונות למדי. ב-1980 חלו כמה אירועים בו זמנית. הופעלה מדיניות מרסנת, והוצמדו דמי האבטלה במקביל לירידה במדיניות הגיוס של כוח אדם לסקטור הציבורי-ממשלתי. התוצאות היו – קפיצה בשיעור האבטלה, בתביעות לדמי אבטלה ובמשך האבטלה.

מדיווחי המוסד לביטוח לאומי ניתן להצביע על עלייה בשיעור המובטלים שסיימו את זכאותם מקרב מקבלי דמי האבטלה, מ-28.9% ב-1987 ל-54.1% ב-1992; בעיירות הפיתוח, כגון בית-שאן, שלומי, אופקים, קרית-גת, שיעור האבטלה יכול להגיע אף ל-68% (מידע חודשי, נובמבר 93).

אין להצביע על הירידה בשיעור האבטלה בשנים 1993-94 כשינוי תהליכי המלמד על התפתחות עתידית, שכן עדיין אין פרספקטיבה מתאימה להחליט האם השינוי הוא חד-פעמי, או שינוי כללי במגמה.

מאז 1985 נתפשת האבטלה כסימפטום של משבר כלכלי עמוק אליו נקלע המשק הישראלי. ב-1989 עלה שיעור האבטלה ל-8.9%, בין היתר כתוצאה מפיטורי עובדים. כחלק מן המחיר להתייצבות והתייעלות במשק. ירידה במספר המשרות הפנויות, כניסה משמעותית של נשים לשוק העבודה וגלי העלייה – כל אלה הגדילו עוד יותר את מספר הנכנסים למעגל לאבטלה. במקביל פחת זרם היוצאים ממנה, וחלה ירידה באינטנסיביות של חיפוש העבודה (נתוני משרד העבודה והרווחה, 1990). כן עלה משך זמן האבטלה האופייני לתקופות מיתון ומשבר תעסוקתי.

ב-1992 הגיע שיעור האבטלה ל-11.2% – 208 אלף בלתי מועסקים – וב-1993 הוא ירד ל-10% – 195 אלף בלתי מועסקים (הלמ"ס 1994). 1992 מעלה מאזן מעורב, בשל שיעורי הצמיחה במשק מול רמת אבטלה גבוהה. בשנה זו נמשכה הצמיחה המהירה בתוצר, בשיעור של 6%-7%, שאיפיינה את המשק מאז החל גל העלייה בתחילת שנות ה-90'. גל עלייה זה תביא לתוספת של 10% מן האוכלוסיה עד לשנה זו, לעלייה מהירה של הביקושים בצריכה הפרטית, להשקעות בדיור ובענפי המשק, וכן להרחבת השירותים הציבוריים.

צמיחה זו אופיינה בגידול התוצר העיסקי, גידול ביצוא, גידול רווחיות הסקטור העיסקי, גידול בכמות ההון, העלאת פריון העבודה והפריון הכולל. לעומת זאת, ב-1993 הואט מאד, יחסית לשנים קודמות, קצב גידול התוצר העיסקי (נתוני בנק ישראל 94).

כאמור, קצב גידול המועסקים (4%) היה קטן מקצב גידול התוצר (כ-6%), בשל עליית התוצר לשעת עבודה. בין הגורמים העיקריים להתפתחות זו ניתן למנות את הרחבתן של מערכות ביטוח האבטלה והבטחת הכנסה, שהקטינו את הלחץ על העובדים לחזור למעגל העבודה (בנק ישראל, 93).

בדו"ח הוצאות והכנסות של המוסד לביטוח לאומי ניתן לראות את העלייה הדרסטית בהוצאות המוסד, לעומת העלייה המתונה בהכנסות, דבר העלול להוביל לגרעון בתקציבו בשנים הקרובות. בסוף שנת 1992 נעשה ניסיון להקשות על קבלת דמי אבטלה, על-ידי הצמדת ההגדרה "סרבן עבודה" לכל מובטל שלא הסכים לעבוד בעבודות שהוצעו לו, גם אם לא התאימו לכישוריו. נסיונות אלה נמשכו גם ב-93.

ב-1993 גדל התוצר המקומי הגולמי ב-3.5% בלבד, לעומת עליות של 6%-7% ב-1990-1992). ההאטה בקצב הצמיחה מוסברת בין היתר בצמצום הדרסטי שחל בהיקף הבנייה הציבורית בשנה זו. למרות זאת עדיין תופסת ישראל מקום מכובד בין המדינות המתועשות בתמ"ג שלה, השני אחרי תורכיה. בקנדה, הניצבת אחרי ישראל בתחום זה, עלה התמ"ג ב-3%, בארה"ב ב-2.6%: בבריטניה 1.8%, וביפן 1%. בגרמניה, צרפת ושוויץ חלה ירידה בתמ"ג.

מהטבלה שלהלן עולה, כי גידול בתוצר מביא לירידה בשיעורי האבטלה בשנים 89-1987. בתקופה זו, כל עוד היתה עלייה בתוצר, האבטלה ירדה, והירידה בתוצר היתה קשורה לגידול בהיקף האבטלה. עם זאת, החל בשנת 1989 ואילך נרשמה עלייה בתוצר יחד עם עליית שיעורי האבטלה, עובדה המוכיחה שקיימים גורמים שאינם קשורים רק בצמיחה במשק.

יחד עם הגידול בתוצר עלה אשתקד גם היצוא התעשייתי ב-18%, בהמשך לגידול של 10% ב-92, ולעומת שיעורים נמוכים יותר ב-91 (3%) וב-90 (6%).

1993 שנת מיפנה

מבחינת שיעורי האבטלה, לאחר עלייה רצופה מאז 1988, ניתן להצביע על אפשרות של תפנית ב-93, בה ירד שיעור הבלתי מועסקים, מ-11.2% ב-92 ל-10.0%, בשל הצטרפות של 88 אלף עובדים לכוח העבודה ועלייה של 101 אלף במספר המועסקים. זוהי עלייה של 6.1%, לעומת עלייה של 4.2% ב-92 במספר המועסקים, יחד עם גידול ניכר בהיצע העבודה.

ירידה זו בשיעור האבטלה נובעת, בין היתר, מתגובה למספר תוספת עובדים במסגרות החוק לעידוד המגזר העיסקי, שהקל על המעסיקים לשאת בנטל מהוצאות ההתאמה וההכשרה של העובדים, ובעקבות זאת חלה הרחבה ניכרת של התעסוקה. כן נובעת הירידה באבטלה מקליטת כ-3000 דורשי עבודה בעבודות יזומות.

שינוי בתמ"ג לעומת שיעור אבטלה בשנים 1980-93

שיעור אבטלה	תמ"ג	השנה
4.8	3.0	1980
5.1	4.5	1981
5.0	1.5	1982
4.5	2.5	1983
5.9	2.1	1984
6.7	4.0	1985
7.1	4.1	1986
6.1	6.1	1987
6.4	3.1	1988
8.9	1.3	1990
9.6	5.8	1991
10.6	6.2	1992
11.2	6.6	1993
10.0	3.5	
באחוזים	באחוזים	

מקור: הלמ"ס 1994

כוח העבודה בישראל 1955-1993

שיעור האבטלה (בלתי מועסקים מכ"ע אזרחי)	שיעור השתתפות בכ"ע מבני 15 ומעלה	בלתי מועסקים	מועסקים	סה"כ בכ"ע אזרחי	אוכלוסיה בני 15 ומעלה	שנה
72	53.6	45.5	585.7	631.2	1178.5	1955
46	52.9	34.0	701.8	735.8	12391.9	1960
36	52.8	33.2	879.2	912.4	1727.4	1965
38	49.3	38.8	963.2	[illegible]	2032.3	1970
31	48.1	35.1	1112.6	1147.7	2356.2	1975
48	49.5	63.3	1254.5	1318.1	2660.8	1980
67	49.9	98.5	1368.3	1466.8	2939.3	1985
96	51.5	158.0	1491.9	1649.9	3201.6	1990
106	51.7	187.2	1583.1	1770.3	3427.4	1991
112	52.0	208.0	1650.2	1857.8	3574.4	1992
100	52.9	195.0	1751.0	1946.0	3682.0	1993
באחוזים	באחוזים	באלפים	באלפים		באלפים	

מקור: הלמ"ס 1994

מבוקים כלכליים

הפרסומת עובדת על הצרכן כבר בשלב התת-מודע

■ פרסומת היא מוצלחת כאשר היא רלוונטית לצרכן, ובכך גורמת למעורבות ולרכישת המוצר או השירות. הרלוונטיות נוצרת כשהצרכן מזהה בפרסומת תכנים מתוך עולמו ואורח חייו, וכן מצבים והוויות המוכרים לו מהמציאות או מהפנטזיה. בחינת הרלוונטיות מתרחשת כבר בתת-מודע של הצרכן – קובע ד"ר דן הרמן, מומחה לאסטרטגיה שיווקית ופרסומית, במאמר על ההשפעה הבלתי מודעת של הפרסומת, המופיע בגליונו החדש של סטטוס, הירחון לחשיבה ניהולית.

קמפיין התחתונים עם גולדה מאיר

ד"ר הרמן מתאר את המתרחש במוחו של הצרכן בשברירי השנייה הגורליים שבהם הוא נחשף לפרסומת, ולפני שמסריה מגיעים לתודעתו. השלב הראשון, והקריטי, הוא שלב הערכת הרלוונטיות. אחת הדוגמאות לרלוונטיות היא מסע הפרסום לתחתוני סבריגה, תחת הסיסמה "בסוף זוכרים את אלו שהיו להן ביצים", שהופיעה לצד דיוקנה של גולדה מאיר, ועורר ביקורת חריפה ואף זעם. אולם סקר מקרים, שנערך בקרב צרכניות צעירות, העלה שהן דווקא הגיבו בהתלהבות על מסע הפרסום הזה.

מסתבר, שבעוד מותחי הביקורת קישרו את גולדה מאיר לממלכתיות ולמלחמת יום כיפור, והקשר לתחתונים יצר אצלם אי-נוחות, בקרב הצרכניות הצעירות נקשרה המלה "ביצים" עם אותם ערכים שאליהם כיוון המפרסם – מרדנות, העזה וחוצפה.

ד"ר הרמן מסיק מכך, ש"הצרכן מגיב על פרסומת באופן אינדיווידואלי וסלקטיבי, בהתאם למבנים הקוגניטיביים שהפרסום מפעיל אצלו". לדעתו, מבחינת תכלית הפרסום, על הפרסומאי לעסוק אך ורק בתגובתו של על המטרה שלו.

השלב השני בחשיפה לפרסומת הוא פיענוח ההבטחה, שמתבטאת לרוב בפעילות ערה של הדמיון, או אף בפנטזיה על החיים החדשים עם המוצר. שלב שלישי מוקדש לשיפוט ההבטחה: מחשבות, תחושות, תמונות, תסריטים ופחדים, הקובעים האם ההבטחה מקובלת, אמינה ומפתה את הצרכן. בשלב הרביעי מעדכן הצרכן את אמונותיו לגבי למוצר. אפילו שלב זה עשוי להתבצע שלא במודע – הצרכן עשוי לגלות שיש לו אמונה מודעת במוצר החדש רק בעת שיפגוש אותו במרכז הקניות, אומר ד"ר הרמן. לדבריו, "שיא התחכום איננו פרסום מתחכם, הדורש תחכום להבנתו. פרסום מתחכם הוא היוצר אפקט אצל הצרכן בלא שיתאמץ".

הסכם שיתוף פעולה בין בנק הפועלים ובנק אוף ג'ורדן

■ בחודש מארס השנה חתם בנק הפועלים על הסכם מסגרת עם בנק אוף ג'ורדן, למתן שירותים בנקאיים בשקלים ובמט"ח לסניפי הבנק בגדה. בשלב זה מדובר בסניפים שנפתחו ברמאללה ובשכם. חתימת ההסכם נערכה במשרדי הנהלת בנק הפועלים בתל-אביב, בהשתתפות יושבי הראש של שני הבנקים.

נוסף על מתן שירות לסליקת שיקים, פעילות מט"ח ופעילות סחר חוץ, יעניק בנק הפועלים הכשרה לעובדי הבנק הירדני.

בבנק הפועלים מציינים, כי מדובר בקשרים בנקאיים ראשוניים בין הבנק לבנקים בירדן, קשרים שיתפתחו עם התקדמות היחסים הרשמיים בין שתי המדינות, וכי שיתוף פעולה זה, המבטא את ההתפתחות במישור המדיני, סולל את התשתית לפעילות מסחרית משותפת.

עורך אריה פלגי

לא כופרת פשוטה

טסלימה נאסרין מבנגלדש היא אשה אמיצה, הראויה לתמיכתו של כל בן תרבות. אבל לפי חברותיה, אין זו סיבה לקדש את כל מה שנוצר במערב □□□ אתמול הותר לנאסרין לצאת מארצה בדרכון נורווגי

□ יסמין אליבהאל בראון

לובשים גלימות לבנות וחבושי כיפות לבנות וטורבנים, התכנסו מאה אלף מפגינים מכל רחבי בנגלדש ליד בניין הפרלמנט בדאקה הבירה. "בבנגלדש אין מקום לכופרים-בעיקר ולבוגדים", ...ריה. רבים נשאו אלות עץ, כרזות וסיסמאות, וביניהם תמונה של אשה ...לויה, חבל כרוך סביב צווארה. "כן, כן, את זה אנו רוצים ורק את זה", צעקו.

טסלימה נאסרין, סופרת פמיניסטית, מסתתרת זה חודשיים, מאז הביאו הערות שהשמיעה בראיון לעיתון לאיומים על חייה מצד פונדמנטליסטים מוסלמים. אז הוצא נגדה צו מעצר על "פגיעה ברגשות דתיים". אמנים וסופרים במערב – לרבות סלמן רושדי – הכריזו על תמיכתם בנאסרין והאיחוד האירופי מציע לה מקלט. הקנאים מאיימים שהם יפתחו בג'יהאד נגד הממשלה. הם מתארים את נאסרין כ"בוגדת שמונתה על-ידי כוחות האימפריאליזם להשמיץ את האיסלאם".

חמש שנים קצרות לאחר פרשת רושדי, ההיסטוריה חוזרת על עצמה. ככל שהדבר נראה מוכר, איש לא למד לקח. הסיפור התחיל אשתקד, כאשר נאסרין, גינקולוגית וסופרת בת 32, הכותבת על בעיות נשים, חיברה רומן שכותרתו, "לאג'ה" (חרפה). הוא מספר על מוסלמים בבנגלדש, הרוצחים ... בני משפחה הינדית בעקבות הקרבות הבין-עדתיים ב-1992 על המסגד באיודיה שבהודו.

...על נידי קנאים. הסופרת נאסרין

...מה חילונית מן המעמד הבינוני, היתה נאסרין דמות שנויה במחלוקת ...לפני המשבר. דברים רבים שכתבה נחשבו כתיאורי מין מפורשים מדי, ... על חברה שמרנית עד לשורשי נשמתה. "באחד משיריה תואר גבר ... כקוץ הפולש לנרתיקה". מפלגת בהאראטיה ג'נטה ההינדית-לאומנית ... השתמשה ב"לאג'ה" שלה לשם תעמולה אנטי-מוסלמית, והדבר הזה ... לאיסור הספר בבנגלדש.

עלתה על מוקש

...שקט עד חודש יוני, כאשר נאסרין צוטטה (וצוטטה לא נכון, לדבריה) ... "סטייטסמן", המופיע בכלכותה, כמי שאמרה שהקוראן טעון רוויזיה. ... החוגים, פרץ המתין להזדמנות לתוקפה שוב, קרא לעצור אותה ... ולהורגה. הממשלה הסכימה ברוב צייתנות להיענות לדרישה ... דתיות. אך מדובר ביותר מאשר קרב בין כוחות החושך לבין ... על העימות הזה משפיעים כוחות אישיים, לאומיים וגלובליים. ... עדשיר, אקדמאית מבנגלדש החיה בבריטניה, עלתה נאסרין ... "מה שקרה הוא מעבר לשאלה של דת וחופש הדיבור. בניגוד לרושדי, מה שמוטל כאן על הכף הן המטרות של ארגונים ריאקציוניים, כגון מפלגת ג'אמיאת איסלמי. טסלימה היא תחנה בדרכם של האנשים הללו. אם יצליחו להפיק את זממם כלפיה, יילכו הלאה ויחפשו אחרים, הרגילים במדינה דמוקרטית-חילונית. זה יכול להיות כל אחד, אולי אף אבי ואמי. זו ראשיתו של ציד מכשפות, ולדעתי נאסרין סיפקה להם במקרה עילה טובה מאוד.

"הסיבה להיותה טרף קל", ממשיכה מורשיד, "היא שנאסרין הינה סופרת ידועה ופופולרית. הם יכולים להצביע גם על חייה האישיים – גרושה שלוש פעמים. זו גם הסיבה לכך, שהממשלה נכנעה בקלות כזו".

המפלגות הקיצוניות בבנגלדש מתעבות שינויים חברתיים. פרויקטים חקלאיים רבים, למשל, מגבירים את כוחן של הנשים, ואילו השפעתם של המנהיגים הדתיים בכפרים מתחילה להיחלש.

כוונות טובות פועלות כבומרנג

פמיניסטיות באסיה סבורות, כי לפרשה יש השלכות אחרות. ראהילה גוסטה מן הארגון "נשים נגד הפונדמנטליזם", שאף היא חיה בבריטניה, טוענת שהפרשה מגלה לא רק באיזו מידה גדל כוחם של הקנאים הדתיים ברחבי העולם, אלא גם מה רבה הסכנה הנשקפת מכך לנשים.

"פרשת רושדי נקשרה בגזענות", אומרת גוסטה. "אי-אפשר היה ללמד סניגוריה על רושדי בלי שאפילו ידידיך יאשימו אותך שאתה מצטרף להתקפה נגד המוסלמים. במקרה של טסלימה, אין חשד של גזענות. המצב הוא פחות בעייתי. הפרשה שלה מוכיחה, כי בלב הפרויקט הפונדמנטליסטי – בין אם מדובר בהינדואיזם, באיסלם או בנצרות – נמצאת השליטה בנשים ושלילת זכותן להחליט או לומר את דעתן. אין לכך קשר עם ערכים מערביים".

אך לדעת אחרים, המושגים על ה"קידמה" המערבית וה"נחשלות" המוסלמית מרגישים ומסבכים את הסכסוך הזה. המורה הלונדונית רינה (שם בדוי) מסבירה: "אני יודעת שמה שטסלימה אומרת תכופות הוא נכון ונחוץ. רבים מאוד מן הגברים שלנו – אפילו כאן – מתייחסים בצורה מחפירה כלפי נשותיהם, אחיותיהם ובנותיהם. המנהיגים הדתיים מעודדים אותם. אך כאשר את רואה באיזו להיטות נאחזות העיתונות והאינטליגנציה במערב בסיפור הזה, כדי להוכיח כי כולנו פראים, את נסוגה ומתחילה להתגונן.

"עלינו למצוא דרך לרפורמה של קהילותינו, בלי לגלוש אל ההכללות הקלות, לפיהן המערב הוא הטוב ביותר וכל דבר שקשור בנו הוא רע באופן מחפיר. אנשים כמו טסלימה פועלים מן הטעמים הנכונים, אך אינם חושבים עד הסוף על השלכות מעשיהם, העלולים לפעול כבומרנג ולמסור אותנו ביותר שאת לידיהם של הקיצוניים".

נורג'יהאן מורשאד, אמה של טאסין, מסכימה עם הדברים. היא הוציאה בבנגלדש מגזין, עד 1990, ואז פגשה את טסלימה. המגזין שלה, "אדש אקאל", התמקד בזכויות הנשים. היא כתבה בו מאמרים ביקורתיים מאוד בנושא הזה ופרסמה את המסות והשירים של טסלימה. "קיבלנו בברכה את דבריה", אומרת נורג'יהאן, "בפרט את אלה שכוונו נגד השוביניזם הגברי. היא היתה עשויה ללא חת. אך כאשר התחילה להטיל ספק בדת עצמה, חששתי שהיא צריכה לקרוא ולחשוב יותר לעומק ובאופן פחות שטחי על הנושא הזה. וכאשר אנו מדברים על חופש, אנו חייבים גם להתנהג באחריות ולהקפיד שלא לערער את ארצנו ואת עמנו. אבל אני דוחה בחריפות רבה את האיומים על חייה".

לעבור דרך גילוי-עצמי

אינטלקטואלים ואמנים מן העולם השלישי, נלכדים בקלות בין שני העולמות בהם הם מצויים. הם זקוקים למשאבים ולאמינות, שרק המערב מסוגל לתת להם, אך גם לקהילות שלהם יש ציפיות, העלולות לעמוד בסתירה עם האופן בו הם עובדים, חושבים וחיים. הם עשויים להיות נון-קונפורמיסטים רק כאשר הם שותפים למשפטים הקדומים הכוזבים ביותר של המערב, או כשהם בעד שינויים מהירים מדי בשביל עמם. כפי שאומרת נורג'יהאן: "עלינו להסתכל על הדברים כיום בעיניים אחרות. המערב, עם כל החירויות שלו, טרם השיג את גן-העדן. אני מעריצה את ההתקדמות שהשיג בתחום המדע, אך גם לנו יש דברים להתגאות בהם: משפחות, חברה, יחס כבוד, דת. אם נהרוס את כל אלה בשם המודרניות, נישאר בלי כלום. עלינו למתוח ביקורת, אך על הדברים הנכונים ובאופן בו נוכל לשכנע את האנשים".

ב"אביוני העולם" טען פראנץ פנון, שעל משכילי העולם השלישי לעבור דרך גילוי-עצמי ואנטי-קולוניאליזם, לפני שיגיעו לכלל בשלות; עליהם לחזור אל הקהילות שלהם וללמוד לעבוד איתן. אך הדבר בלתי אפשרי, כשמאיימים על חייהם ומאלצים אותם לצאת לגלות כל אימת שהם "פוגעים" בקבוצות אינטרסים מסוימות. עמיהם חייבים לטפח את האנשים המיוחדים הללו, אפילו המסר שלהם מכאיב ונראה בלתי ראוי או בלתי הולם. שום קבוצה או מדינה אינה יכולה להתפתח ללא אתגרים מסוג זה. לאלה שיצאו לרחובות כדי לתבוע את דמה של טסלימה נאסרין, צריך להזכיר את העובדה הפשוטה הזאת.

(אינדיפנדנט)

סיפור חוץ

הדרך לסוף החיים רצופה החלמות

בקרב הציבור הצרפתי יש ספקות לגבי המשך כהונתו של הנשיא הזקן והחולה, אך נאמניו של מיטראן "מחזיקים אותו בחיים"

□ טוני אלן-מילס

פראנסוא מיטראן, הנשיא הסוציאליסטי הוותיק, עבר לפני זמן מה – בפעם השנייה תוך שנתיים – ניתוח בבלוטת הערמונית. בראש צוות המנתחים, בבית-החולים קשן שבפאריס, עמד אחד האורולוגים הטובים ביותר של צרפת – פרופסור ברנאר דבר, חבר פרלמנט מטעם המפלגה הגוליסטית הימנית.

העובדה שמיטראן היה מוכן למסור חלק כה עדין מן האנטומיה שלו לטיפולו של יריב פוליטי, מעידה בבירור על הערכה ליושרו המקצועי של דבר. אך אפילו בנוכחותו המרגיעה של דבר בצוות הרפואי של מיטראן לא היה די כדי לשכך את הדאגה הפוליטית, שמעוררות בעיות הפרוסטטה של הנשיא בן ה-77. כלום 14 שנות כהונה אינן יותר מדי בשביל נשיא כלשהו, קל וחומר למי שהתחיל לשרת רק בשנה ה-64 לחייו?

אחרי החלמה הדרגתית מן הניתוח להסרת סתימה בדרכי השתן שלו, יצא מיטראן מבית החולים. לפניו קצת יותר מחודש ימים של הבראה, אך לשם יישוב סתירות מביכות בדו"חות הרשמיים על מחלתו יידרש אולי זמן רב מזה.

נכשל בלשונו

כאשר מיטראן נכנס בשקט לבית החולים, השתררה בצרפת מבוכה. ימים ספורים בלבד קודם לכן הופיע הנשיא, במצב מצוין לכאורה, בחגיגות המסורתיות של יום הבסטיליה. רק בדיעבד גילו כולם כשל לשון מעט בראיון איתו בטלוויזיה. כאשר דיבר על הפגנות הרחוב האחרונות בפריס, הוא אמר "les cancers" (הסרטנים) במקום "les casseurs" (מחוללי המהומות).

שבועיים בלבד לפני כן פרסם רופאו האישי של מיטראן, ד"ר קלוד גובלה, הודעה רפואית, לפיה "אין לציין שום תופעות יוצאות דופן" ואין סימנים להתפשטות הסרטן. עמוד שער נזעם בעתון היוקרתי "לה מונד" הזכיר לנשיא, שהציבור זכאי לשפוט בעצמו על כושרו למשול. "ממה בדיוק סובל הנשיא?" חקר העיתון. לעיני רוחם של השואלים עמד זכרו של הנשיא המנוח פומפידו, שבחודשים האחרונים לכהונתו התאמץ להסתיר את ייסוריו מן הסרטן שעמד להמיתו.

אפס, ספיקותיו של "לה מונד" פינו עד מהרה דרך לגישה יותר מקובלת בתקשורת הצרפתית – הערכה מהולה בתנופה לאומץ ליבו של הנשיא. המפנה הזה בא אולי בעקבות רמז סודי מצד פרופ' דבר, ש"לה מונד" מסנה את זעמו לכיוון לא נכון, אך קרוב לוודאי שמקורו במבצע מוצלח של חוג ידידיו ויועציו הקרובים של מיטראן. אלה שחששו שפולחן האישיות הסטליניסטי שבק חיים עם מותו של קים איל סונג הצפון-קוריאני, יכלו להירגע בימים אלה. תהלוכה של עוזרי מיטראן יצאה מחדרו בבית החולים; בהרגיעם את ההמונים הממתינים שהמנהיג הגדול עד ורענן, שהוא חש בטוב ושהוא מוקף בספרים האהובים עליו. אחדים מן העוזרים אפילו הרחיקו לכת עד כדי כך,

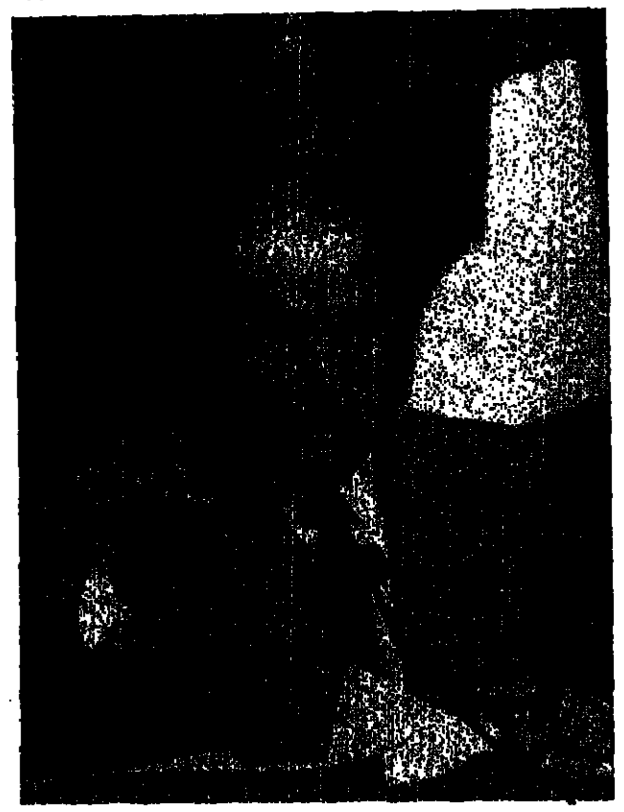

שהזכירו מה שקורה לכן היה הס מלהזכיר: את יחסיו של מיטראן עם רעייתו דניאל. תוך זימון אומלל, דניאל עצמה מחלימה בבית חולים אחר מניתוח לב פתוח. אף כי אין כיום התייחסות תקשורתית לנישואי מיטראן בלי הזכרת יתר הנשים שבחייו, הרי הבעל והאשה דואגים איש לשלום רעהו ומשוחחים בטלפון.

(סנדיי טיימס)

קיבוץ הזורע

מיקוד: 42880 טל': 09-682111 פקס': 09-682143

משתלת הורטנזיות

מבחר צמחי בית וגן
במחירים נוחים
טל': 09-682167. בערב – אלי: 09-682262

דגעוגן

חוות דגי נוי טרופיים
המכירה לספקים, לחנויות וליחידים.
זנים שונים של שרכים לבית וגן
המכירה לחנויות ולמשתלות.
טל': 09-682410 פקס': 09-682143

אולפן הקלטה

24 ערוצים, ממוחשב
טל': 09-682168

חנות העוגנפלסט

יריעות פלסטיק, שמשוניות, ריצוף – P.V.C.,
טפטים, מפות שולחן; כיסויי שמשונית
לפי הזמנה, כולל הלחמה וטבעות;
מבחר גדול של תיקי בית־ספר,
תרמילים, ציוד קמפינג ועוד.
בימים: א' – ה': 7.30 – 16;
ביום ו': 7.30 – 13; שבת: 10 – 14
טל': 09-682122, פקס': 09-682143

קשת

עורכת עדה סער

מן המיטה – ישר לעקבה

מועדון "ציפילנד". להביא את הילדים לשם, ולשכוח מהם.

בעוד כמה חודשים, לא הרבה לפי מניין האופטימיסטים, נוכל לרדת מהחדר במלון היישר לרציף הסירות שנמצא מתחתיו, ליטול סירת מנוע קטנה ולהפליג לטיול בעקבה. שום דבר מרגש לא יהיה כרוך בכך. מעשה נופשוני של יומיום.

אבל, כדי שהנופש המופלג הזה יתממש, צריך להמתין עד שהלגונה החדשה בחוף אילת, שעכשיו התחילו לבנות אותה בהשקעה של 600 אלף דולר, תושלם, ושהירדנים יחתמו איתנו על הסכמי תיירות הדדיים.

אחד המלונות האילתיים שיוכלו ליהנות מהשייט "מן המיטה ישר לעקבה", יהיה "מרינה קלאב", היושב על גדת הלגונה הנבנית. בינתיים מתנהלים החיים במלון הזה כאינטנסיביות השוטפת שלהם, עם שפע עיסוקים והצעות למי שבא לנופש קיצי בין כתליו.

"מרינה קלאב", בן 8, תוכנן מראש כמלון־דירות, המיועד לנופש משפחתי ולזוגות צעירים. לכן הוא בנוי כסוויטות (חדר שינה וסלון בכל יחידת דיור) עם מטבחון, המצויד בכל מה שצריך. מי שבא להתארח כן, יכול לבחור בין בישול ואכילה בסוויטה (דבר שמוזיל את ההוצאות, אבל צריך בסוף הארוחה לרחוץ כלים), לבין אכילה במסעדת המלון – טעים, עשיר ולא זול.

בסיווג הכוכבים (שבינתיים בוטל כליל) עמד המלון על 4 כוכבים. בקיץ ממלאות אותו משפחות ישראליות, שבאות על טפן ובגדי הים שלהן, וקבוצות של בני נוער, שאבא־אמא הסכימו לתת להם לנסוע לבד לאילת. קבוצה כזו של נערים או נערות שוכרת חדר (יש יחידות דיור גם ל־6 נפשות), קונים אוכל בצרכניה שנמצאת בתוך המלון, אוכלים בחדר ומתחלקים בהוצאות – והנה תופש של גדולים לכל דבר.

אנשי המלון מברכים על האורחים האלה עתירי ההורמונים, ומתאימים את הפעילויות בשטח המלון להוצאת האנרגיות המתפרצות: יש תחרויות ספורט בבריכה, ריקודים אירוביים, דיסקו, בינגו, שייט (בשיתוף עם מועדון השייט), כך שבערב לחבר'ה כבר לא נשאר כוח לעשות רעש.

למשפחות הבאות עם ילדים פתחו מועדון מיוחד שנקרא " ציפילנד" – על שם מפעילתו היחידה והמיוחדת, ציפי זלצמן. מי שפוגש בה, אינו יכול לשכוח אותה. טיפוס־טיפוס. אנחנו פגשנו אותה כששתי נוצות גדולות מעטרות את ראשה, ומשום מה הדימוי של ציפורת מסדרת החכובות לא הירפה מאיתנו. ציפי, כציפורת, גבוהה, בעלת מוטת כנפיים רחבה, נוצות לראשה (כבר אמרנו), מדברת המון ושופעת חום ונדיבות עד כדי הצפה. ילדים קולטים אותה מייד, והיא משיבה להם באהבה אין־קץ.

בביקור שלנו התרשמנו, שבמקום מושקעים הרבה מחשבה וממון ליצירת אירועים ואטרקציות. יש עלון יומי, המפרט שעה אחר שעה לאן כדאי ללכת ובמה כדאי לצפות. התעסוקות לגילאי 8־15 ראויות להרחבה כלשהי, כדי שגם ילדים בגילים אלה יאפשרו מנוחה ממשית להוריהם ולארנקים שלהם.

אם יש ירידה כלשהי בהזמנות, עושים מבצעים והנחות ומחזירים את התפוסה כמעט לקדמותה. תורכיה גזלה השנה מאילת נופשי־קיץ, ומתפוסה של 100%־90%, ירדו השנה המלונות ל־80%־70%. כל מלון הכריז (או לא הכריז) על מבצע, ועשה לשיפור המצב. על מהירות התגובה וההתארגנות של מלונות אילת למצב החדש, נשמעה הפעם ביקורת ציבורית.

המחירים בחודש הזה, אוגוסט, של סוויטה ל־4 נפשות, כולל ארוחת בוקר (שזה מבצע) – 544 שקלים לכולם יחד, אבל מינימום שלושה לילות. בראש השנה תשלם משפחה של ארבע נפשות עבור לינת לילה 440 שקלים

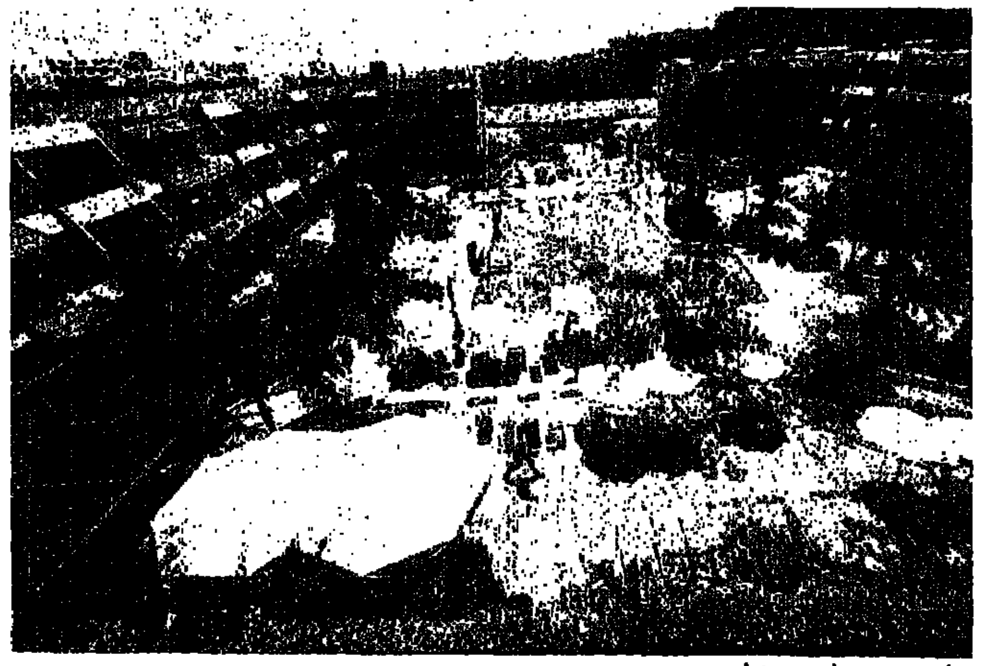

מלון "מרינה קלאב" באילת. נופש משפחתי עתיר עיסוקים.

(לכולם יחד), בלי ארוחות בוקר, בשהייה של לפחות שלושה לילות. בימי החולין של ספטמבר לילה בסוויטה למשפחה של 4 נפשות, יעלה כולה 289 שקלים. מחירי סוכות שוב מטפסים למעלה – 544 שקלים ללילה באותה סוויטה ידועה, שיכולה להכיל 4 נפשות.

מי שרוצה להתמצא יותר בתשבץ המחירים הזה, יכול להיעזר בטלפון: 03-5254111.

בחורף באים הסקנדינבים לאילת בכלל ולמרינה קלאב בפרט, ואז עוברים לדבר בו פינית (במידת האפשר) והמחירים מדוברים דולרית.

להיות בנופש זה להיכנס למצב מנטלי שונה: הגוף והנפש מניחים את תלאות החולין מאחור, ושיכחה טובה מתמזגת עם השקט וההתפרקות ממתחים. בטיסה הלילית חזרה צפונה, אורות הישובים נראים מלמעלה כתכשיטים מקוריים, משובצים אבנים יקרות, המנצנצות באורות כתומים ולבנים זוהרים.

היא אחראית על "ממלכת ציפילנד", שנראית כמו גן ילדים עשיר בחומרים ודברי יצירה. הילדים יכולים לשבת שם מן הבוקר עד הצהריים, וגם במשמרת של אחר הצהריים, לעסוק במלאכת יד, ציורים, לשמוע סיפורים ולשחק בפינת הבובות. "רבים מהם חוזרים אלי", מספרת ציפילנד, "שנה אחר שנה. ובין קיץ לקיץ אנחנו מתכתבים, שולחים ברכה ליומולדת ושומרים על קשר".

באילת בונים עכשיו 12 מלונות חדשים. אם השפל שהסתמן הקיץ בתיירות לאילת היה סימן רע לבאות, סביר להניח שלא היו מתחילים בבנייה חדשה. דוקטור קוקייר, מנהל הקבלה ב"מרינה קלאב", יליד בואנוס־איירס, עיר של 10 מיליון תושבים, אומר שחיפש עיר קטנה ו"פינתית" – ומצא את מבוקשו באילת. על התיירות הישראלית הוא אומר: "אנחנו מרינה במזרח שמסתכלת מערבה. התייר הישראלי משלם טוב, יודע מה מגיע לו ורוצה תמורה עבור כספו. כאן, כמלון, אנחנו משתדלים לספק לאורחים את מבוקשם ולהתאים את הצעותינו לצרכים שלהם. לכן יש פעילות כל כך מגוונת לילדים ולמבוגרים. שהילדים יהיו עסוקים, וההורים יוכלו לנוח או לבלות, לפי בחירתם".

בפעם הבאה אולי נטוס דבר ראשון לעקבה, ומשם נפליגה בספינות אל חוף אילת. אינשאללה.

עדה סער

פרעסרית

תחייתו של המאכל הלאומי

"פולקעס" – מסעדת עוף, רח' ירמיהו [illegible], תל אביב.

האם אין זה מוזר שתחייתו של הפולקע כמאכל לאומי התבצעה דווקא בקרב אותם אנשים, שבילדותם חוו את הסצינה המונוטונית הבאה?

אמא לרני: "תאכל את הפולקע".
רני לאמא: "לא רוצה, מה תעשי לי?".
אמא לרני: "אם לא תגמור את הפולקע, אני יקרא לשוטר".

האם זה אומר שבקרוב נחזה גם בתחייתו של מיץ הפטל המיתולוגי, של כדורי הבשר התפלים, ולהבדיל אלפי הבדלות, של החביתה הקרה והשמנונית, שלצידה לגמייה בכוס זכוכית?

טראומות ילדות, או לא טראומות ילדות, זוהי עובדה: הילדים שהכריחו אותם בטובות וברעות לסיים את הפולקע בכל ארוחת צהריים, הם אותם אנשים שגדלו והקימו את מרבית המסעדות המהירות לעוף, שצמחו בשנתיים האחרונות בקצב היסטרי.

כל רחוב ומסעדת העוף שלו. יש אחת ב"לב דיזנגוף", וכמה ברחוב דיזנגוף עצמו. במשולש רחוב ירמיהו יש חמש מסעדות עוף, לפחות. כולן הוקמו בידי יוצאי צבא צעירים ותאבי הכנסות מהירות. כולן מתמחות באותו סוג של מזון מהיר, זול, זמין, ובהחלט משביע: עוף צלוי על [illegible] חלקיו, פלוס כל התוספות הסטנדרטיות. המהדרין מתגאים בנוסחת תיבול מיוחדת לעוף – סוד תיבלון, שהם לא יגלו אותו גם אם יאיימו עליהם בפולקע מבוכס.

אגב, אין עוררין על כך שהפולקע הוא מאכל לאומי. אז מתי יהפכו אותו גם לנשק לאומי לא קונוונציונאלי? לאור הופעתה המסחררת של קתלין טרנר בסרט "אמא רוצחת", שם היא חמושה בשוק כבש אפוי, עלתה על דעתי ההצעה לצייד לאלתר את האמא היהודיה בפולקע ולגייס אותה מיד לצבא.

בינתיים, כל מה שיש בנמצא זה פולקע בצלחת. פולקע שחום, חבוק ברוטב, מכוסה באדרת תפוחי אדמה, ובגישוריו של סלט כרוב מתקתק. צלחת גדולה ועמוסה בתבשיל הזה, נחתה לשולחני כמעט מיד לאחר שהזמנתי מהתפריט הקמוט והממורט קלות. הצלחת, ובעיקר תוכנה הדחוס, הזכירו לי ספר ישן של דוד שחם בשם "הרפתקאות אחיתם". הגיבור שחי בעיר לא מזוהה, כנראה תל אביב, שנים מספר לפני הקמת המדינה, מוזמן למסעדה על ידי קרובו העשיר. הקרוב מזמין לשניהם את מנת היום: תפוחי אדמה מבושלים, אך לוחש דבר מה על אוזנו של המלצר.

וכך מתאר שחם את המחזה: "תלה אחיתם עינו בצלחת וראה שהיא ממולאת עד גדותיה בבולובוסין מבושלים. מילא, חשב, אדם רעב אינו בודק במזונותיו. נעץ מזלגו בערימה המהבילה ונתקע בדבר גמיש ונוקשה המונח מתחתיה. חיטט אחיתם במזלגו בקרקעית הצלחת ונתגלתה לו אומצת בשר גדולה וכבדה, משומנת ומבוצלת, ומפיצה ריח הצובט את הלשון וסוחט רוק לתוך הפה".

הצלחת שלי, העמוסה עד גדותיה בצ'יפס, הסתירה שוק צלוי של עוף. הרוטב, גאוות המסעדה, לא הלהיב אותי במיוחד. מה גם שנילווה לו טעם לוואי של צלייה לא נבונה בתנאי עישון קלוקלים. הצ'יפס מילא לפחות שני שלישים מהצלחת, אך היה ספוגי ושמנוני בטעמו. סלט הכרוב היה סתמי. אבל הצלחת הזו, הענקית, מוגשת בתנאים אסתטיים סבירים, ומה שהכי חשוב, עולה פחות מ־14 שקלים. מחיר זול באמת. אז אולי אין טעם לכעוס על הפגמים הקטנים.

אפשר גם לקנות עוף שלם באותו הרוטב, שביחד עם חצי קילו סלט כרוב, עולה רק 23 שקלים. תוספת של פיתות, רוטב מוצלח של מיונז ושמיר, צ'יפס וסלטים, מייקרת את העיסקה בעוד 16 שקלים, אך עשויה לשמש כארוחה מלאה לארבעה אנשים מורעבים. עיסקה מצויינת להורים עייפים, שנמאס להם להיצלות ביחד עם השניצלים, ולילדים עצמאיים שנשבר להם סופית מהפיצות המוקפאות באריזה המשפחתית.

כמו ברוב מסעדות העוף, גם "פולקעס" מציעים שירות משלוחים הביתה. זה משתלם בעיקר בעיסקת העוף השלם על תוספותיו. ואז כל מה צריך לעשות זה להריץ את הילד למיקרוגל ולצוות עליו לחמם בעצמו את ארוחת הצהריים שלו. אנחנו, ילדי הפולקעס האותנטיים, עשינו את זה על הגז. תוך כדי כך שרפנו חצי מהאוכל.

יעל ישראל

ירוק יותר

באוגוסט גם הצמחים עייפים

באוגוסט כולם עייפים, גם הצמחים. זאת לא בושה להחליף צמחים מעת לעת, אבל אין כל היגיון להמשיך ולהשקיע דווקא בצמחים שלא הולמים לנו.

יש האוהבים להשקות הרבה, להם מומלץ לבחור בצמחים אוהבי מים, אשר ממוקמים במקומות שטופי [illegible] במשך מחצית היום. מי שלא אוהב להשקות או [illegible] במיוחד בצמחים, כדאי שמראש יבחר צמחים [illegible] יותר וצמחים גדולים, ושלא יצפה ליותר מדי מהגינה.

עלינו לזכור תמיד, כי הצמחים בגינה הם דינמיים ומתפתחים, ועל כן לעולם תשנה הגינה את פניה. [illegible] צמחים כגון לנטנה לילכית, רוסליה ודרבנה רב־[illegible] הם בעלי פוטנציאל גידול חזק יותר, מאשר צמחים כגון ביגוניה, טגטס וגזניה, ולכן אם יישתלו בסמוך לאחרונים הם ישתלטו על הערוגה. בחורף התסריט יחזור על עצמו, הפעם עם צמחים אחרים, כמו אוזן־הדב והרצית.

יש, אם כן, להתייחס לגינה כאל דבר דינמי. יש לשים לב לצמחים הצומחים מהר ומפריעים לצמחים אחרים להתפתח, או לתכנן מחדש את הגינה כך, שצמחים בעלי דרישות דומות לאור, מים ופוטנציאל צימוח, ישכנו לבטח זה בצד זה.

לעיתים קורה שמאחרים בגיזום של גדר חיה. גיזום עמוק של צמח שהוזנח במשך זמן, יסיר מהשיח את העלים הנמצאים בחלק החיצוני, ויחשוף את הענפים בבת־אחת לשמש חזקה, מה שעלול – אם כי לא בהכרח – לגרום לתמותת הענפים עקב חשיפה פתאומית לשמש חזקה. גיזום עמוק לאחר תקופה ארוכה גם יוצר מראה מכוער ביותר לצמח. כפתרון, אפשר לעשות את הגיזום היסודי של הצמח בשלבים, והכוונה שבכל שבועיים לערך נגזום רבע או שליש אחר של הצמח. כך הצמח לא ייחשף בבת אחת לשמש חזקה, ותמיד יישארו עליו מספיק עלים.

בכלל, גיזום כסאת הוא טוב לחידוש צמחייה, אולם צריך לדעת כמה ומתי לעשותו. כך, למשל, חרציות שיחיות נוכל לגזום בחורף, אולם גיזום חזק בקיץ יגרום להתייבשות הצמח. היביסקוסים נוכל לגזום חזק באביב ולצפות ללבלוב והתחדשות צמיחה מהירה.

במקומות בהן הקרקע בעייתית, אפשר להציב כמה עציצים. עציצים בסידור מתאים יכולים להוסיף למראה ואסתטי של הגינה. כמובן שלמצע הגידול בעציצים לא נשתמש בקרקע המקומית, אלא בתערובת מיוחדת לעציצים. לא לשכוח לסדר לעציצים השקייה, וכמובן לא לשכוח שגם אם יוצאים לחופשת קיץ, לגינה אין חופש בקיץ מהשקייה, ריסונים, מחלות, גיזומים ועוד.

מיקי לרר

בילויי קיץ

ארוחת בוקר כמו האדם הקדמון

למי מאיתנו ילדים, לא נמאסה פרוסת הלחם עם [illegible] בארוחת הבוקר? מי מאיתנו לא היה רוצה לאכול [illegible] כמו האדם הקדמון למשל? להשחיז סכין [illegible], לחתוך בה ירקות מהגינה, לחבוץ גבינה [illegible], לאפות פיתה עסיסית וריחנית?

מי מאיתנו לא היה רוצה לשתות יין ולטעום בעדינות [illegible] צרפתית בארוחת בוקר אימפרסיוניסטית, למשל? [illegible] לזוניה רומאי בארוחת הבוקר הרומאית?

כל הילדים וגם המבוגרים הרוצים לשנות קצת את [illegible] המשעמם של אמא, מוזמנים לארוחות הבוקר [illegible] אגף הנוער של מוזיאון ישראל בחודש אוגוסט, [illegible] יום שני וחמישי בשעה 11.00. מחיר התענוג: 10 [illegible], מתאים מגיל 5 ומעלה.

אוי, כמה שזה היה מרגש

צביה בן־שלום

עבר עלינו יום שני ארוך־ארוך־ארוך. מהבוקר נצמדו כל חורשי שלום ישראל למרקע, וכיאה לבטטות שפוטות־טלוויזיה, לא זזו מהכורסה. המהדרים גם הקליטו מהערוץ השני, כדי לא לפספס איזה פיפס, ואכן, הפעם היה רגע – כשהתחיל השייט במפרץ – שהשני הקדים את הראשון, שסבל מתקלה טכנית.

היה משהו תיאטרלי בטקס הזה. כמו באופרטה. עצם המעמד היה בו כדי לרגש את כל הכפר הגלובאלי, כי הנה באמצע המלחמות, הפיגועים, הטרור המשתולל, פליטים, איומי נשק אטומי, רעב ומחלות – בתוך כל הגהינום הזה המקיף את כדור הארץ מקוריאה ועד דרום אפריקה – אנשים גוזרים סרטים חגיגיים, פותחים מעברי גבול, לוחצים ידיים... אוי, כמה שזה מרגש! ויאכטה מלכותית, והדגלים באילת, והילדים המנפנפים, והסירות המלוות...

מי שהקליט כדאי לו לשמור את הקלטות. בעוד עשר, עשרים, חמישים שנה, במאה ה־21, אפשר יהיה לצפות בהן ולהתפוצץ מצחוק. איך שאנשים רציניים, ראשי מדינות וכאלה, דיקדקו בכללי הטקס. למות מזה! היופי הוא שמזה דווקא לא מתים.

אולי יתחילו לדבר

יהיה נחמד אם בהזדמנות זאת שמדברים על הסדרי שלום במזרח התיכון, תתחיל גם הידברות בין הערוץ הראשון לבין הטלוויזיה החינוכית. ליום שני תיכננו בחינוכית ספיישל למתגייסים. "ימבה גיוס", תוכנית של חמש וחצי שעות, שילוב של קטעים מוקלטים, הגשה מהאולפן ושידור חי מבקו"ם. זה היה מתואם עם צה"ל ונועד ללוות את מחזור אוגוסט, שהוא הכי גדול ואולי גם הכי חשוב. אני מניחה שעל הכנת התוכנית עבדו הרבה אנשים, והקדישו לה המון תיכנון, מחשבה, כוח ומרץ. אין לי מושג מה יצא מזה, כי התוכנית לא שודרה.

החינוכית הכריזו עליה. דיברו לקראת. פירסמו. עוד בששי בבוקר הזכירו שלא נחמיץ. וביום ראשון ב"בוקר טוב ישראל" בישרה הכללית שיום שני יהיה קודש למעבר ערבה. שהם מפקיעים את המירקע לטובת ההיסטוריה.

האם האירוע ההיסטורי נחת עלינו ללא אזהרה? האם התאריך נקבע ברגע האחרון? לא ידעו בכללית שהמעבר יפתח בטראראם גדול, מה שמחייב, כמובן, שידור חי? ואם ידעו – למה לא הודיעו לחינוכית? ואולי הודיעו אבל החינוכית התנגדה ונאבקה עד לרגע האחרון? למה? לא היה להם ברור מראש שהקרב אבוד? שמשק כנפי ההיסטוריה עולה בחשיבותו על מה שמעניין רק מחזור אחד של מתגייסים ובני משפחותיהם?

זאת לא הפעם הראשונה שהכללית מפקיעה את המרקע מהחינוכית לטובת שידור ישיר של אירוע היסטורי. אבל בימי ממשלות הליכוד אירועים כאלו היו נדירים למדי. ביקור סאדאת, קמפ דייויד, מדריד... עכשיו קורה משהו גדול פעם בשבועיים. אנו תקווה שזה יימשך, גם סוריה בתור, ואולי סעודיה...

כן, בטח ששלום זה משהו חינוכי מאד, אבל כדאי לתאם עמדות. לדבר, לברר, להודיע מראש. ואולי – עד כמה שהדבר קשה מבחינה טכנית – להפריד את הערוצים? ואולי במקרים היסטוריים כאלה תשאיל הכללית לחינוכית את ערוץ 33, שלפחות חלק מהצופים ייהנו משידורי החינוכית, כי הרי מה שמובא בשידור חי בכללית, חוזר אחר כך שלוש־ארבע פעמים בכל מהדורת חדשות.

כרגע אין לי מושג אם התוכנית למתגייסים תשודר במועד אחר, כי היא תואמה עם צה"ל ואולי אין אפשרות לשנות מועד. מכל מקום, מקרים כאלה של ביטול תוכניות שעבדו עליהן הרבה עלולים לחזור, כי הרי אנו חיים בזמנים מעניינים. או אולי כדאי שגם אנשי רוממה ואנשי רמת אביב ישבו וידברו ביניהם?

המון נשים

בלי הפגנות, בלי הכרזות, הזמין דן שילון לתוכניות שלו ביום א' (ערוץ שני, 9 בערב), הרבה נשים. בדרך כלל כשקורה דבר כזה יש לכך סיבה, או שזה יום האשה, או יום האם, או דיון בנושא הנחשב לנשי או משהו כזה. הפעם לא. סתם תוכנית. השתתפו בה רק שלושה גברים (אהוד אולמרט, ד"ר בוטו, הומר ארם) לעומת ארבע נשים, שלא כולן הובאו כקישוט. היתה שם אילנית פוקר, שופטת כדורגל, שייצגה נחישות; איריס רוזינסקו, שנגמלה מסמים, על תקן של נפש טובה (מארגנת חוגי גמילה בבתי הסוהר); סוניה יעקב, ייצגה את הצד האמנותי (מנהלת להקה על טהרת נשים), ואן פולארד שהובאה על תקן של אן פולארד. סנינה רוזנבלום בלטה בחסרונה.

דן שילון ראוי להערצה. 4 שנים, פעמיים בשבוע – אכן אפשר להתעייף ולהישחק. אבל הוא עדיין המראיין הטוב ביותר שיש בטלוויזיה, והוא בעל כושר עבודה בלתי רגיל. הבעיה היא שאין שום קשר בין שתי עובדות מחמיאות אלו, לבין איכות התוכניות והמתח שאין בהן, שהוא מגיש.

ספיר – הגענו לסוף

אני חייבת לכם את שלושת הפרקים האחרונים של "ספיר". מי שלא עקב אחרי הסיפור בשבוע שעבר, שיעבור הלאה. כפרה עליו. אז ככה: בפרק התשיעי ספיר סוחבת את רחל (על כסא גלגלים אבל מגונדרת) למסיבה במשרד שלה. רחל מזהה את שאולי ואת הוריו המגעילים (שהיו, כזכור הוריה המאמצים), מתבאסת, משתכרת ובורחת. ספיר לוקחת אותה הביתה, מספרת לה את קורות חייה האומללים ומצהירה שהיא שונאת! שונאת! שונאת את אמא שלה שהפקירה אותה.

פרק עשירי: גם שמחה ואבי היו במסיבה, אבי הביט בקינאה איך שספיר רוקדת עם יוסי, שמחה הביטה בקינאה איך אבי אוהב את ספיר והחליטה להתנקם. היא מביימת איזה טריק שנראה כאילו יש לה רומן עם יוסי, וספיר זורקת את הטבעת (עם אבן ספיר) ואת יוסי, שמנסה לשווא להסביר שיש כאן טעות אופטית. ספיר בוכה, למה, למה, למה זה מגיע לה?

איך הם יפתרו את הפלונטר בפרק אחרון שכולו 5 דקות?

עכשיו לפני שאני מגלה את הסוף, עלי להזהיר אותכם, שספיר עשויה לחזור ותהיה לכם הזדמנות לצפות בה. כפי שאני מכירה את הכבלים, היא תחזור בבוקר, בימי א'־ה', ואחר כך בצהרים, ואחר כך פעם בשבוע בימי ששי, ו/או בשבת, ואחר כך תעבור לערוץ 6, לתפר שבין תוכניות ילדים להצגה שניה, ואחר כך ייאחדו את כל הפרקים (לפי הערכתי זה נטו 45 דקות), וישדרו אותה בערוץ הסרטים. כך שאם אתם מתכוונים לצפות בשידורים החוזרים ולא מעוניינים לדעת את הסוף – אל תמשיכו לקרוא את הקטע הזה.

למי שבכל זאת מעוניין הרי הפרק האחרון: אמא של יוסי מתה, לא לפני שהיא משכנעת את יוסי ושאולי, אביו הלא־ביולוגי, שעליהם להאבק למען האושר להם. רחל מגלה לספיר שהיא אמא שלה, שלא היתה לה ברירה אלא לנטוש אותה, כי לא רצתה שהילדה תמות ברעב או תנשך על ידי עכברושים. ספיר לא מקבלת את הוידוי באהבה, להפך, היא מזועזעת והיא לא מוכנה לסלוח. היא מסכנה ורחל מסכנה...

ועכשיו למשפט המחץ המסיים את הסידרה המקורית הזאת:

המשך יבוא!

שום דבר חדש

ביום ששי, בשעה 10 בלילה, התחילו בערוץ התרבות והמדע (ערוץ 8) לשדר סידרת תעודה על המערב הפרוע. סימנתי שלא אפסיד. הפרק הראשון הוקדש לבאפאלו ביל, פרקים נוספים – כך הובטח – יתייחסו לקרב אלמו, דודג' סיטי, אני אוקלי, בילי הנער, מסילות הברזל וכל זה. חגיגה לכל חובבי המערבונים.

בפועל זה לא היה מי יודע מה. אמנם קני רוג'רס, כוכב קאונטרי, בטומברוו ומגפיים, הקפיד לא להשתלט על המרקע, המנאים שמרו על איזון עדין בין תמונות (בעיקר ציורים, קצת שיחזור) ודברי המומחים, הקצב היה סביר עד איטי, אבל מה? לא חידשו הרבה. שום דבר חדש לא נודע לי על באפאלו ביל האגדי, אולי מפני שקראתי את האגדות עליו. זה עונג למי שמתעניין בנושא.

נסיך החלומות

ביום שני הגדול היו אצלנו אורחים שהתעקשו לצפות בתוכנית על הנסיך צ'ארלס (ערוץ 1, שעה 21:00). ראיתי רק קטעים מהשידור, כי הכנתי כריכים ועניתי לטלפונים, אבל ממה שראיתי השתכנעתי אותי שמלוכה זה דבר נהדר, אם גם קשור בסבל בהיותך סמל. הנסיך מולס, יורש העצר של הממלכה החשובה ביותר, התגלה כאדם סימפטי, רגיש, עממי ומודע למעמדו. נסיך מאגדה, למרות שהוא לא צעיר, לא יפה ולא ממש פנוי.

הנסיך צ'ארלס. סימפטי, פתוח, ישיר, ולא שווה בין שווים.

הוא חוזר והרגיש בהזדמנויות אחרות שחונך לשילטון, לאהבת ארצו, שמילדותו לימדו אותו לחשוב רק על טובת העם והמדינה. יש לו ראש ירוק, והוא משקיע בפעילות ציבורית. נוהג בטבעיות כובשת לב. כשהוא מעניק – בשם המלכה – תארי אבירות, הוא מתעניין במשפחה ולוחץ יד. כשהוא נואם בפני צעירים מובטלים, הוא מדבר פשוט ובצורה מובנת, לא מתחנף, לא מתנשא, פשוט מדבר, אם כי בהחלט לא כשווה עם שווים. אין כאן שווה בין שווים, הוא נועד להיות מלך.

תראו מה הפסדנו בגלל שאצ"ל ולח"י גירשו את האנגלים.

לא שמים על הרייטינג

ב"שידור חוקר" של רפי גינת (ערוץ 2, יום ב', 20.30), זכינו למנה גדושה של אלימות, כמעט כמו בחדשות. תזכורת על דליקה שבה ניספו בעל פיצריה ובנו בן ה־4, שני מקרי רצח חדשים, אונס אכזרי במיוחד, הכל משוחזר, הכל מוצג. בקושי הושחלו בין תמונות נוטפות דם קלסתרונים של שני רמאים. שום מציאות, שום אבידות שהתגלו, שום דבר שישמח קצת את הלב.

הציבור שיתף פעולה, אבל המשטרה הקפידה [illegible] לפרסם את התוצאות. ניתן היה מאוכזב, לא [illegible] כלפי הצופים. החוקרים לעומת זאת לא שמו [illegible] הרייטינג, אם השאיות החקירה פועלת [illegible] יגלו, זאת לא סידרת מתח. עכשיו אין ברירה [illegible] להמתין עד לשידור חוקר הבא, כדי לדעת [illegible] בינתיים.

התנצלות

אחד הטלפונים שהפריעו לי לצפות בנסיך [illegible] היה ממישהי שגרה רחוק, והיא שאלה אותי [illegible] שמחה לאיד, אם אני זוכרת שלפני חודש בערך, [illegible] טובות על התוכנית של רובי (ערוץ 2, ימי שני, [illegible]) ואם אני עדיין בעניין סולידריות פמיניסטית. [illegible] להודות שמאז התוכנית הראשונה של [illegible] התלהבתי ממנה, אבל נראתה לי קורקטית [illegible] חזרתי לצפות בה, כי בינתיים החזירו לנו את [illegible] לצפון", ואני לא בעונש כדי להיתקע עם [illegible] והנושאים של הגברת פורת־שובל.

המטלפנת אמרה שכדאי לי להציץ מה קרה [illegible] הצצתי בטלוויזיה שבחדר השינה, ושמעתי קצת [illegible] על היפוכונדרים, מוכי גורל, [illegible] תאבי חשיפה, ומנחה מאד אגרסיבית, [illegible] השיחה לכיוון סנסציוני. יש לה [illegible] והיא חותכת את המרואיינים כשהם מתחילים [illegible] לעניין. אם התרשמתם מהתייחסותי לתוכנית [illegible] ממליצה עליה, אז עם כל הסימפטיה [illegible] מתנצלת.

רובי פורת־שובל. אגרסיבית, תיאטרלית וחותכת מרואיינים.

מומלצי השבוע

אילן ליבוביץ

"רחוב הסתר" – ארה"ב 1975

מלודרמה מקסימה ומרתקת, העוסקת בדיוק מרשים בהווי המהגרים היהודים באמריקה עם תחילת המאה. קרול קיין מצטרפת אל בעלה השוהה בניו־יורק, ומגלה כי הוא נטש את ערכיו הקודמים ומנסה להסתגל לחיים החדשים. שתי תרבויות מתנגשות על רקע סיפור אישי מינורי, בעל מסרים מהותיים. שיחזור תקופה ומשחק מעולה, הופכים את הסרט להנאה צרופה. מומלץ בחום לשוחרי התרבות היהודית. ביימה ג'ואן מקלין סילבר.

יום חמישי, 11.8, הצגה שניה, שעה 22:00 (88 דקות).

"מיומנה של בולשת" – ארה"ב 1951

דרמה דחוסה ומעולה, העוקבת אחר יום גורלי בחייו של שוטר ניו־יורקי, המתמודד עם תחלואי העיר ומשבר בחייו הפרטיים. הכל מתנקז באינטנסיביות מרתקת אל הטרגדיה הסופית. קירק דאגלאס בשיאו בתפקיד השוטר. וויליאם ווילר הוותיק והטוב באחת מיצירותיו הגדולות. עם אלינור פארקר ולי גראנט ("שמפו") בתפקיד קטן ומצחיק. סרט גדול!

יום חמישי, 11.8, הצגה שנייה, שעה 23:35 (103 דקות).

"וזרח השמש" – ארה"ב 1957

דרמה רומנטית ואקזוטית, הרפתקנית וצבעונית מאוד. טיירון פאוור מגלם עיתונאי זר בפאריס, הפוגש באקראי אהבה נושנה ומתעורר מחדש לחיים. אווה גארדנר היפה סוחפת אותו שוב למסע אל ספרד ומלחמות השוורים. ארול פלין בסוף הקריירה שלו מופיע בתפקיד מישני, ומעולם לא היה טוב יותר. יפה לעין, מעורר תיאבון ובסך הכל מהנה. לחובבי קיטש משובח. לפי הרומן של ארנסט המינגווי. ביים הנרי קינג.

יום שישי, 12.8, ערוץ הסרטים, שעה 13:30 (129 דקות).

"כך היינו" – ארה"ב 1973

דרמה מעולה שביים סידני פולאק. רומן בלתי אפשרי מתפתח לאיטו בין ברברה סטרייסנד, יהודיה הרוגלת בערכים הקומוניסטים ומעמידה אותם בראש מעייניה, לבין גוי כחול־עיניים ותאב חיים – רוברט רדפורד. האהבה הגדולה תרעד נוכח הפער ההולך וגדל ביניהם והתקופה הקשה שאמריקה עוברת, עם דגש על ציד המכשפות המתנהל בה. משחק מצויין של סטרייסנד המשתנה לנגד עינינו. סרט רגיש, עצוב מאוד, מבויים בכשרון רב ועם שורת שחקני משנה מעולים, הכוללת את וויוקה לינפורד, ברדפורד דילמן וג'יימס וודס הצעיר. שיר הנושא היפה זכה באוסקר. מומלץ מאוד.

יום שישי, 12.8, הכללית, שעה 22:00 (119 דקות).

"תיק חסוי" – אנגליה 1990

דרמה פוליטית טובה של הבמאי קן לוץ'. הסרט סב סביב חקירה של רצח פרקליט פעיל זכויות האזרח, וחושף עובדות קשות על מדיניות בריטניה בצפון אירלנד. פוליטיקה דחוסה היטב, מעניין מאוד, אך לא לכל אחד. עם פרנסיס מקדורמנד ובראיין קוקס בהופעה מצויינת.

יום שישי, 12.8, הצגה שנייה, שעה 22:15 (103 דקות).

"חיי משפחה" – אנגליה 1971

דרמה מעולה וקשה, אולי סרטו הטוב ביותר של קן לוץ'. נערה לונדונית רגישה מידרדרת ריגשית ומגיעה לנתק מן הסביבה. היא נלקחת למוסד בו תעבור שיטות טיפול מזוועות בסמים ומכות חשמל. מרתק, משחק מצויין, מומלץ מאוד.

שבת, 13.8, הצגה שנייה, שעה 22:10 (103 דקות).

"רוצח בעל כורחו" – ארה"ב 1950

רגע עצוב: התוכנית "הצגת חצות" מסיימת את [illegible] ובלי שמץ בושה מסיר הערוץ הממלכתי את [illegible] הקולנוע היחידה שהצדיקה את קיומה. לפחות נפטר[illegible] טוב עם שלושה סרטים אפלים מעולים ששידרה [illegible] הטובה הזו.

סרט אפל מצויין שישודר הפעם, מתגלגל על [illegible] כללי המשחק. שוטר ניו־יורקי בודד חוקר מקרה רצ[illegible] חטטנותו תביא אותו להרג בשגגה ולהסתבכות [illegible] רצונית וכמעט ללא מוצא. [illegible] היימס את העבירות. דנה אנדרוס נהדר בתפקיד [illegible] סוחף, מותח, מבויים ומצולם לעילא. להקליט [illegible] אוטו פרמינגר ביים. [illegible]

שבת, 13.8, הכללית, שעה 23:05 (91 דקות).

"מלב אל לב" – ארה"ב 1990

קומדיה סבירה ומתאימה לערב חמים ולא [illegible] שוטר גס וגזען עובר השתלת לב ומגלה כי התורם [illegible] לא אחר מאשר עורך דין (בר־מינגו) שחור, [illegible] לרדוף, ומסתבר שעדיין ממשיך לנסות [illegible] המתים. בוב הוסקינס, תמיר חביב, ולצדו [illegible] וושינגטון. קליל, שטותי ומצחיק לפרקים. [illegible]

יום שני, 15.8, ערוץ 2, שעה 22:30 (95 דקות).

"יומנה של חדרנית" – צרפת 1964

לא מסרטיו הגדולים של הבמאי הספרדי לואי בונואל, [illegible] אך יש בו רגעים של חוכמה, סגנון מרתק [illegible] מצויינת של ז'אן מורו הנפלאה. מורו היא חדרנ[illegible] פריזאית החווה בעבודתה באחוזה כפרית את כל [illegible] בני הבית. נוכחותה מוציאה מכולם את [illegible] הקשורים כמו ברוב סרטיו של בונואל, [illegible] לראות.

יום שלישי, 16.8, הצגה שנייה, שעה 22:00 [illegible] דקות).

טלוויזיה

06.30 חדשות בעברית ובערבית
07.00 בוקר טוב ישראל
08.00 המוסיקים – סדרה בהנפשה
08.30 נברת פלפלת – סדרה מדובבת
[illegible] המשפפים הוועזים – סדרה
[illegible] נבית של פיסטוק
[illegible] רסי בעקבות החוליות הגדולות – סדרה
[illegible] מבצע שתום עין – סדרת דרמה
[illegible] משרת בני לאבוק – סדרה קומית
[illegible] יסבה קיץ
[illegible] הרוכבים הצעירים – הרפתקאות
[illegible] תוצרת ברצלונה – סדרה תיעודית
[illegible] סיפורי מוש – סדרה מדובבת
[illegible] הי בינבה – סדרה מדובבת
[illegible] בית – סדרת דרמה
[illegible] אומומו – עולמם של ילדים
[illegible] פינג פונג – שידור חי מרחבי הארץ – עם חני נחמיאס, גדי מאוב, אורן רוזנשטיין, שרון שחל, יואל חשין, אמנים אורחים וקהל ילדים
[illegible] האופוגברים מהמאדים – סדרה
[illegible] חדשות
[illegible] קטנוו בארבע ורבע – הצופים קובעים מה שרואים
[illegible] מרב חדש
[illegible] מי מפחד מהתופסן? – סדרה קורית
[illegible] הים ומן לשון
[illegible] החדשות באנגלית
[illegible] תכנית מיוחדת על סין – חלק ב
[illegible] חדשות בערבית
[illegible] אליפות אירופה באתלטיקה קלה, הסינקי 94'
[illegible] מבט/ שבשבה
[illegible] שנת הסין – סדרה – הפקה משותפת של הטלוויזיה הישראלית והחברה היאורפית נאות הביכר. הפרק השלישי: חמוץ מתוק – סרט המבטא את רוחה הייחודית של סין באיזון מופלא בחיי האדם פנימה, בין האדם לסביבתו ובין החיים למוות. הסרט מספר על הרמוניה של ניגודים: ברפואה, במזון, בדת, במוסיקה ובמבט. על אפייה עוגה, אבל גם על ארס של קוברה נסוך אובקה כפות רובים בתרופה
[illegible] ההגדה לבית מקברגור – דרמה
[illegible] הגיע זמן לשמן
[illegible] שעה לחצות – חדשות הלילה
[illegible] העולם בעיני עצמו
[illegible] כמו בסרטים – סדרה קומית
[illegible] צרה של מקום

ערוץ 2

[illegible] אגרת ברווזים
[illegible] ספי הרעם – סדרה בובות
[illegible] מי בריבוע סדרת פעולה דרמטית
[illegible] סיגמאר סדרה קומית
[illegible] סרטים מצוירים
[illegible] אגן דיסני – סדרות הנפשה
[illegible] פלספוס
[illegible] מבחים – תכנית צרכנות לנוער
[illegible] פע הלבן – סדרת הרפתקאות
[illegible] יוסף הספפר – תכנית סיפורים
[illegible] תפוס ביוון – משחק טלוויזיה
[illegible] הפיס והאסיצים – סדרת דרמה
[illegible] קו לחדשות
[illegible] עין של זמן – סדרה
[illegible] סירת הרעם – סדרת דרמה ופעולה
[illegible] קרוב רחוק
[illegible] אחלה גבר – משחק טלוויזיה
[illegible] החדשות
[illegible] סערבה מכאן – סדרה תיעודית חדשה. הסדרה בנויה מאוסף של מטעת, המסובות והמעניינות בתכניות השל של הטלוויזיה האמריקאית. בכל תכנית יוקרנו שתי כתבות מרתקות במוזה סכנה משותף.
[illegible] וקסמרה – מגזין בידור ופנאי
[illegible] לילה טוב – לקס
[illegible] תח מזרחית – תכנית בידור
[illegible] בשבילי הזמן – סדרת מתח

רדיו

קול המוסיקה

06.06 לקום עם מוסיקה
09.00 תכניות הבוקר של קול המוסיקה
09.45 רואל: אימא אווזה, מוסיקה לכלם (התז' הלאומית של צרפת/ א. עובל); פרוקופייב: קונצ'רטו מס' 3 בדו מז'ור לפסנתר ולתזמורת (י. וקרלס, פיל' מלכותית/ ו. רוביצקי); שוסטקוביץ': סימפוניה מס' 9 במי־במול מז'ור, אופ' 70 (התז' הסקוטית הלאומית/ נ. יארבי)
11.15 ג'ון טבנר: הצעיף המסוכך (ס. איסרליס, צ'לו/ הסיפ' של לונדון/ גרי רוזדסטבנסקי); רוניצקי: מיזרדה – (י. פטמי – סופראן, ז'. כודה – ברימון, הסק' והתז' הפילהרמונית הסלובקית/ י. סקלרר)
12.50 ברוקנר: סימפוניה מס' 4 במי־במול מז'ור, הרומנטית (הפיל' של ברלין/ ריקרדו מוטי)
13.57 ביסת שיר – בעריכת אילנה צוקרמן. אשר רייך – עוברות בדיוניות
14.06 הדרך – קולות וצלילים בעקבות הזמן – בעריכת ישראל רליות
16.00 אתנחתא – סדרת קונצרטים בעריכת חיותה דביר – שידור חוזר של קונצרט שהיה ב־17.3.94 – נשים ואהבה – מרים מלצר – סופראן/ עדית שמר – חליל/ אורה רוחם – פסנתר/ חיותה דביר – קריאה. דביסי: סירינקס לחליל סולו; רוסל: 2 פואמות לסופראן ולחליל; חיים אלכסנדר: כשתבוא תכיף (מלים: חרצה אחר) לסופראן, חליל ופסנתר; קופלנד: 3 שירים; דביסי: 12 שירי בילטיס לקריינית, חליל ופסנתר (תרגום: עדה ברודסקי); ל. בולנז'ה: 3 קטעים לפסנתר; ברנשטיין: הסמבה המשובבת; איבר: 2 אסטלות לסופראן ולחליל; גובר: ערב פנאי לסופראן, חליל ופסנתר
18.00 מדף התקליטייה – תכניתה של עדוה עוזי
19.05 צלילים בין ערביים – בעריכת אורלט אברהם – עם הכנר נייג'ל קנדי
20.00 ביסת שיר – בעריכת אילנה צוקרמן. י. גלאטשטיין, בתרגום מאידיש של ב. הרשב; קורא – צבי סלטון
20.03 ענוים, חגיגות, סירנות – ומירה לוצקי ושלמה ישראלי מארחים יצירות ויוצרים
23.00 צלילים לסיומו של יום – בעריכת ציפי ויצמן – בטהובן: שלושה שירים (פטר שרייר/ ואלטר אולברין); הומל: רביעיית כלי־קשת בסול מז'ור, אופ' 30 מס' 2 (רביעיית דלמה); מורלטון: סונטה בסי־במול מז'ור לפסנתר (דוויאל הקסטר); גרינג: קטעי תהלים, אופ' 74 (מק' הקתדרלה של אוסלו/ הוקן הגוור, בריטון/ מנצח: טריזה קואם)

רשת א'

06.06 התעמלות בוקר
06.16 אשמורת בוקר
07.00 חדשות באנגלית ובצרפתית
07.30 שירים עבריים
08.05 הווה
09.05 פתוח – זכויות צרכנים
10.05 מלרדיו
11.05 "אצבע על הדופק" – מגזין לענייני בריאות ורפואה
12.05 צלול – מגזין לאיכות הסביבה
13.00 חדשות באנגלית וצרפתית
14.05 מי ישן
15.00 ארץ ועם – מגזין פולקלור
16.05 שירים שמוסות לנעת – "חלום דומוזי" – הספרות השומרית – הולדת הכתב ושרש ההיסטוריה. עיבוד רדיופוני מתוך האפוס השומרי. בתרגום של המשוררת ש. שפרה והפרופ' יעקב קליין. בתכנית משתתפים המתרגמים וכן פרופ' ששון סומך. המשוחחים על התרבות השומרית העתיקה ומורשתה
17.00 חדשות בצרפתית ובאנגלית
17.05 "קול האמונות" – תכנית על מוסיקה
18.05 מנחת ערב
19.05 בין הזמנים
20.00 מבט לחדשות
21.00 סולם זמירות
23.05 סיפורי סבתא – סיפורי מקור קצרים וקטעי מוסיקה קלאסית קלה
23.30 החדשות
23.35 בשבילי הזמן – המשך
23.40 קצר לחצות – סרטי קולנוע קצרים

רשת ב'

06.06 הבוקר הזה
08.05 עניין אחר
10.05 הכל דיבורים עם שלי יחימוביץ'
12.05 בחצי היום
14.05 רגעי קסם
15.05 יומן חוץ
15.45 עיתונות חוץ
16.05 צבע הכסף
17.05 חמש אחרי החדשות
18.05 היום הזה, חדשות ומוסיקה
19.05 שירים עבריים
21.05 כותרות מבט והיום הזה
21.15 אחוז החסימה – דברים שלא הגיעו לכותרות
23.05 שניים ביחד וכל אחד לחוד
01.20 לילה חי מאוד עם חן דמור ואמנון פאר
05.05 אור ראשון עם חן דמור

רשת ג'

06.05 ברחובות שלנו
07.05 אוקטן נימל
09.05 עקוץ את התקליטיה
10.05 קול סיאס וקול קלה
11.05 עושים גלים עם דידי הררי
13.05 לוהט עם שוש עטרי
14.05 אהבה עצמית עם ניל קומר
15.00 קופסת הלהיטים עם עופר נחשון
17.05 בדרך מן הים
18.05 קולבו עם מוחס פרי
20.05 רוק בישראל
21.05 אמצע הדרך
23.05 קצף עם אבי מורגנשטרן

גלי צה"ל

05.02 בוקר טוב צה"ל
05.56 באופן מילולי
06.00 מבזק ידיעות
06.05 אוניברסיטה משודרת – פסיכותרפיה אנליטית, עם ד"ר אורי הדר
06.30 בוקר טוב ישראל – מהדורה ראשונה
07.15 בוקר חדש עם אלכס אנסקי
08.00 בוקר טוב ישראל
09.05 "עברית על הבוקר"
10.05 "זכון לקיץ" – עם קובי מידן ואברי גלעד
12.50 "בילוי היום" – מדריך יומי בנושאי תרבות ובידור
13.00 בצהרי היום
13.15 "החום בומל" – התוכנית שתעשה לכם את הקיץ. עם טל ברמן
15.05 יש עם מי לדבר – עם גדעון לב ארי
16.00 שעה לפני עם רזי ברקאי
17.00 ערב טוב ישראל
18.05 שעה קלה על כלכלה
18.30 "הדשא של השכן" – סקירת מקומונים
18.45 חמש עשרה קמות – צבא וביטחון
19.05 סוף היום – עם דידי פייר ואייל פרידמן
20.00 מבט לחדשות
20.30 דרך הרגליים – מגזין ארץ ישראל
21.05 פארוויה – עם נויה עיוב
22.05 ומסיים – עם דני קרפל
23.05 עשרים וארבע – היום שהיה
00.00 יומן חצות
00.15 ציפורי לילה – עם דורון ושר
02.00 לא רוצים לישון

שידורי גלגל"צ

07.05 מדינה בדרך עם לילך ברנע
09.05 גלגל הצלה – שירים עבריים
11.05 שמש עם אלי ישראלי
13.05 מיזוג אוויר עם ארי שמאי
14.05 זרעי קיץ
15.05 שבוע דוב עם דובי לנץ
16.15 חכם בכביש עם רון לוינטל
18.05 גלגלאה עם לאה טוו
20.05 דרייב אין עם [illegible] רביד
22.05 לילה טוב עם רונית כפיר

קולנוע

תל אביב

גורדון: אמון הדרי. 20.00; פלוך. 17.00.
גת: מלך האריות. 17.00, 19.30, 21.50.
דקל: סיפור מרובע ברונקס. 19.30, 21.50.
הוד 1: הפלינסטונס. 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00.
הוד 2: לשחרר את וילי. 11.00, 13.30, 17.00, 19.30, 22.00.
הוד 3: אצבעונית. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00; מווריק. א–ה 19.30, 22.00.
הוד 4: בטהובן 2. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00; בשם האב. 19.30, 22.00.
חן 1: ספיד. 19.25, 21.55; מלך האריות. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00.
חן 2: מלך האריות. 19.30, 21.50; אייס ונטורה – בלש בצחוק. 11.00, 13.00, 15.00; ספיד. 17.00.
חן 3: צ'ק פתוח. 11.00, 13.05, 15.10, 17.15, 19.30, 21.50.
חן 4: עדה באפלה. 19.30, 21.55; נינג'ה קיד מכים שנית. א–ה 11.00, 13.05, 15.10, 17.15.
חן 5: אייס ונטורה – בלש בצחוק. 19.30, 21.50; גנובה על הקוף. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00.
טיילת 1: האקדח מת מצחוק 33.3. 17.00, 19.30, 22.00.
טיילת 2: ללא פחד. 17.00, 19.30, 22.00.
טיילת 3: העיתון. 17.00, 19.30, 22.00.
לב 1: הורים בהזמנה. 11.15, 13.15, 15.15, 17.20, 19.45, 22.00.
לב 2: הקפיצה הגדולה. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 21.50.
לב 3: קליפורניה. 11.05, 15.20, 17.30, 19.40, 22.00; עירום. 13.00.
לב 4: נו פיש. 11.10, 13.10, 15.00, 17.30, 19.50, 22.00.
מוזיאון: היומן של גי מורס'. 17.00, 19.45, 22.00; האשה שייצרה שמן שומשום. 17.00, 19.45, 22.00.
רב אור 1: סיפור מרובע ברונקס. 14.30, 17.00, 19.25, 21.55.
רב אור 2: אימא סדרתית. 14.30, 17.00, 19.30, 21.50.
רב אור 3: עידן התמימות. 16.40, 19.15, 21.50.
רב אור 4: ארץ הצללים. 16.45, 19.20, 21.50.
רב אור 5: תמונות קצרות. 14.00, 17.30, 21.00.
שחף 1: השוטר מבברלי הילס 3. 17.00, 19.30, 22.00.
שחף 2: רשימת שינדלר. 17.00, 20.45.
תל אביב 1: השוטר מבברלי הילס 3. 11.00, 13.00, 17.00, 19.45, 22.00.
תל אביב 2: הפלינסטונס. 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00.
תל אביב 3: מווריק. 17.00, 19.30, 22.00.

ירושלים

גיל 1: השוטר מבברלי הילס 3. א–ה 11.00, 13.30, 17.00, 20.00, 22.15.
גיל 2: מווריק. 11.00, 13.30, 16.30, 19.15, 22.00.
גיל 3: הורים בהזמנה. 11.00, 13.30, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00.
גיל 4: בטהובן 2. 11.30, 13.30, 17.00, 19.00; רשימת שינדלר. 21.00.
גיל 5: לשחרר את וילי. 11.00, 13.30, 16.30, 19.30, 21.45.
גיל 6: אצבעונית. 11.00, 13.30, 17.00; בשם האב. 19.10, 22.00.
גיל 7: הפלינסטונס. 11.00, 13.30, 16.00, 18.00; הבריחה. א–ה 19.45, 22.15.
גיל 8: הפלינסטונס. 11.00, 13.30, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00.

חיפה

אורלי: הקפיצה הגדולה. 19.00, 21.15.
רב גת 1: ספיד. 19.00, 21.20; צמד בלתי מנוצח. 11.00, 17.00.
רב גת 2: סיפור מרובע ברונקס. א–ה 19.00, 21.30; נינג'ה קיד מכים שנית. 11.00, 17.00.
רב אור 1: מלך האריות. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 21.20.
רב אור 2: צ'ק פתוח. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 21.20.
רב אור 3: אימא סדרתית. 19.00, 21.20; גנובה על הקוף. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00.
רב מור 1: סיפור מרובע ברונקס. 19.00, 21.30; נינג'ה קיד מכים שנית. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00.
רב מור 2: צ'ק פתוח. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 21.30.
רב מור 3: מאהב אחד יותר מדי. 11.00, 16.40; ספיד 19.00, 21.30.
רב מור 4: מלך האריות. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00; ספיד. 19.00, 21.30.
רב מור 5: מלך האריות. 19.10, 21.30; גנובה על הקוף. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00.
רב מור 6: עדה באפלה. 21.30; צמד בלתי מנוצח. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.10.
רב מור 7: אייס ונטורה – בלש בצחוק. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 21.30.

אשדוד

גיל 1: לשחרר את וילי. 11.30, 13.45, 17.00; השוטר מבברלי הילס 3. 19.30, 22.00.
גיל 2: הפלינסטונס. 11.30, 13.30, 17.00, 19.30, 22.00.
גיל 3: אצבעונית. 11.30, 13.30, 17.00; ספיד. 19.30, 22.00.
גיל 4: צ'ק פתוח. 11.30, 13.45, 17.00, 19.30, 22.00.
גיל 5: מלך האריות. 11.30, 13.00, 17.00; מווריק. א–ה 19.30, 22.00.

אשקלון

חן 1: סיפור מרובע ברונקס. 19.30, 21.50; מלך האריות. 11.00, 17.00.
חן 2: אייס ונטורה – בלש בצחוק. 11.00, 17.00, 19.30, 21.50.
חן 3: ספיד. 19.25, 21.55; נינג'ה קיד מכים שנית. 11.00, 17.00.
חן 4: מלך האריות. 19.30, 21.50.
חן 5: צ'ק פתוח. 11.00, 17.00, 19.30, 21.50.

נתניה

חן 1: מלך האריות. 11.00, 13.00, 17.00; ספיד. 19.25, 21.50.
חן 2: מלך האריות. 19.30, 21.50; גנובה על הקוף. 11.00, 13.00, 17.00.
חן 3: סיפור מרובע ברונקס. 19.30, 21.55; צ'ק פתוח. 11.00, 13.00, 17.00.
חן 4: צ'ק פתוח. 19.30, 21.50; נינג'ה קיד מכים שנית. 11.00, 13.00, 17.00.

ראשון לציון

חן 1: מלך האריות. 11.00, 13.00, 17.00; ספיד. 19.25, 21.55.
חן 2: אייס ונטורה – בלש בצחוק. 11.00, 13.00, 17.00, 19.30, 21.50.
חן 3: צ'ק פתוח. 11.00, 13.00, 17.00; מלך האריות. 19.30, 21.50.
חן 4: צ'ק פתוח. 19.30, 21.50; נינג'ה קיד מכים שנית. 11.00, 13.00, 17.00.
נעמן: רשימת שינדלר. 17.00, 20.45; בלוז לחופש הגדול. 11.00.
ראשון: הקפיצה הגדולה. 19.30, 21.45; סיפורי תל אביב. 17.00.
רון 1: בטהובן 2. 19.30, 21.45.
רון 2: הבריחה. 19.30, 21.45.

חולון

גל 1: מלך האריות. 11.30, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00.
גל 2: צ'ק פתוח. 11.30, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00.
גל 3: השוטר מבברלי הילס 3. 11.30, 13.45, 17.00, 19.45, 22.00.
גל 4: צמד בלתי מנוצח. 11.30, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00.
גל 5: הורים בהזמנה. 11.30, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00.

באר שבע

אשל: לשחרר את וילי. 11.30, 17.00, 19.30; בשם האב. 22.00.
רב נגב 1: מלך האריות. 11.00, 13.00, 17.00; ספיד. 19.25, 21.50.
רב נגב 2: אייס ונטורה – בלש בצחוק. 11.00, 13.00, 17.00, 19.30, 21.50.
רב נגב 3: צ'ק פתוח. 19.30, 21.50; גנובה על הקוף. 11.00, 13.00, 17.00.
רב נגב 4: מלך האריות. 19.30, 21.50; צ'ק פתוח. 11.00, 13.00, 17.00.

חדרה

לב 1: הורים בהזמנה. 10.30, 12.30, 14.30, 16.30, 18.15, 20.00, 22.00.
לב 2: ספיד. 14.15, 20.00, 22.00; נינג'ה קיד מכים שנית. א–ה 10.30; אייס ונטורה – בלש בצחוק. 12.30, 16.30.
לב 3: מלך האריות. 10.30, 12.30, 14.30, 16.30, 18.15, 20.00, 22.00.
לב 4: השוטר מבברלי הילס 3. 18.15, 20.00, 22.00; נינג'ה קיד מכים שנית. 14.30, 16.20; לשחרר את וילי. 10.30, 12.30, 18.05.

רמת גן

אואזיס 1: ספיד. 19.30, 21.55; בטהובן 2. 11.00, 17.00.
אואזיס 2: מווריק. 21.55; אייס ונטורה – בלש בצחוק. 11.00, 17.00, 19.20.
אואזיס 3: השוטר מבברלי הילס 3. 19.30, 21.50; נינג'ה קיד מכים שנית. 11.00, 17.00.
רב גן 1: מלך האריות. 11.00, 13.05, 15.10, 17.15, 19.30, 21.50.
רב גן 2: הפלינסטונס. 11.00, 13.00, 17.00; סיפור מרובע ברונקס. 19.25, 21.55.
רב גן 3: הפלינסטונס. 19.30, 21.50; גנובה על הקוף. 11.00, 13.00, 17.00; אייס ונטורה – בלש בצחוק. 15.00.
רב גן 4: צ'ק פתוח. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 21.50.

פתח תקווה

היכל 1: הפלינסטונס. 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00.
היכל 2: אצבעונית. 11.30, 14.00, 16.00, 18.00; השוטר מבברלי הילס 3. 19.45, 22.00.
היכל 3: מלך האריות. 11.30, 14.00, 16.00, 18.00; ספיד. 19.45, 22.00.

צוותא
לתרבות מתקדמת
יום ה' 11.8
ב־21.00 – לאה שבת – מופע חדש. בשירים ישנים וחדשים. פסנתר, גיטרה וקולות: רונית רולנד. תופים וכלי הקשה: אסף זמיר. (צוותא 2).
ב־22.00 – צביקה חזר – במופע – "והחלסטרה של זוזו".

שירותי חירום

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקווה, נהריה, נתניה, נצרת – טל' 100. באר־שבע, [illegible] – מל' 100. אילת – 244; חדרה – 22444.

בתי חולים

תל־אביב והמרכז

"שיבא" תל־השומר – *
"בילינסון" פתח־תקוה – *
"איכילוב" תל אביב – *
"וולפסון" חולון – *
"אסף הרופא" צריפין – *
* כל המחלקות – כל השבוע.

נתניה

"לניאדו" נמצא בתורנות למקרים דחופים – כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים

הדסה עין־כרם – כירורגיה, נשים
"ביקור חולים" – ילדים
"שערי צדק" – פנימית, עיניים, [illegible]
הדסה הר־הצופים – פנימית, עיניים, [illegible]

בתי מרקחת

בת ים: גני בת ים, הנביאים 3; קופת חולים, קרוסוי קהיר 20
חולון: אהרון, חופיין 52
ירושלים: סופר פארם, ההסתדרות 3
נתניה: נאות שקד, מרכז מסחרי אזורים
פתח תקוה: קופ"ח הכללית, ההסתדרות 21
רמת גן: פינצי, חיבת ציון 43
תל אביב: פרמסקי, ירמיהו 41; אפרסמון, יהודה הלוי 110; תורנות לילה מיוחדת עד השעה 03.00 בימים א'–ה': "בן יהודה", בן יהודה 142; עד השעה 24.00, בימים א'–ה' ובמוצ"ש, סופרפארם רמת אביב, איינשטיין 40
חיפה: פבזור, פבזור 27

מוקד קופ"ח כללית

המוקד ימסור מידע בימים א'–ה' בין השעות 20.00–08.00. בימי ו' 13.00–08.00. טלפון: 177-022-1908.

יד ביד – אוזן קשבת בטלפון לילד ולנוער – קו לנוער במצוקה. ירושלים – 02-243358; ת"א – 226027 (24 שעות); חיפה – 04-229488 (11.00–20.00); גליל מערבי – 04-820222.

הקו הלבן – 03-204327, ימי א', ג', ה' 19.30–23.30.

קו פתוח לחרדים במצוקה בימי ב' וה'. 222732. ארגון הורים ארצי "קו פתוח", אוזן קשבת לילדים ובני נוער 03-621515 (24 שעות).

עזרה ראשונה לשיניים

עזרה ראשונה לשיניים שליד ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל.
בחיפה: רחוב הנפן 26, קומה ג', טל. 523566, פתוחה כל יום ביום, כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00.
מרפאת שיניים לעזרה ראשונה: המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 24.00–9.00. אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד.
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד הסטבור) קומה א', טל: 294869, 03-285822.
מרפאת שיניים תורנית 24 שעות גם בשבתות וחגים בתאום טלפוני איתורית 5449911 מנוי 4318, רח' יהודה המכבי ת"א.
"S.O.S Doctors" ביקורי בית ע"י רופאים 24 שעות ביממה. טל: 03-5033939.

סיוע לנפגעות אונס

לדרום ואיזור המרכז. טל' 052-32432 א', ה' בשעות 17.00–21.00. תל־אביב 03-234819; חיפה: 04-660111; ירושלים, 02-24554; 059-72245.

אלי – עזרה באלימות כלפי ילדים במשפחה טל. 6956763, 261070. פועל מ־08.00 עד 22.00

עזרה ראשונה נפשית

ער"ן ירושלים – טל' 02-610303.
ער"ן תל־אביב – טל' 03-5461111.
ער"ן ילדים ונוער, ת"א – 03-6961113.
ער"ן חיפה – טל' 04-672222.
ער"ן כרמיאל (גליל מערבי) – 04-988410.
ער"ן נתניה – טל' 053-625110.
ער"ן כפר־סבא – 052-913999.
ער"ן באר־שבע – טל' 057-418111.
מוקד, מוקד חירום – [illegible] שרות טיפול [illegible] לב, חיפה. 24 שעות ביממה, טל. 04-679999

מגן דוד אדום

ירושלים, ת"א, חיפה – טל' 101. רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים – טל' 5793333; לוד רמלה – 101, טל' 08-221022; עפולה – טל' 065-93334; טבריה – 101, טל' 04-931401; נהריה – טל' 04-823333; בת־ים – טל' 5511111; באר־שבע – טלפון 057-74767; אשדוד בנוש דן, טל' 03-330848; פתח תקוה – 101, 93, 9311111; חצור – 06-938233.

רכבות

מירושלים לת"א דרום: 07.25, 16.00.
מרחובות לת"א דרום: 06.00 (סלור), 06.40, 07.30, 15.20, 17.15 (עד לוד), 18.50 (עד לוד).
מת"א דרום לירושלים: 07.25, 16.00.
מת"א דרום לרחובות: 06.10 (סלור), 06.35, 14.35, 16.30, 18.00.
מת"א מרכז לחיפה: 06.00, 06.25, 07.18*, 08.03, 08.42*, 09.00, 10.30*, 12.00, 13.00*, 14.00, 15.00*, 15.57, 16.35, 17.00, 18.00, 19.00, 20.15.
לנהריה: 06.25, 12.00, 14.00, 15.00, 15.57, 17.00.
מחיפה בת־גלים לת"א: (מחיפה מרכז 5 דקות לפני היציאה מבת־גלים): 05.30, 06.00, 06.20, 06.42, 07.15*, 07.35, 08.20, 09.05*, 10.05, 11.00*, 11.56, 12.55*, 14.30, 15.30*, 16.30, 17.30, 18.30, 19.30.
לנהריה (מחיפה מרכז 5 דקות לאחר היציאה מבת־גלים): 05.47, 07.58, 09.48, 12.07, 13.23, 15.26, 16.00, 17.30, 18.30.
מנהריה לחיפה ולתל־אביב: 05.50, 06.35, 07.25, 09.13, 10.57, 13.22, 15.24, 16.33, 17.30, 18.42.
קרונועים ברכבות מהירות בקו תל־אביב–חיפה – מת"א מרכז: 15.30, 17.47; מחיפה בת־גלים: 13.40, 16.10.

לוח זמני רכבות בימי ו' וערבי חג בלבד

מירושלים לת"א דרום: 07.25, 12.00.
מרחובות לת"א דרום: 07.30, 13.30 (עד לוד).
מת"א דרום לירושלים: 07.25, 12.00.
מת"א דרום לרחובות: 07.00 (סלור), 12.45.
מת"א מרכז (ע"ע טבירור) לחיפה: 06.00, 07.04, 08.00*, 06.53, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.05.
מת"א מרכז לנהריה: 08.00**, 10.00**, 12.00.
מחיפה בת־גלים לת"א (מחיפה מרכז 5 דקות אחרי היציאה מבת־גלים): 04.00, 06.35, 07.30*, 08.34, 09.30, 10.30, 11.30, 13.00, 14.00.
מחיפה בת־גלים לנהריה (מחיפה מרכז 5 דקות אחרי היציאה מבת־גלים): 06.33, 09.20, 10.13 (עד קריית־מוצקין), 11.37, 13.2.
מנהריה לחיפה ולת"א: 06.30, 08.10**, 10.25**, 11.00 (מוצקין), 12.30 (מוצקין), 12.50, 14.40 (עד חיפה בלבד).
קרונועים ברכבות מהירות בקו תל־אביב־חיפה – מת"א מרכז: 12.20; מחיפה בת־גלים: 10.10.

מידע אודות שרותי הרכבת:

תחנת ירושלים: 02-733764
תחנת ת"א מרכז: 03-5421515
תחנת חיפה בת־גלים: 04-564321

* רכבת מהירה.
** החלפת רכבת בחיפה.

חיפה התרוששה בקזינו

בתוך 8 דקות בסיום המשחק התהפך לפתע הגלגל, שקודם לכן נתן למכבי חיפה כמעט כל מספר שרצתה. חיים רביבו העלה אותה ל־1:0 מבטיח, ואסילי קרדש פיספס 2:0 בטוח, וכשהכל כבר בנו על מילאן ואייאקס, ביצעה זלצבורג מהפך גדול, ניצחה 1:2 – ועם הגומלין באוסטריה, בעוד שבועיים, אירופה מתרחקת לנו

☐ משה רוזנברג

8 דקות לפני הסיום עוד היינו חוק באירופה. 1:0 מבטיח נגד זלצבורג, והשמות מילאן ואייאקס אמסטרדאם החלו לרצד מול העיניים, והתקווה תפחה והלכה.

אבל פתאום נעצר הגלגל, והכדור נחת על המספר הכי גרוע בקזינו – רשתה של מכבי חיפה.

עוד 6 דקות – והמכה הפכה ל"טוטאל־לוסט". יצאנו מרוששים מהקזינו.

וזה כל כך חבל, כי מכבי חיפה הציגה אתמול כדורגל משובח למדי, בעיקר בפתיחת המחצית השנייה, כששאגה עידוד אדיר משער היתרון של הרכש חיים רביבו בדקה ה־47, מן הנקודה הלבנה, שהחזיק מעמד עד לדקה ה־82.

אז הגיעו דקות הנסיגה של חיפה, שבהן התמוטטו כל שחקני ההגנה, והאוסטרים ביצעו מהפך וניצחו בסיום 1:2, משער מעורר מחלוקת, שהובקע דקתיים לסיום, מן הנקודה הלבנה.

כל השבוע דיברו בתקשורת רק על המליונים הצפויים למכבי חיפה. יתכן שהשחקנים חשבו על הכסף יותר מדי, והדקות הקריטיות נכנסו ללחץ אדיר, שבדיעבד גרם להם להפסיד במשחק החשוב.

האוסטרים, במשחק נוקשה ויעיל, בלי מאניירות של כוכבות, הצליחו במשימה, ועכשיו הם קרובים יותר למשחקי השלב הבא, משום שהגומלין, בעוד שבועיים, יהיה באוסטריה.

מי שניצחו במשחק היו למעשה שני המחליפים של זלצבורג. הראשון הוא שחקן הנבחרת ומלך השערים, היימו פייפנברגר, שנכנס לשחק בדקה ה־57, וחברו קוצ'יאן, שנכנס לשחק רק בדקה ה־80, כשמכבי חיפה עדיין הובילה 1:0.

שני מחליפים אלה, שלא היו בקו הבריאות, עשו שמות בהגנת חיפה, וכישלו את שני שערי הניצחון.

זלצבורג – מכבי חיפה 1:2 (0:0)

★ איצטדיון קרית־אליעזר. 10,000 צופים. שופט: אחמר צאקר (תורכיה).
★ השערים לזלצבורג: אדי הוטר (82) ומלאדן מלארדנוביץ' (88, בבעיטת 11 מטר).
★ השער למכבי חיפה: חיים רביבו (47 בבעיטת 11 מטר).
★ המצטיין: אדי הוטר.
★ זלצבורג: קונארד 5, לייגר 5 (קוצ'יאן), היידן 5, פירסטאלר 5, וינקלהופר 6, ארטנר 6 (פייפנברגר 6), הוטר 7, מלדרנוביץ' 5, פאוזנר 5, יורצ'ביץ' 5, האזנהוטל 5.
★ מכבי חיפה: רפי כהן 6, בלבול 5, קונייצוב 6 (הולצמן), הריזי 6, גלאם 5, ר. לוי 5, דניאל 4, חזן 5, רביבו 6 (גרייב), ברקוביץ' 5, קרדש 6.

מכבי חיפה, עם הפנים החדשות, חיים רביבו, אולג קונייצוב, ו־ואסילי קרדש, פתחה את המשחק בהיסוס, ולמזלה גם האוסטרים עדיין חששו, ולא סיכנו כמעט את שערו של רפי כהן.

בפרק זמן זה היו הרבה כניסות בלתי ספורטיביות, והשופט התורכי שלף מהר מאד 4 כרטיסים צהובים: 2 לאוסטרים, ו־2 למשה גלאם ורוני לוי.

רביבו פתח באיטיות, אך דקה להפסקה הקפיץ את יושבי היציעים, במבצע אישי מרשים. ברקוביץ' שלח לו כדור עונשין שטוח לימין הרחבה, ורביבו חלף בהטיות גוף מרשימות על פני 2 מגיני יריב ומ־10 מטרים בעט שטוח, אך האוסטרי קונארד הציל ברגלו שער בטוח.

תנופה של חיפה בשלהי המחצית הראשונה נמשכה גם לאחר ההפסקה, בנצחונם של רביבו, ברקוביץ', שלא הורגש במחצית הראשונה, והחלוץ הרוסי, קרדש, שניחן בראיית משחק ומיקום טוב ברחבה.

בדקה ה־47 עלו החיפנים ליתרון, בשער שהחל באיל ברקוביץ'. הוא שלח כדור אל קרדש בתוך הרחבה, וקרדש הוכשל על ידי הבלם היירן. השופט הורה פנדל, ורביבו בעט בחוזקה מתחת לבטנו של השוער – 0:1 לחיפה.

בדקה ה־54 מבצע אישי נפלא של קרדש, כמעט הביא ל־0:2, כשברקוביץ' איחר בשנייה לכדור של שער.

מלך השערים האוסטרי, פייפנברגר, נכנס ושלח בדקה ה־63 טיל מ־16 מטרים – רפי כהן מנע שוויון. אבל סימני העייפות החלו לתת אותותיהם בחיפה. מלארדנוביץ' (75) החטיא שער בטוח מול רפי כהן, כשבעט בעימות ישיר הישר לידיו.

בדקה ה־78 כמעט חיסל קרדש את האוסטרים. הוא חלף על פני השוער האוסטרי, ומול הרשת, מזוית חדה, העביר מרגל שמאל לימין, מה שאפשר למגן אוסטרי לרוץ ולהרחיק הכדור מקו השער. החמצה שגרמה הרבה דפיקות לב, ואולי גם הפסד של מליוני שקלים.

10 דקות לסיום הוחלף הבלם הרוסי, קונייצוב, בשי הולצמן. לפני כן הוחלף רביבו בגג'ואן גרייב. המטרה היתה להחדיר רעננות בקישור ובהתקפה, אבל זה דווקא החליש את החיפנים.

ואחרי שיורצ'ביץ' הדביק כדור במשקוף, בא השוויון, הצפוי משהו: כדור חופשי שהוגבה לרחבת חיפה, טייל בצורה מוזרה, והוטר עט עליו ובשמאלו, מהאויר, שלח מ־16 מטרים כדור שלא נתן לרפי כהן שום צ'אנס – 1:1.

המחליף הולצמן יכל היה לקנות את עולמו, לאחר טעות של השוער האוסטרי, אך כמו טירון בעט היישר לגופו.

כשנדמה היה שהמשחק לא יוכרע, פרץ המחליף קוצ'יאן לרחבה, חלף על שני מגיני חיפה ובתוך הרחבה ספק נפל ספק הוכשל, על ידי צבר דניאל. השופט פסק ללא היסוס: פנדל. כל הויכוחים לא הועילו, ומלדרנוביץ' בעט מדויק לפינה השמאלית וקבע: זלצבורג תחגוג הלילה, ואולי במשך כל העונה.

א.א.ק אתונה הפתיעה את גלאזגו 0:2

תוצאות נוספות מגביע אירופה לאלופות:

א.א.ק. אתונה הפתיעה אתמול במגרשה כאשר ניצחה 0:2 את אלופת סקוטלנד, גלאזגו ריינג'רס. את צמד השערים לאתונה כבש הבינלאומי, דימיטריס סאראוואקוס, בדקות ה־45 וה־70, ועתה תצטרך גלאזגו לנצח בהפרש של 3 שערים כדי להעפיל.

פאריז סנט ז'רמן (צרפת) – ס.צ. ואק (הונגריה) 0:3; סילקבורג (דנמרק) – דינאמו קייב (רוסיה) 0:0; סטיאווה בוקרשט (רומניה) – סרבט ז'נבה 1:4; ספארטה פראג (צ'כיה) – גטבורג (שבדיה) 0:1; אולימפיה לובליאנה – לבסקי סופיה 2:3; לגיה (פולין) – ספליט (קרואטיה) 1:0.

★ אופ"א, תוצאות נוספות משלשום: ליילסטרום (נורבגיה) – שחטיור דונייצק 1:4; האפנארפיורדור (איסלנד) – לינפילד (צ. אירלנד) 1:0; ואורדאר (מקדוניה) – בקסשאבי (הונגריה) 1:1.

בית"ר ת"א: ארצי כבר לא היו"ר

☐ נפתלי כהן

יו"ר בית"ר ת"א, ארצי בן־יעקב, התפטר אתמול מתפקידו. הרקע להתפטרות: קיצוץ בסמכויותיו לאחר מינויו למנהל מקצועי.

היו"ר החדש יהיה בנצי מורדוב, חבר מועצת עיריית ת"א, שניסה להדיח את בן־יעקב כבר בשבוע שעבר – אך נכשל. אתמול הוא הצליח, והמינוי הפורמלי יתבצע אחרי אישור הנהלת בית"ר.

רשמית: זאגאלו מאמן ברזיל

המאמן הותיק, מאריו זאגאלו, חוזר לאמן את נבחרת ברזיל, במקומו של קרלוס אלברטו פאריירה. כך אישרה רשמית התאחדות הברזילית.

זאגאלו, ששימש במונדיאל מאמן טכני ועוזרו של פאריירה, הוליך את ברזיל לזכייה בגביע העולמי ב־1970, וקודם לכן (ב־1958 וב־1962), ככדורגלן, סייע לברזיל לזכות בגביע העולמי.

עכשיו מכבי ת"א פשוט חייבת להציל את המולדת

לאחר הפסדיהן של מכבי חיפה והפועל באר־שבע, באלופות ובאופ"א, כל התקוות נשואות אל מכבי ת"א, שתשחק הלילה נגד קפלאוויק באיסלנד בגביע המחזיקות

☐ שרות "על המשמר"

כדורגלני מכבי תל־אביב יקיימו הלילה (22.00) את המשחק בגביע אירופה למחזיקות גביע, נגד קבוצת קפלאוויק מאיסלנד.

כדורגלני הקבוצה הגיעו אתמול לפנות בוקר עייפים לאיסלנד, לאחר טיסה שארכה קרוב ל־8 שעות, עם חנייה ביניים של 7 שעות בלונדון.

למרות העייפות הרבה של השחקנים, לא ויתר המאמן, אברהם גרנט, על אימון הבוקר, וגם אמש ערכו אימון שני, בשעת המשחק.

אימון הבוקר נועד לשחרור והרפייה, והאימון בערב היה טאקטי.

הקבוצה תשחק היום עם חלוץ בודד אחד (אלי דריקס) ו־5 קשרים, ביניהם הרוסי, יורי שוקנוב, בהופעת בכורה רשמית במכבי ת"א.

כוכב הקישור, אבי נמני, אמר לקראת המשחק: "אני כבר מכיר את הכדורגל האיסלנדי, אפשר לחזור משם עם תוצאה טובה".

הרכב המשוער: אובארוב, אבי כהן, שלח, גרי ברומר, אלון ברומר, שוהם, קליינר, שוקאנוב, דריקס.

מסובי סיכם בבני יהודה, שטרית נשאר

☐ נפתלי כהן

החלוץ, נצת מסובי, ויו"ר בני יהודה, גד סולמי, הגיעו אתמול להבנה על תנאיו הבסיסיים של החלוץ, ששיחק אשתקד בהפועל חיפה, ואם לא תחול התפתחות יוצאת דופן, יכבב מסובי העונה בשכונת התקווה.

בשורה נוספת לאוהדים ב"שכונה": ניר שטרית יישאר בבני יהודה. נראה כי שטרית נבהל מן המו"מ עם הבלם, רואי חדד, וחשש כי הוא עלול להשאר בלי קבוצה לעונה הבאה. אתמול נפגשו הכדורגלן ועורך־דינו חנוך קינן, עם סולמי ותתמו על חוזה, שלפיו יקבל שטרית 45 אלף דולר לעונה, לא כולל מענקים.

יעקב שחר: תרימו ראש. אפשר לנצח באוסטריה 0:2

שפיגל: הכושר הגופני שלנו לא הספיק ● אדי הוטר: הניצחון יספיק לנו לעלות לשלב הבא

☐ עמי רוזנברג

עצוב היה בחדר ההלבשה של מכבי חיפה. היו"ר, יעקב שחר, ניסה לנחם את השחקנים העצובים. "תרימו ראשים. אפשר לנצח באוסטריה 0:2. זה לא אסון".

המנג'ר, גיורא שפיגל, סיכם את המשחק: "היו לנו דקות טובות במחצית השנייה. היינו קרובים ל־0:2, ורק כמה דקות מתות בסיום נתנו לשחקני היריב את הניצחון, אולי בשל הכושר הגופני הלא מספיק שלנו".

טענות נשמעו ביציעים לעבר הצוות המקצועי על החילופים של שי הולצמן וגג'ואן גרייב, שנכנסו במקום קונייצוב ורביבו. על כך אמר עוזר המאמן, אברהם אבוקרט: "לרביבו היו כאבים ברגל והוא ביקש להתחלף. קונייצוב בכלל עלה פצוע והוא סימן לנו להתחלף. לא היתה ברירה אחרת".

חיים רביבו בהופעת בכורה בחיפה: "אחרי שהובלנו 0:1, היינו חייבים לשמור על התוצאה. שני המחליפים של האוסטרים הביאו את המפנה, הם מהירים כמו שדים. אני מרגיש חלק מחיפה. אסור להתיאש בגומלין. לדעתי, מכבי של היום יותר טובה מבעונה שחלפה".

אלון חרזי: "להם יש יתרון עלינו בכושר הגופני, הם יותר מאורגנים ומשחקים בנוקשות. לא נרים ידיים ונקווה להפתיע אותם בזלצבורג".

המאמן של זלצבורג, הקרואטי באריץ': "האמת היא שלא ציפיתי ליריב כל־כך קשה. המזל שלנו שהם נפלו מהרגליים בדקות הסיום, ואז גילינו עייפות וזכינו בניצחון, אם כי תיקו היה משקף יותר את יחסי הכוחות".

סיכם השחקן המצטיין, אדי הוטר: "חיפה היתה קרובה ל־0:2, אבל למזלנו הם החטיאו שער בטוח, ואנחנו נכנסנו להילוך גבוה בסיום וזכינו בנצחון מתוק, שבוודאי יעלה אותנו לשלב הבא".

הכשלון והתקווה: מנג'ר מכבי חיפה, גיורא שפיגל, [...] אתמול הימור כושל בשני החילופים מול קיגיו זלצבורג, [...] של דבר להתמוטטות קבוצתו בדקות הסיום. לימינו, מאמן מכבי ת"א, אברהם גרנט, המקווה לפרמיירה מוצלחת יותר הערב, בגביע אירופה למחזיקות גביע, באיסלנד

רבינוביץ' שוב דחה תקציב מכבי נתניה

מאיים על הקבוצה בהורדה לליגה א'

☐ משה רוזנברג

הצעת התקציב של מכבי נתניה שוב נדחתה אתמול על־ידי יו"ר הרשות לבקרת תקציבים, יאיר רבינוביץ'. בהודעה שקיבל חשב הקבוצה הנתנייתית, מאיר אוזן, נמסר לנתניה כי היא רשאית לערער על ההחלטה בתוך 5 ימים, לביה"ד העליון של התאחדות לכדורגל.

באותו מכתב צויין כי אם לא יוגש ערעור – הקבוצה תרד לליגה א'.

המכתב הכניס את ראשי הקבוצה ללחץ רציני, וכפי שאמר אמש החשב, מאיר אוזן: "אנו נכנסנו [...] מגישות התאחדות לכדורגל [...] להגיש ערעור. לא נוכל [...] 5 ימים וכבר היום נגיש [...]".

לגבי דחיית התקציב אמר [...]: "מי שרפסק אותנו חוק [...] תשובה, שכבר הוזמנו [...] על ערבות על החוב [...] בסך 3 מליון שקל. [...] תשובה יצא לחו"ל ולא [...] ערבות, ולכן המצב שלנו [...] נעשה מאמצים למצוא [...] שיסכים לחתום במקום [...] להזעיק אותו מחו"ל, וזו [...] שהתקציב יאושר".

סופית: ערוץ 1 ישדר משחקי הנבחרות והארצית

☐ משה רוזנברג

שופטת בית המשפט המחוזי, מרים פורת, אישרה אתמול כי הערוץ הראשון של הטלוויזיה הממלכתית יקבל את זכויות השידור של משחקי הנבחרת הלאומית, הנבחרת האולימפית והליגה הארצית בעונה הקרובה.

בכך באה לקצה התחרות בין הערוצים, כאשר הערוץ הראשון יצטרך להוסיף 20 אלף דולר [...] להצעה הראשונית, שעמדה על [...] אלף דולר, לקבוצות הליגה [...] לשידורים הישירים ממשחקי [...] הארצית יוסיף הערוץ הראשון [...] אלפים דולר לכל קבוצה.

אתמול התכנסה ישיבת [...] בהתאחדות [...] מיוחדת [...] ואישרה את השידורים [...] הראשון [...] בעקבות [...] המשפט.

הלהיט החדש באוסישקין: מיקי ברקוביץ'

לפני כמה שנים זה עדיין נשמע כמו הלצה גרועה. מיקי ברקוביץ', אליל מכבי, שנוא נפשו של כל אדום במדינה – הולך לשחק העונה בהפועל ת"א ● את הפצצה הזו יזם, בישל ושיגר מנכ"ל הפועל, יעקב אבימור. ויש גם 4 אנשי עסקים ברקע, וצביקה שרף מסכים – ועדיין זה נראה כמו עניין בלתי אפשרי

☐ רמי מזרחי

מיקי ברקוביץ', אחד הספורטאים הגדולים של ישראל והסמל הגדול ביותר של מכבי ת"א בשנות ה־70 וה־80, ישחק בעונת המשחקים הבאה במדי היריבה העירונית המושבעת, הפועל ת"א.

בגיל 40.5 (מיקי נולד ב־17.2.54), לאחר קריירה עשירה ומגוונת, רצה ברקוביץ' לסיים את הופעותיו הרשמיות על מגרשי הכדורסל, בקבוצת נעוריו, הקבוצה בה התחיל והגיע לתהילת עולם – מכבי ת"א. ברקוביץ' ומכבי ניהלו מגעים לאורך כל פגרת הקיץ, והיה ברור כי מיקי יסיים את הקריירה בעונת פרידה בקבוצתו, אולם ברגע האחרון נמלכו אנשי ההנהלה של מכבי ת"א בדעתם, אולי משום שלא רצו להתעמת עם הקפטן, דורון ג'מצ'י, ומיקי קיבל תשובה שלילית.

מנכ"ל הפועל, יעקב אבימור, שושבין הגעתו של ברקוביץ' לספינת הדגל של הפועל, גינה אתמול את הנהלת מכבי על כך שלא ידעה לסיים בצורה הנאותה את הקריירה של ברקוביץ', ואמר: "צר לי שמי שמנהל את מכבי ת"א זה שחקנים ולא ההנהלה".

וכך, יום וחצי לפני תום מועד העברות, מצא עצמו מיקי ללא חוזה לעונה הקרובה, האחרונה שלו ככדורסלן פעיל. אבל כאן החלו הדברים להתגלגל במהירות. שלשום בצהריים קיבל מיקי טלפון מאבימור, שהציע לו להצטרף להפועל ת"א. מיקי נתן הסכמה עקרונית, ואתמול, אחרי כמה הבהרות משני הצדדים, נחתמה העיסקה.

כל זה עזר לו לקבל את ההחלטה לעבור דווקא להפועל ת"א – ובמהירות. אבימור אמר אתמול כי ברקוביץ' לא התלבט כלל בנושא המעבר להפועל ת"א.

ברקוביץ' אמר אתמול: "גם אני, כמוך, מופתע מההעברה. זה היה דבר ספונטני. נלחצתי לקיר, לאחר שמכבי החליטה לא להחתים אותי, יום וחצי לפני סוף העברות. הייתי בטוח שאשחק במכבי ת"א, במה שאמורה להיות עונת הפרישה שלי. בסופו של דבר הצבתי רף גבוה. כל המו"מ היה פשוט מהיום למחר, ואני שלם ומאמין בהחלטה שלי".

אבימור: "היה לי יזם, שאיני רוצה לנקוב בשמו, שהציע לי להביא את ברקוביץ' להפועל ת"א. דיברתי עם מיקי, ולאחר מכן פניתי מיידית לצוות המקצועי, המאמן צביקה שרף, ויו"ר הועדה המקצועית, שאול איזנברג, השוהים בבולגריה. הם נתנו את ברכתם ואתמול נפגשנו וסגרנו. לא היתה כלל בעייה לסגור אתו. מיקי הוא בן־אדם נוח ויוצא מן הכלל. הלוואי שכל הספורטאים היו כמוהו".

יו"ר הכדורסל של הפועל ת"א, עו"ד יוסי מולאור, התבטא שלשום כי אין לקבוצתו האמצעים הכלכליים להחתים את ברקוביץ', אולם גם לזה נמצא פתרון, בדמות 4 אנשי עסקים, המקורבים לאגודת הפועל ת"א, שרצו לראות את ברקוביץ' מסיים את הקריירה אצל האדומים. "להפועל לא יעלה העניין אפילו אגורה אחת" – אמר אבימור.

המכשול היחידי שנראה בהבאתו של מיקי להפועל ת"א, היה מערכת היחסים הלא כל כך טובה שלו עם המאמן, צביקה שרף, שגרם בזמנו בעקיפין לכך שברקוביץ' יעזוב את מכבי ת"א. על זה אמר אבימור: "המאמן בהפועל הוא הקובע הבלעדי בעניין המקצועי. ברגע שקיבלתי אור ירוק משרף, זה אומר שהכל בסדר".

ברקוביץ ייצא מחר לבולגריה, ויצטרף להפועל ת"א, השוהה שם במחנה אימונים.

מספר 1 באדום: את הפוזה הזו של מיקי ברקוביץ' במדים הצהובים מכירים הכל. אוהדי הפועל ת"א, שסבלו כל השנים מהצטיינותו של מיקי, יראו אותו העונה, לשם שינוי, זוקף אצבע מנצחת במבצרם

ביהמ"ש המחוזי בחיפה: אנטמן יכול לשחק השבת

ההיתר הוא למחזור הראשון בגביע הטוטו, והדיון בבקשת רישומו של השוער בירושלים יהיה ביום שני

☐ מאיר שושני, כתב עתי"ם

צו המאפשר לשוער, גיורא אנטמן, לשחק בשבת הקרובה בקבוצת בית"ר ירושלים, ניתן אתמול, במעמד צד אחד, בבית המשפט המחוזי בחיפה.

אנטמן טען בעתירה נגד הפועל כפר־סבא והתאחדות לכדורגל בישראל, כי בהסתמך על תקנון ההתאחדות, בהיותו מעל גיל 31, הוא רשאי לעבור ולשחק בכל קבוצת כדורגל, לפי שיקול דעתו.

בא כוח העותר, עו"ד יוסף ליבנה, טען כי אנטמן שיחק בעונה שעברה בהפועל כפר־סבא, שירדה לליגה הארצית, ולטענתו הגיע להבנה עם הנהלת קבוצתו שיוכל לשחק בעונה הקרובה, שתפתח בשבת הבאה, בקבוצה אחרת. אלא שכפר־סבא התנתה את שחרורו בויתור מצדו על חוב כספי של 50 אלף שקלים.

העותר ביקש מבית המשפט להורות להתאחדות לכדורגל להנפיק לו כרטיס שחקן ולאשר העברתו לבית"ר ירושלים.

השופט, שמואל ברלינר, נענה לבקשת העותר, והורה בצו שיפוטי זמני להתאחדות לכדורגל לאפשר לשוער לשחק בשבת בבית"ר ירושלים, אף שהעברתו הפורמלית לקבוצה זו טרם הוסדרה. השופט זימן את נציגי ההתאחדות, הפועל כפ"ס וב"כ העותר לדיון בעתירתו של השוער ביום שני הבא.

אלישע לוי לא נכנע: בית־שאן יוצאת למלחמה

בית־שאן הפסידה להפועל חיפה 2:1, במשחק שבו נבחנו שני רוסים – והארגנטיני קאימי הבקיע

☐ משה רוזנברג

"אין מה לעשות, עם התקציב בקופה שלנו, 3.5 מליון שקל – נצא למלחמה" – אמר מאמן הפועל בית־שאן, אלישע לוי.

המאמן הוסיף: "שמעתי כבר [...] שהורידו אותנו לליגה הארצית – אך כל אלה ייאלצו לבלוע את הכובע. הצעירים המוכשרים שלנו יפתיעו. המטרה שלי היא להשאר בלאומית, וזה יהיה הישג אדיר".

אתמול המשיכה הקבוצה מבית־שאן לגלות יכולת טובה במשחק אימון נגד סוללת הכוכבים של הפועל חיפה. החיפנים ניצחו בקושי 1:2 משערים של הישאם זועבי, והזר הנבחן מצ.ס.ק.א מוסקבה, ברטיסלב מלינקוב. לבית־שאן הבקיע הארגנטיני שיחזק את הקבוצה בעונה הקרובה, קלאודיו קאימי.

במהלך המשחק בחן אלישע לוי שני שחקנים רוסים, דמיטרי בורסיוב ואנדריי פלוחטקו, שאחד מהם יוחתם בימים הקרובים.

הכוכב התורכי הנמלט יוסגר ממאקדוניה

טאנג'ו צ'ולאק, שברח יומיים לפני תחילת מאסרו, על הברחת מרצדס, נעצר בסקופיה ויוחזר לארצו

מקדוניה עצרה את כוכב הכדורגל התורכי הנמלט, טאנג'ו צ'ולאק, לשם הסגרתו לארצו, בעקבות הברחת מכונית – מסר אתמול משרד החוץ התורכי.

תורכיה ביקשה את הסגרתו מבירת מאקדוניה, סקופיה, לשם נמלט כדי להשתמט מעונש מאסר של לפחות 22 חודשים.

צ'ולאק, 31, היה אחד הספורטאים הבכירים של תורכיה בשנות ה־80, וזכה בפרס "נעל הזהב" האירופית ב־1988. הוא נמלט בחודש שעבר, לאחר שנדחה ערעורו על עונש מאסר, בעקבות הברחת מכונית מרצדס לתורכיה.

הכדורגלן נידון בדצמבר למאסר של 4 שנים ו־8 חודשים, ונקנס ב־25 אלף דולר, על שקנה ביודעין מרצדס מוברחת. גזר הדין עשוי להצטמצם ל־22 חודשים בשל התנהגות טובה.

הוא יצא לסקופיה ב־26 ביולי, יומיים לפני שהתעתד באיסטנבול [...]. משרד החוץ מסר כי אנקרה ביקשה את הסגרתו של צ'ולאק ב־29 ביולי.

הקדטיות ניצחו את רומניה בחצי גמר אליפות אירופה

נבחרת הקדטיות של ישראל בכדורסל פתחה אתמול ברגל ימין את משחקיה בחצי גמר אליפות אירופה, בעיר זילינה שבסלובקיה, כשניצחה את רומניה 60:66 (21:36).

הניצחון של הישראליות התקבל בהפתעה, מכיוון שהרומניות, עם 3 שחקניות מעל לגובה 1.85 (המדובר בבנות שממוצע גילהן 15) נחשבו פייבוריטיות.

הירבו לקלוע לישראל: שירי שרון 19, מאיה מוסינגר 15 וענבל שנפר 14 נק'.

מחר תשחק ישראל נגד יוון, שהפסידה אתמול לסלובניה 56:46. במשחק נוסף בבית ניצחה סלובקיה את פורטוגל. 3 הנבחרות הראשונות בבית יעפילו לגמר אליפות אירופה.

הרף של קראסנוב יוצב היום בגובה מדליה היסטורית לישראל

קופץ המוט הישראלי שואף להגשים חלום, היום בגמר אליפות אירופה בהלסינקי ● כפיר גולן סיים במקום ה־29 מבין 31 רצי המוקדמות ב־200 מטר

האצן הישראלי הצעיר, כפיר גולן, איכזב באליפות אירופה באתלטיקה בהלסינקי. הוא סיים אתמול שביעי ואחרון במקצה המוקדם מס' 5 למרחק 200 מטר, בזמן של 21.54 שניות. המנצח במקצה שלו היה האוקראיני, ולאדיסלאב דולוגודין, בזמן של 20.80 שניות, שלמעשה היה הזמן הטוב ביותר בחמשת המקצים המוקדמים.

גולן, שזמנו החלש דירג אותו במקום ה־29 מבין 31 המשתתפים, סבל יותר מאחרים מהמשטח החלקלק, בשל גשם שניתך שעה קלה לפני המרוץ.

הנציג הישראלי היחידי שהעפיל לגמר, הקופץ במוט, רני קראסנוב, ינסה לשפר היום את שיאו הישראלי (5.70 מטר) ולהעניק מדלייה אירופית היסטורית לישראל.

קולין ג'קסון, שיאן העולם ב־110 מטר משוכות, פרש מהרביעייה הבריטית ב־4 פעמים 100, משום שאינו חפץ לסכן את ירך רגלו שנפגעה קלות, לקראת ריצת 110 משוכות היום.

הרצה האירית סוניה אוסוליבאן, בת 24, העניקה מדליית זהב ראשונה למולדתה, לאחר 60 שנות אליפות אירופה באתלטיקה. אוסוליבאן ניצחה בריצת 3000 מטרים בזמן 8:31.84 דקות.

ליובוב גורינה העניקה את מדליית הזהב הרביעית לרוסיה, כשניצחה בריצת 800 מטר, בזמן של 1:58.55 דקות. הגרמנייה אילקה ויילודה, שביקרה בארץ, ניצחה בזריקת דיסקוס – 68.72 מטר, לפני אלינה זוורבה מבילורוס – 64.46 מטר, והנורבגית מטה ברגמן – 64.34 מטר.

אולג טוורדוחלב מאוקראינה ניצח בריצת 400 מטר משוכות, בזמן 48.06 שניות. שני הגיע השבדי סוון ניילאנדר 48.22, ושלישי הצרפתי סטפן דיאגאנה, 48.23 שניות.

הבולגרי איוואיילו מלאדנוב ניצח בקפיצה לרוחק, כשקפץ 8.09 מטר, לפני הצ'כי מילאן גומבאלה 8.04 מטר, והיווני קונסטאטינוס קוקורימוס 8.01 מטר.

רוסיה צועדת בראש עם 4 מדליות זהב, לפני בריטניה, בולגריה, ספרד, גרמניה ואוקראינה – 2 זהב כ"א.

ארה"ב ממשיכה לפרק, רוסיה מסתפקת בלנצח

באליפות העולם הביסו האמריקנים את אוסטרליה 74:130, והרוסים ניצחו את פורטוריקו 85:101

נבחרת הכדורסל של רוסיה ניצחה את פורטוריקו 85:101 (47:51), במסגרת רבע גמר אליפות העולם בקנדה. לרוסיה הירבו לקלוע: באזארביץ' 27 ובאבקוב 20. לפורטוריקו: אורטיז 20, ארגאר לאון וקאסיאנו 14 כ"א.

נבחרת החלומות 2 של ארה"ב הביסה את אוסטרליה 74:130 (48:62). רג'י מילר קלע 31 נקודות, מארק פרייס 17, דן מארלי 14 ודומיניק וילקינס 13. לאוסטרליה הרבו לקלוע: אנדרו גייז 23 וברוידסקה 16.

במשחקי הדירוג (9־16), הכניעה גרמניה את ברזיל 76:96 (48:49). הנינג הארניש 24, נירנברגר 22 והפמאן 20, הירבו לקלוע לגרמניה, מול 17 נקודות של ויאנה ו־16 של קלאפקה.

קובה ניצחה את אנגולה 71:75 (38:39). אבראו 19, קאבאיירו 18, הירבו לקלוע למנצחת. מוריירה וקנסייקאו 14 כ"א, הירבו לאנגולה.

ארגנטינה הכיסה את דרום־קוריאה 83:105 (45:52). ניקולה 25, קאמפאנה 22 ומילאנסיו 19, הירבו לקלוע למנצחת. לקוריאה: הור 33.

המשחקים הבאים: אוסטרליה – רוסיה; קנדה – קרואטיה; ארה"ב – פורטוריקו; סין – יוון; דרום קוריאה – מצרים; קובה – גרמניה; ברזיל – אנגולה.

מנסדורף ניצח את קורדה

הטניסאי הישראלי, עמוס מנסדורף, זכה להישג נאה, כשניצח בסיבוב השני בטורניר סינסינטי את המדורג 9, פטר קורדה מצ'כיה, 3:6, 3:6.

המדורג שני, סטפן אדברג משבדיה, גבר על בן ארצו, הנריק הולם, 3:6, 2:6. ג'ים גראב מארה"ב על מרטין דאם מצ'כיה 3:6, 2:6. מאליוואי וואשינגטון מארה"ב ניצח את בן ארצו, סטיב בראיין, 4:6, 1:6, 4:6.

★ ספורטינג הפורטוגזית גברה אתמול בליסבון במשחק ידידות על יובנטוס מאיטליה 0:1.

בילי בונדס הולך מווסטהאם אחרי 27 שנה

מנהלה של ווסטהאם הלונדונית, בילי בונדס, בן 47, התפטר מתפקידו לאחר 27 שנות שרות במועדון, ככדורגלן וכמאמן, בגלל סכסוך עם ההנהלה.

בונדס הופיע ב־663 משחקי ליגה, מ־1967 עד 1988, וסייע לקבוצתו לזכות בגביע האנגלי ב־1975 וב־1980.

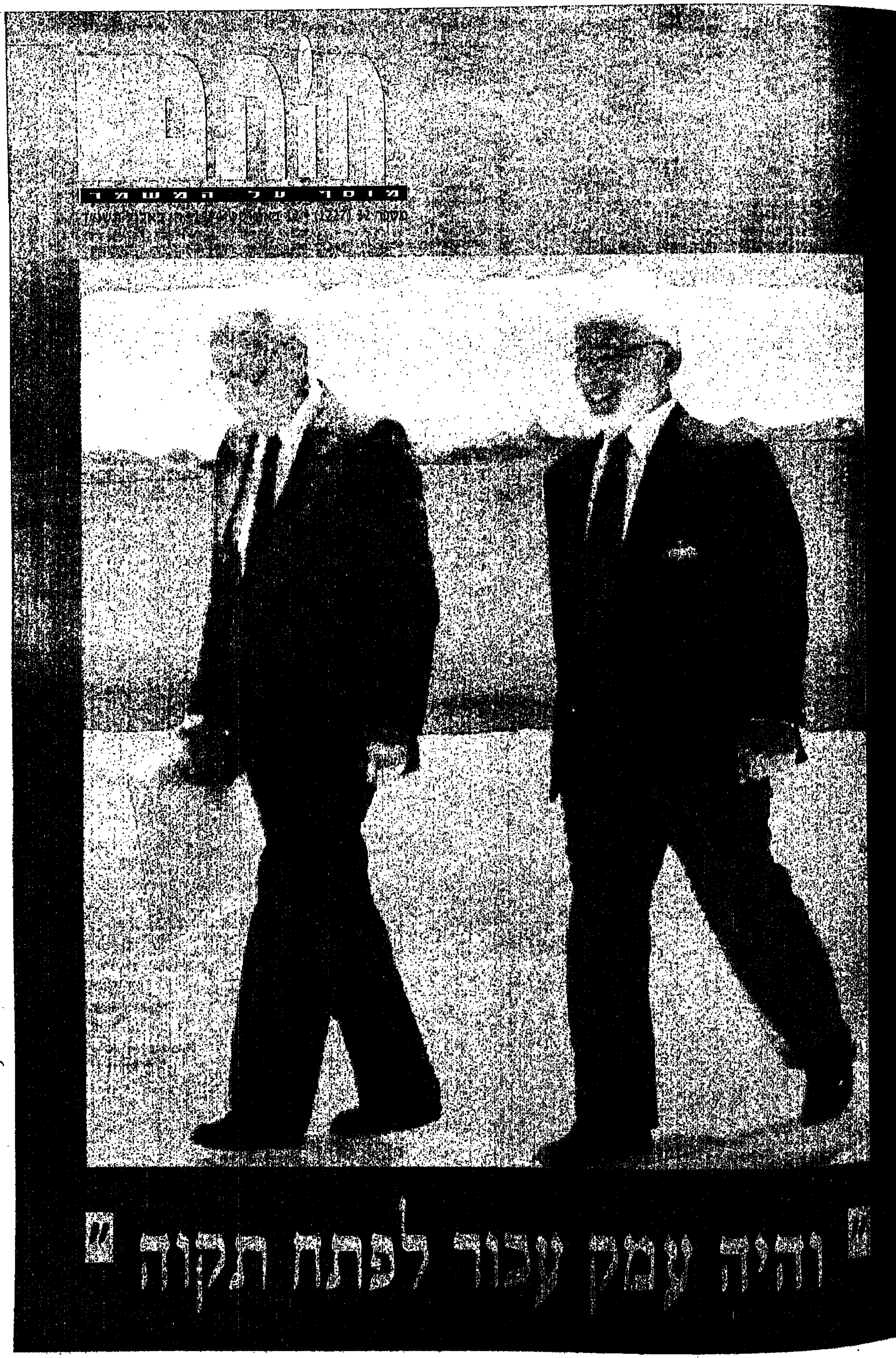

התחזית

תחזית מזג האוויר להיום: מעונן חלקית עד בהיר עם עלייה קלה בטמפרטורות.
הטמפרטורות החזויות: ירושלים 18־29, גולן 18־29, הרי הגליל 18־27, חיפה 23־30, דגניה א' 24־37, עפולה 21־33, תל־אביב 20־30, באר שבע 21־32, אילת 26־39

ארבעה נפצעו בהתרסקות מטוס מדגם ססנה בעטרות

אחד במצב קשה □ המטוס קפץ על המסלול פעמים מספר, סטה למשטח כורכר סמוך והתהפך בתעלת הניקוז שבסופו

□ נחמן גלבוע

טייס מטוס קל מסוג ססנה־172, צבי בן נון (61) מחולון, נפצע אתמול לפני הצהריים בתאונת מטוס שאירעה בשדה התעופה עטרות הסמוך לירושלים. בתאונה נפצעו שלושת נוסעי המטוס, ליאור (קרביץ) עידן (39), אמנון אבן (57), ובנו של הטייס, יואב בן נון (27).

הארבעה הועברו לבית החולים הדסה עין־כרם, כולם בהכרה ועברו סדרת בדיקות ביחידת הטראומה.

מבית החולים נמסר, כי מצבו של אבן מוגדר קשה לאחר שנפגע בעמוד השדרה.

עידן אושפז במצב בינוני במחלקה לטיפול נמרץ, כשהוא סובל משברים בצלעותיו ובידו.

הטייס ובנו אושפזו להשגחה במחלקה הכירורגית ומצבם מוגדר קל.

המטוס, השייך לחברת "מונאייר" יצא בשעות הבוקר מהרצליה וניגש לנחיתה בעטרות בשעה 10:30. עדי ראייה סיפרו, כי המטוס קפץ פעמים מספר על המסלול ואז סטה שמאלה למשטח כורכר שבסופו תעלת ניקוז, שם התהפך.

הפצועים חולצו מיד על־ידי צוותי החילוץ של מד"א ומכבי האש המצויים דרך קבע בשדה.

נמסר, כי מבדיקה ראשונית עלה, כי סיבת התאונה אינה טכנית.

שר התחבורה ישראל קיסר ביקש ממינהל התעופה האזרחית לבדוק את נסיבות ההתרסקות, והחוקר הראשי של מינהל התעופה, מוכב הס, יצא מיד לעטרות, כדי להתחיל בחקירת התאונה.

בשל התאונה נסגר שדה התעופה עטרות לכחצי שעה.

מייקל ג'קסון ורעייתו ליסה מרי פרסלי משחקים עם [illegible] בת הארבע, אשר עבורה יסמנו השניים ניחוח השולח [illegible] במרפסת בית חולים לילדים בבודפשט. בארה"ב מתפשט בזמן האחרון גל של בדיחות בתוכניות אירוח [illegible] חוות הזוג המלכותי. באוקטובר מתכוונים השניים הופעה הצדעה לסלק ב"גרייסלנד", אחוזתו, מה שיד [illegible] סמיכת שירי אלביס. האמריקנים מנהלים כעת בורסת הימורים גדולה לגבי משך הנישואים הללו (צילום: [illegible])

מת אליהו לנקין, מפקד אלטלנה

(ע). בירושלים מת אתמול ח"כ לשעבר אליהו לנקין (79), שהיה מפקד האצ"ל באירופה ומפקד האונייה אלטלנה, אשר שטובעה עם קום המדינה בהוראת ראש הממשלה דאז, דוד בן־גוריון.

הלווייתו תצא היום בשעה 2:00 בצהריים מבית ההלוויות שבשכונת סנהדריה בירושלים.

לנקין, יליד סין, עלה ארצה בשנות ה־30' והיה מפעילי בית"ר והאצ"ל בנושא העלייה הבלתי־לגאלית.

תקלה במנוע ג'מבו של אל־על הצריכה החלפתו

(ע). קבוצה של כ־400 נוסעים, רובם בריטים, שעמדו להגיע ביום שלישי לישראל, התעכבה בלונדון במשך 12 שעות מחמת תקלה באחד ממנועי מטוס הג'מבו של אל־על, שעמד להטיס לישראל.

לאחר שנתגלתה התקלה לא ניתן היה להשתמש במטוס ג'מבו אחר, מחמת מגבלות הרעש, האוסרות טיסות במטוס כזה בשעות הלילה.

הנוסעים הועברו לבתי־מלון באיזור שדה התעופה, והגיעו 12 שעות לאחר מועד הנחיתה המתוכנן.

התקלה בג'מבו, שהגיע מניו־יורק, הצריכה את החלפת אחד המנועים.

מת הילד בן ה־10 שנפצע ב"דולטת כביש" בראשל[illegible]

(ע). מיכאל שרעבי (10) מראשון לציון, שנפגע באורח אנוש מפגיעת מכונית כאשר שיחק עם חבר ב"רולטת הכביש", מת אתמול בביה"ח תל־השומר.

מעדות חברו בן ה־9 עולה, כי השניים שיחקו ביום שלישי כגן משחקים ברחוב יגאל אלון בראשל"צ. בשלב מסוים הציע מיכאל לחברו לשחק במשחק שכבר התנסו בו – רצים מהגן אל הכביש וחוצים אותו בריצה. חברו סירב להשתתף במשחק, ואז רץ מיכאל לכביש, הצליח לחצותו בריצה, ומשניסה לחזור לגן המשחקים בריצה פגעה בו מכונית מסחרית מדגם מיצובישי, נהוגה בידי תושבת ראשל"צ.

נמסר, כי הנהגת [illegible] לא הבחינה בילד, [illegible] שנשמעה חבטה בדופן [illegible] המכונית הבינה שפגעה [illegible]

צוות ניידת טיפול נמרץ [illegible] מד"א בראשל"צ הוזעק [illegible] את הפצוע, עם פגיעות [illegible] פנימיות בראשו, לבית [illegible] השומר.

הסתדרות המורים נגד העסקת מורים לאנגלית בחוזה אישי

□ נעמי ריפתין

הסתדרות המורים מתנגדת בתוקף להעסקת 50 מורים לאנגלית בשכר גבוה וחוזים אישיים לפי הצעתו של שר החינוך.

הסתדרות המורים קבעה, כי במערכת החינוך מצויים מאות מורים מעולים להקניית האנגלית.

מזכ"ל הסתדרות המורים, אברהם בן שבת, אמר, כי ההסתדרות תתבע לשלם שכר זהה לכל המורים בכל בית ספר בו יועסקו מורים בחוזה אישי.

שעון חורף

דוברת משרד הפנים הודיעה, כי שעון הקיץ ל־94' יסתיים במוצאי שבת, אור ליום כ"א באלול התשנ"ד 28.8.94 שעה 24.00.

בתאריך זה יש להזיז את מחוגי השעון בחצות שעה אחת אחורנית, דהיינו לשעה 23.00.

תאונה קטלנית בין רכב פרטי למשאית שהובילה חיילים בדרום

□ רמי שני

גבר בן 56 נהרג סמוך לשעה 1:00 בצהריים, בתאונה בכביש שבין קריית מלאכי לקריית גת.

רכב מסוג סובארו, בו נהג, התנגש במשאית שהובילה חיילים, אשר מסיבה לא ברורה חצתה את גדר הביטחון ליד המושב ניר בנים.

כתוצאה מהתאונה נפצעו 21 מנוסעי המשאית, ביניהם נהג המשאית שנפצע קשה.

מועצת העיתונות מודא[illegible] מתופעת סגירת עיתונ[illegible]

מועצת העתונות דנה באחרונה בתופעה של סגירת עיתונ[illegible] חברי הנשיאות הביעו את דאגתם נוכח התופעה.

לדבריהם, התמעטות כלי התקשורת המתובה ברמה הלאומ[illegible] בערכי הפלורליזם התקשורתי ובזכות הציבור לדעת.

מגוון של מקורות מידע, השקפות ודעות הוא תנאי [illegible] עיתונות של ממש – מסרה דוברת המועצה.

החסתדרות הכללית של העובדים בא"י

ישיבת בית הנבחרים
(הוועד הפועל)

תתקיים ביום א', 14.8.94, בשעה 13:00, בבית נבחרי הוועה"פ, רח' ארלוזורוב 93 ת"א, באולם הישיבות [illegible]

על סדר היום:

13:00-13:30	– בחירת יושבי ראש ועדות בית הנבחרים, איושן ונוהלי עבודתן.
13.30-15:00	– דיונים בנשיאות ובוועדות.
15:00-16:00	– התכנסות המליאה ודיון בהצעות [illegible] ההסתדרות.
16:00-17:00	– דיון בהצעות לסדר היום.
	– מינוי נשיאות בית הנבחרים כוועדה [illegible] פנימית.
	– שונות.
17.00	– כינוס מינהלת חברת העובדים: בחירת מר בן־עמי צוקרמן כחבר המנהלת של חברת העובדים.
	– קביעת מועד לכינוס ועידת חברת העובדים ואישור סדר היום: שינויים בחוקת חברת העובדים.
	– שונות.

חי"כ רן כהן, יו"ר בית נבחרי ה[illegible]

פיס צ'אנס

ההגרלה מיום 10.8.94

♠	♥	♦	♣
Q	Q	A	Q

תן תורמים לחייל

יונה רוסאית מרווה את צמאונה ממזרקה במרכז העיר. למרות סופות גשמים ורוחות עזות בצפון איטליה, ברומא ובדרום הארץ עדיין שוררו טמפרטורות גבוהות (צילום: אי.פי.)

רשות דיבור

לתא"ל (מיל.) צורי שגיא מהצנחנים

אלי הכהן

בירדן בלי ויזה

בשנות ה־60 נלחמת נגד הירדנים. האם זכורה לך איזושהי פעולות מיוחדת מאוז?

אני זוכר פעולה שלנו ב־1964. הייתי אז מג"ד בצנחנים. המחבלים הרגו ארבעה פועלים באבן יהודה. הרמטכ"ל דאז, יצחק רבין, קרא ותידרך אותי לבצע פעולת אזהרה. הוא הדגיש שלא להרוג ולא להיהרג. מטרת הפעולה היתה רק להזהיר. לעת ערב זחלנו 12 לוחמים, ככל שאני זוכר, לקלקיליה. המשימה היתה לפוצץ את תחנת הדלק מבלי שיהיו נפגעים. זו היתה תחנת הדלק בכביש המרכזי של קלקיליה, והיא קיימת שם עד היום. הגענו אל היעד. בקרבת מקום היתה חתונה. חיכינו 45 דקות בלי לזוז, עד שהתפזרה החתונה. אז, הסתערנו על כמה ליגיונרים שומרים, הרצאנו אותם מהאיזור, ופוצצנו את התחנה.

כמובן שגם פעולת קלקיליה וגם פעולות של פיצוץ משטרות זכורות לי, וכן הפעולה המפורסמת בכרמה, שם הייתי סמח"ט. כשהייתי קצין האג"ם בפיקוד מרכז, אני זוכר בסוף שנות ה־60 תקריות אש רבות עם ירדנים בבקעת הירדן.

והשבוע גוזרים סרט בגבול, ונופלים איש על צוואר רעהו.

הקונפליקט שלנו עם הירדנים היה לדעתי, מיותר. אין משקעים עמוקים ואין סכסוך על שטחים גדולים. זה לא סיני או הגדה או הגולן. הטקסים לא בדיוק מוזיזים לי. בוא לא נתעלם מן העובדות: עם הירדנים יש מגעים זמן רב, ויש מצב של שלום דה־פקטו, ועכשיו נותנים לזה צבע ושאו.

האם אתה סקרן לבקר בירדן?

אני אחלק את התשובה לשניים: את הצד השני של בקעת הירדן ראיתי בלי ויזה. החלק השני הוא פשוט – כן, אני סקרן. אני מתכנן נסיעה לירדן. למצרים לא נסעתי אבל לירדן אני אסע. למדנו הרבה על עבר הירדן, ועכשיו הגיע הזמן לראות בעיניים את הרי אדום, את הארכיאולוגיה בג'ארש וכו'.

השבוע פורסם שגם סדאם חוסיין מעוניין להצטרף לתהליך. אתה הרי ראית גם את העירקים דרך המשקפת.

לדעתי, עם העירקים צריך לעשות שלום בלי היסוס. לעירקים אין מה לתת לנו, ולנו אין מה לתת להם. המשא ומתן איתם יהיה להערכתי, קל ופשוט. אנחנו צריכים בפירוש למחוק אותם מרשימת המדינות העוינות. לדעתי, יש גם היבט אסטרטגי ממדרגה ראשונה לשלום עם עירק. פירושו המעשי של הסכם כזה הוא ניטרול החזית המזרחית. בוא לא נשכח שלסדאם יש צבא אדיר מימדים. ברגע שהצבא הזה מנוטרל, הדבר משפיע מיידית על הסורים ומטרל גם אותם. אני מקווה שקברניטי המדיניות עושים ועשו כדי להגיע למצב של נורמליזציה עם עירק.

חימום ההיסטוריים האלה מרגשים אותך?

לא לגמרי. אני לא מתרגש מטקסים, אבל ברגע שיהיו יחסים נורמליים בין בני אדם, ולא משנה איפה הם גרים, זה מצב טוב ובריא, ונקווה שיתפתח כך קודם עם ירדן ואחר כך עם עירק.

חותם השבוע

2 **מורדי השלום**
אתי אברמוב

4 **אנשי הסכין והקלצ'ניקוב**
גלעד פרבה

8 **שיחות בסין**
גיורא מנור

10 **בדרך לדמוקרטיה**
יהודה צור

12 **גיינים בנשמה**
עודד שלומות

14 **עונת סיבים לבוה**
חיים מאור

16 **סוגרים חשבון עם ההורים**
יעל ישראל

מדורים קבועים

17 **שנורקל**
עופר ניר

18 **שלום בית**
חיה יוסף

19 **שחמט**
יוסי רטר

19 **ברידג'**
אילן שזיפי

20 **כל יום**
מוסף רדיו וטלוויזיה

אלי הכהן 2 / ישראל פז 6 / מנחם פרומן 6
עודד ליפשיץ 7 / זאב צחור 7

כתובת המערכת: "על המשמר", רח' חומה ומגדל 2 ת"א

עורכת: מרים עידור ריפתין עורכת משנה: אילנה שובל
עריכה גרפית: ענת שחר צלם המערכת: בועז לניר
העורך הראשון: בצלאל לב ז"ל

צילום שער: איפי

מורדי השלום

ישראל של סוף ה־70' היתה מקום מוזר: מצד אחד, אופוריה שלאחר מלחמת ששת הימים, ומצד שני, תחושה כבדה שלמרות הנצחונות, השלום רק מתרחק ● על רקע זה, נסער הקונצנזוס כאשר קבוצת פרופסורים שיגרה מכתב לראש הממשלה גולדה מאיר, ובו ביקשה להעלות הצעות שיובילו למו"מ על שלום ● הפרופסורים רצו פגישה, גולדה התחמקה, והממשלה המשיכה להאמין שרק שטחים מקנים ביטחון ● ברור שצדקנו, אומרים היום חלק מאותם פרופסורים. חבל רק שצריך היה לחכות כל כך הרבה שנים

אתי אברמוב

ב שלהי דצמבר 71' התפרסמה בעמוד הפנימי של "הארץ" ידיעה קצרה באותיות קטנות, על מכתב שנשלח לראש הממשלה דאז, גולדה מאיר, על ידי קבוצת פרופסורים ואנשי אקדמיה. נוסח המכתב התפרסם רק כעבור שבוע, לאחר שהתעורר פולמוס ציבורי רחב בדבר הסמכויות ובדבר וחופש הדיבור שנוטלים לעצמם אזרחים בכלל, ואנשי רוח בפרט, כדי להעביר ביקורת על השלטון. "אנו החתומים מטה", כתבו הפרופסורים, "חיים היום בהרגשה שממשלת ישראל טרם מיצתה את כל האפשרויות המדיניות העומדות לפניה, כדי לפתוח במשא ומתן עם מצרים, ולמנוע סכנת חידוש המלחמה. אנו פונים בזה לממשלת ישראל, כהצעה לעיין מחדש בעמדותיה המדיניות ולהעלות הצעות שללא פגיעה בבטחון ישראל, תוכלנה להוות בסיס מציאותי לאפשרות של משא ומתן עם מצרים".

"לקח 20 שנה כדי לראות שצדקנו", אומר השבוע פרופ' אפרים טורגובניק, אחד החותמים. "היינו ליברלים מהימין ומהשמאל ואמרנו שההסכמים שהיו באוויר הם התחלה נהדרת. הרי ידענו שסיני זו הזדמנות לג'סטה. הרי לא מדובר בירושלים או בקדושות הנחשבות לגזורות חמות. המתנגדים לנו דיברו על הצורך לא לוותר בתעלה, אבל הנה, עובדה שהיא לא מנעה את הפלישה המצרית".

ישראל של 72' היתה מקום מוזר לחיות בו: מצד אחד, גאוות כוח שנבעה מהנצחונות המרשימים של מלחמת ששת הימים, הרבה יוזמות כלכליות וחיזורים מדיניים של ארה"ב, ומצד שני תחושה שלמרות הנצחונות ההם, עדיין לא באנו אל המנוחה והנחלה, והשלום המיוחל, לא רק שאיננו מתקרב - אף נדמה שהוא הולך ומתרחק.

טורגובניק: "מלחמת ששת הימים היתה חוויה בהיסטוריה, המדינה הוכפלה בשטח ובנכסים. כל הכסף השחור שמסתובב היום – זה מאותה תקופה. אבל לכל הרכוש הזה לא היו השלכות מדיניות, ובקרב אנשי האקדמיה התגברה תחושת חוסר נוחות לנוכח הארנות והעצלנות שהתפתחו ממנה. הניצחון המוחץ שיתק את הרצון לשלם. כולם אמרו 'מה רע לנו עכשיו', אבל אנחנו, קבוצה של פרופסורים שהתרועענו או ביחד, ... שהנצחונות על הערבים וכיבוש חלק משטחיהם רווקא חולשה, כי הרי גם אם נכבוש את כל המזרח התיכון, לא נוכל לשלוט בו. זה לא חזון הציונות".

מלחמה בדיפלומטיה אלימה

אבל הדיפלומטיה הכוחנית היתה אז באופנה, ... שהימין עלה לשלטון, והקונצנזוס הפוליטי, שרוב השמאל כלול בתוכו, התייחס לכיבוש כאל הישג שאין מה להחזיר. עובדה שטירפדה לא מעט יוזמות שנועדו לסיים את הכיבוש.

ב־69', נשלח לאיזור מזכיר המדינה האמריקאי, ויליאם רוג'רס, כדי לגבש תוכנית מעשית שתפתור את הסכסוך הישראלי־ערבי. תוכנית רוג'רס דיברה על נסיגה ישראלית עד לגבול הבינלאומי עם מצרים, ועל כך שמעמדן של רצועת עזה ושארם א־שייח יישאר פתוח למשא ומתן, אם כי הן תהיינה בשליטה ישראלית. תוכנית זו הבטיחה גם את חופש השיט הישראלי בתעלת סואץ. ההצעה נפלה, ורוג'רס חזר לישראל רק ביוני 70', כדי ... מלחמת ההתשה, עם תוכנית נוספת ובה הצעה למשא ומתן בחסות שליח האו"ם – השגריר השוודי, גונאר יארינג. יארינג הציע הכרה הדדית ונסיגה ישראלית לקווי 67', בהתאם להחלטת מועצת הביטחון 242. מצרים הסכימה מייד. ישראל, בהנהגת גולדה מאיר, סירבה. רק בלחצו של נשיא ארצות־הברית ה... ריצ'רד ניקסון, נכנסה ההצעה לתוקף, ב־7 באוגוסט 70', ... לפני 24 שנים.

יארינג, נחוש ברעתו לפתור את הסכסוך, הגיש בפברואר 71' הצעות נוספות שיובילו להסכם שלום עם מצרים. מצרים, שחששה ממתקפה ישראלית, הציבה כמה תנאים קודם לכן של ... נ.מ. על גדות תעלת סואץ, והסכימה מייד להצעותיו של יארינג. ישראל דוחה את רעיון הנסיגה, ואף קראה למשא ומתן ללא תנאים, מה שסיים את שליחותו של יארינג. יארינג פרש מפעילותו הדיפלומטית בנובמבר 73', בעיצומה של מלחמת יום הכיפורים.

טורגובניק: "ההגדרה הקלסית של מלחמה היא דיפלומטיה באמצעים אלימים, כאשר מנגד עומד השלום. שלום יכול להיות אלטרואיסטי, לנבוע מתוך אהבת השלום עצמו, או אגואיסטי – מתוך אינטרסים. ישראל ניסתה לשלב בין השניים".

פרופ' אוריאל פרוקצ'יה, חותם אחר: "עמוק בלב, אנחנו אוהבים שלום, אבל גם מלחמה. זוהי תחושה פרימיטיבית שיכולה לגבור על הרצון לשבת איש תחת גפנו ותחת תאנתו. ייצר המוות וההרס מתגבר עלינו לעתים, גם אל מול הרצון לשלום".

קורבנות של התקופה

כמעט כל חותמי המכתב נזקקו השבוע לקצת יותר משתי דקות על מנת להיזכר על מה חתמו לפני 22 שנה, ולא כל אחד איך הגיעו לנושא. פרוקצ'יה: "אינני זוכר במדויק, אבל החתימה שלי היא שוה היה מקרי. אינני מכיר כשליש מן החותמות ... שאומר שכנראה, לא אני הייתי המארגן. אני ואמנון רובינשטיין היינו אז בקשר אישי, וכנראה שחבר הביא חבר: מישהו פנה ... ואז, תוך 24 שעות, מצרפים את מי שפוגשים, וכבה אנו ... שלא כולם מוצגים שם, כמו הבשים לדוגמה".

גולדה מאיר, כדרכה, לא התרשמה במיוחד מהמכתב, ... לפתוח בנזיפתו במכתבה, שנשלח למחרת אל פרופ' דן פטינקין, כותבת ראש הממשלה: "מאחר שקראתי בעיתונות שהוא ... הפניה אלי, שנתקבלה בצורת מברק עם 30 חתימות, ... מעבירה לך את תגובתי באותה דרך". נוסף לכך, כעסה על ... המכתב פורסם בעיתונות.

פטינקין עצמו טוען, שלא היתה לו יד בהדלפת המכתב ... הפרופסורים לעיתונות, והוא לא נענה לפנייתו של כתב ...

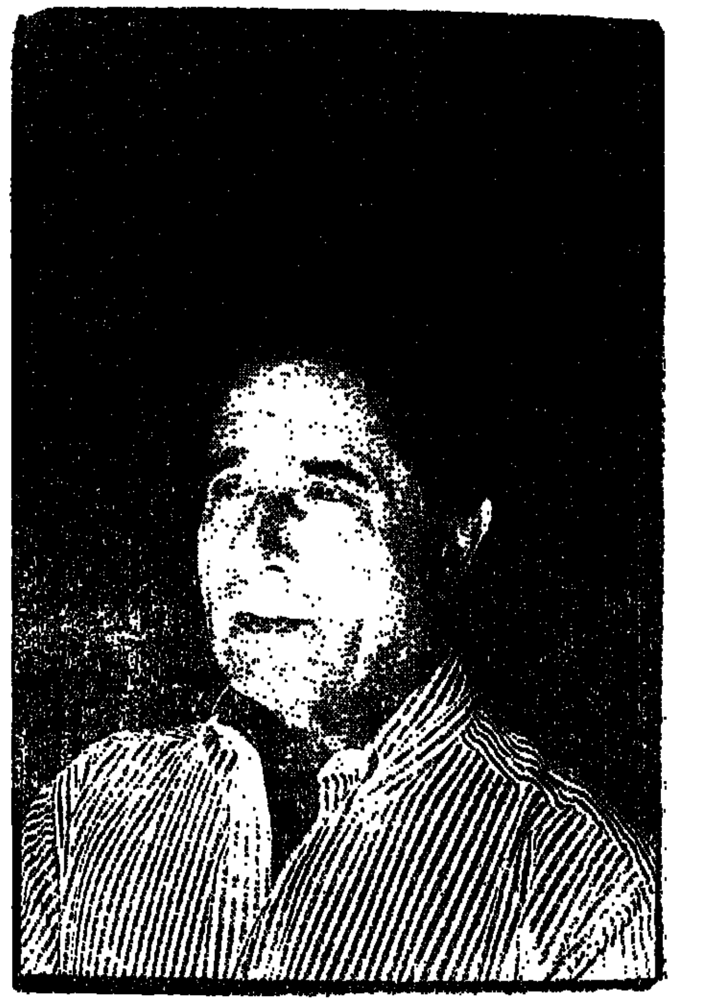
כולם אמרו 'מה רע לנו עכשיו?' פרופ' אפרים טורגובניק

אנחנו אוהבים שלום, אבל גם מלחמה. פרופ' אוריאל פרוקצ'יה

צילום: בועז לניר

מי היו החותמים

● זיגפריד מוזס, מבקר המדינה לשעבר.
● מנחם מילסון, ספרות ערבית, דיקן הפקולטה למדעי הרוח באוניברסיטה העברית, ירושלים, הקים את הבסיס למינהל האזרחי בשטחים, ייסד את אגודות הכפרים.
● עמנואל מרקס, אנתרופולוגיה, עסק בחקר התרבות הבדואית, היום ראש המרכז האקדמי הישראלי בקהיר.
● דן פטינקין, כלכלה, בעבר רקטור האוניברסיטה העברית ירושלים.
● מתי פלד, ספרות ערבית, אלוף במיל'.
● גרשון קלנסקין המנוח, במאי תיאטרון.
● יהושע פרנוור המנוח, היסטוריון, חוקר תקופת הצלבנים, פרופ' להיסטוריה של ימי הבינים.
● אוריאל פרוקצ'יה, משפטים בתחום הכלכלי, האוניברסיטה העברית ירושלים.
● יונתן פרנקל, ליטורים רוסיים ויהדות בת זמננו.
● שאול פרידלנדר, היסטוריון, מלמד בבית הספר להיסטוריה של אוניברסיטת תל־אביב וב־UCLA.
● אמנון רובינשטיין, משפטים, שר החינוך.
● הלל שוהל, מדע הטבע.
● אשר ראשף, עורך ואיש עסקים שהיה קשור מנהלתית לאוניברסיטה, היום עומד בראש חברת ארלדן בירושלים, אביהם של צלי ראשף, איש שלום עכשיו, ודפי ראשף, איש תקשורת.
● גבריאל שטרן המנוח, עיתונאי.
● יונתן שפירא, סוציולוג, לשעבר דיקן הפקולטה למדעי החברה, אוניברסיטת תל־אביב.
● עמוס שפירא, משפטים, בעבר דיקן הפקולטה, באוניברסיטת תל־אביב.
עוד היו החותמים על המכתב: משה הירשפלד, ב. פוזנר ויורם ... [illegible]

● דן אופנהיימר, חקלאות, חתן פרס ישראל 68', מרצה באוניברסיטה העברית ירושלים.
● שמואל אייזנשטדט, סוציולוגיה, האוניברסיטה העברית, ירושלים.
● חיים אדלר, סוציולוגיה, ראש בית ספר לחינוך באוניברסיטה העברית, ירושלים.
● משה אונא המנוח, חקלאות, חבר כנסת מטעם המפד"ל ואיש הקיבוץ הדתי.
● שמואל אטינגר המנוח, היסטוריון, מחבר ספרי היסטוריה לנוער.
● מיכאל אדרן, כימיה, האוניברסיטה העברית ירושלים.
● יהושע אריאלי, היסטוריה ופילוסופיה, אוניברסיטה עברית ירושלים.
● אשר אריאן, מדע המדינה, [illegible]
● יעקב ארנון, כלכלן, בעת כתיבת המכתב [illegible] משרד האוצר, נפגש עם עיסאם סרטאווי [illegible] עד אשר נרצח.
● חיים בן שחר, כלכלה, היה מועמד לתפקיד שר האוצר [illegible] בעל משרד לייעוץ כלכלי.
● מיכאל ברונו, כלכלה, מראשי שלום עכשיו, [illegible] ישראל, היום יועץ בבנק הבינלאומי הראשון.
● יורם דינשטיין, נשיא אוניברסיטת תל־אביב, [illegible] בינלאומי.
● אפרים טורגובניק, מדע המדינה, חבר מועצת [illegible] ועד הבחירות הארצית.
● א.ב. יהושע, סופר, כומן בחיבת המכתב היה דיקן [illegible] באוניברסיטת חיפה.
● דוד ליבאי, שר המשפטים, [illegible] בעת כתיבת המכתב היה דיקן הפקולטה [illegible] באוניברסיטת תל־אביב.

למסור לידיו את תוכן המכתב. "חשבתי שאין זה נאה שמברק שנועד לראש הממשלה, יפורסם בפומבי לפני שהוא מגיע לתעודתו", הוא אומר היום. אבל בעקבות המכתב התקיימה חליפת מכתבים קצרה בין פטינקין לבין גולדה, שנסתיימה בלא כלום, אפילו לא בפגישה.

טורגובניק: "ודאי שהידלפנו את התוכן לעיתונות. הרי בלי פרסומת לא היינו משיגים כלום. היא היתה מתייחסת אלינו? על הפנתרים השחורים אמרה ש'הם לא נחמדים', ואותנו היא נפנפה, כי אין לנו נימוסים יפים. ואחר כך, פטינקין עוד התנצל. אז מה יש? מה קרה? אבל זו בדיוק היתה דרכה של גולדה – להפוך את הדיון העניייני לאישי. במבט לאחור, היינו צריכים לפנות לא רק לעיתון, אלא גם להפגין. להיות אלימים. כל העסק היה מתוך מדי, מין סלון תרבותי שנבנה על שיחות בטלפון. אם היינו יותר אגרסיבים ונכונים להילחם ולהפעיל לחץ, היינו משיגים הרבה יותר. אבל מסתבר שגם אנחנו היינו קורבנות של התקופה ושל הקונפורמיות הכללית. אחר כך, ביום כיפור, הייתי ברמת־הגולן וכל הזמן חשבתי, שאם הייתי מפגין יותר, לא הייתי רואה כל כך הרבה גופות שרופות".

מתי פלד, גם הוא אחד החותמים, אומר היום ש"עם גולדה, זו היתה זריקת עדשים לקיר. הרי מי לא ידע מי זאת גולדה? הכל פורסם בעיתונות. אף אחד מאיתנו לא חשב שהיא באמת תשנה את דעתה או תתחשב בדעה שלנו".

ימים אחדים לאחר שנשלח אליה מכתב הפרופסורים, נשלח אליה מכתב נוסף, מאנשי אקדמיה מכובדים אף הם. הפעם, היו אלה יובל נאמן, בנימין אופנהיימר ויוחנן אהרוני, שהביעו את תמיכתם במדיניותה, ואף ביקשו לקיים עימה פגישה. זו אכן התקיימה כעבור ארבעה ימים, ו"התנהלה בתופשיות" לפי דיווחו של נתן ריבון, כתב "הארץ".

אולם בניגוד לפגישה הוריזה עם תומכיה, לא מיהרה גולדה להיפגש עם מתנגדיה. הללו קראו בעיתון מפי "מקורבים" על שדרישתם להיפגש היתה מעורפלת, וכי משום שהתארגנותם הינה מקרית וקבוצתם אינה הומוגנית, לא רואה גולדה טעם להיפגש עימם.

(סוף בעמוד 8)

אנשי הסכין והקלצ'ניקוב

גלעד פדבה

הרבה שעות שיחה עם אנשי חמאס צברו מחברי הספר "חמאס – מאמונה באללה לדרך הטרור", אביבה שאבי ורוני שקד ● רוב הזמן, נהנו מחסינות, גם כשנפגשו עם פעילים במחתרת, בעיקר משום רצונם של אנשי התנועה להפיץ את המסרים של החמאס בציבור הישראלי – אפילו על דרך השלילה ● מאז החלה האוטונומיה הורידה התנועה פרופיל והיא מנסה להשתלב במערכת הפוליטית החדשה, אומרים המחברים. זה לא אומר שתם עידן הטרור

עיתונאי רוני שקר ישב במשרדו של איש חמאס ברצועת עזה, ומילא את מחברותיו במידע ממקור ראשון. פתאום זינק האיש ממקומו. "שמע, סיפרתי לך יותר מדי. עכשיו אתה מסוכן. אתה יודע יותר מדי סודות. אתה לא יוצא מפה". שקר חזר על הבטחתו, שזהותו של המקור תישמר בסודיות, אך הפעיל הדתי התקשה להירגע. "אם תזכיר שמות או פרטים מזהים, ישליכו אותנו לכלא. אפילו השב"כ לא יודע מה שאני מגלה לך".

איש החמאס אולי נבהל, אך המשיך להזרים מידע. פעילים בארגון האיסלמי הקיצוני סייעו למחברי הספר "חמאס – מאמונה באללה לדרך הטרור" להשיג מידע חיוני, מתוך רצון להפיץ את המסרים של החמאס בציבור הישראלי, ואפילו על דרך השלילה.

על הכריכה השחורה של הספר החדש מופיעה כרזה מפחידה. נחש אימתני לופת בזנבו את פלסטין הקדושה, והר הבית בטבורה. חרב מושחזת שמורכבת מהמלה הערבית "חמאס" עורפת את ראשו של הנחש יורק האש, ודם רב ניגר מצווארו. קצה זנבו של הנחש, המעוטר מגיני דוד כחול לבן, כבר קטוע. מסביב לנחש מופיעות סיסמאות בשחור ובאדום: "חמאס הוא הכוח, חמאס העמידה האיתנה. אל־אקצא שלנו מתבזה ואנו בניה, כל עוד יישאר הכובש על אדמתנו נסבול עינויים".

מחברי הספר הפרטני, אביבה שאבי ורוני שקר, הם חברי מערכת "ידיעות אחרונות". שקר משמש כתב העיתון לענייני שטחים, ושאבי היא כתבת המוסף המדיני. "כדי לשמוע את הדברים האמיתיים ולא את התעמולה, הייתי צריך להשקיע שעות רבות, ולהסתכן", אומר שקר.

קניתם מידע בכסף?

"חס וחלילה, מה פתאום. קנינו מידע בהרבה התרוצצויות. יצרתי קשר עם המשרדים של החמאס ברמאללה ובמקומות נוספים, והיום אני מקבל כל כרוז של החמאס באמצעות הפקסימיליה עוד לפני שהוא מתפרסם רשמית. בנוסף, נסעתי לספריות בקאסבה של שכם. בעל החנות לא נפגש איתי בתוך החנות שלו, ובכל מקרה, לא הייתי מעיז להיכנס לחנות שלו. גם הוא פוחד.

"גיליתי שיש בעזה מכון של החמאס שפועל במסגרת האוניברסיטה האיסלמית ובמימון האחים המוסלמים. הגעתי אל הפעילים באמצעות עיתונאים פלסטינים וכל מיני אישים. הגעתי לשם כעיתונאי ישראלי, ולא דיברתי אנגלית כאילו אני מייצג עיתונות זרה. אני לא מתבייש בהיותי ישראלי. והם יודעים את זה".

העתיד שייך למוסלמים

זה לא עניין של ברשה, אלא רצון להישאר בחיים.

שקר: "הם יודעים מה זה עיתונות, ויש להם מנגנון שלם שעוסק בזה. אנשי החמאס מבינים שעיתון זה כלי נשק, שבאמצעותו אפשר להפיץ מסרים ולהגיע לציבור. לפיכך, עיתונאי ישראלי יכול לקבל גם קלטות של אנשי עז אידין אל קסאם".

שאבי: "שואלים אותנו כל הזמן, 'לא הסתכנתם?', וזה מוגזם. אנשים לא יושבים עם סכין מולך, במיוחד כשאתה מגיע כעיתונאי. יש לך איזשהי חסינות".

שקר: "זה לא כל כך נעים. אתה נפגש עם כל מיני נבלות אנטישמיות שאומרים לך בגלוי 'נרצח אותך'".

שאבי: "לא, הם לא משתמשים במלים האלה. הם לא אומרים 'נרצח אותך, נהרוג אותך', אבל הם יכולים לומר משהו כמו 'אנחנו מאמינים שבסוף ישראל תושמד', או 'העתיד שייך למוסלמים'".

הפעילים שנפגשו עם שקר לצורך כתיבת הספר, טענו שהם לא אנשי חמאס אלא אנשי תנועה איסלמית. "אני מקורב לארגון. כמי שמתנגד לאלימות, אני 70 אחוז חמאס. למעשה, אני מסכים איתם רק מבחינה אידיאולוגית", טען אחד המקורות שלהם.

מקור אחר נפגש עם שקר והציג עצמו כעיתונאי בלתי תלוי של סוכנות ידיעות מסוימת, למרות שהוא חבר בוועדת הפרסום של החמאס. "אני לא יודעת מה הוא חשב שאנחנו יודעים עליו, אך שני הצדדים נטלו חלק במשחק. אין מה לעשות", אומרת שאבי.

היא לא נפגשה ביחידות עם אנשי חמאס. שקר ליווה אותה לפגישותיה השונות. לדברי שאבי, אין נשים בחמאס. בבתי הכלא יושבות אסירות של הפתח והחזית העממית ואפילו אסירות של הג'יהד האיסלמי, אך אין אף אסירה של החמאס. לפי ארגון זה, תפקיד האשה הוא לגדל ולהוליד ילדים, ולהכין את הדור הבא לקראת ג'יהד. "האשה צריכה לתת לילדים את החינוך הראשוני ולהשריש את עקרונות החמאס והאמונה באלוהים, כבסיס אידיאולוגי. ילדי הגן הם צבא העתיד", שקר מוסיף.

לחמאס בשטחים יש תשתית רחבה של מוסדות חינוך, בריאות ודת. הטרור הוא רק קצה קצהו של הקרחון. תפקיד מערכת החינוך הוא להפיץ את האיסלם ולהרחיב את מעגל המאמינים עד שהאיסלם יהיה הכוח השליט, ועד שתוקם מדינת הלכה איסלמית.

"אף אחד לא יודע כלום על החמאס. במערכות שלטוניות, בטחוניות ופוליטיות, בקרב העיתונאים והציבור הרחב, ידעו רק שני דברים על החמאס: סכין וקלצ'ניקוב. לא הבינו מה התופעה הזאת", טוען שקר. בדומה, איש לא הצליח להבין כיצד השייח' הזקן, שייח' יאסין, שמשותק מצווארו ומטה, עושה תנועה קטנה בראשו, ומייד מזיז עשרות אלפי אנשים ממקום למקום.

הם לא ישבו עם סכינים מולי. אביבה שאבי

הם נבלות אנטישמיות שאומרים לך בגלוי 'נרצח אותך'. רוני שקר

בספר החדש יש נטיה לפרטנות ולתיאורים הרחקריים. בין השאר, נחשפת הסיבה לכך שהשייח' יאסין משותק. המחברים נוטים להאמין לגירסה שלו, לפיה, הפך למשותק כשהוטחה עם חבריו בעמידה על הראש לפרק הזמן הארוך ביותר. השייח' צנח לפתע על גבו, ככל הנראה עקב סחרחורת, ונתקף שיתוק. טרגדיה על חוף הים.

האם הסתפקתם ברו"חות שב"כ או שנפגשתם עם השייח' יאסין?

שקר: "לא, לא, לא. קודם כל, לא ויתרנו על אף פרט, כי אנחנו עיתונאים ויש לנו נטיה לפרטי פרטים. נפגשנו לא רק עם השייח' עצמו אלא שוחחנו עם האחים שלו, האחיות שלו והחברים שלו, שהיו בזירת האירוע.

ביקשת אישור מהשב"כ להיפגש עם השייח' יאסין?

"ביקשתי רשות משר המשטרה. אני בטוח שהתקבל אישור גם מגורמים בכירים יותר מהשר. הייתי צריך לחתום על הצהרה שהראיון מיועד לכתיבת הספר, ולא לפרסום בעיתון. אגב, שר המשטרה מאפשר להרבה אנשים להיפגש עם יאסין. אנשי ארגון 'נצלם' נפגשו עם השייח' באופן קבוע".

לדברי שקר, הראיון עם השייח' הנכה התנהל בחופשיות רבה. "לא ישב שם נציג שב"כ, מה פתאום, אני מטורף? מה שרציתי לשאול אותו – שאלתי. הראיון נמשך ארבע שעות, והיה חוויה אמיתית. השייח' תיקן שגיאות שנפלו בתאריכים. יש לו זיכרון נפלא. הוא זוכר פרטי פרטים, ואינו מנסה להסתיר שום מידע על המנגנונים והפעילות שלו. הוא לא מתבייש בזה. הוא אמר בכל כלי התקשורת, שצריך להרוג מתנחלים".

מה סוד הכריזמה של מנהיג משותק וחולה?

"הכוח המחשבתי והארגוני שלו מאפשר לסחוף אנשים. הוא מסוגל להתנהג לא רק כאחד העם, אלא גם כמי שנמצא מתחת לאחד העם. הוא משותק בארבעת הגפיים, ויש לו שני משרתים 24 שעות. הוא זקוק לעזרתם כדי שינגבו לו את האף וימחטו את חוטמו ממצחו".

האם מצבו הגופני מעורר רחמים?

שקר: "חס וחלילה. נפגשתי עם אדם נחוש בדעתו, מלא אמונה ובטוח בנצחונו. הוא אדם מאוד מסוכן. מאוד מאוד מסוכן. די אם יגיד מלה אחת כדי שאנשים יילכו לרצוח. זהו אדם מלא כרימון בכוח מחשבתי ויצירתי. לא אומר שהוא גאון בהלכה האיסלמית, אבל השייח' יאסין יודע לארגן דברים, לאחר פעילות מחתרתית שנמשכה עשרות שנים תחת שלטון מצרי וישראלי. הוא לא נותן לך לרחם עליו, ומקרין עוצמה חזקה מאוד מאוד".

את הכופרים מותר לרצוח

אתם מציינים בספר שיאסין פעל בעיקר בעזה, שהסיבה להצמחת הגידול העיקרית של הקנאות הדתית בשל מצוקה כלכלית, צפיפות נוראית ושנאת הכיבוש. מבחינה זו, הכיבוש הישראלי תורם לשגשוג החמאס.

שקר: "ברגע שיש כיבוש, יש מצוקה לאומית ורצון להשתחרר. הדור החדש של עזה יכול להשוות את מצבו רק לתנאי החיים בישראל, ולא לתנאים בארצות ערב. בן אדם מתגורר בחדר צפוף בעזה עם שמונה או 10 אנשים, ומגיע לעבודה בהרצליה: הוא רואה שם חווילות, עושר וכבל שזורקים ביום אחד, שניתן להתפרנס ממנו שבוע. הוא חוזר הביתה וטוען, 'נעשה כאן פשע'. למה שלא יחזור בתשובה ויתפלל לאלוהים, שיעזור להילחם נגד העוול?"

שאבי: "כאשר כל שערי העולם נסגרים, דלתות אללה פתוחות. הדת היא מקור לנחמה".

שקר: "כשהמצוקה גדלה, הפריפריה של החמאס גדלה. הארגון יודע לנצל את הצרות ולהקים מוסדות חלופיים שמספקים שירותים חברתיים, חינוכיים ודתיים, כולל גן ילדים חינם עם הסעה במיניבוס צהוב וארוחות חמות, טיפול שיניים בשלושה או ארבעה שקלים לסתימה, בנק דם שמיועד לג'מעה האיסלמית, קבוצות כדורגל, ספורט ואפילו תיאטרון".

החמאס מפעיל תיאטרון?

שקר: "יש תיאטרון של החמאס, שמעלה מחזות דתיים. אף הצגה לא היתה עולה על הבמה ללא אישורו של השייח' יאסין".

שאבי ושקר טוענים בספרם שההקמה של "חראכת אל־מוקאומה אל־איסלמיה", תנועת ההתנגדות האיסלמית (בראשי תיבות: חמאס), היתה בלתי נמנעת. למעשה, הארגון נוסד כתוצאה ממאבקי הכוח בין תומכי האחים המוסלמים לבין אש"ף.

האחים המוסלמים ישבו על הגדר במשך תקופה ארוכה מאוד, והתקשו להכריע מתי לעבור לשלב הג'יהד. ברחוב הפלסטיני התגברה הנטיה למאבק לאומי. הפעילים הבינו שאם לא ייכנסו לאינתיפאדה, יישארו מחוץ לזירה. "ההתכוננות לג'יהד התחילה חצי שנה לפני ייסוד החמאס – עם הקמת המנגנון הצבאי. הם קראו לתנועה חמאס, הכריזו על ג'יהד במאבק מזוין ואימצו את רעיון הלאומיות. כך הם הפכו לגורם מתחרה לאש"ף", טוענת שאבי.

בספרכם כתוב שהחמאס הוא גלגול פלסטיני ייחודי של תנועת האחים המוסלמים שהוקמה במצרים ב־1928. במה מתבטא הייחוד?

"תנועות של האחים המוסלמים ברחבי העולם מתקשות לצאת נגד שלטון מוסלמי. לפי האיסלם, להכריז מרד נגד שלטון מוסלמי זהו חטא כל יכופר, עקב חשש למלחמת אזרחים. בגלגול המודרני של האחים המוסלמים, סעיד כותוב הכריז על חידוש: מותר למרוד בשליט מוסלמי. כלומר, שליט שלא מיישם את ההלכה המוסלמית הוא כופר, ומותר למרוד בו וגם לרצוח אותו", אומר שקר.

"בשטחים לא היתה בעיה כזאת, כי שלטון לא מוסלמי הוא שלטון כופר, והמעבר לג'יהד היה מאוד קל. מבחינה זו, לא היו להם בכלל התלבטויות", מוסיפה שאבי.

לטענתכם, הפרגמטיזם הוא אחד המאפיינים הבולטים של התנועות האיסלמיות הרדיקליות. האם אין סתירה בין חשיבה רדיקלית לחשיבה פרגמטית?

שקר: "הפרגמטיזם משרת את הרדיקליות, וזהו פרדוקס. כארגון, הם חייבים להישרד, אז למה שלא ישתמשו בכלים של החברה המערבית כדי לקדם את מטרותיהם? למשל, החמאס קיים בשבת שעברה הפגנה בעד דמוקרטיה".

שאבי: "הם אלה שדוחפים לדמוקרטיה. זהו האבסורד. הם מאוד פרגמטיים, ושורדים בכל האמצעים".

שקר: "זהו פרגמטיזם טקטי, ולא אסטרטגיה".

הפרגמטיות של החמאס מתבטאת, בין השאר, בהחלטה ליטול חלק במאבק הפלסטיני המקומי ולא רק במאבק הפאן־איסלאמי לשחרור העולם כולו. בעיקרון, האחים המוסלמים שוללים את רעיון הלאומיות מכל וכל ברעיון חילוני. עבורם, זהו יבוא שלילי מהמערב כמו הקומוניזם, הסוציאליזם והמודרניות, המתירנות והפריצות, התגלמות המיאוס.

הפעיל הדתי, ד"ר מחמוד אל־זאהר, אמר לפני כשנתיים, ש"עבד אל־נאצר רצה להקים מדינה פאן־ערבית בדרך שלו ונכשל, ואילו אנחנו רוצים לעשות את הרעיון בדרך שלנו".

לדעת שקר, אנשי החמאס עברו לזירה הפלסטינית מתוך טקטיקה. הבסיס הפאן־איסלמי חזק אצלם יותר מבעבר. "שחרור פלסטין הוא רק שלב ביניים. הם פתרו את הסכסוך בין לאומיות חילונית לבין פאן־איסלמיות בצורה קלה: אם נשחרר את פלסטין, זה יהיה שלב קפיצה לעולם האיסלמי. אם תקום מדינה כלל איסלמית, היא תסייע בשחרור פלסטין".

שאבי ושקר מתייחסים, בין השאר, לגירוש 415 אנשי החמאס בדצמבר '92'. הם מציינים בספר שהחוליה שרצחה את נסים טולדנו קמה כהתארגנות מקומית, ופעלה בהשראת החמאס, אך לא על פי הוראות התנועה. כלומר, רק לאחר הרצח הצטרפו חבריה לגדודי עז א־דין אל קסאם.

שקר: "הסכנה שבחמאס טמונה בהשראה שהוא נותן לציבור. החוליה הירושלמית לא היתה צריכה לקבל תעודת חבר מטעם החמאס כדי לרצוח. צריך לראות את הגירוש על ציר של זמן. הטרור השתולל והחברה הישראלית הרגישה שאין לה כוח לסבול את הטרור. השתמשת בכל הכלים נגד החמאס, הגלית אנשים, הכנסת אותם למחנה אנצאר, והתנועה עדיין ממשיכה לפעול ולרצוח, מה אפשר לעשות? מה נשאר בארסנל?"

האוטונומיה שהממשלה שלה (אותה תקופה), לשמחת ההמונים, היתה גירוש המוני של תושבי שטחים, ורובם בעלי משפחות. שקר ושאבי אינם מסתייגים מהגירוש של "נוותני ההשראה". יחד עם זאת, שקר מודה שהגירוש יצר סכנה, מאחר שהגביר את שיתוף הפעולה בין אנשי חיזבאללה ואנשי החמאס, כולל הנחת מכוניות תופת ברחבי השטחים. "המגורשים חזרו שמחים ובריאים בנפשם. הם לא בזבזו את זמנם, אלא למדו כמה דברים מאנשי חיזבאללה", הוא טוען.

מסתפקים בהפגנות שקטות

למרות הניגודים בין האיסלם הרדיקלי ללאומיות החילונית, החמאס ואש"ף פרסמו ב־15 במאי 90' גילוי דעת שופע חיבה הדדית. מהי מערכת היחסים ביניהם?

שקר: "הבנו מראש שלאחר חתימת הסכם העקרונות יהיה מצב של 'אחווה־איבה' בין שני הארגונים, כהגדרת ד"ר ראובן פז. אחווה פלסטינית ואיבה פוליטית. זה אומר ששני הצדדים הבינו, שאם אחד יפעל נגד השני בכוח, הדבר יביא למלחמת אחים האסורה על פי הדת המוסלמית. לפי הפתח, מלחמת אחים תביא להרס החברה הפלסטינית וניפוץ כל ההישגים. אנשי אש"ף מעדיפים לחיות עם החמאס במודוס ויוונדי, ולנסות להכניס אותם למשחק הדמוקרטי, בתנאים מסוימים.

"הפתח לא פירק את החמאס מנשקו ברצועת עזה, ומדי יום יש פיגוע. אש"ף לא תירק ולא יפרק אותם מהנשק, כי פירוק מהנשק פירושו הכרזה של מלחמת אחים. מצד שני, אנשי החמאס נמנעים מהפגנות אלימות ומסתפקים בהפגנות שקטות".

לפי התחזית שמופיעה בספר החדש, מקומות שלא ייכללו בתחומי אחריותו של יאסר ערפאת כמו שכם, רמאללה וג'נין יהפכו למוקדי טרור איסלמי. באופן כזה, חמאס תוכל ליהנות משני העולמות: לפעול בדרכים דמוקרטיות במסגרת הרשות הפלסטינית החדשה, ולהמשיך לכוון קלצ'ניקוב לעבר ישראל.

"בשלושת השבועות האחרונים הקלצ'ניקוב היה מכוון לעבר ישראל – ופיספס. מחבלים ירו לעבר כלי רכב, אך לא פגעו. הם פועלים כחוט השערה בין כותרת ראשית לבין עמוד 17 בעיתון. לשמחתנו, לא היו נפגעים, מבוגרים וילדים ניצלו. החמאס ירה, ולא מישהו אחר. הם ימשיכו בטרור כלפי ישראל", טוען שקר.

אין שום סיכוי שאנשי החמאס יזנחו את דרך הטרור ויגיעו להסכם עם ישראל?

שאבי: "לא אתחייב שהם לעולם לא ישנו את דרכם. לפעמים המציאות כופה תנאים משלה. נכון לעכשיו, הם מקפידים שלא לפגוע באנשי פתח. שים לב, שהם לא קלקלו לערפאת את הביקור".

פרסמו בכלי התקשורת שמישהו ניסה להתנקש בו.

שאבי: "זהו קשקוש. בחמאס לא ינסו לעשות דבר כזה, כי הם לא רוצים לאבד את הקרדיט ברחוב הפלסטיני. הם מאוד חכמים ומאוד פרגמטיים, לכן הם עושים לערפאת את העבודה בצורה עקיפה: מצד אחד, הם ממשיכים לטרטר את ישראל, לאיים ולהפחיד את תושביה. מצד שני, הם ממשיכים לפעול למען המטרה שלהם – שחרור פלסטין כולה, והקמת מדינה איסלמית".

שקר: "אנחנו מדברים על תנועה פוליטית. האיסלם זה לא רק דת אלא פוליטיקה, דרך חיים. הפעילות שלהם מתבססת על דרך האיסלם, כולל ג'יהד. אני מקווה שהטרור ייפסק עוד בדורנו, אך מתקשה לראות את סיומו. גם אם הם יגיעו להסכם איתנו, לשביתת נשק או לאיזשהו הסדר אחר, הטרור לא ייפסק, מאחר שאתה נתפס בעיני הקיצונים כיהודי – כופר מבחינתם".

צאצאי הקופים

שקר מציין כי כוונתם של אנשי החמאס היא לשחרר את פלסטין ולהתקדם הלאה. "כמוסלמים, ולא רק כפלסטינים, חשוב להם להילחם נגד שלטון כופר, כובש ציוני, שמורכב מבני החזיר וצאצאי הקופים. היהודי מוגדר על ידי החמאס כצאצא של קופים וחזירים. נקודה".

היהודים נחשבים אצלם גרועים מהנוצרים?

שאבי: "לפי התבטאויות שונות של אנשי חמאס, התשובה חיובית".

אתם טוענים בספרכם שהתנועה האיסלמית בישראל, בהנהגת השייח' עבדאללה דרוויש, היא תנועת־אחות של החמאס. זו הבריזה מאוד קיצונית, הרי השייח' גינה מעשי רצח באותן חד משמעי.

שקר: "התנועה האיסלמית בישראל נמצאת ככיכול בשלב שבו החמאס נמצאה לפני 15 או 20 שנה, כלומר בשלב הכשרת הלבבות. בשנות ה־80, פעילי הג'מע בעזה שסכו חומצה על נשים שהתרחצו בים. להבדיל, שייח' ראיד סלאח, ראש עיריית אום אל־פאחם, נמצא היום בעמדה כזאת שהוא רשאי להפריד בין תלמידים לתלמידות, ואף לדרוש מהבנות לבוא לבית הספר בכיסוי ראש. באום אל־פאחם אין בתי ספר מעורבים. ראש העיר אף הוציא הוראה שאוסרת מכירת משקאות חריפים".

ברב שיח שהתקיים ביום ראשון בגבעת חביבה לכבוד הופעת הספר החדש "חמאס", התנגד השייח' דרוויש בתקיפות לכל ניסיון להשוות בין התנועה האיסלמית בישראל לבין תנועת החמאס הטרוריסטית. הוא ציין כי תנועתו פועלת בהתאם לחוק, ומפעילה רשת של מוסדות חינוך, סעד ודת לרווחת הקהילה.

"שייח' דרוויש מופיע כמנהיג הרשמי ודובר של התנועה האיסלמית בישראל. הוא מציג עמדות מאוד פרגמטיות ומתונות. הוא טוען שביכולתו לחיות כמיעוט בתוך חברה לא מוסלמית, אך דרוויש לא מייצג את כל החלקים בתנועתו", אומרת שאבי כתגובה.

עם סגולה
זאב צחור

מודיעין וחיי עולם

איני מאמין בגלגול נשמות, הישארות הנפש ותחיית המתים. אני מאמין בדברים אחרים. כמאמין, אני מכבד כל מאמין, בכל אמונה, ובלבד שלא ישתמש באמונתו כדי לפגוע באמונת זולתו.

לא איכפת לי בכלל מה ייעשה בגופתי לאחר מותי, אבל חשוב לי מאוד לשמור שייעשה כרצונם של אלו המבקשים לשמור על עצמותיהם במנוחה, עד לביאת המשיח. מהבחינה הזאת, גם רצון מלפני 2,000 שנה תופס. ויהיה זה חקלאי יהודי או קלגס רומאי, צלבן נוצרי או נווד בדואי.

בארץ הקטנה הזאת, גדושת ההיסטוריה והמוות, שוכבים בין 300 מיליון למספר כפול של אנשים שחיו כאן. עשרות מיליונים מהם יהודים, חלק ניכר מהם נחים בשלום על משכבם ברדיוס של עשר פרסאות מירושלים. וכבר נאמר – "לית אתר פנוי מיניי", או נוסח אחר: אין לך ד' אמות בארץ הקדושה שלא טמונים בו עצמות יהודים. הארץ כולה היא בקעה של עצמות יבשות, הממתינות, כפי שהבטיח הנביא יחזקאל, לחזון תחייתן.

תנאי הכרחי להגשמת חזון העצמות היבשות הוא שימורן כפי שהונחו. כך משוכנעים המאמינים ואין טעם להתווכח על כך. שום משטרה לא תעמוד בדרכו של מי שמאמין, ששימור עצמותיו יאפשר לו חיי עולם. ייהרג וכל יעבור, לא כל שכן יפגין, ישרוף ויהיה מוכן לשבת בבית הסוהר. וכי מה הם כמה חודשי מעצר לעומת חיי עולם?

מאידך גיסא, אין כמו החרדים שיודעים לערוך גם חשבון של בשר ודם. הם יודעים היטב שמתחת כל בית במאה שערים טמונות עצמות יהודים הממתינות לגאולתן. כך גם בסנהדריה, בית־וגן ושאר שכונות המאמינים. כך גם במודיעין, שם עצרו החרדים בניית עיר. הם אינם מבקשים לבטל את הבנייה. יש להם פתרונות הלכתיים כיצד לבנות בלי למנוע את תחיית הטמונים מתחת לעיר העתידה.

פתרונות אלו מחייבים זמן, תכנון מיוחד וכמובן, גם כסף. בסוגיית הקברים, שהיא, לפי אמונתם, ראשית חיים ולא אחריתם, הם צודקים: חובה עלינו להיות רגישים ולהתחשב בדעתם.

החום בוטל

את הלונה־פארק מיצינו, מהספארי גירשו אותנו כי פיזרנו בוטנים עבשים, בגן המשחקים היה לנו חם, ובכל משחקי המחשב ניצחנו אפילו את עצמנו. ככה שבסוף, נאלצנו לעשות בדיוק מה שאמא ואבא עשו כשהם היו קטנים – לשבת על החול הרותח, לשתות (בטעות) מי ים מלוחים, ולצרוח אחרי זה כל הלילה, כי כל הגב נשרף לנו מהשמש.

מי שאינו דובר סינית, יתקשה לשוחח עם מכרים מזדמנים בבייג'ינג הענקית, אשר עוברת שינויים ממשיים וקוסמטיים לנגד עיניך ממש • לי' היה מזל, כאשר די בדרך מקרה התיידדתי עם שני צעירים, ששימשו מתורגמנים ומדריכים לאורחים הזרים ולכל הלהקות שהשתתפו בפסטיבל מחול בינלאומי • הצצה לעולמם של סינים צעירים

היה לי מזל גדול, וכמעט בדרך מקרה התיידדתי עם שני בחורים צעירים, ששימשו מתורגמנים ומדריכים לאורחים הזרים ולכל הלהקות שהשתתפו בפסטיבל.

"תקרא לי בבקשה אנדריי" – אמר הצעיר שבהם. למה אנדריי? שם לא כל כך סיני מסורתי, אמרתי לו. "בגלל טולסטוי, כמובן. אני אוהב את אנדריי ואת פייר מ'מלחמה ושלום', והשם האמיתי שלי קשה לביטוי".

אחר כך, סיפר לי שמוצאו ממונגוליה הפנימית, ארץ הגובלת עם מונגוליה החיצונית, שבה משל ג'ינגיס־חאן בשעתו, והטיל מורא על העולם כולו, כשצבאותיו הגיעו עד אירופה. אנדריי פתר עבורי חידה, שלא ידעתי לה תשובה – בשל בורותי – והיא שם מונגוליה החיצונית לעומת הפנימית, שם המופיע בכל האטלסים. פשוט מאוד: מונגוליה הפנימית שייכת לסין, ואילו החיצונית, עצמאית מאז התפוררות האימפריה הסובייטית.

המצאצא של ג'ינגיס־חאן – כפי שכיניתי את אנדריי ביני לביני, וגם אמרתי לו זאת – לא עושה רושם מלחמתי כלל. בסך הכל בן 24, רזה מאוד, לא גבוה במיוחד, עדין מאוד וכשהוא מחייך, עיניו הופכות לסדקים אופקיים צרים. המקצוע: מורה לאנגלית. הוא לא רק שולט בשפה הזו ויודע להתבטא בצורה מדויקת, הוא גם מכיר את הספרות האירופית על בוריה. איש צעיר, שאפתן, שיכול היה למצוא את מקומו בתל־אביב או בפריס, בין בני גילו.

האמנות הקרובה לליבו אינה הריקוד, אלא הציור. בחדר הזעיר, שהיה משרד שהוא הפך לבית, בבניין משכנות הסטודנטים של האקדמיה למחול, הוא מחזיק במכחולים ובטוש המסורתי, ומצייר נופים בסגנון סיני עתיק – אבל לשם לימוד הרישום השיג ממקור כלשהו את ראשו המתולתל של פסל דוד מגבס, יצירתו של מיכאלאנג'לו, וזה מפאר את השולחן בחדרון שלו. ראש ענקי, ממש אחד על אחד, ביחס למקור.

הקשר של אנדריי למחול האמנותי הוא של תורשה: אימו רקדנית, ואביו מורה למחול האתני, המונגולי.

גולש זה אובל קומוניסטי

יש בבית בעיה, אומר אנדריי. "אמא רקדנית מאוד מפורסמת, ואילו אבא סתם מורה למחול". ואביו, הנראה צעיר מגילו, לא כל

לעומתו, פנדה המשופשף, האוהב להתבדח, מצא מיד שאני מחבב בדיחות. הוא רכש ממני כמה מאימרותיו השנונות של שלום עליכם, סופר שעליו כמובן, לא שמע עד כה, והשתמש בהן, כדי להחזיר לי שנינה על חידוד או הלצה. פנדה הרבה יותר דוגרי, ולא מדבר על עצמו. יפה נפש.

באמת שוחחנו על כל הנושאים שבעולם, כמעט. רק לא על פוליטיקה. לפעמים שאלתי את עצמי, אם כל הידידות הזאת עם אורח זר אינה יכול לסכן את הקריירה האקדמית של השניים. אבל לא היתה לי הרגשה שהם חוששים. מצד שני, לפעמים שאלתי את עצמי אם הם לא במקרה גם מודיעים של איזה "מוסד" סיני.

בערב האחרון, כשהיה עלינו לנסוע לשדה התעופה כדי לשוב הביתה, החליטו פנדה וג'ינגיס־חאן להתלוות אלינו. לא בגלל עבודתם, אלא סתם, מתוך ידידות. כשעמדנו בכניסה לאולם הנוסעים ונפרדנו, זה היה מרגש, ולשני הצעירים היו דמעות בעיניים. לא משום שהם אינם פוגשים אנשים זרים. אני חושב שהם היו זקוקים קצת לדמות אבהית, שכנראה סיפקתי להם לשבעה ימים.

מכל מקום, אני אסיר תודה להם. בעיקר, משום שלתייר המזדמן לא כל כך מתרוץ להיפגש עם אנשים שמחוץ למסגרת תפקידם הרשמי בארץ הזאת. ויש לי תחושה, שבבייג'ינג יש לי עכשיו שני ידידים אמיתיים, פנדה וג'ינגיס־חאן.

שים לב
ישראל פז

העיקרון חשוב מרביבו

החלטת נשיאות בית הדין העליון של התאחדות לכדורגל, לדון בשאלות שהתעוררו בעקבות פסיקתו של עו"ד אלוני בפרשת חיים רביבו, שעבר מהפועל תל אביב למכבי חיפה, ללא החתימה השניה של מרכז הפועל – תחדד אחת ולתמיד את אחת מבעיות היסוד המעיקה על כל מרכזי הספורט. בית הדין העליון יצטרך לקבוע, אם יש ערך וצורך באותה חתימה שניה, או שמא מספיקה החתימה של האגודה בלבד.

מרכז הפועל, המייצג למעשה את כל מרכזי הספורט, עשה את העבודה השחורה גם למרכזי מכבי ובית"ר. משום מה, לא ידע להציג כהלכה את הבעיה העקרונית, ומיקד את הנושא לפרשת רביבו בלבד. בהליכתו עם פרשיה זו לבדו, ולא עם כל מרכזי הספורט, איבד נקודות רבות בתרמית הציבורית שלו. היה זה משגה טקטי והסברתי חמור. שוב הצטייר הפועל כלוחם על עקרונות מיושנים בכדורגל המקצועני, בעוד ששאר המרכזים, שניצבו מהצד, עשויים ליהנות מהפירות, אם יחליט בית הדין העליון לתמוך בצורך של החתימה השניה. מכבי שתק, משום שהדבר נגע בהעברת כדורגלן בכיר מהפועל תל אביב למכבי חיפה. בית"ר העדיף גם הוא להסתתר בצילו של הפועל.

לדעתי, לא דן בית הדין העליון שנים רבות בשאלת מפתח חשובה כל כך. המועדונים, השייכים לכל המרכזים, בישלו את הדייסה הסמיכה בכדורגל הישראלי. הם נהנו מכל העולמות. קיבלו סיוע מהמרכזים בעת צרה, הגם שניהלו את ענייניהם בצורה שלומיאלית, לא פעם על ידי מדיניות כספית מופקרת, בהרגשה שאם ייקלעו לצרות, יש להן אבא בדמות מרכזי הספורט, ובהפועל – גם מועצת הפועלים.

עכשיו הן בועטות בכל המוסכמות. לא רק אגודות שאין להן בעלים עשירים כמו מכבי חיפה, הפועל חיפה או מכבי תל אביב תפסו ביטחון. בעבר, ניצבו כעניים בפתחי מרכזי הספורט, והתחננו לערבויות כדי להינצל. כך היה אחרי המפולת בהפועל תל אביב בסוף שנות ה־80, כשהקבוצה, שהיתה עדיין ברשות מועצת פועלי תל אביב, התחננה שהמרכז יערוב לה להלוואה של מיליון וחצי שקל, שלא נפרעה על ידה עד היום.

האגודות מאיימות כיום לפנות למועצת ההימורים כדי לקבל את כספי הטוטו במישרין, ללא סיוע מרכזי. זכותן, במצב נורמלי, לעשות זאת. לדאבוני, זה איום סרק. ראשית, לא כל הקבוצות מסוגלות למלא את הצד המנהלי לקבלת ההקצבות במישרין. שנית, המרכזים ערבים לאגודות בסכומי עתק ואם אלו לא יפרעו את החובות, ספק אם יוכלו להתקיים.

כולם רוצים בניהול תקין של קבוצות הכדורגל, אך כל עוד לא יקומו אישים או עמותות עם אחריות אישית מוחלטת, וינהלו את העניינים כמו בעסק מסודר, ללא התערבות מרכזית – ישרור תוהו ובוהו. כיום, יותר מאשר בעבר, קשה לחפף, לגייס כספי שנור.

התחימה השניה של כל מרכזי הספורט תוכל להתבטל רק כשקבוצות הכדורגל ייכנסו למשטר עסקי מסודר.

ניהול של שוק

קבוצת הכדורגל של הפועל תל אביב היא מהוותיקות בארץ. היא הראשונה שזכתה בגביע הארץ ישראלי בשנת 1928. מאז, רשמה במאזנה הישגים רבים. בשנות ה־80 היתה לקבוצה המצטיינת בארץ, עם זכייה בשלוש אליפויות ובגביע אחד. מה שקורה לה בשנים האחרונות ניתן לסכם במלה אחת – שערוריה.

בתחקיר שפורסם השבוע ב"ידיעות אחרונות", נמסר כי הפועל תל אביב היא גם "שיאנית הכוונות": בארבע השנים האחרונות עזבו אותה 47 כדורגלנים. דוגמה שלילית לכל קבוצה.

הפועל תל אביב היתה מרכזת רבבות צופים במשחקיה בעבר. יש לה עד היום אוהדים בכל רחבי הארץ – בקיבוצים, במושבים, ולמעשה, בכל נקודות יישוב. הפוטנציאל שלה אדיר, אך הוא מבוזבז בגלל ניהול כושל, שגרם לירידת איכות בולטת. מי שמתגאה בכך שבעונה שעברה דורגה הפועל תל אביב במקום החמישי, לא יצליח להחזיר את האוהדים ליציעים. הפועל תל אביב, עם מסורת של הישגים, אינה יכולה להיות עוד קבוצה.

הפועל תל אביב מהווה דוגמה לבזבוז משאבי אנוש. הקבוצה גידלה דורות של כדורגלנים. ברגע שאותם שחקנים ניצבו בפתח הקבוצה הלאומית, הם גורשו־נמכרו־הושאלו לכל המרבה במחיר. בשנים האחרונות איבדה שחקני בית בסיטונות. אמת, בעידן המקצועני אין יותר סנטימנטים לכדורגלנים שגדלו באגודה, אולם ללא תשתית, עם אילתור בלתי מוצלח, מגיעים עד סף פשיטת רגל. העובדה ששחקנים שצמחו בהפועל תל אביב מפארים כיום קבוצות בכל הארץ, ויש ביניהם מצטיינים רבים, מהווה תעודת עניות לקבוצה, הגורמת כאב לב לאוהדיה, המסתכלים לעבר העונה הקרובה ברפיקות לב מואצות.

נוהגים לכנות את הפועל תל אביב כ"ספינת הדגל" של קבוצות הפועל. איזה ספינה ואיזה דגל. לכל היותר, סירה רעועה המיטלטלת בין גלים סוערים, ללא דגל וללא כיוון.

מדברים על מכירת הקבוצה לאיש או לאנשי עסקים, כדי להצילה מהמצב המביך. אשרי המאמין. בינתיים, נראית הפועל תל אביב, ערב פתיחת העונה, נטולת אפשרות להגיע, בהרכב הנוכחי, לחוף מבטחים.

מיסחור הנבחרות

כל מי שעוקב בטלוויזיה אחרי הופעות הנבחרות השונות באירועים בינלאומיים, לא מתקשה להבחין עד כמה העמיק המיסחור בספורט. נבחרות לאומיות, אם במונדיאל בארצות־הברית ואם באליפות העולם בכדורסל הנערכת בימים אלה בקנדה, אימצו לעצמן פירסום חברות מסחריות, שלא פעם מסתירות את דגל או סמל המדינה. רק נבחרות לאומיות מעטות עדיין שומרות על הגחלת הלאומית. נראה שזה לא יהיה לאורך זמן.

חברות מסחריות החלו לפני הרבה שנים באימוץ קבוצות. הקבוצות עצמן בבעלות חברות מסחריות, ונושאות אפילו את שמן, וכמובן, לובשות מדים שמפרסמות את אותן חברות. כי זאת לדעת, החשיפה הטלוויזיונית של קבוצות ספורט היא עצומה, והחברות, מהגדולות בעולם, למדו חיש שהן מהוות אמצעי מצוין לפרסום ושיווק מוצריהן.

הנבחרות הלאומיות השתדלו להתרחק מהפרסום. לשמור על גאווה לאומית. במשך השנים, ותודות לסכומי עתק שהוזרמו לא רק לקופות המועדונים אלא גם להתאחדויות הלאומיות, שהנבחרות הן בבעלותן, חל מיפנה וגם הנבחרות נלכדו לעידן המיסחור.

נזכרתי בעובדה זו לאחר שלפני שלוש־ארבע שנים התנהל בארץ ויכוח סוער לגבי פרסום בנק הפועלים על גופיות שחקני נבחרת הכדורסל שלנו, אותה אימצה. סגן שר החינוך והתרבות אז (עדיין ללא הספורט), פנחס גולדשטיין, יצא חוצץ נגד התופעה הזו, ותבע מאיגוד הכדורסל לבטל את ההסכם עם סיומו. טענותיו של גולדשטיין היו צודקות מבחינה אידיאולוגית. גם אני אישית, חשתי קצת עלבון למראה נבחרת ישראל, עם פרסום מסחרי. אבל ישראל לא המציאה את אימוץ נבחרותיה על ידי גופים כלכליים וחברות מסחריות. איגוד הכדורסל ביקש בסך הכל, כמו שאר המדינות, לשפר את המאזן הכספי.

כיום, תם הוויכוח בדבר אימוץ נבחרות לאומיות. הלחץ המסחרי גבר על הרצון האידיאולוגי.

המצטיינים טרם הגיעו

ספורטאים מצטיינים רבים הגיעו לישר… ממדינות חבר העמים מאז פירוק ברית־המוע… כמה מהם הגיעו לפסגות. רק בחודש שעבר ז… הקלע בוריס פולאק במדליית זהב באליפ… עולם. עולים חדשים זיכו אותנו במדל… באליפויות עולם ואירופה – גם בענפים הנב… כמו היאבקות או איגרוף.

האתלטיקה, המכונה מלכת הספורט, ז… בחיזוק משמעותי. אתלטים רבים באו … ובראשם קופץ המוט, יבגני קראסנוב, … הישגים באירועים שונים. מסתבר כי … באמת נשארו ברוסיה ובאוקראינה. … שנעשו להעלותם ארצה טרם נשאו פרי. … אצן ואצנית, מהמהירים באירופה.

באליפות אירופה באתלטיקה, הנערכת … אלו בהלסינקי, נהנינו משני ספורטאים … גדולים. בריצת 100 מטר לגברים זכה … פרחמובסקי מרוסיה במדליית הארד. … לעשות האצנית ז'אנה טארנופולסקה מאוקראינה, שהגיעה שניה בריצה … המקבילה לנשים. אלו שניהלו איתם … לעלייתם ארצה, ציינו לא פעם שהשניים … אמיתיים".

נראה שגם אחרי שברית־המועצות … לרסיסים, עדיין יודעות הרפובליקות … לשמור היטב על ספורטאיהן הבכירים, … הקשיים הכלכליים שלהן, ולהעניק להם … מועדפים. עובדה, באליפות אירופה … ספורטאי ברית־המועצות לשעבר כינור ראשון.

המעופפים מירדן

עם ספורטאי ירדן יש לנו סיכויים להתמודד בעתיד, בעקבות הנורמליזציה. ירדן היתה לא… קום המדינה הארץ הערבית היחידה שלא נפגשנו עם קבוצותיה. הסיבה: לירדן לא היו קבוצות ייצוג ראויות לשמן, כמו למצרים וללבנון, ואף לסוריה, איתן הרבינו להתחרות.

אם היו קבוצות כדורגל מצטיינות מעבר הירדן באותם ימים, הן היו בעיקר בריטיות מורכבות מהחיילות השונים של צבא המלכה. הקבוצה הבולטת בשנות ה־20 היתה קבוצת המעופפים מרבת־עמון (קבוצת חיל האוויר הבריטי), שהשתתפה במשחקי גביע בארץ ישראל בשנת 1927, שנה לפני תחילת המשחקים הרשמיים בגביע בארץ. המשחקים אורגנו על ידי ה"ספורט־קלוב" הבריטי, ובגמר ניצחו המעופפים מרבת־עמון את הפועל חיפה בתוצאה 2:3. משחקים אלו הופסקו, לאחר שהאנגלים חזרו הביתה ולקחו עמם את הגביע.

דברי חכמים
מנחם פרומן

על האיסור להילחם

עם הירדנים אנו בתהליך שלום דרמטי. דבר זה מהווה בסיס לעיון הילכתי שיש עניין גדול לחזור אליו היום.

כאשר בני ישראל יוצאים מן המדבר בדרכם לארץ, הם עוברים בעבר הירדן. שלוש מדינות נמצאות שם: אדום, מואב ובני עמון. והנה, לגבי שלושת העמים הללו מצווה התורה שלא להילחם איתם. כך נאמר לגבי העם הדרומי ביותר: "ואת העם צו לאמר, אתם עוברים בגבול אחיכם בני עשיו היושבים בשעיר ויראו מכם ונשמרתם מאוד. (אף על פי שהם יהיו יראים מכם, אתם חייבים להישמר). אל תתגרו בם כי לא אתן לכם מארצם עד מדרך כף רגל, כי ירושה לעשיו נתתי את הר שעיר".

ובאופן דומה לעם המרכזי: "ויאמר ה' אלי אל תצר את מואב ואל תתגר בם מלחמה, כי לא אתן לך מארצו ירושה כי לבני לוט נתתי את עיר ירושה".

ושוב נאמר לגבי העם השלישי שבעבר הירדן, הצפוני מבין שלושתם: "וקרבת מול בני עמון אל תצרם ואל תתגר בם, כי אתן מארץ בני עמון לך ירושה. כי לבני לוט נתתיה ירושה. ארץ רפאים תיחשב אף היא. רפאים ישבו בה לפנים וההמונים יקראו להם זמזמים (לפני שהתיישבו בני עמון בארצם, היתה ארץ זו מיושבת בידי הרפאים) עם גדול ורב ורם כענקים. וישמידם ה' מפניהם ויירשום וישבו תחתם. כאשר עשה לבני עשיו היושבים בשעיר אשר השמיד את החורי מפניהם ויירשום וישבו תחתם עד היום הזה".

הנימוק לאיסור המלחמה עם שלושת העמים הללו נאמר בתורה במפורש: ה' נתן את ארצותיהם להם לנחלה. כפי שנתן את ארץ ישראל נחלה לעם ישראל. לקח בורא העולם את ארצות עבר הירדן מיד הרפאים והחורי שישבו שם ונתנן לאדום, מואב ועמון, כפי שעשה ה' לארץ ישראל.

הרמב"ן – אחד מגדולי הפוסקים – מונה את הצווים בתורה במצוות לדורות. לכן עומדת לפניו השאלה איך יכול היה דוד המלך – שנים רבות לאחר משה – לצאת נגד עמים אלה למלחמה. והוא מביא ציטוט מדברי המדרשים המתקשים באותה שאלה. וכך נאמר במדרש: בשעה ששלח דוד את יואב לארם נהריים ולארם צובא, פגע באדומים וביקש לזנבם. הוציאו לו אסטליות. (איגרות של עדות וראיה) שלהם: "רב לכם סוב את ההר הזה" (כלומר, האדומים – לפי המדרש – מסתמכים על איסור התורה שהעתקנו למעלה, וטוענים ליואב שאין הוא רשאי להילחם בהם).

פגע במואבים וביקש לזנבם, הוציאו אסטליות שלהם: "אל תצר את מואב ואל תתגר בם מלחמה". שלח יואב את המאורע (יואב שר הצבא אינו יודע מה לעשות ושולח שאלה אל דוד המלך: האם צודקים, ואין לנו לרשות להילחם בהם?).

באותה השעה לא נהג דוד עצמו כמלך, אלא עמד והעביר פרפרו (אדרת המלכות) מעליו ועטרה מעל ראשו, נתעטף והלך לו אצל סנהדרין. אמר להם: רבותי לא באתי לכאן ללמוד אלא ללמד, אם אתם נותנים לי רשות אני מלמד. (דוד המלך מתואר במדרש כמי שמוותר על כבוד המלכות, ובא אל הסנהדרין בתור אחד החכמים שמציע הצעה הילכתית לפניהם). שלחתי את יואב לארם נהריים ולארם צובא. פגע באדומים וביקש לזנבם, הוציאו לו אסטליות שלהם, והלא הם פרצו את הגדר תחילה. "ויאסוף אליו בני עמון ועמלק" (דוד טוען שהחסינות מפני מלחמה שנתנה התורה לבני אדום בטלה מכיוון שהם פתחו במלחמה נגד ישראל. בני עמון יחד עם עמלק – שהוא מבניו של אדום – תקפו את ישראל ולכן מותר לישראל להילחם בהם).

מסביר הרמב"ן את דברי המדרש: והנה הסנהדרין ואדוננו דוד לא אמרו ליואב שאין המצוות ההן לדורות, אלא באו בטענות שהם (העמים הזרים) פרצו את הגדר תחילה. ומכל מקום צריך עיון אם נסכים שנאמר: (מצות האיסור להילחם) לדורות, האך איפוא וכיצד בשביל שפרצו הגדר והרי לא נאמרו בתורה על מנת (כלומר האיסור להילחם לא ניתן בתורה על תנאי). אבל מצוות מוחלטות לדורות...

וממשיך הרמב"ן להסביר מדוע הותר להילחם בעמי עבר הירדן: משום שהאיסור בתורה היה שלא נערוך עימהם מלחמה לקחת מהם ארצם, כי היא נתונה להם ירושה לעולם. אבל לזנב מהם הנחשלים לא מנעה מהם התורה. אבל הם הוציאו כתובים הללו שהיו … ואמרו ליואב: הנה ארצנו אסורה לכם, ו… מלחמתנו מנועה מכם והמלך: דוד הורה ולישר… שאין הכוונה בתורה אלא לאסור לקחת ארצם מהם שאמר ה' יתברך למשה רבנו עליו השלום שלא נערוך עימהם מלחמה שהארץ נתונה להם ירושה. ואין משה וישראל ליסטים באים לשחת העולם ולא לזנב אומה מן האומות אלא לרשת נחלה אשר נתן ה' לאבותם.

יוצא לנו שיש היתר למלחמה, כדי להשיב כל "פריצת הגדר" של התוקף. אבל אין היתר לרשת את מה שנתן בורא העולם לעמים אחרים.

יהודה צור

בדרך לדמוקרטיה

למודי אכזבות של 65 שנה, יילכו אזרחי מקסיקו ב־21 באוגוסט פעם נוספת לקלפיות, ויתנו עוד הזדמנות לדמוקרטיה, בתקווה שהפעם, תודבר השחיתות וארצם תהפוך ממדינה טיפוסית של העולם השלישי למדינה מערבית נאורה ● אבל הדרך לדמוקרטיה אמיתית רצופה עוד הרבה מכשולים, כמו למשל, אילי ההון שכוחם נובע מקשרים טובים מדי עם החלונות הגבוהים ושינסו לטרפד כל שינוי, או ראשי המפלגה השלטת, שגם אם לא ישיגו רוב — לא בטוח שימהרו לפנות את הכיסא

לקראת הבחירות, הבטיח הנשיא קרלוס סלינאס (משמאל), שהפעם הן יתנהלו בצורה דמוקרטית

הבחירות הכלליות שתתקיימנה במקסיקו ב־21 באוגוסט, יהיו המשמעותיות ביותר ב־65 השנים האחרונות. בעיקר משום שאולי לראשונה בתולדות המדינה, ייבחר לנשיא נציג שלא ממפלגת השלטון.

עבור המנגנון של המפלגה השלטת, פי.אר.הא ("המפלגה הממסדית המהפכנית"), שנוסדה ב־1929, זו חזות קשה ביותר. לאחר כל כך הרבה שנים בשלטון, הפכה האחיזה בו למובנת מאליה, ולנושא שבמשך שנים לא נזקק למבחנים דמוקרטיים משמעותיים. אולם עבור חלק גדול מתושבי מקסיקו, אולי רובם, אם תתגשם תקוותם וייבחר נשיא שלא מתוך מפלגת השלטון, יגרור הדבר שינוי מהותי באורחות החיים הפוליטיים שם. ייתכן אמנם, שמצבם הכלכלי והחברתי של המקסיקאים לא ישתפר מייד, אך אין ספק, שבחירות דמוקרטיות, שתוצאותיהן, לראשונה מזה שנים אינן ידועות מראש, מהוות לפחות שינוי מרענן.

ב־1988, במערכת הבחירות הקודמת, ניצח הנשיא הנוכחי, סלינאס, לראשונה בתולדות מקסיקו המודרנית, ברוב הקטן ביותר הזכור שם: הוא זכה בתמיכת 50.5 אחוז בלבד מכלל המצביעים. לתוצאה הזו הגיע למרות מחאותיהן של מפלגות האופוזיציה, ובעיקר של מתחרהו, קואוטמוק קרדנאס, אשר טען כי הוא זה שניצח בבחירות. הצהרותיו התבססו על העובדה, שתהליך ספירת הקולות הופסק למשך יומיים, ורק לאחר ספירות חוזרות ונשנות, כאשר האופוזיציה טוענת לניצחון, הודיעה ועדת הבחירות המרכזית שסלינאס הוא המנצח, למרות הכל.

קרדנאס, יו"ר מפלגת המהפכה הדמוקרטית המשיך לטעון לניצחון וקרא לכל מפלגות האופוזיציה לצאת לרחובות. אלא שהמפלגה השלישית בגודלה במקסיקו, מפלגת הפעולה הלאומנית – פאן, התנגדה והכירה בנצחונו של סלינאס. בכך, מסרה את הנשיאות לידיו. סלינאס לא שכח למפלגת הימין את המחווה. עובדה שבאותן בחירות, לראשונה בתולדות מקסיקו, ניצחו שלושה מושלי מחוזות שלא ממפלגת השלטון, שלושתם ממפלגת פאן.

לקראת מערכת הבחירות הנוכחית, הבטיח הנשיא סלינאס, שהפעם יתנהלו הבחירות בצורה דמוקרטית ואף התחייב שיהיו הדמוקרטיות ביותר אי פעם. ואכן, כרגע הולכת ומסתמנת תמונה של מערכת בחירות דמוקרטיות יחסית, גם אם במדינות המערב הן לא היו עוברות את הקריטריונים המקובלים של טוהר המידות.

הדרך לנשיאות נקטעה

אבל הדרך לבחירות היתה קשה ורצופה מעשי רצח. הבולט שבהם היה רצח לואיס דונלדו קולוסיו בן ה־43, האיש הקרוב ביותר לסלינאס, שנבחר על ידו כמועמד המפלגה השלטת בבחירות לנשיאות. ב־88 ריכז קולוסיו את מסע הבחירות של סלינאס ובהיותו כלכלן, נחשב למי שעמד מאחורי המדיניות הכלכלית של סלינאס, אשר שיאה היה בחתימת הסכם "נפטא" להקמת שוק משותף בין ארה"ב, קנדה ומקסיקו. אולם הדרך לנשיאות נקטעה באיבה, בשל כמה כדורים ששמו קץ לחייו.

באפריל השנה נפל קולוסיו, מועמד המפלגה השלטת לנשיאות, קורבן להתנקשות במתכונת דומה לזו שסיימה את חייו של הנשיא האמריקאי, ג'ון קנדי. הרצח אירע כשהגיע לעיר טיחואנה שליד גבול מקסיקו־ארה"ב, כדי לנאום בעצרת בחירות. טיחואנה, בירתה של מדינת קליפורניה הנמוכה, נשלטת בפועל על ידי ראשי קרטל הסמים של האחים ארליאנו, שעמדו מאחורי רצח הקרדינל של מקסיקו במאי '93. על פי אומדני המינהלת האמריקאית למלחמה בסמים, עברו דרך מקסיקו בארבע השנים האחרונות 2,500 טון קוקאין, כשההערכה היא, שהרווחים שגרפו הסוחרים רק ממעבר סמים דרך המדינה, מגיעים לפחות ל־30 מיליארד דולר, וקרטל טיחואנה הוא זה שגרף את רוב ההכנסות.

עלייתו של קרטל טיחואנה לראש הסולם בעולם הסמים איננה מקרית. בתקופת שלטונו של סלינאס, הושעו או נעצרו לפחות תריסר ראשי גופים משטרתיים במחוז בגלל קשרים עם מאפיית הסמים, כיוון שהשחיתות במשטרת המחוז הפכה לתופעה של קבע.

ב־89 הוקמה במדינת קליפורניה הנמוכה קבוצה שקראה לעצמה "טוקאן", ושמטרתה העיקרית היתה מלחמה בקבוצות לאומניות, ובעיקר, במפלגת "פאן", אשר עמדה לזכות בבחירות במדינה. למרות זאת, ניצחה "פאן" בבחירות המחוזיות, כאשר בניגוד לעבר, הכיר הנשיא סלינאס, לא מעט בזכות הלחץ שהפעיל עליו קולוסיו, בנצחון המועמד של פאן. היתה זו הפעם הראשונה מזה 60 שנה, שהמושל במדינה נבחר מקרב מפלגה שאיננה מפלגת השלטון. בקבוצת "טוקאן" לא אהבו את הניצחון הזה, לא שכחו מי עזר למנצחים לתפוס את השלטון, ונשבעו לנקום בהזדמנות מתאימה. זו נמצאה להם, כנראה, כאשר קולוסיו הגיע לטיחואנה במסגרת מסע הבחירות הנוכחי.

מכל מקום, ערב ביקורו של קולוסיו בטיחואנה הוטלה משימת השמירה הבטחונית על קבוצה מתוך מפלגת השלטון, שרואה את עצמה כאופוזיציה לסלינאס וקולוסיו. ההתנקשות עצמה יכלה להיראות כמעט כתאונה, לולא תייר שהחזיק בידיו מצלמת וידאו פרטית וצילם את כל ההתרחשות. אכן, רק אדם אחד ירה בקולוסיו, צעיר כבן 20 שנעצר מייד לאחר מעשה, אלא שהוא עשה זאת כאשר עשרות אנשי ביטחון הקיפו את המועמד לנשיאות. סרט הווידאו שצולם במקום מראה, כיצד 47 ה"גורילות" שנשכרו לשמור על קולוסיו, רובם שוטרים לשעבר, מפלסים למתנקש הצעיר את הדרך ולא נוקפים אצבע כאשר זה יורה מאקדחו בראשו ובגופו של קולוסיו המתבוסס בדמו.

כבר בשעות הראשונות לאחר ההתנקשות, פשטו שמועות שמדובר ברצח מתוכנן, שנועד לסלק את קולוסיו מהמירוץ לנשיאות. הסיבה – העובדה שרבים במקסיקו, במפלגת השלטון, בעולם התחתון ובמנגנון המשטרתי הקשור בשני הגופים, חששו שנצחונו יביא לחיסולם כגורם שולט מאחורי הקלעים.

רק לחץ כבד של דעת הקהל במקסיקו ובעולם הביא למינוי ועדת חקירה בנושא. אחר כך, עצרה המשטרה את המנהיג המקומי של המפלגה השלטת, שנחשד במעורבות ברצח, אולם בתוך ימים ספורים הוא שוחרר ועימו כל שאר החשודים, למעט המתנקש הצעיר, אשר עדיין שומר על זכות השתיקה.

לא מאמינים להכרזות

באמצעי התקשורת הולכת ומתגבשת בשנה האחרונה הדעה, כי מאחורי הקלעים נעשים כל הזמן מאמצים לפגוע בשלטונו של סלינאס, בעיקר, מתוך חשש שיורשיו ינסו להשלים את מה שהוא לא העז, או לא הספיק לבצע. מדובר בנסיונו של סלינאס למודרניזציה של החיים הפוליטיים, ולחיסול מוקדי הכוח הלא רשמיים במדינה. רבים טוענים, כי עד שנרצח, קולוסיו היה זה שביצע את העבודה המלוכלכת בתוך מפלגתו, כשהוציא לפנסיה את כל אותם דינוזאורים, שמנעו טיהור פנימי במפלגה.

יש גם הקושרים את רצח קולוסיו בדרך בה טיפל במרד האינדיאנים בצ'יאפס, המדינה הדרומית והענייה ביותר של מקסיקו, אשר בראשית השנה, בדיוק ביום חתימת הסכם נפטא, התמרדו האינדיאנים החיים בה. בצ'יאפס, שהיא אחת המדינות העשירות ביותר במשאבי טבע, בנפט ובאדמות, סובלים רוב התושבים מרמת החיים מהנמוכות ביותר, לא רק במקסיקו, אלא ביבשת כולה.

דיכוי המרד כלל במשך יומיים הפצצות כבדות על המורדים באוויר ומהיבשה, עד שהממשל הגיע למסקנה, שהדרך הטובה ביותר לטפל במרד הוא בפתיחת משא ומתן עם מנהיגיו. המשא ומתן לא הוביל לפתרון של ממש, בעיקר משום שהמורדים תבעו אדמות, חינוך טוב יותר, מערכת בריאות משופרת ושלטון עצמי, נושאים שהשגתם היא מעבר לכוחו של הנשיא, אולם גם ניהול המשא ומתן היווה שינוי יוצא דופן במדינה כמו מקסיקו, שבה הרג, רצח והיעלמות מסתורית של רבבות, הינם אירועים יום־יומיים.

בינתיים טוענים יריבי מפלגת השלטון באופוזיציה, שלמרות ההכרזות היפות, גם הבחירות המתקרבות לא תהיינה נקיות והוגנות. סלינאס, הם אומרים, הכריז אמנם על בחירות חופשיות, וכבר בראשית השנה הסכימו 8 מבין 9 המפלגות המתמודדות על הנשיאות לשמור על כללי התמודדות המקובלים בארצות המערב, אלא שמדובר בהכרזות בלבד, טוענת האופוזיציה.

שורשי התהליכים שאמורים היו להוביל את מקסיקו לקראת רפורמה פוליטית החלו כבר לפני 15 שנה. היה זה כאשר הכיר השלטון בקיומה החוקי של המפלגה הקומוניסטית. עד אז, ולא פעם גם היום, רווחה הטענה בקרב הציבור, כי אין טעם להשתתף במערכות הבחירות, שכן ממילא תמיד נבחרים אותם אנשים. "מבטיחים ומדברים המון לפני הבחירות, אולם כאשר מגיעים לשלטון – שוכחים", היתה האימרה המקובלת, עד שהוקמה המפלגה הדמוקרטית המהפכנית, שבראשה עומד המהנדס קואטמוק קרדנאס בן ה־60.

קרדנאס הוא בנו של נשיא מקסיקו, ששלט במדינה בין 1934 ל־1940, והוא נולד בשנה בה נבחר אביו לנשיא. האב נחשב לנשיא נקי הכפיים היחיד שהיה במקסיקו אי פעם, נקודה עליה מסכימים עד היום גם מתנגדיו. בתקופת שלטונו, ביצע רפורמה אגררית מקיפה, והלאים את הנפט במדינה. הוא נחשב לנשיא השמאלי ביותר, וליחיד שבאמת ניסה לנהל מדיניות עם הפנים לאיכר ולפועל. אולם כאשר הסתיימה תקופת נשיאותו, מוטטו יורשיו וממשיכיו את התשתית שבנה.

הבן קואטמוק החליט להתמודד על הנשיאות לאחר שנים רבות בהן פעל במסגרת מפלגת השלטון, אשר הרעיפה עליו כיבודים לרוב, אולם סירבה להיעתר לבקשותיו להוציא מהכוח לפועל את מצעה של המפלגה המהפכנית. קרדנאס טען, שהשם "מפלגה מימסדית מהפכנית" מקפל בתוכו דבר והיפוכו, וכי היום, המפלגה הינה יותר מימסד מאשר מהפיכה.

כאמור, נכשל נסיונו של קרדנאס הבן להיבחר ב־88 ומאות מאנשי מפלגתו שילמו על כך בחייהם בשש השנים הבאות. רבים נהרגו בחילופי ירי, נעלמו בלי להותיר עקבות ונרצחו, משום שניסו להתעמת עם מפלגת השלטון בבחירות מקומיות. עד היום טוען קרדנאס, כי כל השינויים בספר הבוחרים, שעליהם הכריז הנשיא סלינאס כהוכחה לטוהר המידות בבחירות הקרובות, הם לכל היותר הצהרותיהם של פוליטיקאים לצורכי תעמולה.

בראיון איתו שפורסם לפני כחודש, אמר כי "לפחות ל־10 עד 15 אחוז מקרב 50 מיליוני התושבים הרשומים בספר הבוחרים יש כתובות כפולות, ולפעמים, משולשות. לדעתי, מדובר כאן בלפחות ארבעה או חמישה מיליון אנשים הנושאים פנקס בוחרים כפול, וזו כמות שבהחלט יכולה להכריע את הכף בבחירות לטובת מפלגת השלטון".

מפלגתו של קרדנאס טוענת, שעד היום לא עשתה הממשלה דבר כדי להוכיח כי בכוונתה לנהל מערכת בחירות נקייה משחיתויות, ואפילו היום, אומר קרדנאס, ספק אם תסכים המפלגה השלטת לוותר על השלטון, גם אם תפסיד את הרוב. כדי להחליף את השלטון, הוא טוען, יהיה צורך בגיוס המוני אזרחים שיצאו לרחובות, עד שלא תהיה למפלגת השלטון ברירה אלא לוותר על מעמדה לטובת מי שייבחר. עוד הוא טוען, שהרבה תלוי במפלגת הימין פאן, ובקו שתנקוט.

אבל מועמדה של פאן לנשיאות, סבאליוס בן ה־52, סבור שקרדנאס מגזים. "מה הוא חושב, שכל פעם נצטרך להוכיח שאנחנו פועלים בדרכים דמוקרטיות? נוכיח לכל שהדמוקרטיה היא המנצחת, ובבחירות הבאות, אני אהיה הנשיא".

אבל קרדנאס טוען, שמפלגתו איננה נאבקת רק במועמד המפלגה השלטת, אלא גם בכל המנגנון העומד לרשות סדיליו (45), מועמד מפלגת השלטון, שהתמנה על ידי סלינאס לאחר רצח קולוסיו. "בינתיים, אין אוטונומיה מלאה לוועדות הבחירות, וספר הבוחרים איננו אמין. לדעתי, שר הפנים חייב לנטוש את נשיאות המכון הפדרלי האלקטורלי, שהוא הגוף הסופר את הקולות בתום ההצבעה. את הגוף הזה צריכים לנטוש גם כל הסנטורים וחברי הפרלמנט, שכולם נמנים על מפלגת השלטון. עובדה שספר הבוחרים עדיין איננו גמור, למרות שנותר רק חודש לבחירות. לדעתי, 10 עד 15 אחוז שגיאות יהיו קריטיות לגבי תוצאות הבחירות האלה".

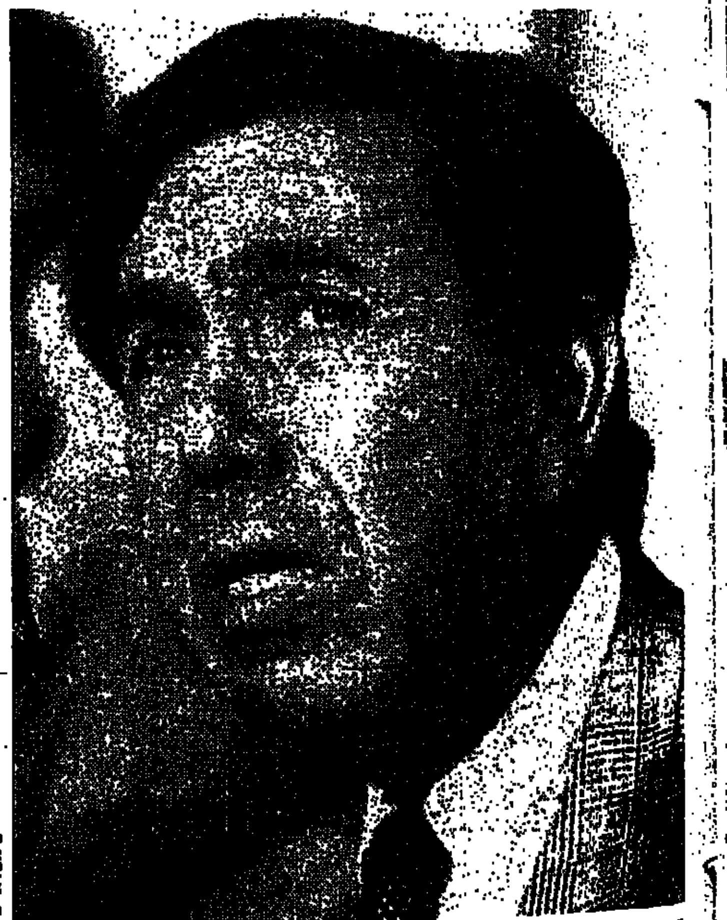

"צוין להוציא אנשים לרחובות". המועמד לנשיאות קואטמוק קרדנאס

האופוזיציה טוענת כי גם הדיו שהבוחרים התבקשו לחתום עימה בספר הבוחרים בעת ההצבעה כדי למנוע הצבעה כפולה, התגלה כפגום. וזה עוד לא הכל

גם תמונות אפשר לזייף

חורחה קרפיסו, העומד בראש ועדת הבחירות טוען, שעד היום התקיימו כל הרפורמות הדרושות. בפעם הראשונה בתולדות מקסיקו, הוא טוען, הונפקה לבוחרים תעודת הצבעה הנושאת את תמונתו של המצביע. אבל על האופוזיציה זה לא עושה רושם. שם טוענים, שגם תמונות אפשר לזייף, וכבר הגיעו אליהם תלונות על זיופים מסוג זה עוד לפני שהתקיימה ההצבעה. גם הדיו, הם טוענים, שהבוחרים התבקשו לחתום עימו בספר הבוחרים בעת ההצבעה כדי למנוע הצבעה כפולה, התגלה כפגום. וזה עוד לא הכל.

תקופה ארוכה סירבה הממשלה להיעתר לדרישת האופוזיציה לנוכחות משקיפים מחו"ל, ממשיכים לטעון באופוזיציה. לבסוף הגיעו לפשרה ובמקום משקיפים, הוסכם על "מבקרים מרצון" – שיהיו אורחים של מפלגות האופוזיציה, שאליהם יצטרפו כחצי מיליון משקיפים, שליש מהם מתנדבים מארגונים לזכויות האדם במקסיקו. המשקיפים ילוו את כל שלבי ההצבעה, אך עדיין תישאר בעיה בשלב ספירת הקולות, שיתבצע במכון הפדרלי האלקטורלי ואשר בראשו עומד שר הפנים של סלינאס.

שיטה כזו, טוענים באופוזיציה, איננה מקובלת באף מדינה מערבית מתוקנת. התוצאה היא, כפי שסבור חלק גדול מהמשקיפים, שייתכן שתהיה הצבעת מחאה שתגרום לתבוסה של מועמד מפלגת השלטון והמרוויח העיקרי לא יהיה קרדנאס, מועמד השמאל, אלא דווקא סבאליוס, מועמד הימין. אף לא מן הנמנע שאנשי מפלגת השלטון יעדיפו להפסיד לסבאליוס מהימין ולא לקרדנאס, שבאמת ובתמים מתכוון להשליט סדר וטוהר מידות במדינה. שהרי הדבר האחרון שרוצים אנשי המנגנון במקסיקו הוא סדרי שלטון תקינים.

הכל עניין של כסף

אחת הסיבות שבגללן כה קשה המעבר משלטון של מנגנון מושחת לשלטון דמוקרטי, היא ההיקף הגדול של אינטרסים כלכליים המעורבים בשינוי כזה, ומספרם הרב של החוששים להיפגע מכך. ומדובר בהפסד של בהרבה מאוד כסף.

מזה 70 שנה לפחות, מקור הכנסתם של חלק ניכר מעשירי מקסיקו קשור במישרין או בעקיפין, בעמדות כוח פוליטיות. לפיכך, לאחר 65 שנים בהן התרגלו רבים מהם להיות קרובים לצלחת, הרעיון על משטר דמוקרטי, שיבלום את זרימת ההון לכיסיהם, לא מלהיב אותם במיוחד. מעשית, פירוש הדבר הוא שהבוחרים הם שישלטו מעתה במקורות עושרם.

השלטון הפוליטי במקסיקו, גם אם יש לו סממנים דמוקרטיים חיצוניים, התנהל עד היום ללא מנגנוני בקרה, כפי שמקובל במדינות המערב. היעדר מנגנונים כאלה איפשר למחזיקים בשלטון לעשות כראות עיניהם, ולהשתמש בעמדות הכוח שצברו גם כדי לצבור הון פרטי רב. לא תמיד עשו זאת באמצעות כספי ציבור שורמו לכיסם. לרוב, השיטה היתה להקים, או לפחות להשתתף בחברות פרטיות, שקיבלו מהמדינה חסות ומידע בלעדיים.

יש לא מעט דוגמאות במקסיקו, כיצד הפך השלטון הפוליטי למקור עושר פרטי. זה החל באחוזות הענקיות שהקים הגנרל הנשיא סנטה אנה במחצית המאה ה־19, נמשך עם הקמת אוליגרכיה עשירה בסוף המאה ה־19, והתגבר כאשר עלו לשלטון הנשיאים המהפכניים, אוברגון, קלייף, אורודריגז, עד לנשיאים הפוסט־מהפכניים, כמו מיגל אלמן או לופס פורטיליו, שהונם נאמד במאות מיליוני דולר.

לרשימת ההון הנשיאותי אפשר להוסיף אלפי מושלים, שרים, מנהיגי פועלים ואיכרים, שופטים ובוסים מקומיים, אשר צברו הון עתק בעוד העוני בקרב האיכרים והפועלים מתרחב והולך.

צבירת העושר העצום הזה בחסות הפוליטיקה הפנימית, מבהירה, מדוע קשה כל כך להפוך את מנגנון השלטון הקיים לדמוקרטיה. במאה שעברה אמר הסוציולוג הצרפתי אלכסיס דטוקוויל, כי "בממשלות אריסטוקרטיות האנשים שרוצים לנהל את ענייני הציבור הם אנשים עשירים אשר כמהים לשלטון. בדמוקרטיה, הפוליטיקאים הם עניים, שעושרם לפניהם".

לורן סומאייר, מאנשי הכלכלה הבולטים במדינה טוען, שמקסיקו היא הדוגמה הטובה ביותר לטענה, שרק במשטרים לא דמוקרטיים יכולים עניים שאפתנים לתפוס את השלטון, ולסיים אותו "עם עושר פרטי שהוא אגדי בקנה מידה עולמי".

צריך לזכור, שמשכורתו של נשיא מקסיקו, על פי פרסום מתחילת השנה, מגיעה ל־24 אלף דולר בשנה. מה שאומר, שבתוך שש שנות שלטון הוא אמור לצבור לכל היותר, 150 אלף דולר. למרות זאת, הנשיא פורטיליו למשל, שעלה לשלטון לפני 12 שנה, סיים את תקופת שלטונו כאחד מעשירי היבשת. לא מכבר פרסם השבועון האמריקאי "פורבס" רשימה של מדינות שאזרחיהן הם בעלי ההון הפרטי הגדול בעולם. פותחים את הרשימה 110 מיליארדרים מארצות הברית, גרמניה עם 44, ויפן עם 34. כשמדובר במדינות השולטות בכלכלת העולם, אפשר להבין את קיומו של העושר הזה. קשה להאמין, אבל מקסיקו, אחת המדינות העניות בעולם על פי החישוב של הכנסה לנפש, נמצאת במקום הרביעי ברשימה, עם 13 מיליארדרים. לאחד מהם 6 מיליארד דולר, וכל השאר מחזיקים הון הנע בין 3 ל־4 מיליארד.

מה שמסביר, מדוע הזדעזעו כל כך אמצעי התקשורת במקסיקו וטענו, כי לא ייתכן שהון פרטי כה עצום נמצא בידיהם של מעטים, בעוד שרוב האוכלוסיה בקושי מסוגלת לרכוש די מזון כדי לעבור עם ילדיה עוד יום בחיים. ואכן, מקסיקו של היום מדגימה באורח קיומה את הפרדוקס האופייני כל כך למדינות העולם השלישי.

ע ל כרטיס הביקור של שייח' מוחמד ח'ליל מהכפר הגלילי בעינה כתוב: "מומחה לפתרון הבעיות והתרת כישופים. מומחה בתכונות העשבים". בחדר ההמתנה הרחוס בבית השייח' יושבים שלושה גברים. שותקים. איש־איש וצרתו, שהביאה אותו למקום. חם, האוויר עומד, וריח מעופש מעט מטריד את הנחיריים. גם רצפת הבטון איננה ישרה במיוחד והקירות המלוכלכים כבר ראו ימים טובים יותר.

אם לא הייתי קורא טרם ביקורי אצל שייח' ח'ליל, את הספר "סימטאות הנפש. על שדים ומרפאים ערביים בישראל" (בהוצאת הקיבוץ המאוחד) – הייתי לבטח מתאכזב מקבלת הפנים העלובה, ובעיקר, מההזנחה והעזובה סביב.

אבל עוד לפני הביקור, הכין אותי ח'אלד מצאלחה, אשר חיבר, בעזרתה של בתיה ברון, את הספר "סמטאות הנפש": "מי שמכיר את הליכותיהם של השייח'ים, יודע שהלכלוך והרישול הם בבחינת תכונה המייחדת אותם. המקורות הדתיים מסבירים זאת בכך שהג'ינים, השדים, אוהבים לכלוך והזנחה, ומי שמבקש להיות קרוב אליהם, חייב להתאים עצמו לטעמם".

בתיה ברון עוד הוסיפה, כי אחד השייח'ים שאיתו נפגשה, הסריח כמי שלא התקלח שבועיים.

אבל השייח' ח'ליל (39) אינו מלוכלך, חס וחלילה. הוא תערובת מוזרה של מרפא עממי, בלבוש מודרני. למרות ההזנחה בחדר ההמתנה, ח'ליל עצמו לבוש בבגדים נקיים ומגוהצים, ואפילו זקנו המטופח עשוי בקפידה, כך שכל שערה עומדת במקומה. גם עצם הסכמתו להיפגש איתנו ולשוחח בגלוי על עיסוקו, מעידה על פתיחות: שלא להזכיר את מכוניתו המהודרת והפלאפון הקומוניקטיבי, שבעזרתו הוא לא רק מתאם פגישות, אלא לעתים, אף נותן עצות וממשיך טיפול של לקוח בשלט רחוק.

בשנה האחרונה, נראה כי היתה לפתע עדנה למרפאים הערבים. עוד לא יבשה הדיו מעל ספרו של מיכאל בן־דרור – "אומנים, מרפאים ועושי נפלאות בגליל" – וכבר מונח על המדפים "סימטאות הנפש" של מצאלחה וברון.

ח'אלד מצאלחה (37), ערבי מוסלמי המתגורר בכפר דבוריה השוכן למרגלות התבור, התחיל כבר מזמן להתחקות אחרי המרפאים העממים. לדבריו, כמעט ואין אדם בחברה הערבית שלא הלך אי־פעם אי־שם לטיפול עממי, וכי זהו נושא הראוי לבדיקה ומחקר רציני ומקצועי.

ח'אלד: "את עבודת המאסטר שלי באוניברסיטה העברית עשיתי על סיפורי עם ערבים בתהליכי סוציאליזציה. רציתי להמשיך לדוקטורט, ובגלל קשיים כלכליים הייתי חייב להפסיק. בינתיים התחלתי לשמש כמורה בתיכון בכפר יפיע, כמנחה באוניברסיטה הפתוחה, וכחוקר במרכז לחקר החברה הערבית בבית־ברל. אני מקווה שהעבודה על המרפאים תהיה חלק מהצעה חדשה לעבודת הדוקטורט שלי".

בתיה ברון, המשמשת כעורכת הפרסומים של המרכז לחקר החברה הערבית בבית ברל: "ח'אלד הביא את החומר הגולמי לפרופסור שאול משעל וד"ר יצחק רייטר, שעומדים בראש המכון. אחרי עיון בחומר, שהיה ערוך בצורה מחקרית, הם חשבו שהנושא כל־כך מרתק ואטרקטיבי, שניתן לערכו בצורת ספר קריאה ועיון, שיצא בסידרת 'כחול־ירוק' – אשר עוסקת במציאות היהודית־ערבית. אני הייתי אמונה יותר על העריכה והצד הספרותי".

אבל נפגשת עם שייחים?

"בוודאי, היתה לי תקופה של חלומות ביעותים, וכשהתחלתי לעבוד על הספר, נסענו לשייח' בכפר משהד, כדי להתרשם ממנו ולהציג לו את הבעיה. לאיש יש בית אבן מפואר, ולידו חדר המתנה וטיפול. זהו חדר מטונף, מלא קורי עכביש, כורסאות מתפוררות, ולכלוך. גם השייח' עצמו היה לבוש בגדים בלויים. אני גם זוכרת גרב מלאה חורים".

והטיפול?

"הוא שאל, 'מה הבעיה?', אמרתי 'חלומות'. אמר 'אל תגידי יותר'. אחר כך שאל לשמי ולשם אימי, ערך חישוב, מלמל כל מיני מלמולים, ואמר לי ששר ושדה רודפים אחרי מתחת לאדמה. הוא הניח את היד על הראש והכתף שלי ואמר את שמות כל הנביאים שלנו ושלהם. אחר־כך פתח ספר כישוף וקרא. הוא גם כתב לי קמיע בשלושה העתקים. אחד לשים מתחת לכרית, אחד לשאת עלי כל הזמן, והשלישי, לשים כל ערב בכוס מים ולשתות את המים. ככה במשך חמש־עשרה יום, ואז לקבור את הקמיע באדמה".

בתיה שולפת את הדפים שכתב לה השייח'. הדף מלא שרבוטים חסרי משמעות (לא אותיות או סמלים). בתיה אמנם לא עשתה בדיוק כדבריו של השייח', אבל החלומות הרעים חלפו לבלי שוב.

שילמת לו על הטיפול?

"זה נושא רגיש, בכל העבודה של השייח'ים. רובם טוענים שהם עושים את עבודתם לשם שמים, אבל גובים מחיר מהמטופל. מכיוון שבאותו יום שכחתי את הארנק בבית, לא היה עלי כסף. קיבלתי מאחד הערבים שליוו אותי שלושים שקל. קיפלתי אותם קטן־קטן, בתקווה שהשייח' יקבל מבלי לבדוק את הסכום. אבל הוא דווקא כן פתח את הקיפולים, הביט, ושאל בטון נעלב – 'זה הכסף אחרי כל מה שעשיתי בשבילך?', וביקש עוד שבעים שקל. כאשר יצאתי והערבים שבאו איתי שמעו את הסיפור, הם ממש התווידו, והתעקשו שניסע מרחק של חצי שעה עד לנצרת, נמשוך כסף מהכספומט ונחזור לשלם. כך גם עשינו".

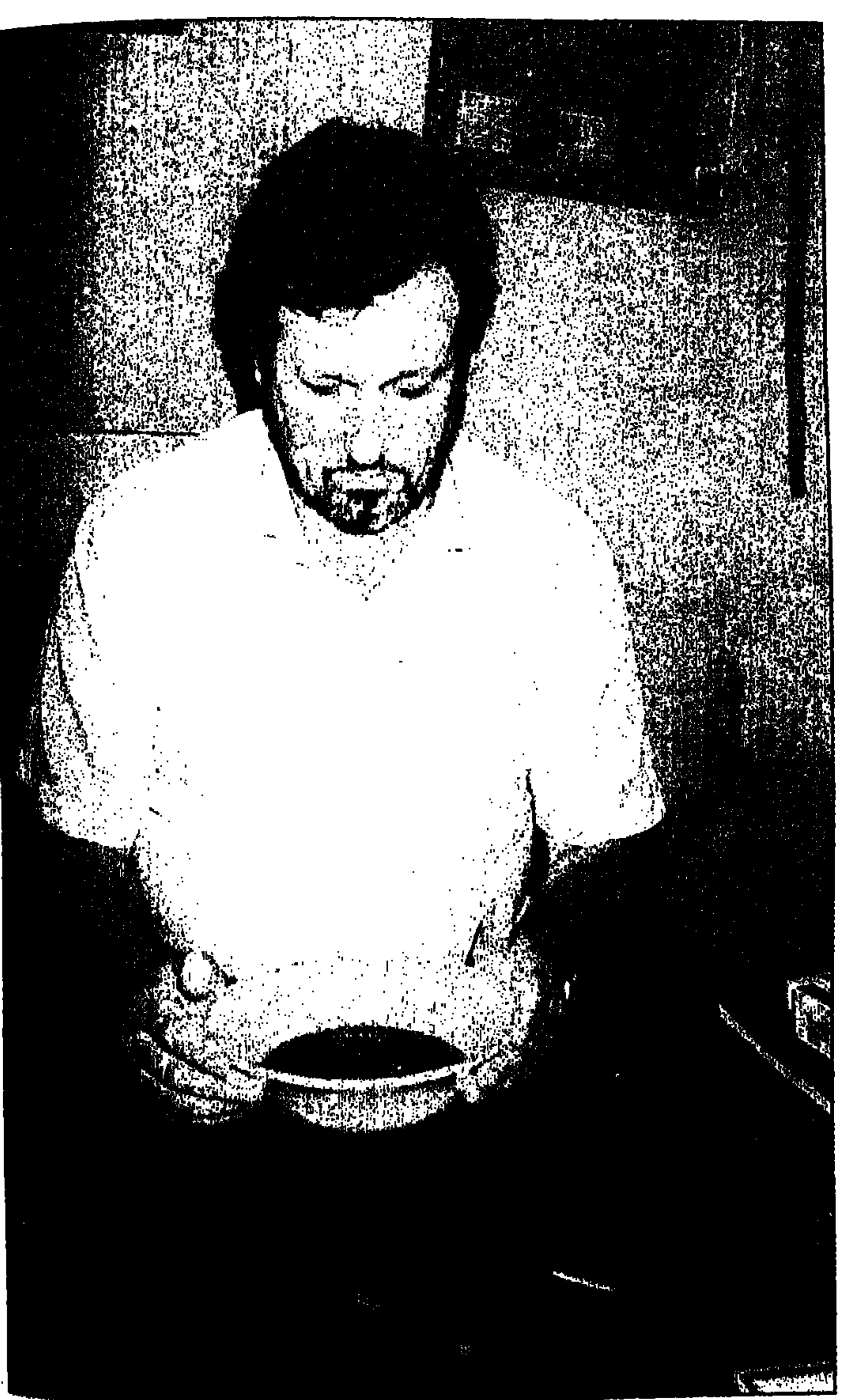

לכל אדם יש את כוכב המזל כדי לפרק את הכישוף. השייח' חליל

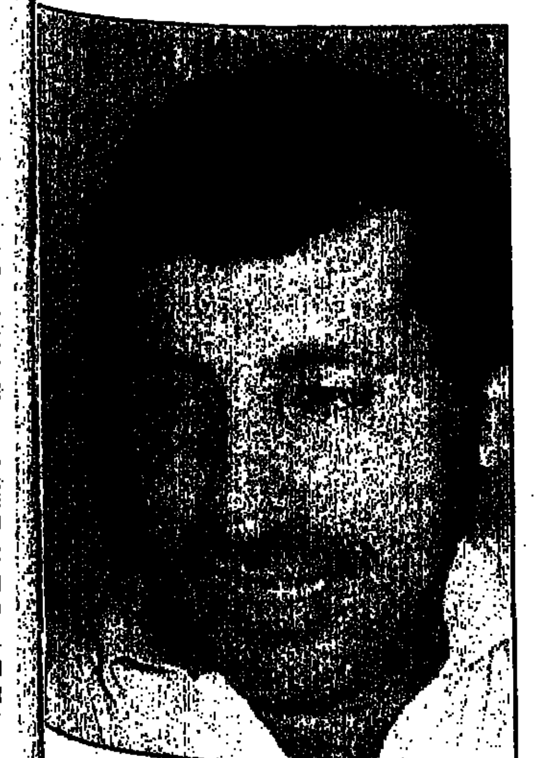

בוודאי שאני מאמין בשדים וברוחות. ח'אלד מצאלחה

רק מחלות רוחניות

ח'אלד: "בוודאי שאני מאמין בשדים ורוחות. כל הדברים האלה כתובים בקוראן, וכל מוסלמי מאמין בהם. יש אפילו רופא ערבי שיש לו קשר עם רוחות ומטפל ברפואה מערבית משולבת עם כישוף. לדעתי, אחת התרומות של מחקר יותר מעמיק יכולה להיות הצעה קונקרטית לשילוב הרפואה המערבית והעממית במגזר הערבי, לרווחת האנשים. במחלות אורגניות יכולה הרפואה המערבית לטפל, אבל יש מחלות רוחניות עם סימפטומים אורגניים או נפשיים – שהמרפאים יכולים לטפל בהן הכי טוב".

אתה הולך למכשפים לצורכי ריפוי שלך או של משפחתך?

"אנחנו קוראים להם שייח'ים. אני עצמי לא הלכתי, כי לא היו לי בעיות מיוחדות. אבל בהחלט ייתכן שאלך, אם אתקל בבעיה שאיננה אורגנית מובהקת".

אני שומע בדברים שלך גישה דו־ערכית.

"כל העניין הוא בעייתי, בעיקר מצידם של המרפאים. המכשפים, או השייח'ים, נחשבים לכופרים לפי האיסלם. כולם הולכים אליהם, אבל לא מדברים על זה. לכן גם אנשים תמיד ילכו למרפא בכפר אחר, ולא בכפר שלהם. גם משום שלא נעים לחשוף בעיות רגישות כמו בחיי אישות, וגם בגלל שהנושא מתנגש עם החשיבה המודרנית. חשוב להדגיש, שלא רק האוכלוסיה הערבית מגיעה למרפאים, אלא גם יהודים, בעיקר מבני עדות המזרח".

ואכן, אחרי חמש דקות של שתיקה בחדר ההמתנה של שייח' ח'ליל מבעינה, מסתבר כי שניים מהממתינים הם דווקא יהודים ממוצא מזרחי, מהיישוב נוה־עובר הסמוך לפוריה (בעינה נמצאת ליד צומת גולני). השניים הינם אחים, שלדברי ד' המבוגר מביניהם, באו להסדיר חוב שאחיו של השייח' ח'ליל חייב לו. אבל לא הרבה זמן נשאר ד' עם גירסתו המקורית. אחרי דקות ספורות, ונפתחו הרצועות לשונו ויצא הסיפור המדהים הבא: "באמת יש איזה חוב, אבל יש גם בעיה שנכנסה לטפל בה. אנחנו במשפחה אחד עשרה אחים ואחיות. יש לנו אחד האחים שהוא נהיה לגמרי לא בסדר. ניתק את הקשר איתנו ועם ההורים. הוא גר ליד ההורים ולא מבקר ולא מדבר איתם".

איך זה קרה?

ד': "זה הכל בגלל אשתו והאמא שלה. עשו לו כישוף ועין הרע. האשה שלו, יימח שמה, רצתה שלא יסתכל על אף אחת אחרת, אז נתנה לו לשתות דם מהמחזור שלה, ככה שיהיה שפוט שלה. ויש גם שמועה שנתנה לו לאכול מוח של חמור".

אחר־כך, יצא מחדר הטיפולים זוג אשכנזים צחי עור. השייח' אמנם לא יסגיר את בעייתם, אבל ירמוז כי מדובר בתחום "אישי ורגיש".

ג'ינים בנשמה

כבר די הרבה זמן שח'אלד מצאלחה (37), מוסלמי מדבוריה שלמרגלות התבור, מתחקה אחר מרפאים עממיים. עוד שבמהלך לימודיו לתואר שני בסוציולוגיה, הגיע למסקנה, שהנושא ראוי לבדיקה ולמחקר רציני ומקצועי ● עכשיו, אחרי שהמחקר עורר הרבה עניין בהמון חלונות, יוצא לאור ספרו "סימטאות הנפש", המבוסס על המחקר המדעי ● מסע בעקבות הכשפים

עכשיו תורם של האחים מנוה־עובר, וד' מסכים שניכנס איתם לחדר הטיפולים של השייח' ח'ליל. את עניין החוב הם מסדירים צ'יק־צ'ק, אבל אז מסתבר, כי ד' כבר היה פה לא פעם אחת בעניינים שונים ומשונים. הוא והשייח' מדברים למשל, על בחורה שלישית שהיתה לה בעיה בעבודה וטופלה אצל השייח'.

ח'ליל: "אם אני עושה לך טיפול, מספיק השם שלך ושם האם. בנוגע לאח, צריך תמונה שלו לעשות את הטיפול. ככה זה עם אדם שלא נוכח".

ד': "אז אולי תבוא אלינו הביתה"?

ח'ליל: "למה לא? בסדר". השניים מסכמים על מקום יום ושעה.

קיבלת את הכוחות האלה בירושה?

ח'ליל: "לא, אני הראשון במשפחה שלי שעוסק בריפוי. כבר כילד ראיתי שיש דברים שאני רואה עוד לפני שהם מתרחשים, אבל לא התייחסתי לזה יותר מדי. אחרי שהתבגרתי, עסקתי בקבלנות בניין ומאוד הצלחתי. ב־1983 פתאום נפלתי חזק. הפסדתי הרבה כסף וגם במשפחה לא הלך טוב. הכל היה שחור. אז לקח אותי אחי לשייח' אייד אבו־עימר מקבטיה, ליד ג'נין. אני בכלל לא האמנתי, אבל הלכתי, ככה חצי בצחוק. השייח' ראה אותי וישר אמר לי את השם שלי ושל האמא. אחר כך, אמר לי שיש 13 כישופים שעשו עלי, ביניהם סגירת מזל ולשנאה בבית".

מי עשה לך את הכישופים?

"כנראה אנשים קנאים, וגם הרבה בחורות שרצו אותי".

והוא ריפא אותך?

"הוא אמר לי להוריד את התולצה, לגלגל אותה ולהשליך אותה. אחר כך, פתח אותה וראינו את שלוש עשרה הכישופים. היו שם ניירות, זבל של יונות, קש, וחולצה אדומה שלי, שנעלמה לי שנים לפני המקרה".

ח'אלד מסביר: "יש שייח'ים שיכולים לקרוא לכישוף, ואז הוא מגיע. אני אפילו ראיתי בטיפול אצל שייח' מדיר אל־אסד, איך פתאום מגיע הכישוף ליד הרגלים של המטופל, ויש כל מיני דברים בתוך וגם דברים של המטופל".

איך זה מגיע?

ח'אלד: "זה הג'ין, השד שמביא. אין לי הסבר אחר".

ח'ליל: "לכל אדם יש את כוכב המזל כדי לפרק את הכישוף. ובכל יום יש שני שדים, אחד טוב ואחד רע, שאיתם צריך לפעול. שייח' אבו־עימר אמר לי להמתין עד שבת, ואז באתי אליו והוא התיר את הכשפים, וגם נתן לי קמע מיוחד שימנע כישופים עלי בעתיד, והוא גם אמר שיש לי כוחות מיוחדים, אבל סגורים".

ולא צריך ללמוד איך לעבוד עם הכוחות?

ח'ליל: "כן, צריך. ואני גם ביקשתי משייח' אבו־עימר שילמד אותי והוא לא הסכים. עשרים ואחד יום נשארתי אצלו בבית. לא הסכמתי לעזוב. התחננתי וביקשתי שילמד אותי. כל יום נכנסו אצלו אולי ארבעים איש, ואני יושב ומסתכל עליו. ביום העשרים ואחד לא הגיע אף אחד, והוא ביקש ממני לעזוב אותו בשקט ולהסתלק. אמרתי שעד שהוא לא יעביר לי כוחות, לא אלך. אחרי התפילה של שעה ארבע הוא הסכים, והתחיל להסביר לי איך לקרוא לכוחות האלה. רק אחרי זה הסכמתי ללכת הביתה".

והתחלת לרפא?

"קודם כל, ניסיתי בבית לקרוא לכוחות, ובכל לא הצלחתי. חזרתי לשייח' אבו־עימר והסתבר ששכחתי להגיד את השד המסוים, שבעזרתו ניתן לקרוא לכוחות. אחר כך נסענו לנצרת לעשות טיפולים, ואז, בפעם הראשונה ראיתי דברים".

איזה דברים?

"גיליתי על אשה אחת דברים גם מפחידים, שאולי קשורים בעניין פלילי. אבל הכל היה נכון".

שייח' אבו־עימר, שהיה מגדולי המרפאים, הבטיח לח'ליל שיעביר לו את כל כוחותיו, אבל השייח' המסכן לא יכול היה כנראה לצפות ולמנוע את מותו הטראגי. הוא נמצא בתחילת האינתיפאדה תלוי על עמוד חשמל בקבטיה, אחרי שנרצח בחשד לשיתוף פעולה עם ישראל.

ח'ליל: "מאז שהוא נהרג, התחלתי להיכנס חזק לעבודה הזאת. לצערי, אני מסתפק בקשר עם כוח שהוא רק עוזר למלך. אבל הוא יש לו קשרים בעולם הרוחות, וככה אני יכול לטפל במקרים רבים".

כמו למשל?

"היה לי בנאדם לפני כמה שנים, שאמרו שהוא חולה בסרטן. מצאתי שהיה לו כישוף ופירקתי אותו, כך שהבריא. עזרתי למאות זוגות שלא יכלו ללדת, כולל בחורה בגיל 45".

כולם סובלים מכישופים רעים שעשו עליהם?

"יש הרבה כישופים שאחרים עושים. אבל אני לא עושה, אלא רק מתיר ומפרק כישופים. אני משתדל לעבוד רק אם שדים טובים. אבל יש גם את הבעיות שיוצרים ה'קרין'".

קרין?

"לכל בנאדם יש כפיל שדי שקוראים לו 'קרין'. הוא השד הכופר, והיצר הרע. הקרין לפעמים עושה בעיות וחסימות, ואז צריך לטפל. לחסימות לידה שיוצר הקרין, אני ממליץ בדרך כלל על אמבטיה של עשבים מיוחדים שנקראים חילבה, במשך חצי שעה. אחר כך האשה צריכה לשכב עם בעלה ביום השלוש־עשרה אחרי המחזור. ואינשאללה, גם תיכנס להריון".

אתה לוקח כסף?

"אני לא לוקח. מה שנותנים, זה בסדר. המטרה שלי היא לעזור לאנשים. אני גם ממשיך לעבוד בבניין, כדי שפרנסתי לא תהיה תלויה בריפוי".

יש לך ממשיך במשפחה?

"יש לי 14 ילדים. אחד מהם, שהוא בן עשר עכשיו, נראה לי בעל כישרון רב לכוחות האלה. הוא לא אוהב את זה, אבל כאשר יגדל, אני בטוח שיהיה מרפא גדול".

בחדר עבודתו של שייח' מוחמד ח'ליל יש ספרייה קטנה של ספרי דת ומיסטיקה, וטבלאות אסטרולוגיות שונות. על השולחן מונחת קערה ובה שמן זית. הקערה משמשת ל"מנדל", שיטת איבחון בה מביט המרפא בקערה ורואה בשמן את הסיבה לבעיה, או את מי שעומד מאחוריה.

שייח' חליל מוכן לערוך עבורי ניסוי קל. הוא משלב את שיטת ה"פתח" (פתיחה) וה"מנדל". בתחילה הוא מקבל את שמי ושם אימי, עורך חישוב מהיר, מעיף מבט בשמן, ומבשר: "אין עליך שום כישוף". אחר כך יגיד עוד כמה דברים טריוויאלים ובנאלים.

אומרים שיש לך יכולת ניבוי.

"כן. אני למשל חזיתי את מלחמת המפרץ, ושהמטוס של ערפאת ייפול ולא יקרה לו כלום. גם את רצח סאדאת ידעתי לפני שקרה".

ומה אתה יכול להגיד עכשיו על העתיד?

"תהיה מלחמה עם סוריה, לא יכול להגיד מתי, אבל אפילו אם יהיה שלום, הוא לא יחזיק מעמד. ישראל תגיע עד לאבן השחורה שבין סוריה לעירק. תהיה מלחמה שוב פעם, של העולם נגד עירק, ובגדד תיחרב עד היסוד. כל בארות הנפט הסעודיים יישרפו, וגם מסגד אל־אקצה בירושלים יתפוצץ".

והחדשות יותר טובות?

"השלום עם הפלסטינים והירדנים יחזיק מעמד".

אינשאללה.

הצעירים פונים יותר

לצורך המחקר על מרפאים עממיים, פנה ח'אלד מצאלחה למאה עשרים מרואיינים, מתוך רחב ומייצג. הוא מצא כי ככל שעולה ההשכלה, יורדת הנטיה לפנות למרפאים.

עוד מצא, כי הגילאים האופייניים לפונים הם 18־30.

ח'אלד: "בנוגע לילדים ונוער, בדרך כלל הם סובלים מבעיות גופניות, ולכן יעדיפו ההורים פניה לרפואה מערבית. לגילאי 18־30, שעליהם נמנים הכי הרבה פונים, אופייני להיות עסוקים בבניית משפחה, כצעירים מקצועיים ראשונים וכו'. אמנם יש ירידה קלה בפניות בקרב בני השלושים והארבעים, אבל זה עידן פרק־חיים אינטנסיבי ומלחיץ, שעסוקים בו בבניית המשפחה, המעמד וכבוד המשפחה. מעניין שאחרי גיל חמישים, קיימת ירידה, והיה במספר הפונים למרפאים. כנראה שמדובר באנשים החיים במתח והרבה יותר מתון".

קבוץ רוחמה ד.נ. חוף אשקלון 79180

עלומית
זמרת שחקנית
מגישה
שירים בנימה אישית
ובליווי פסנתרן
להזמנות: 07-807239
03-6927569/519

המברשת רוחמה
סוגים שונים של
מברשות שיניים
מברשות לבית ולתעשיה
טלפון - 07-807176/7
פקס. 07-807773

XPRESS
חותמת קפיצית
בהזמנה אישית
טלי — 07-807177/6
פקסי — 07-807773

סטודיו לקרמיקה אומנותית
דניאל נחום
להזמנות ותאום ביקור
טלי — 07-807721

צלום מקצועי לפרסומת
יענקלה גרוספלד
טלי - 07-807413

בית הארחה
בסגנון כפרי
להזמנות לפנות ללילי שיפר
טלי — 07-807258

REL רוחמה אלקטרוניקה
עריכת מעגלים מודפסים
ייצור גלופות באמצעות תיב"מ
טלי — 07-807774
פקסי — 07-807771

סדנא/עיצוב ברזל
רהיטי ברזל
פיסול. פיסול סביבתי
אמנון גולץ
להזמנות ותאום ביקור
טלי — 07-807345

עונת סיבים לבנה

חיים מאור

בין עצי אורן ובנוף מרהיב בכניסה למושב השיתופי נוה אילן, במבנה גדול שהוסב להיות חלל אמנותי, נמצאת גלריה נבון. זוהי גלריה לאמנות שעדיין לא זכתה לחשיפה גדולה, למרות שמאז מרס 1993 מוצגת בה אמנות עכשווית, המעוררת עניין ומושכת ירושלמים לא מעטים.

עתה, בחודשי הקיץ, מוצגת שם תערוכה קבוצתית בשם "מעברים", שאצרה אחת האמניות המשתתפות, עיינה וירטהיים־פרידמן. בנוסף לוירטהיים־פרידמן, משתתפים גם ורדה בן־טל, מרגניתה קלוגר־שטרן, ישעיהו גבאי וחוה מחותן. רוב העבודות בתערוכה מייצגות את מגוון העשייה בארץ של תחום לא מוכר דיו, המכונה אמנות הסיבים.

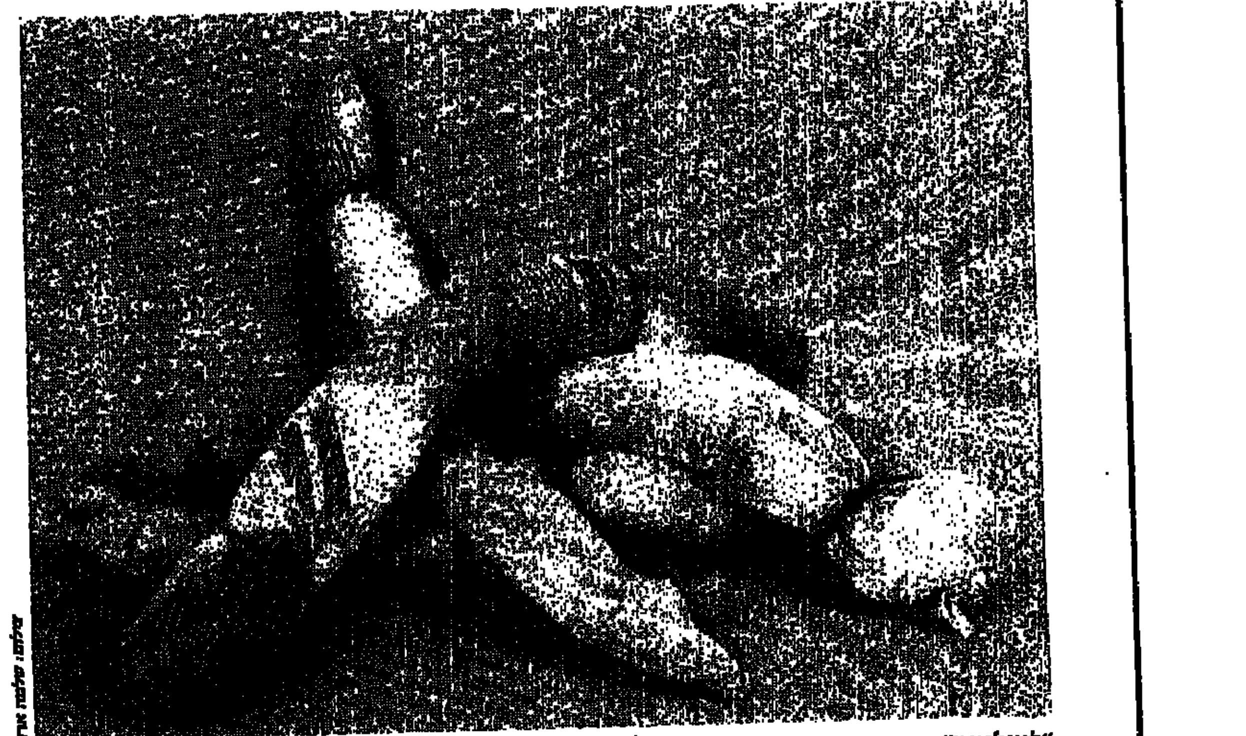
צילום: שלמה אור

"לוי־ליינס" – מיצב 1994. תחבושות גמישות, רצועות עור, צבעי טקסטיל ומגוון חומרי מילוי

תערוכת "מעברים" מציגה עבודות מתחום אמנות הסיבים, שעדיין אינה זוכה לתשומת הלב הראויה. אמנם פה ושם היו בעבר תערוכות שנותרו כמעט ללא תגובה, ואף זכינו ליהנות מתערוכה רבת היקף בעין חרוד, אבל כשהתערוכה ירדה, ירד גם העניין ● התערוכה הנוכחית, בגלריה נבון שבנווה אילן, היא נסיון נוסף לקרב את התחום למרכז המתנה

תערוכת "מעברים" היא דוגמה טובה לתערוכות המוצגות מדי פעם במקומות שונים ואינן זוכות ליחצ"נות, לחשיפה טלוויזיונית, לביקורת ולניתוח ענייני. הסיבות לכך רבות ושונות וקשורות בעיקר לגורמים חוץ־אמנותיים. אולם במקרה זה (ואחרים), יש לו מן אמנותי מובהק: עיסוק באמצעים הנמצאים בתפר שבין תחומים (או בלשונה של וירטהיים־פרידמן: אמנות של מעברים). ברוב המקרים, מדובר בעבודות שלא ניתן לקטלג אותן במגירה אחת בלבד ושרוב החוקרים/אוצרים/מקרים אינם בקיאים ברקע ההיסטורי, האסתטי והתיאורטי שמלווה אותן. כך נופלות העבודות בין הכסאות, או נדחקות לשולי העשייה האמנותית, העכשווית, בטענה שהן אינן חלק מ"השיח העכשווי של האמנות". בפועל, "השיח" מתקיים סביב מה שיודעים או חושבים שהוא אופנתי. אולם לאופנה בחו"ל פנים רבות וכך קורה שמה שנחשב בחו"ל כחלק מובן וברור מן "השיח", אינו נכלל בשיח המקומי, שהוא – מסתבר – צר ומצונזר.

העיסוק והדיבור על אמנות סיבים יכול להתחבר ללא קושי לשאלות עכשוויות הנוגעות בנשיות ובעבודות נשיות, טשטוש הגבולות בין גבוה לנמוך, אמנות ואומנות, עבודה ידנית ועבודה תעשייתית, מסורת, מודרניזם ופוסט־מודרניזם, חומרים טעונים ומיחזור חומרים וכו'.

התבוננות המלווה כידע היתה מגלה את הרלוונטיות של אמנות הסיבים ולא היתה מסתפקת בהערה פטרונית ומזלזלת מסוג ההערות על "נשות ויצ"ו העליזות מציגות אריגה וסריגה". הערה כזו לא תושמע כנגד אמנית כמו אנט מסאז'ה (אשר מציגה פוחלצי ציפורים לבושים בסוודרים סרוגים על ידה, או שמלות נשים בוויטרינות), או כנגד רוזלין טרוקל המציגה כובעי גרב סרוגים ותמונות המכילות טקסטים ודימויים סרוגים, וכו'. הרשימה ארוכה.

האמנות הישראלית, שהסתירה את מינה במשך שנים ואף התכחשה לקשר שבין מין (ג'נדר) היוצר ואמנותו, יצאה מן הארון ועדיין אינה מאופסת. הדיבורים והעבודות עדיין היסטריים ולעתים גולמניים. הדיבור השקט עדיין לא מקובל כאן.

ההיסטוריה של שתי וערב

במקביל ובשקט, קורים דברים כאן ובחו"ל. עלי להודות, כאשר ראיתי את התערוכה, חשתי כי חסרה לה אינפורמציה על ההיסטוריה של אמנות הסיבים וחסרים לי כלים בכדי לדעת איך לאכול את זה. מצאתי את עצמי מנתח בכלים של ציור ופיסול במקום בו נדרשים, כנראה, כלים אחרים. למשל, יכולתי לגלות קשר בין עבודותיה של ורדה בן־טל לבין ציוריהם של מוריס לואיס, ברנט ניומן ופונטנה, אך וירטהיים־פרידמן תיקנה אותי וכיוונה אותי למקורות אחרים, הנמצאים במסורת של אמנות הסיבים. עמדתי נבוך. הבנתי שחטיבה היסטורית שלמה חבויה ונסתרת ממני, ברומה ל"היסטוריה מנוקדת המבט של האחר" (האשה/ה'שחורים'/הפלסטינים וכו') העולה ומודרת בימים אלה. מסתבר שמאחורי ההיסטוריה של סיבי הקנבס (ציור), מסתתרת היסטוריה מקבילה של שתי וערב הסיבים אחרים.

מעמרת ההדיוט סברתי, למשל, ששטיחי הקיר (הגובלנים) היו לא יותר מאשר רפרודוקציות וכל תפקידם הצטמצם בקישוט ארמונות והיכלי פאר, כתחליפים מפוארים לציורים מוכרים. אריגה, תפירה טקסטיל ומעשה טלאים נתפשים בעיני רבים כעשייה (נשית), שימושית של בגדים, מצעים וכו'.

אולם, במאמרה בקטלוג תערוכת "מעברים", פותחת ורדה בן־טל צוהר קטן ומשמעותי אל עולם זה ושולפת שמות, תאריכים, עבודות וחומרים ממאגר הידע המצטבר על אמנות הסיבים או אמנות הטקסטיל. הגובלנים הצרפתיים של ימי הביניים אינם כל הסיפור והוא אינו מסתיים שם. אם נדלג עד המאה העשרים, נמצא את פולין כמרכז אמנותי חשוב בתחום זה, מקום בו נפרצו הכללים הנוקשים של הגריד, הומצאו טכניקות חדשות ונבדקו חומרים חדשים (טבעיים וסינתטיים). אמנים/יות פולנים חברו לאמנים יפנים, גרמנים ואמריקאים ויחד יצרו רשת (סמויה) של עשייה ייחודית של פיסול רך, קונסטרוקציות סיבים וכו'. שמותיהן של אושה הסה ומגדלנה אבקנוביץ' (אותן אפילו אני מכיר) נלחשים כמו שמותיהם של קדושים וצדיקים. הן הכוהנות הגדולות שהרחיבו את התחום והביאו אותו לתודעה המוזיאלית. מאז שהציגו את פסליהן הסיביתיים, נפל דבר בחשיבה המסורתית: הסיבים חדלו להיות מלאכה שולית ונכנסו לפנתיאון האמנות הגבוהה.

אולם, בישראל עדיין אין היא זוכה לתשומת הלב הראויה לו. אמנם היו פה ושם תערוכות שנותרו ללא תגובה כמעט ואף זכינו ליהנות מתערוכה רבת היקף שהוצגה במשכן לאמנות בעין חרוד, לפני מספר שנים, ובה ראינו עבודות מן האסכולה הפולנית. אני זוכר איך גליה בר־אור, מנהלת המוזיאון, ניסתה להחיות את הנושא, ערכה סימפוזיון, ניסתה לחבר לתחומים רלוונטיים אחרים. אבל כשהתערוכה ירדה, ירד עימה גם העניין באמנות הסיבים.

תערוכת "מעברים" היא נסיון נוסף לקרב את התחום למרכז המוצגה. לכן, חשיבותה הוא בכך, ללא כל קשר לרמה ולאיכות העבודות.

"אמנות הסיבים מאגדת מעברים רבים" – אומרת וירטהיים־פרידמן – "הם מתקיימים במעבר ובשילוב של חומרים טבעיים, חומרים מעובדים ומעובדים למחצה; בתכונות האופייניות למריומים (מתוח/רפוי, אטום/שקוף, רך/נוקשה וכו') ובתכנים העוסקים במצבים שבין לבין.

המעבר בין העבודות בתערוכה הוא גם המעבר בין שני חלקי עבודתה של עיינה וירטהיים־פרידמן. חלקה הראשון מקדם את פנינו בחוץ, בכניסה לגלריה, בדמותן של שתי קריאטדות מעץ, אשר תומכות לכאורה, את מבנה הכניסה, אך מתגלות כנושאות כריות נוצות על ראשיהן. אמירה הומוריסטית המגחכת על דימויים סטריאוטיפיים של תפקיד ומעמד האשה.

חלקה השני של העבודה נמצא בתוך הגלריה, בחדרון הסוגר את מסלול המבקר. בכניסה לחדר הציבה וירטהיים פרידמן מדרגות מכוסות בד. הן מובילות אל החדר שריצפתו מכוסה בנוצות אווז לבנות וביניהן אבני דרך מעץ. הצופה מוזמן לטייל בתוך "הגן השמיימי" הזה, "ללכת על עננים". באחת הפינות, ניצב פסל עץ דמוי ספסל והוא מזמין, באמצעות שלט שעל גבו, לבוא ולשבת עליו. כמו ב"עליסה בארץ הפלאות", גם כאן, הוראות והנחיות הופכות את הצופה למתבונן ולשחקן בו זמנית, בתוך סביבה חלומית, לבנה, בעלת מאפיינים של בית תיאטרון או מחול (נוסח פינה באוש).

אלמנט שלישי בחדר כולל פסל עץ בדמותו/בדמותה של מלאך כפוף, הנשען על כנף עץ המשמשת לו כקב וכמדרגות לעליה/ירידה. "כנף" שניה עשויה מבד לבן ושקוף המכיל בתוכו נוצות אווז. למרות המשא הקליל והאוורירי, נראה המלאך כפוף ומותש, מלאך שנפל. בשעה שאתה יושב ומתבונן במלאך (והוא בך), אתה מגלה שאולי, בעצם, הוא השתקפותך המגוחכת. אתה בוחן את בואתו של נרקיס ברקיע־נוצות־האווזים ואת גופתו של איקרוס, גם.

בין חיתולים ותכריכים

בחדר אחר מוצג מיצב של מרגניתה קלוגר־שטרן. תלייה, שזירה, ליפוף וקשירה אופייניים לאמנות הסיבים, שבמהותה היא אמנות של חבל ותלייה. אולם האסוציאציה המיידית (שטיחים, חבלי דייגים או ריפוי־בעיסוק עם חוטי מקרמה) מוסטת כאן לעבר הקשרים אחרים: ג'ונגל (שורשי אוויר), מערכת כלי דם, או שרידים בגוף, או פיסול בחלל קוביה לבנה, המעמת בין אורגני למלאכותי. הצופה הופך לנווד המסתבך והולך, הולך ומסתבך בין "נקניקיות" מתחבושות גמישות הממולאות בקרעי עיתונים ובמגוון חומרי מילוי אחרים.

גם ישעיהו גבאי מעמת את האורגני עם הגיאומטרי, חלל קובייתי ורימות של בדים וחבלים. בעבודתו "וואס אנגליקה" (קול מלאכים), הוא מתייחס לרגיסטר הגבוה של האורגן הכנסייתי. בדים מקופלים, מגולגלים וקשורים יוצרים מפלים הנשפכים אל מרכז הקוביה ומהווים מקבילה חזותית חומרית לצלילים הנשפכים בחלל הכנסיה. בארוג וברק נשזרים בתוך לובן העבודה המינורית.

גם עבודתה של ורדה בן־טל מזכירה מבנה מוסיקלי, נושא ווריאציות. ששת יחידות העבודה מעין שטיחי קיר בדואים, מהוות את "האנאפורה". הן מונה מתחום הריטוריקה – חזרות על חלקי שורות בטקסט, לעיתים בווריאציה. לכל אחת מיחידות העבודה יש ציר אמצע, אשר ממנו מתפזרות הפעימות של האריגה והשזירה התחתית צבעונית, חתכים בשטיח יוצרים הפסקות או סינקופות במקצב העבודה, וחושפים פצעים וקליפות תת עוריים בגוף העבודה. החזות האסתטית המינימליסטית והרכישה מסתירה אולי רקמות חולות מתחת. פרשנות קיומית זו יכולה, כמובן, להיות רק אחת מן הפרשנויות האפשריות. פרשנות צורנית, דקורטיבית גרידא נראית פשוטה למדי.

שלושה פסליה של חוה מחותן ניצבים במרכז הגלריה ומתווכים בין פיסול מסורתי לבין פיסול סיבים. רוכב, דמות נופלת, ואשה על עגלה. מתארים שלושה מצבים אנושיים של אובדן שליטה גופית. בראשון, דמות אנושית ללא ראש רוכבת על־חלקו המרכזי של סוס, אף הוא נטול ראש וגפיים. בשני, דמות מקופלת מידרדרת במורד לוח עץ, חסרת שליטה על נפילתה. כשלישי, דמות אשה מלאה יושבת על עגלה, קרועה לשניים מראשה עד בטנה. אמה אדמה, בלת ובלויה, מתגלה כריקה, כאשר תפקודיה אבדו, רחמה ריק ושדיה התפוחים אינם מניבים חלב. חוה מחותן מציגה את הקליפה החיצונית של האדם, שנעשתה מתחבושת יוטה, גבס ודבק ואחר כך מנסרת את פסליה בברונזה, וזו משמרת את עקבות הבדים והסיבים ששימשו. כך נוצר מתח מוזר בין הפסל המוצק מברונזה לבין המירקם הקל והסיבי של הבדים, בין תחושת התנועה והגלגול לבין ההקפאה בזמן.

כמו בעבודותיהם של האמנים האחרים, גם כאן, מתברר כי הבדים, הקשירה, התלית, האריגה והכריכה אינם מעשה אמנותי־דקורטיבי גרידא, אלא אמירה קיומית מורכבת, אשר נעה בין החיתולים לתכריכים, בין חיים למוות ומה שביניהם.

תם הדור המתוק והכנוע ההוא, שפוליאנה הבוקרת, תום סוייר ואן שרלי סימלו. הילדים של הקולנוע החדש הם ילדים זועמים, שמתחשבנים עם ההורים • הפנים המלאכיות של מקולי קלקין ושל אלייג'ה ווד, הם רק הסוואה למוח עסקי ממולח, שמחשב בקפדנות מקפיאה עד כמה אפשר לסחוט מאבא ואמא בגין הורות רשלנית • בעקבות כמה סרטים שיצאו הקיץ. אחד מהם, "סוגר חשבון עם אבא", עולה השבוע על המסכים

מקולי קלקין (מימין) "סוגר חשבון עם אבא", ומפעיל תוכנית סחיטה מושלמת, שקולה ונוקבה, על אביו טד דנסון

סוגרים חשבון עם ההורים

יעל ישראל

הילדים המתוקים והממושמעים, ילדים טובים כאלה, שכל אמא מביאה בתור דוגמה מעצבנת למצוינות בפני ילדיה שסרחו, הולכים ונעלמים מהסרטים. במקומם באים בהתגנבות יחידים ילדים עקשנים, ילדים עצמאים, ילדים בעלי דעה. אלה הם גם ילדים זועמים, ילדים נוקמים, ילדים מפחידים. ילדים שמתחת לפנים הצעירות והמתוקות עם הלחיים השמנמנות והעור הוורדרד, מסתירים טריקים מתוחכמים של עורך דין פלילי ביחד עם עיקשותו של הגנגסטר. ילדים שדורשים מהמבוגרים שיתייחסו אליהם כאל שווים, ואם המבוגרים מתרשלים במקרה במילוי רשימת הדרישות המופרות, הם מפעילים עליהם לחצים, איומים, ואפילו סחיטות. אלה הם ילדים עריצים, שמושלים במבוגרים בשיטות שלא היו מביישות את טובי המאפיונרים. ילדים אלה יעשו הכל כדי שיגדילו להם את דמי הכיס, וכדי שיפסיקו סוף סוף לצבוט להם את הלחיים, ולמרוח את המצח ברוק.

בסרט "היומן של נאני מורטי" יש סצינה מצחיקה במיוחד על ילדים כאלה. ילדים שהעמידו את כל המשפחה על הרגליים, ומאז ועד היום הם מלפפים את הוריהם סביב הזרת. הילדים האלה השתלטו על הכל. ומאז, חיי הוריהם אינם חיים אוטונומיים של בוגרים נורמליים. הם משועבדים כליל לגחמות ילדיהם.

זוהי, כמובן, ההקצנה ההומוריסטית של הסטיריקן מורטי, על חשבון הורים שהרשו לילדיהם לרכב להם על הראש. אבל כנראה שהוא אינו היחיד שתפס את הפן המקאברי והבלתי נסבל הטמון במצב הממלכד. אומרים שהסרט "גרמלינס" נוצר בשלמותו כמשל על מסיבת יום הולדת של זאטוטים בני חמש. ומי שרוצה הוכחות, ימצא אותם בקלות בגוף הסרט. הגרמלינים האיומים זוללים פופקורן ומתמרחים בממרח שוקולד, וכדי להשלים את השמחה, צופים ב"שלגיה ושבעת הגמדים". אחר כך הם משאירים את הקולנוע הרוס ומלוכלך, כמו עיר אחרי הפצצה. תשאלו הורה ממוצע שאירח 30 פעוטים צרחניים במסיבה, כיצד בדיוק נראה הבית אחרי "ההפצצה" האווירית המכוונת הזאת. הדמיון ל"גרמלינס" עלול להיות קטלני.

היכונו להפגנת הכלבים

תם עידן הילדים המתוקים, החייכנים והממושמעים. הם רק נראים כאלה מאמי, עם השיער הבלונדיני הזה, שגולש להם על העיניים העגולות, שמפיקות תום וזכות של ילדות. אבל אסור לכם ללכת שולל. מתחת לכל מלאך מסוכר, מסתתר שדון קטן ומסוכן. השינוי הקוטבי והדרמטי הזה בדמותו של הילד, הולך להיות המהפיכה הגדולה ביותר של העשור בקולנוע ההוליוודי.

המהפיכה הכי גדולה אחרי המהפיכה הפמיניסטית. השלב הבא, מן הסתם, יהיה המהפיכה למען השבת הזכויות לחיות מחמד. כלבים וחתולים יצעידו הפגנות מחאה בכיכרות, כשסנופי לוקח את תפקידו המאוזן וההרמוני של מרטין לותר קינג, וגארפילד, אימת חתולי השכונה, צולח בקלות לדמותו של מלקולם אקס. כמו שאני מכירה את הוליווד, גם זה יבוא.

אחרי שהנשים קיבלו את זכותן להשמיע יותר מסתם צפצוף מחאה חלוש, אחרי שהשחורים זכו לבמה פומבית, וגם הפורטוריקנים והסינים, ואפילו היפנים הלא הכי אהובים – היה זה צעד מתחייב, שגם תורם של הילדים יבוא לטעון לזכותם המלאה על כל סעיף וסעיף בחוקה. גם הם רוצים להרגיש בני אדם שלמים. לא סתם ספיחים של שני יצורים מגודלים ומעצבנים, שבמקרה קוראים להם הורים. ואם ההורים הביולוגים אינם מספקים את הדרישות האלמנטריות, מדוע להסתפק בסוג ב'? אפשר גם להחליף אותם.

זה קורה לאלייג'ה ווד בסרט "הורים בהזמנה". ההורים סורחים? ההורים אינם ממלאים את חובותיהם? נו פרובלמו! הילד מפטר אותם, ועורך מבחני קבלה להורים מוזמנים. השלב הבא בטח יהיה קטלוג כרומו צבעוני ומפואר, שיגיע בדואר ויאפשר לכל ילד מיון שיטתי וקפדני של הורים נבחרים, לפי צבעים וההעדפות אישיות. ומה רע בשידוכי מחשב? כל ילד יזין את הפי־סי שלו ברשימת דרישותיו, ובדואר אלקטרוני חוזר יקבל רשימת מועמדים סופית.

פוליאנה הבוקרת, תום סויר ואן שרלי, שלא לדבר על גדודי הילדים הנוטפים מתיקות של "בית קטן בערבה", היו משתבצים על המקום לו ראו את שיטותיו המהפכניות של הילד אלייג'ה ווד, הבוחר לו הורים חדשים בסרט "הורים בהזמנה". שלא לדבר על הטקטיקה המפתלתלה שמפעיל הבלונדיני המלאכי, מקולי קלקין, הסוחט מאביו בילויים ואהבה בסרט "סוגר חשבון עם אבא".

הסוואה גאונית למוח עסקי

ווד בורר את ההורים המצטיינים מבין עשרות זוגות להוטי אימוץ. קלקין מפעיל סדרת חינוך צדקנית על אביו הפושע, וכשהוא עושה זאת, הוא נראה כמו הבתולה הקדושה בפעולה. מאחורי החזות הממורקת והמסורקת שלה, מסתתר פנקסן קטן. הפנים המלאכיות של ווד וקלקין, הם רק הסוואה גאונית למוח עסקי, שמחשב בקפדנות מקפיאה עד כמה אפשר לסחוט מאבא ואמא בגין הורות רשלנית. זה לא ילד זה, זה עורך דין ממולח בגוף קטנטן, רך ומתוק כסופגניה. איזו שיטה מצוינת להפעיל סחיטות רגשיות עם הורים טרבניים ומרוכזים בעצמם!

קלקין – התשובה המוחצת של שנות ה־90 לשירלי טמפל ולהיילי מיילס – הוא זה שפתח את האופנה. הוא זה שהשמיע את קול האכזבה והמחאה הראשון נגד הורים אדישים. קול מורד ותוקפני, שמסתיר בתוכו מצוקה אמיתית. ב"שכחו אותי בבית" מבצעים הוריו טעות קטנה ומקרית, שהיא בעצם טעות סמלית מאוד: הם שוכחים אותו בבית. הם מוחקים את קיומו בג'סטה קטנטנה אחת, לכאורה, חסרת חשיבות. אבל אפילו ההנאה הגלומה בהגשמת הפנטזיה הכמוסה של: להיפטר מנוכחותם המעיקה של ההורים, אינה מצליחה לכסות על עלבון הנטישה ועל רגשות האומללות שנוצרים בו. אבל קלקין הופך את החולשה לכוח, ואת פניו המלאכיות לכלי נשק ערמומי.

ב"שכחו אותי בבית" הוא רק מתנקם בצמד גנבים טמבלים, שעליהם הוא פורק את מלוא תסכוליו מהוריו. ב"הבן הטוב" הוא כבר מחסל את כל מי שמעצבן אותו, וב"סוגר חשבון עם אבא" הוא מפעיל תוכנית סחיטה מושלמת, שקולה ונוקבה, על אביו שאינו ראוי להיות אב. בפנים שלוות הוא מגלה לאביו שאמתחת שק ובו מטבעות גנובים בסך מיליון וחצי דולר, שמור עימו במקום מבטחים. בתמורה, על האב להיות אבא למופת לשבת ימים.

עליהום על ההורים

ב"צ'ק פתוח" הולך הילד, גיבור הסרט, צעד נוסף קדימה. בנצלו הזדמנות פז לגנוב מיליון דולר משלושה גנבים לא יוצלחים, הוא נהפך למיליונר. זה כבר מאפשר לו להתחשבן עם אביו הקמצן והקפדן, ולגרום לו להיות בתוך כף ידו. הגשמת הפנטזיה הילדותית למשול על ההורים, מתממשת בסרט. במהלך זידוני מצליח ילד בן עשר להוציא מאביו הקלות שונות, כמו ויתור על ארוחת ערב למען בילוי בשעת לילה מאוחרת, והכל בתמורה להבטחה מעורפלת שהוא ידאג לאיזו עיסקה שהאב מעוניין לבצע. והסרט הזה, אגב, הוא תנובתם המשותפת של אולפני וולט דיסני – אמני הקונסנזוס, ומי שהתמחו יותר מכולם שנים בהזרקת הגלוקוזה הכבדה לעורקיהם של מיליארדי ילדים ברחבי העולם, ובהחדרתה של אידיאולוגיה שלמה, שכללה סט מושלם של ערכים.

שנים רבות שמרו אולפני דיסני באדיקות על הקוד הזה, קוד שהקפיד על ציביון משפחתי של נורמליות, ניקיון מוסרי, ספונטניות ושלמות. וזה אומר שכולם היו חייבים לשמור על "פאסון". כאילו שאין בעולם צרות, ומצוקה, ובעיות, וילדים מוכים ונטושים – רגשית ופיזית. על כן, מתקבל סרט כמו "צ'ק פתוח", כמעין הסכמה שבשתיקה של אולפני דיסני לצרף את קולם לקול החולך ומתחזק של ילדים קולנועיים "רעים", "לא חינוכיים", ילדים שעושים את הלא יעשה: עליהום על ההורים. זהו קול נאמן שמחזק את תביעתם של הילדים לאוטונומיה, ויותר מזה – לבעלות על הורים הגונים ומתחשבים.

זוהי כבר לא הכמיהה הילדותית והבלתי רציונלית להורים אידיאליים, מלוקקים כמו בגלויה מצוירת לחג המולד, שהם ככלות הכל, הורים בלתי מציאותיים שיש רק באגדות. זה רצון מבוסס להורים שמתייחסים אל הילד כאל אינדיווידואל השווה אליהם, מעניקים לו זכויות, ומעל לכל, מעניקים לו את זכותו הבסיסית להיות נאהב.

מה שלא ידעתם

חובבי טריוויה, אחים אהובים, ידידיי: חזרנו אליכם שוב, עם אוסף חדש של עובדות ממש־לא־חשובות, והפעם, נלקח האוצר הזה מתוך חוברת קטנה־אך־ממזרה, שצורפה לגליון החדש של ירחון הקולנוע הבריטי "אמפייר". החוברת נקראת "101 דברים שמעולם לא ידעת על קולנוע". אינני יכול להעיד בשבועה שאכן מופיעים שם 101 אייטמים, אבל למי איכפת. הנה לקט קצר:

• כולם חושבים שהסנדק, דון קורליאונה, הוא שאמר "הצעתי לו הצעה שאינו יכול לסרב לה". למעשה, בנו, כלומר אל פאצ'ינו, הוא שאמר "אני אציע לו הצעה שאי אפשר לסרב לה". אגב "הסנדק", סרט המאפיונרים האולטימטיבי, הידעתם שהמלה 'מאפיה' לא נזכרת אפילו פעם אחת?

• כולם חושבים שהמפרי בוגארט אמר לפסנתרן "נגן את זה שוב, סם". למעשה, הוא אמר משפט קצת יותר מורכב: "ניגנת את זה בשבילה, אתה יכול לנגן את זה בשבילי. אם היא יכולה לסבול את זה, גם אני יכול. נגן את זה".

• כולם חושבים שהמשפט האלמותי "גבר צריך לעשות מה שגבר צריך לעשות", שייך לג'ון וויין, ונאמר באחד ממערבוניו הרבים. ובכן, המשפט הוא מתוך מערבון "שיין" המפורסם, שג'ון וויין לא השתתף בו. אלן לד המנוח, הוא שאמר זאת.

• ג'ון יוז כתב את התסריט לסרט WEIRD SCIENCE תוך יומיים.

• "הבטלנים מאישתאר" עם וורן בייטי ודסטין הופמן כבר אינו הסרט הכושל ביותר בהיסטוריה (הפסיד יותר מ־47 מיליון דולר). השיא השלילי שייך ל"הרפתקאות הברון מינכהאוזן" של הבמאי טרי גיליאם (48 מיליון דולר).

• "אי.טי" כבר אינו הסרט שהכניס הכי הרבה כסף בקופה (701 מיליון דולר). המקום הראשון שייך עכשיו ל"פארק היורה" (701 מיליון). שניהם של ספילברג. "אי.טי" ממשיך לעמוד בראש רשימת 20 הסרטים המצליחים ביותר בכל הזמנים (הכנסות קופה פלוס מכירת סרטי וידאו ונתונים נוספים), ואחריו "חלף עם הרוח". לפי הערכה, ובהתחשב באינפלציה העולמית ובכלל, הכניס "חלף עם הרוח" 67 מיליון דולר מאז שהוקרן לראשונה בשנת 1939.

• שירלי מקליין וסילבסטר סטאלונה, בנפרד, טוענים שבאחד מגלגוליהם הקודמים היו אצילים צרפתים שראשם הותז בגיליוטינה.

• במדרכת הכוכבים מול התיאטרון הסיני המפורסם טבועים 351 טביעות רגליים, 341 טביעות ידיים וטביעת אף אחד, אפו הידוע לשימצה של ג'ימי דורנטה המנוח.

• כשמחלקים את השכר שקיבל ארנולד שוורצנגר עבור הופעותיו בשני סרטי "שליחות קטלנית" במספר המלים שאמר, מתקבל הנתון הבא: בסרט הראשון דיבר 133 מלים, שהם 45 אלף דולר למלה. ב"שליחות קטלנית 2" הוא השתכר הרבה יותר, אבל גם דיבר יותר, ולפיכך יוצא שעבור כל אחת מ־474 המלים שלו בסרט, קיבל 31,500 דולר.

• שחקנים מרוויחים יותר משחקניות: ג'וליה רוברטס, בראש הטבלה, קיבלה 8.5 מיליון דולר עבור סרטה החדש "מרי ריילי", ואילו שוורצנגר קיבל כמעט פי 2 – 15 מיליון – עבור סרטו "שקרים אמיתיים", שיגיע בקרוב גם לישראל. מה מסתבר? שכבר בגיל 10, שחקנים־ילדים מרוויחים יותר מילדות. מקומם, אבל ככה זה.

• וזה מוביל אותנו לסעיף הבא: השחקן הראשון שהשתכר מיליון דולר לסרט היה פאטי ארבוקל המנוח, בשנת 1919. השחקנית הראשונה שחצתה את מחסום מיליון הדולר היתה אליזבת טיילור, רק בשנת 1959.

• הנשיקה הצרפתית הראשונה בקולנוע הלגיטימי (סרטים כחולים ראויים להתייחסות נפרדת) בהוליווד, היתה בסרט "זוהר בדשא", והשפתיים והלשונות של וורן בייטי ונטלי ווד המנוחה.

• אנג'לה באסט החליפה 35 פיאות בתוקף תפקידה כטינה טרנר בסרט "מה זה קשור לאהבה?"

• דסטין הופמן הציע את השם "טוטסי" לסרטו המפורסם. השם המקורי היה "האם אשקר לך". טוטסי, מסתבר, הוא כינוי החיבה שקראה לו אמו, בילדותו הרחוקה מאוד.

• מסתבר שג'יימס בונד לא נהג במכונית מסוג אסטון מרטין בכל סרטיו, כפי שטעיתי לחשוב, אלא רק בסרט "גולדפינגר". בסרט "יהלומים לנצח" נהג בפורד מוסטנג, וב"מרגלת שאהבה אותי" זו היתה לוטוס אספרי. לעומת זאת, ב"לעיניך בלבד" הוא לא התבייש לנהוג בלית ברירה, בסיטרואן דה־שבו.

• הופעת הבכורה של סיגורני ויבר היתה בסרט "הרומן שלי עם אנני", שש שניות על המסך. תום קרוז, לעומתה, קיבל לא פחות מ־29 שניות בסרט "אהבה נצחית".

• צ'רלי צ'פלין לא הסתפק בפחות מ־342 טייקים לסצינה אחת בסרטו "אורות הכרך", עד שנחה דעתו.

• בסרט "מת לחיות 2" מוצאים את מותם בצורה כזו או אחרת לא פחות מ־264 בני אדם, וזה שיא בקולנוע.

• שיא במספר הניצבים לסצינה השיג ריצ'רד אטנבורו בסרט "גנדי". 300 אלף איש לסצינת ההלוויה של המנהיג ההודי שנרצח.

• ואחרון חביב – להפעם – פינת המסעדות: לא רק שוורצנגר, ברוס ויליס וסטאלונה שותפים במסעדה (למעשה, רשת "פלאנט הוליווד"), גם רוברט דה נירו ביחד עם ביל מארי, אד האריס ואחרים, שברשותם מסעדת הגריל "טרייביקה", בבניין שבבעלותו של דה נירו. שחקנים אחרים שהשקיעו במסעדות הם מייקל קיין, דדלי מור, מיוריאל המינגווי, פטריק סוויזי, אריק סטולץ וקלינט איסטווד.

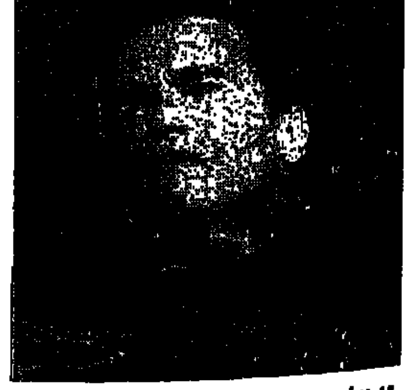

45 אלף דולר למילה. ארנולד שוורצנגר

הפינה באהבה

צוחקת בדרך אל הבנק. רובין גיבנס

ניקול קידמן כנראה תשחק תפקיד נשי ראשי בסרט החדש בסדרת "באטמן", כפסיכיאטרית סקסית שברוס וויין, כלומר האיש בפסיכה, נדלק עליה. **דנה דיוסו**, שהיתה הבחירה הראשונה של המפיקים, לא הצליחה למצוא מקום פנוי ביומן העמוס שלה ★★★ **מייקל ג'קסון** מתכנן אלבום שכולו ביצועים חדשים לשירי הביטלס. **פול מקרתני**, בעבר ידיד, אחר כך ברוגז ושוב ידיד, בסוד העניין ונשמע נלהב ★★★ **קתרין זטה ג'ונס**, השחקנית היפהפיה שמופיעה בסדרת הטלוויזיה "פרחים רכים של קיץ" בערוץ 3 בכל שבת אחר הצהרים, ומי שמתחתנת יצטער - נפרדה מבן זוגה, השחקן **אנגוס מקפיידן**, זמן לא רב לאחר שנפרדה מחברה הקודם, **ג'ון לסלי**. ג'ונס מצטלמת עכשיו לתפקיד ראשי במיני סידרה על הקיסרית הנימפומנית, קתרינה הגדולה ★★★ **רובין גיבנס**, שחקנית ("במרוני") ולשעבר גברת **מייק טייסון**, לא רק הצטלמה בעירום לפלייבוי, אלא גם לרכלה עליו בגדול. טייסון כועס. גיבנס צוחקת בדרך לבנק ★★★ "האבנים המתגלגלות" הרשימו בכניסה ישירה למקום הראשון במצעד הבריטי באלבום "וודו לאונג'", אבל ירדו כעבור שבוע, באשמת "רטוב רטוב רטוב" (אלבום אוסף להיטיהם ★★★ המפיק **ג'ואל סילבר** מנסה לעניין את **סינדי קרופורד** בתפקיד ראשי בסרט לצד **ויליאם בולדווין**. **ריצ'רד גיר** לא ממש מבסוט ★★★ **צ'סטיטי בונו**, הבת של **שר** (וסוני) תשחק לראשונה בסרט קולנוע בסיפור אהבה לסבי, ואומרים שזה ממש תפקיד שנתפר בשבילה, ותואם לחייה הפרטיים ★★★

קונספציה מטופשת

כנראה שמישהו ב־ICP, חברת הגג של הכבלים, החליט שצריך לגרום לצופים להימלט כל עוד רוחם בם מערוץ 3, לשאר ערוצי הכבלים, או, ואני לא מאמין שאמרתי זאת, לערוץ הראשון. חכם בלילה אחד החליט, שצריך לשעמם את הצופים בערוץ 3 עם חבורה של מגישים צעירים, שיושבים באולפן ומבלבלים את המוח בין התוכניות. הם קוראים לזה, "שעון קיץ", וכל זה כשחם ולא נעים והראש כבד, ומה שרוצים זה רצף מהיר של תוכניות, רצוי אקשן וקומדיה, ולא פטפוטים מייגעים של צעירים מעצבנים שבטוחים שהם המציאו את השנינות.

הגאונים הלא כשרים האלה, ובראשם אחד בשם גיל קופטש, כל כך מלאים בעצמם שאין להם זמן לקטנות, כמו להתנצל על פאשלה איומה כמו זו שהתרחשה בשבוע שעבר, כששודר פרק ישן של "מרפי בראון", במקום הפרק המובטח. לא התנצלות, לא הסבר מגומגם, כלום. שהם יבקשו סליחה מהצופים? למה, מה קרה? עד שנפטרנו ממגישי הרצף בערוץ הראשון (מה שנקרא פעם, הכללית), באים החוכמולוגים האלה מהכבלים ומחזירים אותנו 20 שנה אחורה. למגישי הרצף של פעם היתה לפחות נאיביות חיננית וקסם מסוים. למגישי הרצף החדשים, שכל הגדרה שלא תהיה לתפקידם לא תשנה את העובדה שזה מה שהם: אין לא קסם ולא חינניות, אלא התנשאות מאוסה ומקוממת. יבוטל שעון הקיץ של הכבלים לאלתר, ובבקשה לא לעצבן אותנו גם בחורף עם הקונספציה המטופשת הזאת.

שלום בית

תחיה יוסף

גם זאת ישראל

כלה בהריון

מדובר על חתונה, עם חופה, רב, חותנת וחתן ששובר כוס, אמא שמזילה דמעות, ותינוק בבטן של הכלה. זה קרה, זה קורה, ועוד יקרה. רק לפני מספר ימים שמעתי על חתונה, שלאחר שהתחילו את הטקס באולם תחת חופה כדת וכדין, התינוק נורא רצה לראות מה קורה בחוץ, ולא היתה ברירה אלא לנסוע לבית היולדות. בין ציר לציר, סיים הרב את החתונה, והתינוק נולד כשלצידו אבא ואמא נשואים כדת משה וישראל.

ובאמת, מה קורה כשזוג מחליט להינשא, אך הכלה כבר בחודשי הריון מתקדמים? במצב כזה יש הרי צורך בשמלת כלה מיוחדת.

מסתבר שגם על זה כבר חשבו, ובארה"ב ישנם יצרני שמלות כלה, המוסיפים דגמים מיוחדים לשמלות המיועדות לנשים בהריון. חברת "מוירלי" מבטיחה שהשמלות מסתירות את הבטן התפוחה, ונותנות לכלה חזות רגילה.

אפשר גם לשכור שמלה במחיר 2,200 שקל. ומי שרוצה לקנות את השמלה, צריכה לשלם 3,500 שקל. החתן, לעומת זאת, יכול ללבוש חליפה רגילה.

ילדים

הכי טוב במים

כדאי לכם להרכיב משקפי צלילה, ולהכניס את הראש למים. אפילו אם אינכם נמצאים באילת או במקום שבו יש בים דגים ושבלולים וצמחי מים, תמיד אפשר לראות משהו מיוחד בתוך המים.

אני למשל, אוהבת להביט על האנשים השוחים במים, ולא פעם אני פורצת בצחוק. מה שבכלל לא מומלץ מתחת למים. יש אנשים ששוחים יפה, כפי שלימדו אותם המורים לשחיה, אבל יש כאלה שעושים תנועות משונות ברגלים ובידיים – וזה נראה מצחיק. אבל כל הכיף הוא, להביט על הדגים ועל צמחי המים.

הצמחים עושים תנועות נהדרות המזכירות ריקודים, והדגים שוחים במים במהירות משגעת. אם יש לכם מסיכת צלילה, כזאת עם צינור, שקצה אחד בפה והקצה השני מחוץ למים – תוכלו ליהנות ממחזות מקסימים, מבלי שתיאלצו להוציא את הראש כל דקה כדי לנשום אוויר צח.

החיים מתחת למים. "הדגיג מיכל"

הסופרת מירה מאיר אוהבת את החיים מתחת למים, וכמובן, גם את החיים מחוץ למים. כדאי לכם לקנות את הספר החדש שלה: "הדגיג מיכל", ובשעות שאתם נחים קצת, קיראו את הסיפורים.

נתתי את הספר ליובל, בנם הקטן של השכנים ברחוב שלי. כשהוא קרא את הסיפור על הדגיג מיכל, ביקש מהוריו שיקנו לו אקווריום. עכשיו הוא מטפל בשני דגי זהב, ואני מקבלת כל יום דיווח על שלומם.

חישבו גם אתם על גידול דגי זהב. יש לי חברים שגרים ברמת חן. יוסף, אב המשפחה, בנה לילדיו בריכת דגים בחצר, שם שוחים דגי זהב, לא קטנים כמו אלה של יובל, אלא הרבה יותר גדולים. פעם, נכנסה לחצר חתולה שכמעט תפסה דג אחד. ויוסף וילדיו גירשו אותה, ומאז הם מקווים שהיא לא תחזור לחצר.

קניה נכונה

גלידה מגרעיני סויה

נשבעתי בפני חברתי, שיותר לא אוכל גלידה, משום שכל כפית מוסיפה לי עוד קפל שומן סביב הבטן. אבל חברתי ביקשה ממני לטעום רק כפית אחת מהגלידה שלה. "אחר כך אומר לך למה רציתי שתטעמי", אמרה לי. טעמתי, ולא רק כפית. גם לא רק את גלידת השוקולד, אלא גם גלידת וניל. הלכה לי הדיאטה, חשבתי לעצמי, אבל לגלידה הזאת יש טעם מיוחד.

אחר כך, הסבירה לי חברתי, שזוהי גלידה מיוחדת מארצות הברית, מבית "טופרטי ברנדס אינק". מדובר במעדן קפוא, לא חלבי, ללא חלב וללא שומן חלב, ללא לקטוזה וללא כולסטרול.

חקרתי את הנושא ומצאתי, שהכל נכון. הגלידה עשויה מגרעיני סויה, ואנשים שאסור להם לאכול דברי חלב יכולים בלי כל דאגה ללקק וליהנות מן הגלידה הזאת.

ב־100 גרם גלידה יש 254 קלוריות, 3 חלבונים, 29 פחמימות, ו־14 אחוז שומן סויה. זה הכל. הטעם נפלא, ואני ממליצה מכל הקיבה. אבל לא מכל הכיס, כי הגלידה הזו די יקרה. המחיר ל־400 גרם: 12.75 שקל, מחיר מבצע.

רק עוד כפית אחת. גלידת "טופרטי"

יש ג'ינסים שהשנים מיטיבות עימם. ג'ינסים של "קרוקר"

אופנה

גם לעיר וגם לכפר

היו ימים שחשבתי בכל הרצינות, שכל הסינים דומים. רק כשהגעתי לביקור בסין, נוכחתי שיש הבדלים בין הסינים, כמו בכל עם. ואפילו הבדלים גדולים.

משהו דומה קורה לנו גם בהתייחסות לבגדי הג'ינס. נדמה לנו שכל הג'ינסים נראים אותו הדבר, וזה לא נכון. לא רק הצבע שונה. היום יש בדי דנים (הבד שממנו תופרים בגדי ג'ינס) בכל הצבעים. יש הבדלי טיב, אריגה, וכמובן, הבדלי עיצובים ותפירה.

ויש מכנסי ג'ינס שאחרי כמה פעמים שלובשים אותם, הם מאבדים את צורתם, ואפילו נקרעים. ויש ג'ינסים שהשנים מיטיבות עימם. משנה לשנה הם מונחים טוב יותר על הגוף ומחזיקים מעמד כאילו הם חדשים.

הדנים היה הבד המבוקש ביותר בקרב חקלאים באמריקה. הם צבעו אותו בכחול, צבע שהוצא מצמח מסוים, והמציאו שיטה שמנעה ממנו להיקרע.

במשך השנים עבר הג'ינס שלבים רבים, והיום הוא לא רק נחשב לבגד עבודה רצוי לגברים, אלא גם פלש למלתחה של הנשים. היום, גברים אוהבים ללבוש מכנסיים וז'קט מג'ינס בכל שעות היום.

לפני כמה ימים, הוזמנתי לתצוגת קולקציית חורף של "קרוקר", חברה צרפתית שהחלה לפעול לאחרונה בישראל. רוב הפריטים היו שם מבד דנים: מכנסיים, וסטים, ז'קטים, חצאיות מיני, מקסי ושמלות. בגדי הנשים צמודים וסקסיים, עם גיזרה מחניפה ובכל זאת ספורטיבית, כאלה שאפשר ללבוש לארוחת צהריים, או אפילו לארוחת ערב חגיגית.

בגדי הגברים הרבה יותר חופשיים. הם כוללים מכנסיים וז'קטים לא צמודים. מאוד אהבתי את חולצות הויעה מכותנה, את חולצות הפלנל המשובצות, ומלבד הג'ינסים, מצאתי מכנסי קורדורוי בגיזרת ג'ינס, והרבה וסטים וז'קטים מעור מעובד. בקולקציה יש גם תיקים, וגם כאן, העיצוב צעיר ועכשווי, בעל חזות יקרה. קשה לומר שפריטי "קרוקר" זולים.

איך משמחים טירון

שוב הצטרפו אלפי טירונים לצה"ל, ואיתם אלפי הורים המחכים לידיעה מהבן־החייל או הבת־החיילת, אלפי הורים שעסוקים בהכנת חבילות לילדים. או בהזדמנות זאת, רצינו להזכיר לכל שולחי החבילות כמה כללים: את הקרטונים – כלומר, אומרת האריזה – קונים בסניף הדואר. אפשר לקבל את האריזה בכמה גדלים, ותאמינו לי, מוטב לשלוח פעמיים חבילה קטנה מאשר פעם בחודשיים חבילה גדולה. מחיר חבילה קטנה הוא ארבעה עד חמישה שקלים, וחבילה גדולה – 6.50 שקלים. דמי משלוח לכל החבילות, ולא חשוב מה משקלן, הוא 7.50 שקלים.

לרוב החיילים יש משפחה עניפה, וכל אחד, כמובן, רוצה לשמח את החייל בחבילה. לא רצוי לשלוח שוקולד ועוגות עם קרם. עדיף לשלוח דברי אוכל שלא מתקלקלים, כמו שקדים, אגוזים, פירות יבשים, מרציפן, סוכריות מיוחדות, וכמובן, כל הפריטים שהחייל או החיילת זקוקים להם, כמו נייר טואלט, מגבות לחות, קרמים ומשחות למיניהם, לפי הצורך. וכמובן, לא לשכוח מכתב עם תמונות מהבית. כל חייל וחיילת אוהבים דברי מאכל, ובעיקר עוגיות של סבתא.

ואיך עושים עוגיות כאלה? הנה לכם מתכון: קחו 300 גרם מרגרינה, כוס וחצי סוכר, 3 כוסות קמח, שקית אבקת אפיה, שקית סוכר וניל וביצה אחת.

מערבבים היטב את כל המצרכים, ויוצרים בצק מעט קשה. מכניסים לחצי שעה למקרר. מכסים תבנית של עוגה בנייר פרגמנט, לוקחים מעט בצק וצרים ממנו צורה לפי רצונכם: ירח, גלגל, כדור שטוח, לב וכדומה. מסדרים את העוגיות על התבנית ומכניסים לתנור מחומם מראש. אופים בחום בינוני כ־20 דקות. מכניסים את העוגיות לכלי נקי וסגור היטב.

ועוד מתכון, לשקדים מסוכרים: לוקחים שתי כוסות שקדים, שתי כוסות סוכר וחצי כוס מים. מכניסים לסיר כבד, מעמידים על אש גדולה ובוחשים כל הזמן עד שהסוכר נמס. מורידים את עוצמת האש, מבשלים תוך כדי בחישה כ־15 דקות, עד שהסוכר נמס והופך לסירופ. מוציאים בעזרת כף עץ את השקדים ומניחים אותם על שיש משומן או על נייר פרגמנט. מפרידים בין השקדים ומאחסנים אותם בכלי יבש וסגור היטב.

שחמט

בעיות וסיומים

בעיות השבוע

מט־עזר משחק נאה של הסוללות (6133). מלהמסעות, וריאנטים נאים (6134).

6133. זין היימן
פרדס חנה
מקורית

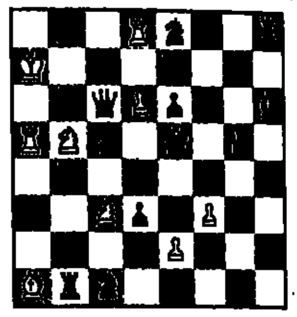

9+10 מט־עזר בשני מסעים, תאומים
א. דיאגרמה. ב. רגלי שחור ה6 ל־ז6.

6134. אריה גרינבלט
אשדוד
מקורית

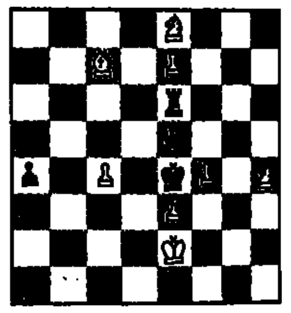

8+4 מט בשלושה מסעים

פתרונים אל העורך, רח' רמת הגולן 43, ירושלים 97703.

אגב פסיעתו

הכאה "אגב פסיעתו" (EN PASSANT) מופיעה לעתים בבעיות, אולם נדירה מאוד בסיומים.

פאבל ארסטוב
תחרות טאטאר 1989
פרס ראשון

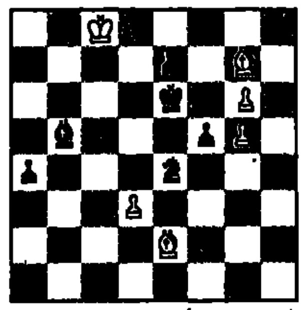

6+6 לבן נוסע וזוכה

הפתרון: 1. ראו1! (רק במסע החמישי יתברר מדוע לא 1. רבב2? פ:ז1 2. מד8 5. (1. –פד6+! 2. רה8. 3. ז7, וזוכה). 2. ד1! רד7+. (2. –ר:ה2. 3. ד5+. מ:ד5. 4. ז7, וזוכה). 3. מג7! (3. מד8? מד6. 4. ד5. ה6. 5. רה5+. מ:ה5. 6. מ:ד 7. מו6, תיקו). רה8. 4. רג4+. מו6. 5. מד8. (וכעת ברור מדוע נסע הרץ במסע הראשון לא1 ולא ל־ב2, שכן, אז שחור יכול להשיג טמפו חשוב ע"י 5. –א3. 6. ראו1. רא4, תיקו). ר:ז6. 6. ד5+. וכעת שני וריאנטים קצרים 6. –מו7. 7.ד6+. מו8. 8. ד:ה7×. 6. –ה5. 7. ד:ה (א.פ.) ×.

קצר וקולע

בסיום שלפנינו, הפתרון חד ומדויק.
א. פאוקראטוב
קראסני סיביר 1992

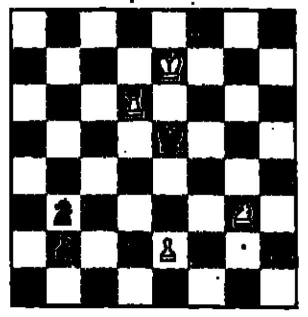

3+4 לבן נוסע וזוכה

הפתרון: 1. הז4! ב 1–מה. 2. פה2! (מאיים 3. צה6×. וגם 3. צד5+. מ:ה 4. פג3+). מה:ה 4. 3. צה6+. מו5. 4. פז3+. מו4. 5. צ:ה4+! (ולא 5. פ:ה 4? פד4 תיקו). מ:ז3. 6. צה3+, וזוכה.

פתרונים

6110 (דורחם) 1. ז8=מה+. ד5. 2. ה8=צ. ח5. 3. צה'ה4. ח:ז4. 4. מו5. ז3. 5. צח4. ז:ז2. 6. מהו4. 11=ר. 7. מה'ה2+. 6. –11=פ. פ:ה3+.

6111 (לנדר) 1. רה6! פד5! 1. פד3!

6112 (גריגוריאן) 1. רח2. מו5. 2. פז3. פו4×. 1. מו5. רו4+. 2. מח5. פז3×.

6113 (היימן) 1. פ:ב4. מה'ה3. 2. פג6. פ:ד5×. 1. פ:ג5. רז3. 2. פא6. פא4×. יפה כתמיד (צור). הנושא: פינוי סוללות לבנות עקיפות. יושם לב שפינוי זה גם מונע דואלים במסע המט אגב פתיחת קוים שחורים! (דינורת).

6114 (דינורת) א) 1. צה4. צג8. 2. צה5. צ:ג3. 3. רה4. פה2×. ב)1. רה4. צב8. 2. רד3. צב5. 3. צה4. פו5×. אגוז קשה! (קוצר). תוכן מעניין בחומר מינימלי. מרשים! (צור).

יוסי רטר

ברידג'

היד הבאה שוחקה בתחרות במועדון, והשחקנים המעורבים הם שחקנים מהשורה, חלקם "מתחילים". שיטת החישוב – IMP.

לוח מס' 1
מחלק צפון
אין פגיעים

	צפון ♠AKT753 ♥--- ♦876532 ♣K	
מערב ♠J982 ♥K954 ♦K ♣J932		מזרח ♠Q64 ♥AJT2 ♦AJ ♣8754
	דרום ♠--- ♥Q8763 ♦QT94 ♣AQT6	

להלן מהלך המכרז:

צפון	מזרח	דרום	מערב
1 ספייד	כפל	1 ללא שליט	2 קלאב
2 דאימונד	3 קלאב	3 ללא שליט	פאס
4 דאימונד	פאס	5 דאימונד	פאס
פאס	כפל	פאס	פאס
פאס			

רבות כבר נכתב ונאמר על הכוח העצום הטמון בחלוקה, אולם נראה, כי היד הבאה מיוחדת, אפילו כאשר מדברים על חלוקות. צפון, שקיבל יד עם שתי שישיות, בחר לפתוח למרות שיש לו "רק" 10 נקודות ובהן מלך בודד בקלאב. מזרח עם 12 נקודות הכפיל. זו אינה פעולה טובה, כי אם שותפו יכריז ממול 2 דאימונד הוא יהיה במצב לא נוח. דרום עם 10 נקודותיו מניח, כי מזרח מבקש משותפו סדרה ומראה קוצר בספייד. ולכן, נוכח אי ההתאמה בספייד, מכריז 1 ללא שליט, בקוותו, כי המתנגדים "יסתבכו" באחת הסדרות האחרות בחוזה שיוכל להכפילו. כעת מערב יכול עם ידו החלשה לקרוא פאס, אולם הוא בוחר להכריז 2 קלאב. צפון מנסה להראות את חלוקתו ומכריז 2 דאימונד ומזרח מעלה ל־3 קלאב. כעת מכריז דרום 3 ללא שליט בקוותו לקבל יציאה בקלאב, נוכח מה שנראה במעברים לדומם בסדרת הדאימונד. אולם צפון, לאחר שמערב מעביר, מכריז, בצדק, 4 דאימונד ודרום "סוגר" לחוזה של 5 דאימונד, אותו מכפיל מזרח. למתבונן מהצד, בלי לראות את ידי השחקנים, נראה, כי בלוח זה יש לפחות 50 נקודות ולא 40 כרגיל. משחק היד פשוט וניתן לבצע בחלוקה זו את החוזה ללא קושי רב. אולם בשולחן, עליו אני כותב, ביצעה הכרוזה 12 לקיחות מאחר שמזרח "קפץ" עם האס דאימונד כאשר הכרוז שיחק דאימונד קטן מידו והפיל את המלך הבודד של שותפו.

אילן שזיפי

מהדברים הטובים שבית-ניר מייצר

תכשיטי בית-ניר
תכשיטי כסף וזהב המשולבים באבני חן בעיצוב מיוחד ועכשווי, של אמני תכשיטי בית-ניר.
מבחר גדול ומרהיב של תכשיטים, במחירי חנות המפעל.
חנות המפעל פתוחה בכל ימות השבוע. טל. 874313, 874315–07 פקס. 812249–07.

גניר
מור
מייצר ומשווק מוצרי מור, פרימור ופרימור סחוט.
מיצים טבעיים, נקטרים ומשקאות קלים.
טל. 871428–07 פקס. 884114–07.

סלי הרצל
קליעת סלים בעיצוב מקורי מחומרים טבעיים. ניתן לרכוש סלים לפי הזמנה.
טל. 874379–07

אגריניר
Agrinir אגריניר
יצרני שמן זית כתית מזיתים הגדלים בכרמי בית-ניר.
טל. 874427–07

תכשיטי שולה
תכשיטי כסף מעוצבים בהשראת רצף התרבויות בא"י במשך 6000 שנה.
טל. 874388–07 פקס. 874395–07.

שמורים לעיצוב בית-ניר טל. 874350–07

18.8.94 — 12.8.94
מוסף רדיו וטלוויזיה

שישי טלוויזיה 12.8

06.30 חדשות בעברית ובערבית
07.00 בוקר טוב ישראל
08.00 תולדות התרבות המערבית
08.30 עלילות כבאי
08.40 בממלכת כיעורוניה – סדרה
09.00 אוטוטו
09.30 דימי בעקבות התגליות הגדולות
10.00 קייט ואלי – סדרה קומית
10.30 עשרת בני לאבוק – סדרה קומית
11.00 ימבה קיץ – לקיץ
12.30 אבא לעניין – סדרה קומית
13.00 זומביט – תכנית בענייני מחשבים
13.30 צאבלה
14.00 צלילים מן ההיכל
15.00 קליידוסקופ – שבועון ברוסית
15.30 צולם ביום חול – עם אלעזר שטורם.

ברברה סטרייסנד, 'כך היינו'. ערוץ 1, 22.05

מגזין כמעט בשידור חי
16.00 מוסף המוספים
16.30 החדשות באנגלית
16.40 משפחות – סדרת דרמה בהמשכים
17.05 על המרקע – סקירה שבועית של תכניות הטלוויזיה בערבית
17.15 סרט ערבי
19.00 יומן השבוע בערבית
20.00 יומן שבשבת
21.05 שירים ומשהו – תכנית זמר עברי. חלקה הגדול של התכנית מיוחד לשירים של יעקב אורלנד ובתו שמרית. יושמעו בה השירים: שלכת, שני שושנים, זכריה בן עזרא, אצלי הכול בסדר, עוד תראי את הדרך, דרך ארוכה של קיבי אשרת ועוד. מנחה: רודו אלהרר
22.00 כך היינו – סרט קולנוע. סיפור אהבה סוחט דמעות בין שני אנשים הקרועים בין האידיאולוגיה שלהם לבין אהבתם העזה. קאתי (ברברה סטרייסנד) היא בחורה יהודייה בעלת אידיאולוגיית חיים והשקפות סוציאליסטיות ברורות. הובל (רוברט רדפורד) הוא גבר מושלם, בן למשפחה נוצרית אריסטוקרטית, החולם על קריירה תומרנית. השניים נפגשים ומתאהבים בניו יורק של שנות ה־30 ומובלים אל תוך סיפור אהבה בלתי אפשרי
24.00 חדשות
00.05 בית דין לילי – סדרה קומית אמריקנית

ערוץ 2

08.00 מקום קסן
08.30 מצלמה עולה
08.50 מבחן כר – מנחה: נחמן שי
09.30 שישי סרט – מלים בעל פה
11.30 מסאראת – שעשועון ידע בערבית
12.00 ילדי המרחב הרומי – תעודה
12.30 רובל'ה – שעשועון
13.00 מכתב נגד מעולה
14.00 היום השביעי – מגזין אקטואליה בערבית
14.30 גבריאלה – אופרת סבון ספרדית
16.00 היפים והאמיצים
17.00 החדשות
17.05 מי הבוס?
17.35 והרווה
18.25 שישי חי – תכנית מבית טוב
20.00 הלילה השישי – עם גבי גזית בשילוב מהדורת החדשות
21.10 רשות הבידור – עם דודו טופז
22.35 יאנקים – ארה"ב, 1987
23.30 החדשות
23.35 יאנקים – המשך

10.00 קשתן זר – סדרה בהנפשה לילדים
10.25 דברי ימי נארניה
10.55 מכוון לאמנות
11.15 קציר החוטאים – דרמה ספרדית
12.00 שירת הרשע – דרמה בערבית
12.55 יחידת חילוץ – סדרת פעולה
13.50 הזמנה למסע – סדרה תיעודית
15.00 שער ההפתעות – תכנית לילדים
15.10 אמנות ממחשבת – סרט תעודה על אמן הפופ הבריטי דיוויד המילטון, היוצר במחשב תמונה שמייצגת את שנות ה־90
15.40 שדה קרב – סרט
17.00 כוכבים בדרך
17.30 החדשות באנגלית
17.40 ערב טוב – תכנית בידור
18.10 עם לילית נגר – תכנית ראיונות ואירוח
19.00 חדשות
19.30 החיים בתא הקפאה – סדרת תעודה של הבי־בי־סי על אנטארקטיקה
20.00 ספורט – אליפות אירופה באתלטיקה קלה, הלסינקי 94'. שידורים ישירים ותקצירים
21.00 רואים עולם – יומן החוץ של הטלוויזיה הישראלית
22.00 גריים על הכוונת – סדרה קומית
22.25 מארבע כנפות – סדרה תיעודית על קהילות ישראל בארץ ובתפוצות
23.00 חדשות
23.05 הצגת חצות – רוצה בכל כוחו

עפרה חזה, 'שלאגר'. ערוץ 2, 17.25

00.40 פסוקו של יום

ערוץ 2

08.00 בוקר של כיף עם דליק ווליניץ
11.00 WWF כוכבי אליפות וגמר של ה־WWF
11.30 כדורעף חופים – ליגת ישראל בכדורעף חופים 1994
13.30 תחת שמי אפריקה – הרפתקאות
14.00 הסנימיה – סדרת דרמה
14.30 גבריאלה – אופרת סבון ספרדית
16.00 חוף פרדייס – סדרה
16.30 חמסה החמישה – מגזין דו שבועי
17.00 החדשות
17.05 באגס באני
17.25 שלאגר – ישראל 1979. סרטו של אסי דיין. בתו התימניה (עפרה חזה) של בעל מוסך פולני (פולי) מתאהבת באחד המכונאים שאשתו לחיות ג'ון טרוולטה (גבריאל). אביה, לעומת זאת, עסוק בפגישות עם אלמנות עשירות (עדיפות לאלה שנמצאות עדיין בתקופת השבעה) אותן מסדר לו השדכן (שייקה). עם רבקה מיכאלי בתפקיד ראש עיריית בני־ברק
19.10 משחקי קיץ – מנחים: תמיר קמחי, מנחם זילברמן ואבישג. שעשועון בו מתחרות שתי קבוצות זו בזו במשחקי ספורט היתוליים הנערכים באוויר הפתוח, במתקנים שנבנו במיוחד, בתוך בובות ענק, על משטחים ובבריכות שחייה
20.00 החדשות
20.30 גלגל המזל – שעשועון
21.00 משימה בעורף האויב – ארה"ב, 1984. סיפורו של קולונל אמריקני במלחמת וייטנאם הטוען, כי ממשלת וייטנאם מחזיקה, למרות הכחשותיה, בחיילים אמריקנים נעדרים. משלחת מהפנטגון האמריקני מגיעה לשיחות עם ממשלת וייטנאם, ורק אומץ לבו ונחישותו של הקולונל מוציאים לאור את האמת. עם צ'אק נוריס ואמת וולש
23.00 בכורות במחול
23.30 החדשות
23.35 בכורות – וידאו 94'. אנסמבל בת שבע. פרוייקט מחול וידאו משותף של אנסמבל בת שבע, אוניברסיטת ת"א החוג לקולנוע וטלוויזיה וקאמרה אובסקורה ביה"ס לאמנויות
23.55 המדריך למין טוב – סדרה תיעודית על הרגלי המין של הטבע האנושי. כיצד ליהנות ממין טוב יותר? מה מושך אותנו? על מין ויחסי אנוש. מידע עובדתי, מחקרים ועצות מקצועיות בהומור ובהדגמות. פרק שישי: הליכות ונימוסין במיטה

06.30 חדשות בעברית ובערבית
07.00 בוקר טוב ישראל
08.00 המומינים – סדרה בהנפשה
08.25 גברת פלפלת – סדרה מרובבת
08.35 הענק והגוצונים – סרט הנפשה מרובב
09.00 מעשיות חיות – סדרה בהנפשה
09.10 אימא אווזה – סדרה מרובבת
09.30 דימי בעקבות התגליות הגדולות – סדרה מרובבת בהנפשה
10.00 קשר משפחתי
10.35 עשרת בני לאבוק – סדרה קומית
11.00 ימבה קיץ – התכנית לקיץ
12.30 הרוכבים הצעירים – הרפתקאות
13.30 בית המסתורין – סדרת מתח משעשעת
14.00 רחוב סומסום
14.30 במצולות הים עם דלפי – סדרה מרובבת בהנפשה
15.00 אימא, בלש פרטי – סדרה בלשית
15.15 אליפות אירופה באתלטיקה קלה, הלסינקי 94'. תחרויות נשים וגברים. שידור ישיר מהלסינקי
16.00 חדשות
16.05 אליפות אירופה באתלטיקה קלה, הלסינקי 94'. המשך השידור הישיר מהלסינקי
17.00 ערב חדש
17.30 אליפות אירופה באתלטיקה קלה, הלסינקי 94'. המשך השידור הישיר מהלסינקי

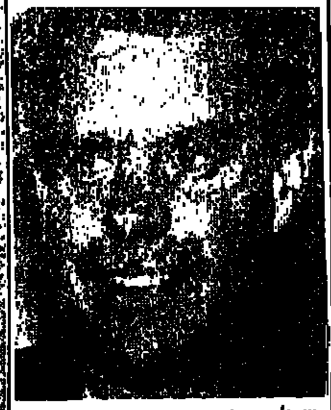
מיכאל קרפין, 'ווטרגייט'. ערוץ 1, 21.30

18.15 החדשות באנגלית
18.30 כמו שנאמר – סדרת משלים מומחזים
18.45 חידושים והמצאות
19.00 חדשות בערבית
19.30 אהבה ממבט ראשון – סדרה בריטית
20.00 מבט: שבשבת
21.00 מועדים בשמחה – לקט
21.30 מאחורי דלתיים סגורות – פרשת ווטרגייט. סדרה תיעודית של הבי־בי־סי ב־5 פרקים. פרשת ווטרגייט, שערוריית השחיתות הפוליטית החמורה ביותר בתולדות ארה"ב. מגיש: מיכאל קרפין. הפרק השני: חיפוי
22.30 שיחות קיץ – סדרת מפגשים של הבמאי חיים גיל עם דמויות שונות בחברה הישראלית. הסרט הרביעי: חיים גיל משוחח עם דיוויד לואיס, בעל רשת המלונות הגדולה של אילת. לואיס מספר בגילוי לב על הצלחתו הכלכלית ועל השלבים בחייו – מתקופת היותו נער עני באנגליה ועד הגיעו למעמד של אחד מעשירי העולם
23.00 שעה לחצות – חדשות הלילה
23.10 אליפות אירופה באתלטיקה קלה, הלסינקי 94'. היום השמיני והאחרון לתחרויות
00.10 פסוקו של מקום

ערוץ 2

11.00 ניצנץ בארץ החלומות – סדרה
11.30 מסביב לעולם ב־80 חלומות – סדרה מצוירת לילדים
12.00 שבע הפנים של ד"ר לאו – 1964
13.35 קליפים לצהריים – מיטב הקליפים העכשוויים
14.00 פלטספוס
14.05 מסע בין כוכבים – הדור הבא
15.00 אמת או חובה – סדרה לילדים
15.30 שרקי וג'ורג' – סדרה מצוירת
16.00 היפים והאמיצים – אופרה סבון
17.00 קו לחדשות
17.30 מוקש – אח"מים על האש
18.00 חלום עליכם – עם עוזי חיטמן. ילדים מגשימים חלומות
18.30 חוף פרדייס – סדרה
19.00 סטוץ – שעשועון עם אקי אבני
19.30 מיסטר בין
20.00 החדשות
20.30 חנן ונתן (לקט) – חנן גולדבלט ונתן נתנזון, מגישים בדיחות מקוריות וידועות, שהומחזו ועברו עיבוד ופיתוח נוספים
21.00 בשידור חי – דן שילון מארח
22.30 אין עם מי לדבר – תכנית סאטירה
23.30 חדשות
23.35 מקום קסן
00.00 חתונה – סדרת משטרה בריטית

06.30 חדשות בעברית ובערבית
07.00 בוקר טוב ישראל
08.00 המומינים – סדרה בהנפשה
08.25 גברת פלפלת – סדרה מרובבת
08.35 המעופפים הנועזים – סדרת הנפשה
09.00 מאגדות האחים גרים – סדרה
09.30 דימי בעקבות התגליות הגדולות – סדרה מרובבת בהנפשה
10.00 רמונה – סדרה עלילתית
11.00 ימבה קיץ – התכנית לקיץ
12.30 הרוכבים הצעירים – הרפתקאות
13.30 למען החבר'ה
14.00 פרפר נחמד
14.30 ילדי החירות – סדרה מרובבת
15.00 צער גידול בנות – סדרה קומית
15.30 עלילות טייניטון
16.00 חדשות
16.05 אריק
16.30 סינג סונג
17.00 ערב חדש
17.30 חיות ותיוכים – שעשועון
17.55 מי סופר – סדרה המפגישה ילדים עם סופרי ילדים וספריהם
18.15 החדשות באנגלית
18.30 ספורט – מגזין
19.00 חדשות בערבית
19.30 משהו מהסרטים – תכנית בענייני קולנוע
20.00 מבט: שבשבת
21.00 הנסיך העידום – סרט תעודה בשני חלקים על הנסיך צ'ארלס, היורש

בוב הוסקינס, 'מלב אל לב'. ערוץ 2, 22.30

המסוקר והמדובר ביותר בתולדותיה של בריטניה
22.00 חשיפה לצפון – דרמה קומית
23.00 שעה לחצות – חדשות הלילה
23.10 סיפורים לשעת לילה מאוחרת – סדרת סרטי מתח, אימה ומסתורין
23.40 ג'ייק והשמן – סדרת מתח
00.30 פסוקו של יום

ערוץ 2

11.00 אגדות ברווזים
11.25 כנפי הרעם
11.50 טי בריבנע – סדרת פעולה דרמטית
12.15 אגדת הנסיך וליאנט
12.40 פוטאי המלח
13.00 מבצע גלות – סרט טלוויזיה
14.00 פלטספוס
14.05 בובווים – תכנית צרכנות לנוער
14.30 משימה סודית ביותר – סדרה
15.00 יוסף המספר – תכנית סיפורים
15.30 תפוס כיוון – משחק טלוויזיה
16.00 היפים והאמיצים – סדרת דרמה
17.00 קו לחדשות
17.30 רובל'ה – משחק טלוויזיה
18.00 סירת הרעם – סדרת דרמה ופעולה
19.00 קרוב רחוק – סדרת דרמה בהמשכים
19.30 לינגו – משחק טלוויזיה
20.00 חדשות
20.30 מסע עולמי – מגזין טיולים ומסעות, חופשות נופש בהישג יד. מסע עולמי יוצא אל אתרי נופש הנמצאים קרוב אלינו באגן הים התיכון. מה יש שם בדרום תורכיה המושך עשרות אלפי ישראלים, נוסף למחירי הטיסה הזולים? מה מציעים איי יוון למי שמחפש ים, שמש, מוסיקה וסלט יווני? ולמי שתוקע "בורגה" תחת רגליו, נציע לשוט בשלושה ימים נינוחים מחיפה לאלכסנדריה. עורך ומגיש: אייל פלד
21.00 קומדי סטור – תכנית בידור
21.30 רובי: תכנית אירוח בהשתתפות קהל בהנחייתה של רובי פורת־שובל. נושא התכנית הפעם: "גופנו כשק חבטות"
22.30 מלב אל לב – סרט קולנוע. קומדיה משעשעת על אודות שוטר גס, בור וגזען מלוס אנג'לס, העובר השתלת לב ולומד, להדהמתו, שהתורם אינו אלא עו"ד שחור, חלקלק, אותו נהג לרדוף. ואם לא די בכך, הנפטר חוזר ומופיע לצדו כרוח רפאים, המעוניינת שהשוטר יעזור לה לנקום את הרוצחים. שחקנים: בוב הוסקינס, דנזל וושינגטון, קלואה וב, ג'יימס פריוס, ג'נט דבוס, אלן רייצ'ינגס ועוד
23.30 חדשות
23.35 מלב אל לב – המשך

06.30 חדשות בעברית ובערבית
07.00 בוקר טוב ישראל
08.00 המומינים – סדרה בהנפשה
08.25 גברת פלפלת – סדרה מרובבת
08.35 עלילות כבאי
08.45 בממלכת כיעורוניה – סדרה
09.00 פרפר נחמד
09.30 דימי בעקבות התגליות הגדולות – סדרה מרובבת בהנפשה
10.00 קשר משפחתי
10.30 עשרת בני לאבוק – סדרה קומית
11.00 ימבה קיץ – התכנית לקיץ
12.20 סרט קולנוע – העיירה שהלכה לעשן
14.00 המנגינה הנפלאה – סדרת הנפשה
14.30 העמק הסודי – סדרת הרפתקאות
15.00 חדש בעיניים
15.30 תום וג'רי – דור המשך
16.00 חדשות
16.05 קבענו בארבע ורבע – הצופים קובעים מה שרואים
16.30 סינג סונג
17.00 ערב חדש
17.30 אבירי הירח – דרמה
17.55 מי סופר
18.15 החדשות באנגלית
18.30 אפרופו – דיון בענייני השעה
19.00 חדשות בערבית
19.30 רוזאן – סדרה קומית אמריקנית
20.00 מבט: שבשבת
20.55 ההגרלה השבועית של הלוטו

חיים טופול, 'רומן בהמשכים'. ערוץ 2, 21.00

21.00 שיחת ועידה – תכנית אירוח
21.30 אביב וחורף – סדרה קומית
22.00 שפתון על צווארונך – סדרת דרמה
23.00 שעה לחצות – חדשות הלילה
23.10 לוי נויפלד – סרט על היעלמותו ורדיפתו של לוי נויפלד, סטודנט לרפואה בירושלים, בראשית שנות ה־60. נויפלד האשם בביצוע שורת מעשי רצח מסתוריים, ומשטרת ישראל, העיתונות והציבור עקבו אחריו בספר ובהיסטריה (התכנית מובאת בשידור חוזר)
00.10 פסוקו של יום

ערוץ 2

11.00 ג'ס – אנימציה מרובבת
11.20 מייק ואנג'לו
12.00 בסלון של ירון – ירון לונדון מארח ילדים בסלונו ומשווה אתם על סרטי טלוויזיה וקולנוע
12.30 גלגל המזל – לקט
13.00 פרשי הזמן
13.30 סוד כמוס – שעשועון
14.00 פלטספוס
14.05 זהו זה
15.00 קסמר והמלאכיות
15.25 דאפי דק
15.35 קריס קרוס
16.00 היפים והאמיצים – אופרת סבון
17.00 קו לחדשות
17.30 סטודיו T.V
18.00 אלף – מישהו שומר עליי
18.30 חוף פרדייס – סדרה
19.00 תביעות קטנות – בתכנית, תביעות אמיתיות שהועברו לאולפן מבית המשפט ברחבי הארץ באישור התובע והנתבע ובית המשפט. מגיש: השופט לשעבר דן כהן
19.30 מי הבוס?
20.00 החדשות
20.30 גלגל המזל – שעשועון
21.00 רומן בהמשכים – סרט קולנוע ישראלי המבוסס על סיפורו של יצחק בן־נר, רומן זעיר. סרט פיוטי המגולל את סיפורו של עודד (רון מצליח) שחי ומקבל בחברה (חיים טופול) המגלה שהוא מאוהב אהבה עמוקה באשתו לשעבר (גליה טופול) הנשואה לגבר אחר. כיוון שגם היא וגם הוא גברו מעוגנים והיטב בחייהם החדשים הנמורים, סובב הסרט סביב ניסיונותיהם להחזיר את גלגל הזמן אחורנית. עם: חיים טופול, גליה טופול, ענת טופול, אפרת לביא ואורי לוי
22.45 NYPD – משטרת ניו יורק
23.30 החדשות
23.35 NYPD – המשך
23.45 מגזין הספורט העולמי של ניילס

רביעי טלוויזיה 17.8

06.30 חדשות בעברית ובערבית
07.00 בוקר טוב ישראל
08.00 המומינים – סדרה בהנפשה
08.25 גברת פלפלת – סדרה מרובבת
08.35 רכבת ההפתעות – לקט סרטים מצוירים לילדים
09.00 החלילים – סרט הנפשה מרובב
09.30 דימי בעקבות התגליות הגדולות – סדרה מרובבת
10.00 חדש בעיניים – אקטואליה לילדים
10.30 עשרת בני לאבוק – סדרה קומית
11.00 ימבה קיץ – התכנית לקיץ
12.30 הרוכבים הצעירים – הרפתקאות
13.15 לדבר על זה
13.30 הלפיד – סדרת הרפתקאות
14.00 מסיפורי המלך בבר – סדרה
14.25 אני רוצה לדעת
14.30 קוסמים קטנים – סדרה מרובבת
15.00 אבא לעניין – סדרה קומית
15.35 מפרץ הרפתקאות – סדרה
16.00 חדשות
16.05 קבענו בארבע ורבע
16.30 סינג סונג
17.00 ערב חדש
17.30 לורדס – סדרה בהנפשה
17.55 מי סופר
18.10 אגדה של מקום
18.15 החדשות באנגלית
18.30 כוכבי המחר
19.00 חדשות בערבית
19.30 משפחת סימפסון

דפנה דקל, 'בטברנה'. ערוץ 1, 21.45

20.00 מבט: שבשבת
21.00 עורכים – דרמה ישראלית. בתורה מפרובינציה מגיעה העירה והולכת להתגורר עם חבורה של זרוקים, דרכם היא מכירה את שולי עולם הבוהמה של תל אביב. שחקנים: גילי בראוזיליו, בועז תורג'מן
21.45 בטברנה – תכנית זמר ים־תיכוני. משתתפים: להקת הברירה הטבעית, אבי פרץ, כאלדי אליאור, מירל רוניק. מנחה: דפנה דקל
22.25 פרסי ות'אנדר – הפקה של סטיבן ספילברג לטלוויזיה, על מאמן אגרוף שחור ועיוור, המתמודדים עם עולם האגרוף כדי לזכות בקרב הגון שייתן להם סיכוי לזכות באליפות. האם יצליחו לנצח את השיטה ואת השחיתות הקיימת?
23.00 חדשות
23.05 המשך הסרט פרסי ות'אנדר
00.05 פסוקו של יום

ערוץ 2

11.00 ניצנץ בארץ החלומות – סדרה
11.30 מסביב לעולם ב־80 חלומות – סדרה מצוירת לילדים
12.00 צלילי התהילה – דרמה
12.40 קליפים לצהריים
14.00 פלטספוס
14.05 מסע בין הכוכבים – הדור הבא
15.00 מיפי – סרטוני אנימציה לפעוטות
15.05 הרוח בערבי הנחל
15.30 דאג – סדרה מצוירת לילדים
16.00 היפים והאמיצים – אופרת סבון
17.00 קו לחדשות
17.30 הנסיך המרליק מבל אייר – סדרה
18.00 מי הבוס
18.30 חוף פרדייס – סדרה
19.00 סטוץ – שעשועון עם אקי אבני
19.30 כלבוטק – מגזין הצרכנות בעריכת רפי גינת ובהגשתו
20.00 החדשות
20.30 הגשש החיוור – מערכונים
21.00 בשידור חי – דן שילון מארח
22.30 סינמה רשת. משחק הדמים – (רמבו 1) – פעולה – 1982. זה הסרט הראשון והטוב שבסדרה המצליחה. ראמבו סטלונה מגיע לאחר השחרור, לאחר שחזר מווייטנאם, לביקור חבר לנשק בעיירה צפונית שלווה. יחסם האלים של השוטרים במקום גורם לו להתקומם – והופך אותו לנרדף על חייו. אך הרודפים אינם יודעים כי ראמבו הוא האשף הגדול של לוחמת הגרילה
23.30 החדשות
23.35 משחק הדמים – המשך

חמישי טלוויזיה 18.8

06.30 חדשות בעברית ובערבית
07.00 בוקר טוב ישראל
08.00 המומינים – סדרה בהנפשה
08.25 גברת פלפלת – סדרה מרובבת
08.35 המעופפים הנועזים – סדרת הנפשה
09.00 בבית של פיסטוק
09.30 דימי בעקבות התגליות הגדולות – סדרה מרובבת בהנפשה
10.00 מבצע שתום עין – סדרת דרמה
10.30 עשרת בני לאבוק – סדרה קומית
11.00 ימבה קיץ – התכנית לקיץ
12.30 הרוכבים הצעירים – הרפתקאות
13.30 למען החבר'ה – סדרה
14.00 סיפורי מוש – סדרה מרובבת
14.20 הי בינגה – סדרה מרובבת
14.30 בית – סדרת דרמה
15.00 אוטוטו – תכנית לילדים
15.30 האמגורים מהמאדים – סדרה
16.00 חדשות
16.05 קבענו בארבע ורבע – הצופים קובעים מה שרואים
16.30 סינג סונג
17.00 ערב חדש
17.30 מי מסתתר מהחושך? – סדרה
17.55 מי סופר – סדרה המפגישה ילדים עם סופרי ילדים וספריהם
18.10 הגיע זמן לשון
18.15 החדשות באנגלית
18.30 תכנית מיוחדת על סין
19.00 חדשות בערבית
19.30 גשר ברוקלין – סדרה קומית

גידי גוב, 'לילה גוב'. ערוץ 2, 21.30

20.00 מבט: שבשבת
21.00 שעת הסין – סדרה בת 5 פרקים. הפקה משותפת של הטלוויזיה הישראלית והחברה הגאוגרפית נאות הכיכר. הפרק הרביעי: הכיכר האדומה – הפרק שוטח את אירועי טבח טיאנאנמן על רקע מהפכת התרבות שהיתה בסין 20 שנה קודם לכן
21.55 ההגדה לבית מק'גרגור – סדרת דרמה
22.55 הגיע זמן לשון
23.00 שעה לחצות – חדשות הלילה
23.10 העולם בעיני עצמו – עם דוד ויצטום
23.55 כמו בסרטים – סדרה קומית
00.20 אגדה של מקום

ערוץ 2

11.00 אגדות ברווזים
11.25 כנפי הרעם – סדרת נוער
11.50 טי בריבנע – סדרת פעולה דרמטית
12.15 סינבאד – סדרה קומית
12.40 פוטאי המלח
13.00 זמן דיסני – סדרות הנפשה
14.00 פלטספוס
14.05 בובווים – תכנית צרכנות לנוער
14.30 פנג הלבן – סדרת הרפתקאות
15.00 יוסף המספר – תכנית סיפורים
15.30 תפוס כיוון – משחק טלוויזיה
16.00 היפים והאמיצים – סדרת דרמה
17.00 קו לחדשות
17.30 עניין של זמן
18.00 סירת הרעם
19.00 קרוב רחוק
19.30 אחלה גבר – משחק טלוויזיה
20.00 החדשות
20.30 מערכה מכאן – סדרה תיעודית. כתבה על איסוף פרמננטי ועל גנבת חפצים ומזוודות
21.00 אקסטרה – מגזין בידור ופנאי, בהנחיית תומי יואל. בכל תכנית אסופה עשירה ומגוונת של הנושאים החמים ביותר, שמכניסים את הצופה לעניינים בעולם הבידור והשעשועים, מוסיקה, קולנוע וטלוויזיה, בילוי, אופנה, פנאי, נופש וחופש
21.30 לילה גוב – לקט
22.00 רוח מזרחית – תכנית בידור מוסיקלית בסגנון ים־תיכוני, בהנחייתה של יעל אבקסיס. תכנית מס' 7: הפעם יתארחו בתכנית הזמר היווני טריפונאס, שש רם, רון שובל והלהקה סהרה
22.45 בשבילי הזמן – סדרת מתח בדיונית
23.30 החדשות
23.35 בשבילי הזמן – המשך
23.40 קצר לחצות – סרטי קולנוע קצרים

תחנות זרות טלוויזיה

טלוויזיה – המזרח התיכון

יום שישי 12.8.94

14.00 מועדון 700 14.55 סרט "ג'י מנחר" 16.55 תום וג'רי (מצויר) 17.20 אלפרד היצ'קוק (ערבית) 17.45 סופר בוק (מצויר) 18.15 תוכנית מיוחדת 18.45 צער גידול בנות – סדרה קומית 19.10 כוח הצלה 911 20.00 חדשות (ערבית) 20.30 24 שעות – CNN מרווח 21.00 מודרסאן – עיר גבול 21.30 סרט "האסטרונאוט הסרבן" 23.30 מועדון 700 24.00 תכנית מיוחדת

יום שבת 13.8.94

14.00 מועדון 700 14.55 אגדות היער הירוק 16.15 כדורגל אנגלי 17.05 אן.בי.אי 19.15 אירגוף 20.00 חדשות (ערבית) 20.30 24 שעות – CNN מרווח 21.00 המיטב של 60 דקות – אקטואליה 21.30 המיטב של 2020 – אקטואליה 22.00 סרט "דברים משתנים" 23.30 תשובות 24.00 סרט "אקספרס לגלות"

יום ראשון 14.8.94

14.00 תכנית מיוחדת 14.30 ג'ון אוסטין 15.00 מגע 16.00 יסודות של משפחה מאושרת 16.30 סרט "המתהלך בלילות" 18.15 האבקות 19.00 ספורט 20.00 חדשות בערבית 20.30 24 שעות – CNN מרווח 21.00 אן.בי.אי – מגזין 21.30 אן.בי.אי 22.30 תשובות – אקטואליה 24.00 תכנית מיוחדת

יום שני 15.8.94

14.00 מועדון 700 14.55 סרט "תיק השאי" 16.30 מייטי מאוס (מצויר) 17.20 העכבר המסוכן (מצויר) 17.45 סופר בוק (מצויר) 18.10 תוכנית רוקנטורית 19.10 כוח הצלה 911 20.00 חדשות (ערבית) 20.30 24 שעות – CNN מרווח 21.00 תוכניתו של ביל קוסבי 21.30 המשיא 22.30 חיפוש אחר נעדרים 23.10 מועדון 700 24.00 תכנית מיוחדת

יום שלישי 16.8.94

14.00 מועדון 700 14.55 סרט "משלט כמוקש" 16.30 מייטי מאוס (מצויר) 17.20 העכבר המסוכן (מצויר) 17.45 סופר בוק (מצויר) 18.10 תוכנית מוסיקלית – רוקמנטרי 19.10 כוח הצלה 911 20.00 חדשות (ערבית) 20.30 24 שעות – CNN מרווח 21.00 ספסופים נוטה אמריקה 21.30 מסע בחלל – הדור הבא 22.20 ירח מעל מיאמי 23.10 מועדון 700 24.00 תכנית מיוחדת

יום רביעי 17.8.94

14.00 מועדון 700 14.55 סרט "זהו עתק" 16.20 מייטי מאוס (מצויר) 17.20 העכבר המסוכן (מצויר) 17.45 סופר בוק (מצויר) 18.10 הארס האשתו (סדרה) 19.10 כוח הצלה 911 (סדרה) 20.00 חדשות (ערבית) 20.30 24 שעות – CNN מרווח 21.00 כנפיים – סדרה קומית 21.30 מטלוק – סדרה בלשית 22.20 רצח כמשיכת קולמוס 23.10 מועדון 700 24.00 תכנית מיוחדת

יום חמישי 18.8.94

14.00 מועדון 700 14.55 סרט "הקשר השוויצרי" 16.30 מייטי מאוס (מצויר) 17.20 העכבר המסוכן (מצויר) 17.45 סופר בוק (מצויר) 18.10 הזאי המש אסס (סדרה) 19.10 כוח הצלה 911 (סדרה) 20.00 חדשות (ערבית) 20.30 24 שעות – CNN מרווח 21.00 בית אריסון (סדרה) 21.30 ג'ק והשמן (סדרה) 22.20 חוק וסדר (סדרה) 23.10 מועדון 700 24.00 תכנית מיוחדת

טלוויזיה ירדנית

יום שישי 12.8.94

16.10 סרטים מצוירים (ערוץ 1) 12.50 תוכנית ספורט (ערוץ 1) 14.45 הצהאה (סדרה באנגלית) 17.05 קורות המוה העשרים 19.00 חדשות בצרפתית 19.15 תוכנית בידור בצרפתית 19.30 חדשות בעברית 19.45 עולם הספורט 20.00 חדשות בערבית 20.30 שלושה בדירה (קומדיה) 21.00 60 דקות 22.00 חדשות באנגלית 22.10 אמבע מרץ (סדרה דרמטית)

יום שבת 13.8.94

16.00 סרטים מצוירים (ערוץ 1) 17.30 סרטים מצוירים (בצרפתית) 17.40 תשואות ראשונות 18.00 סרטים מצוירים (בצרפתית) 19.00 חדשות בצרפתית 19.15 אשנב (בצרפתית) 19.30 חדשות בעברית 19.45 עולם המדע (דוקומנטרי) 20.30 הנסיך מבל אייר (קומדיה) 22.00 חדשות באנגלית 22.10 משפחה מכובדת (סדרה)

יום ראשון 14.8.94

16.00 סרטים מצוירים (ערוץ 1) 17.40 סרט קולנוע בצרפתית 19.00 חדשות בצרפתית 19.15 אשנב (בצרפתית) 19.30 חדשות בעברית 19.45 בידור באנגלית 20.30 הבר על חייך – שעשועון עם ביל קוסבי 20.55 מגזין (סרטון דוקומנטרי) 21.35 הבר על חייך 22.00 חדשות באנגלית 22.10 בית אליוט (סדרה)

יום שני 15.8.94

16.00 סרטים מצוירים (ערוץ 1) 17.30 האסטרונאוטים (צרפתית) 18.00 מגזין תרבות בצרפתית 18.30 מאגי (צרפתית) 19.00 חדשות בצרפתית 19.15 ספורט (צרפתית) 19.30 חדשות בעברית 19.45 עולם המדע 20.30 האומנת (קומדיה) 21.00 סדרה דוקומנטרית 22.00 החצי השני 22.30 דרמה מקומית באנגלית 23.20 שוטרים בצמרת (סדרה)

יום שלישי 16.8.94

16.30 אולפן לילדים (ערוץ 1) 17.30 החיים מתחת למים (צרפתית) 18.30 בומנואר, סדרה בצרפתית 19.00 חדשות בצרפתית 19.15 תוכנית ספורט 19.30 חדשות בעברית 19.45 תוכנית בידור 20.30 אבא החוק, אבא הורגת (קומדיה) 21.10 ירח מעל מיאמי (סדרת מתח) 22.00 חדשות באנגלית 22.10 סרט עלילתי

יום רביעי 17.8.94

16.00 אולפן לילדים (ערוץ 1) 18.00 סדרה דוקומנטרית 19.00 חדשות בצרפתית 19.25 תוכנית כדורגל 19.30 חדשות בעברית 20.30 קרוב מכדי שיהיה נוח (קומדיה) 20.50 פריחה (דוקומנטרי) 21.10 מיטב הקסם 22.00 חדשות באנגלית 22.30 מלרוק (סדרה) 22.20 האבקות חופשית (ערוץ 1) 23.15 אהוב אותי (קומדיה)

יום חמישי 18.8.94

16.00 סרטים מצוירים (ערוץ 1) 17.40 הפתעה, הפתעה (סדרה בצרפתית) 18.10 סדרה דוקומנטרית בצרפתית 18.20 חדו 19.00 חדשות בצרפתית 19.15 אשנב 19.30 חדשות בעברית 19.45 עולם הספורט 20.30 סדרה דוקומנטרית 21.10 בתי (סדרה) 22.00 חדשות באנגלית 22.30 המוח הקטלני (סדרה דוקומנטרית)

שישי רדיו 12.8

קול המוסיקה

06.06 לקום עם מוסיקה
09.00 תכניות הבוקר של קול המוסיקה – בעריכת ריקה בר־סלע – הנדל: נעימות מנגי וקהול (אריות בעיבוד ק. סטיל־פרקינס) (ק. סטיל־פרקינס/ טאסלמוזיק/ ז'אן לאמון); ל. שפוהר: תשיעייה גדולה במה מז'ור, אופ' 31 (אנסמבל אמאטיו); בטהובן: המוסיקה למחזה אגמונט (צ'ריל סטודר/ ברונו גנץ/ מק' ריאס/ פיל' ברלין/ קלאודיו אבאדו)
10.15 ברהמס: הקונצ'רטו הכפול לכינור, לצ'לו ולתזמורת (י. פרלמן/ מ. רוסטרופוביץ'/ קונצרטחבאו/ ב. האייטינק); שוברט: חמישה שירים (ד. פישר־דיסקאו/ ס. ריכטר)
11.00 שומאן: שלישיית פסנתר מס' 3 בסול מינור, אופ' 110 (שלישיית בוזאר); ברטוק: דיברטימנטו לכלי קשת (סולני זגרב/ טונקו ניניץ'); רחמנינוב: אלקו, אופרה במערכה אחת (ולדימיר מטוריו/ נטליה ראסובה/ גלינה בוריסובה/ טיצ'סלב פוצ'פסקי/ ויטלי טרסז'נקו/ המק' הממלכתית הרוסית ותז' בניצוחו של אנדרה צ'יסטיאקוב)
13.00 שעה ישראלית

אורלי יניב, גל"צ, 00.05

13.57 בימת שיר
14.06 קונצרט צהריים
16.00 כבקשתך – בעריכת דניאלה גלס – ג'רטנסטיאדבאך: קטעים מיצירות באך מפי זמרי הסווינגל; מנדלסון: קונצ'רטו במי מינור לכינור ולתזמורת (יצחק פרלמן/ סימ' שיקגו/ דניאל ברנבוים); ורדי: לקט מתוך האופרה ארנאני (מרגרט פרייס, קרלו ברגונצי ואחרים, מק' ותז' של האופרה האיטלקית/ תומס שיפרס)
18.00 דור הזהב – אמנים גדולים בהקלטות היסטוריות – בעריכת רם עברון – הכנר יוסף סיגטי/ תכנית רביעית – מוצרט: סונטה בלה מז'ור, ק. 526 (עם א. פלדש, 1943); בטהובן: רומנסה מס' 1 בסול מז'ור, אופ' 40 (עם פיל' ניו־יורק/ ל. ברנשטיין/ קרנגי הול, 1945); באך: פרטיטה מס' 3 במי מז'ור (רסיטל חי, 1949); דבוז'אק: שני מחולות סלאבוניים (הקלטה מ־1941); דביסי: סונטה בסול מינור (הקלטה מ־1941); לאלו: שיר שחר
19.00 קשת של צלילים – בעריכת ציפי ויצטום – קטעים מתוך מחברת התווים של אנה מגדלנה באך והזמרים והנגנים של להקת טרג'יקומדיה
20.05 בימת שיר – בעריכת אילנה צוקרמן
20.08 קונצרט ליל השבת – בעריכת שלמה הר – היידן: סימפוניה מס' 92 בסול מז'ור, אוקספורד (פיל' וינה/ ל. ברנשטיין); ליסט: קונצ'רטו מס' 1 במי־במול מז'ור לפסנתר ולתזמורת (דוד בר־אילן/ תז' הקונצרטים הצרפתיים/ ז'אן־ז'אק ריבוואה); דבוז'אק: שלישיית פסנתר מס' 4 במי מינור, אופ' 90, דומקי (שלישיית בורודין); סטרווינסקי: סוויטה מתוך הבלט ציפור האש (תז' הקונסרבטוריון למוסיקה של קוויבק/ ז'אק לקומב); שוסטקוביץ': סימפוניה מס' 8 בדו מינור. (הסימ' של שיקגו/ סר גאורג שולטי)
23.00 צלילים לסיומו של יום – צלילים רוגעים – בעריכת אורלט אברהם

רשת א'

07.00 חדשות באנגלית
07.15 חדשות בצרפתית
07.30 זה רעיון – טיפים לסוף שבוע
09.05 גברים 1994 דרך אשה
10.05 שירים עבריים יש עצה
11.05 הירושלמים – הפרלמנט הירושלמי להווי ופולקלור
12.05 עונג שבת
13.15 תוכנית באנגלית
13.44 תוכנית בצרפתית
14.05 בראש צעיר – מגזין לילדים
15.05 קבלת שבת
16.05 רדיו דרמה – "אהבה מאוחרת", מאת עמוס עוז. עיבוד ובימוי מוטי מנרק. משתתפים: יהודה אפרוני, חינה רוזובסקה ומוסקו אלקלעי
17.00 חדשות באנגלית
17.05 יומן תרבות חוץ – סקירת אירועי תרבות מהעולם
18.05 מוסף רדיו לספרות, והפעם – ראיון עם אהרון אלמוג על ספרו "אל תצחיקו את סבתא", ראיון עם צבי ינאי על "בעקבות המחשבות", אריאל הירשפלד ואורי אדלמן משוחחים על "אתן יודעות", ספר על האופרות של מוצרט
19.05 "מגלינקה עד סוגצ'ובה" – 200 שנות זמר רוסי
20.05 קצת מזה וקצת מזה – שירים לכל טעם
20.00 יומן – החדשות מהטלוויזיה
22.05 לקראת שבת – שירים מבית אבא
23.05 זמן אומן – שיחה עם אמנים

רשת ב'

07.05 הבוקר הזה
09.05 מה יהיה
11.05 שירים עבריים
13.05 בחצי היום
14.05 כמעט שבת עם מנחם מיכלסון
15.06 עיתונות חוץ
16.05 כמעט שבת עם מיכאל מיכאלסון
17.05 פניני שבת עם גדעון הוד
18.05 ליל שבת עם ירון אנוש
20.05 שירים שאהבנו
23.05 בין שישי לשבת עם יצחק לבני
00.05 שירים עם טל השילוני
01.05 תורנות שבת

רשת ג'

06.06 מעורב ישראלי
08.05 עברי על הגל
10.05 אגן הים התיכון
13.05 צפיחית בדבש
15.05 לפנות ערב
17.05 כאן שם ובכל מקום
19.05 זמר שכזה
20.05 דאנס אף־אם
22.05 רוק קלאסי

גלי צה"ל

05.02 צה"ל יוצא שבת
06.30 בוקר טוב ישראל
07.15 ליפשיץ משוחח על סוף השבוע
08.00 בוקר טוב ישראל
09.05 בילוי נעים עם מולי שפירא
11.00 קולה של אמא עם לאה עוז
12.05 פריחה – עם דורי בן זאב – מוסיקה פריכה, דיווחי פריחות ולמי ולמה פרח השבוע
13.00 בצהרי היום
13.15 פריחה – המשך
14.05 פסק זמן מוסיקלי
15.05 "הדרן" עם שמינייה ווקל ורביעיית אלברט פיאמנטה, כפי שהוקלטו באולם "צוותא" בתל־אביב
16.05 הפסקת חשמל – התכנית האקוסטית של גל"צ
17.05 הסלון של יום שישי – מחשבה שניה על אירועים חשובים
18.05 קלאסי בכיף – תוכנית המוסיקה הקלאסית של גל"צ בשיתוף התזמורת הפילהרמונית הישראלית
19.05 "עולים לרגל" – צליינות חילונית בחברה הישראלית – סדרה מקורית על אתרי תרבות חדשים של "עלייה לרגל" בחברה הישראלית
20.05 לא על הלוף לבדו
22.05 עשן בעיניך
00.05 מוסיקה עם אורלי יניב
02.00 לא רוצים לישון

שידורי גלגל"צ

07.05 מועדון אורות הבוקר
09.05 גלגל הצלה – שירים עבריים
11.05 סידורים – מוסיקה ודיווחי תנועה
13.05 גלציה – מצעד ההשמעות של גל"צ וגלגל"צ
14.05 קואופרטיב דן – עם דן תורן
16.05 איש הגשם – מודי בר־און
18.05 ששת – מוסיקה ישראלית
20.05 סך הכל רוקנרול – רוק קלאסי עם אורי לוטן
23.05 מסיבת ריקודים

שבת רדיו 13.8

קול המוסיקה

07.10 שבת של מוסיקה – בעריכת דניאלה גלס – שחרית לשבת – ק.פ.ע. באך: סינפוניה במי־במול מז'ור (תז' ק.פ.ע. באך/ ה. הנכן); מוצרט: קונצ'רטו מס' 3 בסול מז'ור לכינור ולתזמורת (מנחם צוקרמן/ תז' סנט פול); מנדלסון: שירים בלא מלים (דניאל ערני – פסנתר); המל: קונצ'רטו לחצוצרה ולתזמורת (ה. מרסאליס/ הפיל' הלאומית/ ר. לפארד); פרוקופייב: לויטננט קיז'ה, סוויטה (הסימ' של שיקגו/ פריץ ריינר)
09.00 שירים והמנגינים מאת שוברט – מפי זמרת הסופרן ברברה הנדריקס עם הפסנתרן ראדו לופו ברונו שניידר – קרן וסבינה מאייר – קלרנית. ומפי זמרי מקהלת הרדיו של ברלין עם תזמורת סימפונית, בניצוח ר' קנוחה
10.00 קונצרט בוקר השבת
11.57 בימת שיר – בעריכת אילנה צוקרמן. אשר רייך – עובדות בדיוניות
12.00 חדשות
12.05 צלילי עמים – מוסיקה עממית מקרוב ומרחוק – תכניתו של ישראל דליות
13.00 קונצרט לצהרי השבת – בעריכת ישראל דליות – סיבליוס:

יואב קוטנר, גל"צ. 11.05

סימפוניה מס' 6 ברה מינור, אופ' 104 (סימ' ייטבורג/ נמה יארבי); גולדמרק: קונצ'רטו בלה מינור לכינור ולתזמורת, אופ' 28 (יצחק פרלמן/ תז' סימ' פיטסבורג/ אנדרה פרווין); קוראי: סוויטה מהאופרה הארי יאנוש – ודיאציות על שיר־עם הטווס (תז' פילהרמוניה הונגריקה/ אנטל דוראטי)
15.00 מוסיקה עתיקה – בעריכת ריקה ברסלע
16.00 מהקלטות התזמורת הסימפונית ירושלים רשות השידור
18.00 שבוע טוב עם דני אורסתיו – ויליאם בויס: פתיחה לאורח ליום הולדת (תז' לאמבורה/ אנתוני לואיס); הנדל: כי ילד יולד לנו (על פי ישעיהו ט', ה'), מתוך המשיח (מק' ותז' השישה־עשר/ ה. כריסטופרס); איכן צרפנין: הגיגות – ודיאציות על שיר ליום הולדת (דאריל רוזנברג – פסנתר); קארל־כריסטוף באך: הנה מה טוב ומה נעים (תהלים קל"ג), קנטטה ליום הולדת (זמרים ונגנים, הכהי הקפלה פידיצ'ינה, לייפציג/ האנס גרוס); והקריליאמס: רביעיית כלי־קשת מס' 2 בלה מינור, ליום הולדת (רביעיית פריציה); יוהן הלמיש רומן: קנטטה ליום הולדת (סולנים, מק' ותז' קפלה סוריה/ פאל נמת); יהושע לקנר: חמישה ימי הולדת (1965) (נעמי לב – פסנתר); מוצרט: שיר ליום הולדת (ברברה שליק/ טיני מטות); פרסל: אודה ליום הולדת (1695) (סולנים, מק' נירקולג' אוקספורד/ קינגז קונסורט/ רוברט קינג)
20.05 אורחים באולפן – בעריכת חיותה דביר – רוזיטל הכמוב – פסנתר. היידן: סונטה ברה מז'ור, הוב. XVI 150; שומאן: מחולות חבורת בני דוד
21.00 אופרה על בימות העולם – בעריכת עדנה ענתי – ברליוז: באטריס ובנדיקט (ז'נבה [23.4.94]) אופרה בשתי מערכות בעקבות שייקספיר (ל. בווינגס, א. האוגלי, ק. רוביה, ק. סטרייט, ל. וילנרה, ו. דה מקסייה, ז'. רסטן, ס. ארבל/ מקהלת התיאטרון של ז'נבה/ תז' שוויץ המערבית/ ג'ון נלסון); ברליוז, מיסת סולמנים (הקלטת בכורה, 1993) (דונה בראון – סופראן/ ז.ל. ריאלה – טנור/ ג'יל קואשמיי – בס/ מק' מונטוורדי/ תז' הרומנטית המהפכנית/ ג'ון אליוט גארדינר)

רשת א'

07.00 חדשות באנגלית
07.15 חדשות בצרפתית
07.30 שירים עבריים
07.55 בימת שיר
08.05 "הצגה במיטה" – "כדוב בעיניכם" – תכנית הומוריסטית מאת: שמעון ריקלין ובביצוע
09.05 בין המכתבות – המרע בראי העיתונות
09.30 דעת קול
10.05 "מילים שמגעות לנעת" – הפעם, שידורי קיץ: הסופר מאיר שלו משוחח על "סיפורים, על אהבה, טבע ונוף"
11.05 "מושגים" – מוסף עיוני
12.05 חגה עם בני הגדל
13.00 חדשות באנגלית
13.30 חדשות בצרפתית
14.05 בראש צעיר
15.05 פנים אל פנים
16.05 "אמנות בנקודה" – שיחות עם יובל מסקין
17.00 חדשות באנגלית וצרפתית
17.05 הקול קולנוע
18.05 מסביב לעולם בשעה קלה
19.05 מוזה – הצצה לתהליך היצירה
20.05 השושנה מורדת
21.05 קפה ראשי
22.05 מלווה מלכה
23.05 תרמיל צר – על מסעות ונסיעות

רשת ב'

07.08 שירים לשבת בבוקר
08.05 שי לשבת עם שמואל שי
09.45 שבועוני העולם
10.05 השבוע – יומן אירועים
11.05 אולפן קיץ עם מני פאר
13.05 רגעי קסם
15.05 מספרי סיפורים עם יוסי אלפי
16.05 אותי זה מצחיק – מערכונים
18.05 עברה שבת – חדשות ומוסיקה
21.05 תורים הביתה – שעתיים של מוסיקה וקיוזהי תנועה
23.05 בהגשה אישית עם חיים קינן
00.05 יומן חצות
01.05 לתוך הלילה
05.05 אור ראשון עם עמיקם רוטמן

רשת ג'

07.07 להיטים למוכרת
08.05 דרך־ארץ – שירים עבריים
10.05 30 בצל
13.05 מרתון בגימל
15.05 קיץ חזק
18.05 שבת בקאונטרי
19.00 מאחורי השירים
20.05 פזמונומן
22.00 הכל ג'אז
23.05 ברחובות שלנו
00.05 רוקונצרט

גלי צה"ל

05.00 צלילי שבת
07.05 יופי של שירים
08.05 מקהלה עליזה – שעה לילדים עם שירת גרא
09.05 שבת צחוק – מוסיקה ומערכונים
10.00 במצב הנוכחי עם עוזי סלמור
11.05 "מרתון וודסטוק" – כל ההקלטות מהפסטיבל המקורי, כולל הקלטות נדירות וסקירה היכן נמצא היום כל אחד מהאנשים שהופיעו ב"פסטיבל וודסטוק" המקורי, 25 שנה אחרי. עורך ומגיש: יואב קוטנר
16.05 טלסינת – מגזין לענייני טלוויזיה וקולנוע
17.05 גרבר בטוצ"ש
18.00 שישבת – עם גיא זוהר
20.05 שבת בדבש
21.30 ג'וקים בראש – מגזין לענייני חשבים
22.05 "מסורת מסורת"
00.00 יומן חצות
00.15 ציפורי לילה מארחות עם גדי טאוב המארח את האלר מצאלות, אנתרופולוג וסופר – שיגיש שירים האוהבים עליו
02.00 לא רוצים לישון, מוסיקה לשעות הקטנות של הלילה

שידורי גלגלצ

08.05 מעל ומתחת לשמיכה עם מנחם עידן
10.05 "חממה" עם יעל אלמוג
12.05 משתק השבת – עם רונית כפיר
15.05 עברית של שבת
17.05 "נעים" – מוסיקה נפלאה והרבה ריווחי תנועה מרב מיכאלי
20.05 "אולדיז" – עם שמעון בן־אריה
22.05 "מעבירים לראשון" עם יעל קרוון

ראשון רדיו 14.8

קול המוסיקה

06.06 שחרית מוסיקלית
09.00 תכניות הבוקר של קול המוסיקה – בעריכת ארלט אברהם
10.00 מוצרט: סימפוניה מס' 41 בדו מז'ור, ק. 551, יופיטר (הפיל' וינה/ ל. ברנסטיין); ובר: קונצ'רטו מס' 2 במי־במול מז'ור לפסנתר ולתז', אופ' 32 (מ. רוזל/ תז' ממלכתית דרזדן/ ה. בלומשטט); שטורר: סונטה במי־במול מז'ור לחליל ולנבל, אופ' 114 (מ. לריוה, חליל/ מ. מילדרטיין, נבל); שוברט: שלישיית פסנתר מס' 1 בסי־במול מז'ור, ד. 898 (שלישיית הפסנתר הישראלית: אלכסנדר וולקוב, מנחם ברדיאר, מרסל ברגמן)
12.05 סן־סנס: קונצ'רטו מס' 3 בסי מינור לכינור ולתז', אופ' 61 (גיל שחם/ פיל' ניו־יורק/ ג'וזפה סינופולי); רחמנינוב: סונטה בסול מינור לצ'לו ולפסנתר, אופ' 19 (יו יו מה – צ'לו/ עמנואל אקס – פסנתר); רימסקי קורסקוב: סימפוניה מס' 3 בדו מז'ור, אופ' 32 (הפיל' של ברגן/ דמיטרי קיטאינקו)
13.57 בימת שיר
14.06 מוסיקה לשעת צהריים
16.00 מוסיקה ליום ראשון – בעריכת ריקה ברסלע – ג'ון טאברנר:

יוסי סיאס, רשת ג'. 18.05

מגניפיקט (השישה־עשר/ הארי כריסטופרס); ברליוז: רקוויאם (רונלד דאור/ מקהלת הנערים וונדוורת/ המק' והתז' הסימפונית של לונדון/ דיוויד קנלון)
18.00 מאולפן ההקלטות – בעריכת חיותה דביר – דואו ירדן: אורי מירז – אבוב/ סינתיה שחם – פסנתר; שומאן: אדג'ו ואלגרו לאבוב ולפסנתר, אופ' 70 (במקור – לקרן ולפסנתר); הינדמית: סונטה לקרן אנגלית ולפסנתר; אייל באום: 3 פסלמנטים לקרן אנגלית ולפסנתר (1994) (במיוחד לדואו ירדן); מרטין: תחינה קטנה לאבוב ולפסנתר; דיטריך: סונטה לאבוב ולפסנתר; פולנק: סונטה לאבוב ולפסנתר (עם הפסנתרנית שרה טל)
19.05 צלילים בין ערביים – בעריכת ארלט אברהם – ורדי: אריה, מתוך האופרה לה טראוויאטה, בגרסה לתז' (אקדמיית סנט־מרטין/ נביל מרינר); סרמנט: מבוא ורונדו קפריצ'יוזו לכינור ולתז', אופ' 28 (קיונג־וה צונג/ פיל' מלכותית/ שארל דיטואה); רוג'רס והמרשטיין: איזה ערב נפלא, מתוך אוקלהומה (תוסה קודס/ סימ' לונדון/ ג'ונתן טוניק); לקאוונה: מלגניה (להקת הנבלאים מניו יורק); צ'ייקובסקי: מחולות מתוך הבלט מפצח האגוזים (קלר ואנטואנט קאן – שני פסנתרים); גריג: סוויטת הולברג, אופ' 40 (אקדמיית סנט־מרטין/ נביל מרינר)
20.00 בימת שיר
20.05 מאולמי הקונצרטים שלנו – באך בפסטיבל ישראל־ירושלים הקנטטורי הדייני ולהקת הקונצרט הקטן. מנצח: הרמן מקס (הקלטה: הנרי קראון – [28.5.93]); סוויטה מס' 1 בדו מז'ור לתזמורת, ריו"ב 1066; קנטטה מס' 93 – הנותן לאל להנחותך; קנטטה מס' 20 – הו נצח, מלה רבת עוז – מרי קלר אלן – עוגב (דורמיציון) – [4.6.93] – פרלוד ופוגה במי מינור, ריו"ב 548/ 4 פרלודים כוראליים; טריו סונטה מס' 3/ פנטסיה בסול מז'ור; פרלוד ופוגה במי־במול מז'ור, ריו"ב 552
23.00 צלילים לסיומו של יום – בעריכת ריקה ברסלע.

רשת א'

06.06 התעמלות בוקר
06.16 אשמורת בוקר
07.00 חדשות באנגלית ובצרפתית
07.30 שירים עבריים
07.55 בימת שיר
08.05 חגה עם בני הגדל
08.55 קראתי ספר
09.05 פתוח – חיסכון והשקעות
09.55 מתכון יומי
10.05 סלורדיו
11.05 חיים – שעה בענייני בריאות
12.05 שירים עבריים
13.15 תוכנית באנגלית ובצרפתית
14.05 בראש צעיר
15.00 פנים אל פנים
16.05 מה קרה ליז – סיפורים מהחיים
17.00 חדשות באנגלית ובצרפתית
17.05 קול האומנויות – "שביעת עין" – מגזין לביקורת ואקטואליה של אמנויות
18.05 מנחת ערב
20.00 מבט לחדשות
20.05 אומר בשבחין
21.00 "כלים שלובים" – ייעוץ משפחתי על פי המסורת
22.05 אשיר לאל – שירי מסורת
23.05 עיתונות במוסף

רשת ב'

06.06 הבוקר הזה
08.05 עניין אחר
09.05 עשר עד עשר
10.05 הכל דיבורים
12.05 בחצי היום
14.05 רגעי קסם
15.05 יומן חוץ
16.05 צבע הכסף
18.05 היום הזה
19.05 שירים עבריים
20.05 שירים עבריים
23.05 אהבה עברית עם רבקה מיכאלי ואהוד מנור
01.05 לתוך הלילה

רשת ג'

06.06 ברחובות שלנו
07.05 אוקטן גימל
09.05 עקוץ את התקליטיה
10.05 קול סיאס וקול קלה
11.05 עושים גלים עם דידי הררי
13.05 לוהט עם שוש עטרי
14.05 אהבה עצמית עם גיל קומר
15.00 קופסת הלהיטים עם עומר נחשון
17.05 בדרך מן הים
18.05 מקום בצמרת – מצעד הפזמונים הישראליים
21.05 כותל המזרח – תחנה מרכזית
22.05 שיר לאחותי
23.05 חולם בהקיץ עם נאוה סבין

גלי צה"ל

05.02 בוקר טוב צה"ל
06.05 אוניברסיטה משודרת – ודמים ותפיסות ביהדות בעת העתיקה עם ד"ר ישראל קנול
06.30 בוקר טוב ישראל
07.15 בוקר חדש עם דורון נשר
08.00 בוקר טוב ישראל
09.05 "עברית על הבוקר"
10.05 "נכון לקיץ" – עם קובי מידן ואברי גלעד
12.50 "בילוי היום" – מדריך יומי בנושאי תרבות ובידור
13.00 בצהרי היום
13.15 "החום בוטל" – התוכנית שתעשה לכם את הקיץ, עם טל ברמן
15.05 יש עם מי לדבר – עם גוני מרדור ביזן
16.00 שעה לפני עם רזי ברקאי
17.00 ערב טוב ישראל
18.05 שעה קלה על כלכלה
18.30 סוף היום – עם דידי פייר ואייל פרידמן
20.00 מבט לחדשות
20.30 מסק מן מוסיקלי
21.00 מארגויה – עם נויה עינב
22.05 ויטמינים – מוסיקה בריאה עם דני קרפל
23.05 עשרים וארבע – היום שהיה
00.00 יומן חצות
00.15 ציפורי לילה משוחחות עם גדעון רייכר
02.00 לא רוצים לישון

שידורי גלגלצ

07.05 מרינה בדרך עם אמיר אשר
09.05 גלגל הצלה – שירים עבריים
11.05 שמש עם אלי ישראלי
13.05 מיזוג אויר עם ארי שמאי
14.05 זרעי קיץ
15.05 שבוע דוב – עם דובי לנץ
16.05 הכם בכביש עם רון לוינטל
18.05 גלגלאה – עם לאה עזן
20.05 דרייב אין עם גרב רביד
22.05 לילה טוב עם רונית כפיר

שני רדיו 15.8

קול המוסיקה

06.06 לקום עם מוסיקה
09.50 מפאייה עד בריטן עם ים באמצע – פאייה: מחוות על קברו של קלוד דביסי (ג'וליאן ברים – גיטרה); דביסי: הים (תז' קליבלנד/ ולדימיר אשכנזי); פול וינטר: שני פרקים מתוך קריאות – מוסיקה מבוססת על קולותיהם של יצורים ימיים (פול וינטר קונסורט); בריטן: ארבעה אינטרלודים של ים, אופ' 33 א' (תז' אלסטר/ ורנון הנדלי); בריטן: קונצ'רטו לפסנתר ולתזמורת, אופ' 13 (אנט סרבדי/ פיל' לונדון/ ג'ופ ג'ונטה)
11.30 שילובים עממיים ואמנותיים – חיים פרמונט: בחורה לדרום לאלט ולתז' קאמרית (מירה זכאי/ תז' קאמ' קיבוצית/ ליאור שמבדיל); אנואר בראהם: ממול לאהבה שלא־תיאמן לעוד, קלרנית ודרבוקה (בראהם/ ארקסה/ חוסני); פיליפ גלס: אנימה מונדי, מתוך העד (אנסמבל פיליפ גלס); מיקיס תאודורקיס: קנטו גנראל לסולנית, מק' ואנסמבל כלי, למלים של פבלו נרודה (מריה פרנדורי/ מק' לאומית צרפת/ אנסמבל סטרסבורג/ תאודורקיס); יוסף לטיף: צ'גודה (לטיף – חליל ושמבורה, עם רביעייתו הרביעיית

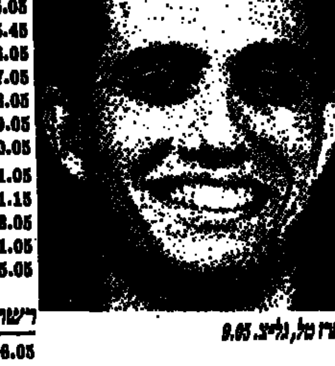
ארז טל, גל"צ. 9.05

כלי־קשת)
13.00 מן המיתולוגיה היוונית – שימנובסקי: שלושה סיפורים מן המיתולוגיה – לכינור ולפסנתר, אופ' 30 (לידיה מורדקוביץ'/ מרינה גוסקיגרין); ס. פרנק: פסיכה (הסימ' באזל/ ארמין ז'ורדן)
13.57 בימת שיר
14.06 מוסיקה לשעת צהריים – בעריכת אפרים וייל – נינו רוטה בעיבוד תובל פטר: קטעים מהמופע נינו וחצי (תובל פטר, אקורדיאון, ותבריים); קורט ויל: שירים נבחרים מתוך יצירותיו (שרה אותם למפרט והסינפונייטה ריאס מברלין); נעימות ג'ז קלאסיות עם תז' הביג־בנד של ארטי שו, גלן מילר ובני גודמן
16.00 מאולמי הקונצרטים בעולם – פסטיבל האביב של בודפשט '93 – הנושפים הקצרים: שוסטקוביץ'/ קירבל: קונצ'רטינו, אופ' 194 טוואסו; ארבעה מחולות; גבריאלי: קנצונה מס' 1; באך: פסקליה בדו מינור; ביזה: סוויטה מתוך כרמן; קטעים מעובדים ל־5 כלי־נשיפה מאת: מוצרט, רוסיני, רובר, הנדרסון ועוד
18.00 מחזורי יצירות – היצירות לפסנתר של יוהאנס ברהמס – תכנית מוסברת ומודגמת ע"י אלכסנדר תמיר – סימפוניה מס' 3 – השוואה בין הנוסח התזמורתי לבין הנוסח לשני פסנתרים
19.05 צלילים בין ערביים – בעריכת אבי חנני – מוצרט: שירים (מ. שיראי, ה. הל)
20.00 בימת שיר – בעריכת אילנה צוקרמן – אשר רייך – עובדות בדיוניות
20.03 מעברים – מסע בצלילים עם שלמה ישראלי – והכבים לא שגרתיים חרמי מוסיקה בהתהוות ביחד עם ג'אז ומוסיקה קלאסית
22.00 ממרף התקליטייה (שידור שני) – בעריכת עדנה ענתי
23.00 צלילים לסיומו של יום – קשת של צלילים בעריכת ציפי ויצטום: קטעים מתוך מחברת התווים של אנה מגדלנה באך (הזמרים והנגנים של להקת פרג'יסקומרייה)

רשת א'

06.06 התעמלות בוקר
06.16 אשמורת בוקר
07.00 חדשות באנגלית ובצרפתית
07.30 שירים עבריים
07.55 בימת שיר
08.05 חגה עם בני הגדל
08.55 קראתי ספר
09.05 פתוח – חוקי עבודה
10.05 סלורדיו
11.05 אצבע על הדופק
12.05 מוסף מורה תיכון
13.00 חדשות באנגלית ובצרפתית
14.05 בראש צעיר
15.00 מגבינה עברית
16.05 מועדון שעון הזהב
17.00 חדשות באנגלית ובצרפתית
17.05 "קול האמנויות" – [illegible] לאמנות – על העשייה באמנות הפלסטית: עיצוב, צילום, פיסול, ארכיטקטורה וציור
18.05 מנחת ערב
20.00 מבט לחדשות
20.50 פרקי היום בתנ"ך
21.00 בחברותא – יהדות במבחן הזמן
22.05 יחסים – על היחיד אהבה ועוד
23.05 "מלים שמגעות לנעת" – הסופר מאיר שלו – "סיפורים על אהבה, טבע ונוף" – היום מתקליטים מדברים שנאמרו באקולוגה להיות הרוח באוניברסיטה העברית בירושלים

רשת ב'

06.06 הבוקר הזה
08.05 עניין אחר
09.05 אז מה היה לנו
10.05 הכל דיבורים
14.05 רגעי קסם
15.05 יומן חוץ
15.45 עיתונות חוץ
16.05 צבע הכסף
17.05 חמש אחרי החדשות
18.05 היום הזה
19.05 דין ודברים
20.05 שירים עבריים
21.05 כותרות מבט והיום הזה
21.15 משחקי לילה עם זאב [illegible]
22.05 מגלגלים כספים
01.05 לתוך הלילה עם יוסי סיאס
05.05 אור ראשון

רשת ג'

06.05 סע לאט
07.05 אוקטן גימל
09.05 עקוץ את התקליטיה
10.05 קול סיאס וקול קלה
11.05 עושים גלים עם דידי הררי
13.05 לוהט עם שוש עטרי
14.05 אהבה עצמית עם גיל קומר
15.00 קופסת הלהיטים עם עומר נחשון
17.05 בדרך מן הים
18.05 רוק בישראל
20.05 קצת אחרת עם אורלי [illegible]
21.05 כותל המזרח
22.05 שיר לאחותי
23.05 חולם בהקיץ

גלי צה"ל

05.02 בוקר טוב צה"ל
06.02 אוניברסיטה משודרת – כלכלה ופוליטיקה עם ד"ר לב גרינברג
06.30 בוקר טוב ישראל
07.15 בוקר חדש עם אלכס אנסקי
08.00 בוקר טוב ישראל – מהדורה שניה
09.05 קשה בבוקר עם ארז טל
10.05 "נכון לקיץ" – עם קובי מידן ואברי גלעד
12.50 "בילוי היום"
13.00 בצהרי היום
13.15 "החום בוטל" – התוכנית שתעשה לכם את הקיץ, עם טל ברמן
15.05 יש עם מי לדבר עם [illegible] מליניאק
16.00 שעה לפני עם רזי ברקאי
17.00 ערב טוב ישראל
18.05 שיחה אישית – [illegible] עולים חדשים בצה"ל
18.30 סוף היום
20.00 מבט לחדשות
20.30 יבוא לילה
21.05 מארגויה – עם נויה עינב
22.05 ויטמינים – עם דני קרפל
23.05 עשרים וארבע – היום שהיה
00.00 יומן חצות
00.15 ציפורי לילה עם [illegible]
02.00 לא רוצים לישון

שידורי גלגלצ

07.05 מרינה בדרך – עם אמיר אשר
09.05 גלגל הצלה – שירים עבריים
11.05 שמש עם אלי ישראלי
14.05 מיזוג אויר
15.05 שבוע דוב עם דובי לנץ
16.05 הכם בכביש עם רון לוינטל
18.05 גלגלאה עם לאה עזן
20.05 דרייב אין עם גרב רביד
22.05 לילה טוב

שלישי רדיו 16.8

קול המוסיקה

06.06 לקום עם מוסיקה
09.00 תכניות הבוקר של קול המוסיקה
10.00 היידן: רביעיית כלי־קשת, אופ' 1/74 (רביעיית סלומון, בכלי תקופה); י. ואן אייק: קטעים לחליליה (מ. פרברוחן); מוצרט: קונצ'רטו מס' 12 בלה מז'ור לפסנתר ולתז', ק. 414 (מ. פראיה/ קאמ' אנגלית)
11.15 בטהובן: מיסה סולמניס, אופ' 123 – (א. מאיר/ ליפובצ'ק/ א. הלפרינגמן/ ה. הול/ המק' הקאמ' ע"ש שנברג/ הקאמ' אירופה/ נ. הרנונקור)
12.30 ברטוק: דיברטימנטו למיתרים (תז' הקאמ' פרנץ ליסט); יונצלקו: מחזור ראשון של קטעים לפסנתר (ה. פרקשנה); מסיאן: נושא ווריאציות לפסנתר ולכינור (נועה קרמר/ מרות אהרוניץ'); שירים מאת רוול ודביסי (המק' הקאמ' משטוקהולם/ אריק אריקסון)
13.57 בימת שיר – בעריכת אילנה צוקרמן – בולע האינפורמציה עם אמירה הס
14.06 הדרן – צלילים וקולות בעקבות הזמן – תכניתו של ישראל דליות

[illegible], גל"צ. 11.05

16.00 בכפשתך
18.00 מאולפן ההקלטות – בעריכת חיותה דביר – מרינה סולודובניק – פסנתר – מוצרט: רונדו ברה מז'ור, ק. 485/ פנטסיה ברה מינור, ק. 397; מדטנר: סונטה זיכרונות, אופ' 38 מס' 1; ברהמס: קפריצ'ו בדו מינור, אופ' 116; שופן: רונדו בדו מינור, אופ' 1; שופן: ולס בלה מינור, אופ' 34/2; שופן: בלדה מס' 1; שופן: נוקטורן בדו־דיאז מינור
19.05 צלילים בין ערביים – בעריכת ארלט אברהם – מישל דה לה בארו: [illegible] – סוויטה בסול מז'ור לחליל ולקונטינואו (רייצ'ל בראון, חליל/ מרק קאודל, ויולה/ ג'יימס ג'ונסון, צ'מבלו); מוצרט: סונטה במי מינור לפסנתר ולכינור, ק. 304 (מנחם צוקרמן/ מרק נייקרוג); שומאן: אגדות, לקלרנית, ויולה ופסנתר, אופ' 132 (א. מוריץ, קלרנית/ נ. [illegible]/ ר. לוי, פסנתר); רוול: סונטינה (פיליפ אנטרמון)
20.00 בימת שיר – בעריכת אילנה צוקרמן – אשר רייך – עובדות בדיוניות
[illegible] פלסטרינה בראי תקופתו – בעריכת עדנה ענתי – מיסות שלמות, והפעם מעצמו
[illegible] עניין של הכמה – ישעיהו בן־אמוץ: ריוקן בצלילים – וילי בורקהרד (1900 – 1955) – מגי ישעיהו – אורטוריה לסולנים, מקהלה ותזמורת; בוהוסלב מרטינו (1890 – 1959) – נבואת ישעיהו – קנטטה לסולנים, מקהלת גברים ואנסמבל קאמרי (משתתפים: [illegible] סולנים, הקנטוראי [illegible], אנסמבל קאמרי ומקהלת הגברים של רדיו פראג, [illegible] התזמורת הסימפונית [illegible])
23.00 צלילים לסיומו של יום – [illegible] – אמנים גדולים בהקלטות היסטוריות – בעריכת רם עברון – [illegible] יוסף סיגטי/ תכנית רביעית. מוצרט: סונטה בלה מז'ור, ק. 526; מנדלסון: [illegible] סונטה מס' 1 [illegible] מז'ור, אופ' 40; באך: פרטיטה מס' 3 במי מז'ור; דבוז'אק: שני מחולות סלאביים; דביסי: סונטה [illegible] שיר שחר.

רשת א'

06.06 התעמלות בוקר
06.16 אשמורת בוקר
07.00 חדשות באנגלית ובצרפתית
07.30 שירים עבריים
07.55 בימת שיר
08.05 שורשים – מלח הארץ
08.55 קראתי ספר
09.05 תמר עמית – פתוח
09.55 מתכון יומי
10.05 סלורדיו – שירות מידע למאזינים
11.05 אצבע על הדופק – מגזין לענייני בריאות ורפואה
12.05 ארץ מולדת עם רות בקי
13.00 חדשות באנגלית וצרפתית
14.05 בראש צעיר
15.00 מספר הסיפורים
16.05 שירים עבריים
17.00 חדשות באנגלית ובצרפתית
17.05 "ספרותרבות" – פוטוליטיקה ספרותית עם סופרים ומבקרים
18.05 מנחת ערב
20.00 מבט לחדשות מהטלוויזיה הישראלית
20.50 ברכי נפשי
23.05 שמירת הטבעים – תכנית אישית

רשת ב'

06.06 הבוקר הזה
09.05 אז מה היה לנו עם רבקה מיכאלי ואהוד מנור
10.05 הכל דיבורים
12.05 בחצי היום
14.05 רגעי קסם
15.05 יומן חוץ
15.45 עיתונות חוץ עם יואל רפל
16.05 צבע הכסף
17.05 חמש אחרי החדשות
18.05 היום הזה
19.05 שירים עבריים
21.15 שירים עבריים
23.05 אמצע הלילה עם אבי בטלהיים
00.05 יומן חצות
01.05 מועדון הלילה השלישי
05.05 אור ראשון עם יובב כ"ץ

רשת ג'

06.05 סע לאט
07.05 אוקטן גימל
09.05 עקוץ את התקליטיה
10.05 קול סיאס וקול קלה
11.05 עושים גלים עם דידי הררי
13.05 לוהט עם שוש עטרי
14.05 אהבה עצמית עם גיל קומר
15.00 קופסת הלהיטים עם עומר נחשון
17.05 בדרך מן הים
18.05 מצעד הפזמונים הלועזי
21.05 כותל המזרח
22.05 שיר לאחותי
23.05 חולם בהקיץ

גלי צה"ל

05.02 בוקר טוב צה"ל
06.05 אוניברסיטה משודרת – תורת המשפט הגדול – עם פרופ' צבי פירין
06.30 בוקר טוב ישראל, מהדורה ראשונה
07.15 בוקר חדש עם אלכס אנסקי
08.00 בוקר טוב ישראל, מהדורה שניה
09.05 קשה בבוקר עם ארז טל
10.05 "נכון לקיץ" – עם קובי מידן ואברי גלעד
12.50 "בילוי היום" – מדריך יומי בנושאי תרבות ובידור
13.00 בצהרי היום
13.15 "החום בוטל" – התוכנית שתעשה לכם את הקיץ, עם טל ברמן
15.05 יש עם מי לדבר עם איתן ליפשיץ
16.00 שעה לפני עם רזי ברקאי
17.00 ערב טוב ישראל
18.05 שעה קלה על כלכלה
18.30 סוף היום – עם דידי פייר ואייל פרידמן
20.00 מבט לחדשות
20.30 "פרקליטי אדאם" – מגזין לענייני משפט
21.05 מארגויה – עם נויה עינב
22.05 ויטמינים – מוסיקה בריאה עם דני קרפל
23.05 עשרים וארבע, היום שהיה
00.00 יומן חצות
00.15 ציפורי לילה עם אורי לוטן
02.00 לא רוצים לישון

שידורי גלגלצ

07.05 מרינה בדרך עם אמיר אשר
09.05 גלגל הצלה
11.05 שמש עם אלי ישראלי
13.05 מיזוג אויר עם ארי שמאי
14.05 זרעי קיץ
15.05 שבוע דוב עם דובי לנץ
16.05 הכם בכביש עם רון לוינטל
18.05 גלגלאה עם לאה עזן
20.05 דרייב אין עם גרב רביד
22.05 לילה טוב עם רונית כפיר

רביעי רדיו 17.8

קול המוסיקה

06.06 לקום עם מוסיקה – בעריכת שאול אלקנה
09.00 תכניות הבוקר של קול המוסיקה – בעריכת משה שרלצקי
10.00 מוצרט: קונצ'רטו במי־במול מז'ור לפסנתר ולתז', ק. 482 (אני פישר/ תז' פילהרמוניה/ וולפגנג סוואליש); לאלו: סימפוניה ספרדית (יצחק פרלמן/ סימ' לונדון/ אנדרה פרווין); פאייה: לילות בגני ספרד (מ. וזהר/ סימ' רדיו בוואריה/ רפאל קובליק)
11.30 בטהובן: סימפוניה מס' 8 בפה מז'ור, אופ' 93 (תז' פילדלפיה/ יוג'ין אורמנדי); ברליוז: הסימפוניה הפנטסטית (תז' פילהרמוניה הצרפתית/ לאופולד סטוקובסקי)
12.45 ברהמס: שירת הגורל למקהלה ותזמורת, אופ' 54 (מ. מילר/ מק' ותז' קולומביה/ ברונו ולטר); שוברט: מחזור השירים הטחנה היפה (ז'רר סוזה/ דלטון בולדווין)
13.57 בימת שיר – בעריכת אילנה צוקרמן – בולע האינפורמציה עם אמירה הס
14.06 מוסיקה לשעת צהריים – בעריכת אפרים וייל – פתיחות מפורסמות ואהובות מאת: מוצרט, אובר, תומה, פלוטוב, הרולד,

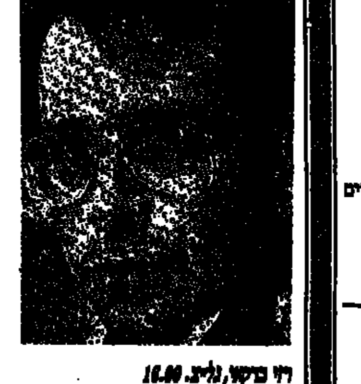
רזי ברקאי, גל"צ. 16.00

ניקולאי, רוסיני, ובר, סופה, יוהן שטראוס הבן (מנצחים: לנרד ברנשטיין, אריך קונצל, וילהלם שיכטר)
16.00 וקול פתוח – תכנית ואירוח של דני אורסתיו
18.00 מפתחות – קלאסי־ניאו־קלאסי – המלך אדיפוס – אורטוריה־אופרה בשתי מערכות, על פי סופוקלס מאת סטרווינסקי (משתתפים: ויגנטן קול, אנדרסוני פון אוטר, סיימון אסטס, האנס סוטין, ניקולאי ידה, מספרים שרה, מק' הרדיו השוודי, המק' הקאמרית א. אריקסון, נערי אודאאס והתז' הסימ' של רדיו שוודיה בניצוח אזה־פקא סאלונן)
19.05 צלילי עמים – מוסיקה עממית מקרוב ומרחוק – בעריכת ישראל דליות – הפעם: מוסיקה מסורתית מתאילנד ושירים מסין לקול ולגיטרה (ש"ח)
20.00 בימת שיר – בעריכת אילנה צוקרמן – אשר רייך – עובדות בדיוניות
20.03 מאולמי הקונצרטים שלנו – התזמורת הסימפונית ירושלים, רשות השידור – מנצח: דוד שלה. סולנים: נעם בוכמן, חליל/ אגייה וייטהאוס, כינור (הקלטה מקונצרט שהיה ב־6.7.94). מוצרט: קונצ'רטו לחליל ולתזמורת, ק. 313; ל. ברנשטיין: סרנדה לכינור, כלי קשת וכלי־הקשה
21.10 במחיצת הפסנתרן לאונרד ברנשטיין – קשלנר: סונטה לפסנתר (1941); ברהמס: שירי צוענים (עם כריסטה לודוויג – מצו־סופרן); גרשווין: רפסודיה בכחול בלו
22.15 קונצרט התזמורת הסימפונית ירושלים, רשות השידור (המשך) – מנדלסון: קטעים מתוך חלום ליל קיץ
23.00 צלילים לסיומו של יום – דומינו – תכניתו של שלמה ישראלי – רגעי של ג'אז קלאסי והלהיטים מן העולם

רשת א'

06.06 התעמלות בוקר
06.16 אשמורת בוקר
07.00 חדשות באנגלית ובצרפתית
07.30 שירים עבריים
07.55 בימת שיר
08.05 חגה
09.05 פתוח – דיני אישות
10.05 סלורדיו
11.05 "בתבוך" – על הורים ותינוקות
12.05 "תעשיה" – מגזין לענייני תעשיה ועובדים
13.00 תוכניות באנגלית ובצרפתית
14.05 בראש צעיר
15.05 צימוקים ושקדים
16.05 מי על התגה – חידון מוסיקלי
17.05 "קול האמנויות" – "שעה חמה" – עורך ומגיש איציק וינגרטן
18.05 מנחת ערב
20.00 מבט לחדשות
20.30 "שיעור בפרשת השבוע" – עם הרב מרדכי אלון. שידור חי מבית הכנסת "ישורון" בירושלים
21.35 שירים חסידיים
22.05 מגזין ירושלים
23.05 שירים עבריים

רשת ב'

07.05 הבוקר הזה
08.05 עניין אחר
09.05 אז מה היה לנו עם רבקה מיכאלי ואהוד מנור
11.05 הכל דיבורים
12.05 בחצי היום
14.05 רגעי קסם
15.05 יומן חוץ
15.45 עיתונות חוץ
16.05 צבע הכסף
17.05 חמש אחרי החדשות
18.05 היום הזה
19.05 שעת ערבית עם זהר בהלול
20.05 שירים עבריים
21.05 כותרות מבט והיום הזה
21.15 הערכת מצב – ניתוח ענייני חדשות מרכזיים עם ד"ר יורם פרי
23.05 מיסה לילית
01.05 לתוך הלילה
05.05 אור ראשון

רשת ג'

06.05 סע לאט
07.05 אוקטן גימל
09.05 עקוץ את התקליטיה
10.05 קול סיאס וקול קלה
11.05 עושים גלים עם דידי הררי
13.05 לוהט עם שוש עטרי
14.05 אהבה עצמית עם גיל קומר
15.00 קופסת הלהיטים עם עומר נחשון
17.05 בדרך מן הים
18.05 מופע פומבי
20.05 ק' התחלה עם מנחם פרי
21.05 כותל המזרח
22.05 שיר לאחותי
23.05 לילות משי לבן

גלי צה"ל

05.02 בוקר טוב צה"ל
06.00 אוניברסיטה משודרת – קבוצות שוליים בימי הביניים עם פרופ' שולה שחר
06.30 בוקר טוב ישראל – מהדורה ראשונה
07.15 בוקר חדש עם אלכס אנסקי
08.00 בוקר טוב ישראל – מהדורה שניה
09.05 קשה בבוקר עם ארז טל
10.05 "נכון לקיץ" – עם קובי מידן ואברי גלעד
12.50 "בילוי היום" – מדריך יומי בנושאי תרבות ובידור
13.00 בצהרי היום
13.15 "החום בוטל" – התוכנית שתעשה לכם את הקיץ, עם טל ברמן
15.05 יש עם מי לדבר – עם גדעון רייכר
16.00 שעה לפני – עם רזי ברקאי
17.00 ערב טוב ישראל
18.05 מעבר לאופק – מוסף לענייני צבא וביטחון
18.30 סוף היום – עם דידי פייר ואייל פרידמן
20.00 מבט לחדשות
20.30 ציפור הנפש – מגזין בענייני פסיכולוגיה
21.05 מארגויה – עם נויה עינב
22.05 ויטמינים – מוסיקה בריאה עם דני קרפל
23.05 עשרים וארבע – היום שהיה
00.15 ציפורי לילה עם חיים שוסטר
02.00 לא רוצים לישון

שידורי גלגלצ

07.05 מרינה בדרך עם אמיר אשר
09.05 גלגל הצלה
11.05 שמש עם אלי ישראלי
13.05 זרעי קיץ
14.05 בטיולה עם נויה עינב
15.05 שבוע דוב עם דובי לנץ
16.05 הכם בכביש עם רון לוינטל
18.05 גלגלאה עם לאה עזן
20.05 דרייב אין עם גרב רביד
22.05 לילה טוב עם רונית כפיר

חמישי רדיו 18.8

קול המוסיקה

06.06 לקום עם מוסיקה
09.00 תכניות הבוקר של קול המוסיקה – בעריכת אבי חנני – אלבינוני קלימנטה – סרנאטה (נא. פולנר, ד. ויס, ג'. אלווס, אנסמבל הברוק ניס/ ג. בציגה)
10.05 מוצרט: סרנאדה ברה מז'ור, ק. 250, הפנר (תז' פסטיבל בת'/ יהודי מנוחין)
11.05 שוברט: פנטסיה ברה מז'ור לכינור ולפסנתר (מ. רוסטל, פ. הורסלי); צ'ייקובסקי: אגם הברבורים, מבחר (תז' הרדיו של סנט פטרסבורג/ ס. גורקובנקו)
12.05 ברהמס: קונצ'רטו מס' 1 ברה מינור לפסנתר ולתזמורת (ד. ברנבוים, תז' פילהרמוניה/ ג' ברבירולי/ הקלטה מ־1968)
13.00 פאייה: החיים הקצרים, דרמה לירית – (ו. דה לוס אנחלס, סולנים, מק' והתז' הלאומית הספרדית/ ר. פריבק דה בורגוס)
13.57 בימת שיר – בעריכת אילנה צוקרמן. בולע האינפורמציה עם אמירה הס
14.06 הדרן – צלילים וקולות בעקבות הזמן – בעריכת ישראל דליות – הפעם, גריג: פרפר, קטע לירי אופ' 43 במבחר ביצועים שונים

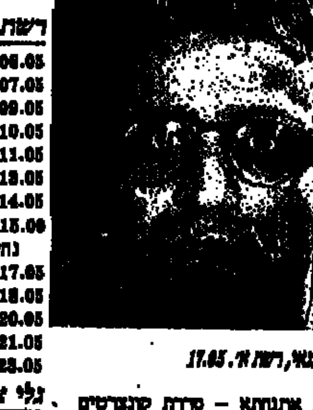
אהוד בנאי, רשת א'. 17.05

16.00 ארנותא – סדרת קונצרטים בעריכת חיותה דביר – (הקלטה של קונצרט שהיה ב־4.11.93) – תזמורת אטלס קמרטה – סולן: יאיר קלס, כינור; מנצחת: דליה אטלס; תכנית מנדלסון: סימפוניית נעורים מס' 9 בדו מז'ור (השווייצית); קונצ'רטו ברה מינור לכינור ולתזמורת כלי־קשת; שמינייה במי־במול מז'ור, אופ' 20 (עיבוד: דליה אטלס)
18.00 מסדרי התקליטייה – תכניתה של עדנה ענתי
19.05 צלילים בין ערביים – בעריכת ארלט אברהם – עם הפסנתרן ולאדימיר אשכנזי
20.00 בימת שיר – בעריכת אילנה צוקרמן. אשר רייך – עובדות בדיוניות
20.05 עגבים, הגיגות, סירנות – ומירה לזמר ושלמה ישראלי מארחים יצירות ויוצרים
23.00 צלילים לסיומו של יום – בעריכת ציפי ויצטום – היידן: טריו בסול מז'ור לחליל, כינור וצ'לו, אופ' 4/38 (ה. ס. ה. קאופמן); שוברט: היה לי ברוך, תמונת ערב (אלי אמלינג, סופרן/ ר. בולדווין, פסנתר); מוצרט: אנדנטה ווריאציות לפסנתר בארבע ידיים, ק. 501 (פ. פראנקל/ א. ואשרי); דבוז'אק: רביעיית כלי־קשת בפה מז'ור, אופ' 96, האמריקנית (רביעיית גוארנרי); ויוהלוביס: מגניפיקט – הללויה (זמרי ונגני קורידון/ א. מקקרוס, מצו־סופרן)

רשת א'

06.06 התעמלות בוקר
06.16 אשמורת בוקר
07.00 חדשות באנגלית ובצרפתית
07.30 שירים עבריים
08.05 חגה
09.05 פתוח – זכויות צרכנים
10.05 סלורדיו
11.05 "אצבע על הדופק" – מגזין לענייני בריאות ורפואה
12.05 צלול – מגזין לאיכות הסביבה
13.00 חדשות באנגלית ובצרפתית
14.05 מי ישן
15.00 ארץ ועם – מגזין פולקלור
16.05 מילים שמגעות לנעת – "מלים שבתוכי בשירה ובפרוזה", "מן הקלאסי אל המודרני" – עם המבקר יורם ברונובסקי
17.00 חדשות בצרפתית ובאנגלית
17.05 "קול האמנויות" – "מוסיקה מכל הלב". מוסיקה הקרובה לליבו של אהוד בנאי – העורך ומגיש תכנית זו. על רוק, שירי עם, מקצבים וניגונים ממקומות שונים בעולם
18.05 מנחת ערב
19.05 בין הזמנים
20.00 מבט לחדשות
21.00 סולם וזמירות
23.05 סיפורי סבתא – סיפורי מקור קצרים וקטעי מוסיקה קלאסית קלה

רשת ב'

06.06 הבוקר הזה
08.05 עניין אחר
09.05 אז מה היה לנו
10.05 הכל דיבורים עם שלי יחימוביץ'
12.05 בחצי היום
14.05 רגעי קסם
15.05 יומן חוץ
15.45 עיתונות חוץ
16.05 צבע הכסף
17.05 חמש אחרי החדשות
18.05 היום הזה, חדשות ומוסיקה
19.05 שירים עבריים
21.05 כותרות מבט והיום הזה
21.15 אחרי החסימה – דברים שלא הגיעו לכותרות
23.05 שנינו ביחד וכל אחד לחוד
01.20 לילה זה מאוד עם נתן דטנר ואמנון פאר
05.05 אור ראשון עם נתן דטנר

רשת ג'

06.05 ברחובות שלנו
07.05 אוקטן גימל
09.05 עקוץ את התקליטיה
10.05 קול סיאס וקול קלה
11.05 עושים גלים עם דידי הררי
13.05 לוהט עם שוש עטרי
14.05 אהבה עצמית עם גיל קומר
15.00 קופסת הלהיטים עם עומר נחשון
17.05 בדרך מן הים
18.05 קולבו עם מנחם פרי
20.05 רוק בישראל
21.05 אמצע הדרך
23.05 קצב עם אבי מורגנשטרן

גלי צה"ל

05.02 בוקר טוב צה"ל
05.56 באופן מילולי
06.00 מבזק ידיעות
06.05 אוניברסיטה משודרת – פסיכותרפיה אנליטית, עם ד"ר אורי הדר
06.30 בוקר טוב ישראל – מהדורה ראשונה
07.15 בוקר חדש עם אלכס אנסקי
08.00 בוקר טוב ישראל
09.05 קשה בבוקר עם ארז טל
10.05 "נכון לקיץ" – עם קובי מידן ואברי גלעד
12.50 "בילוי היום" – מדריך יומי בנושאי תרבות ובידור
13.00 בצהרי היום
13.15 "החום בוטל" – התוכנית שתעשה לכם את הקיץ, עם טל ברמן
15.05 יש עם מי לדבר – עם גדעון לב ארי
16.00 שעה לפני עם רזי ברקאי
17.00 ערב טוב ישראל
18.05 שעה קלה על כלכלה
18.30 "הרישא של השבוע" – סקירת מקומונים
18.45 חמש עשרה קטנות – צבא וביטחון
19.05 סוף היום – עם דידי פייר ואייל פרידמן
20.00 מבט לחדשות
20.30 דרך הרגליים – מגזין ארץ ישראל
21.05 מארגויה – עם נויה עינב
22.05 ויטמינים – עם דני קרפל
23.05 עשרים וארבע – היום שהיה
00.00 יומן חצות
00.15 ציפורי לילה בודדות – הגיגת רוק מיוחדת לרגל מלאות 5 שנים למועדון "רוקסי" בתל־אביב. בין המשתתפים: ברי סחרוף, זקני צפת, ירמי קפלן, הג'ינג'ית, אסף אמדורסקי ועוד
02.00 לא רוצים לישון

שידורי גלגלצ

07.05 מרינה בדרך עם ליקד ברנע
09.05 גלגל הצלה – שירים עבריים
11.05 שמש עם אלי ישראלי
13.05 מיזוג אויר עם ארי שמאי
14.05 זרעי קיץ
15.05 שבוע דוב עם דובי לנץ
16.15 הכם בכביש עם רון לוינטל
18.05 גלגלאה עם לאה עזן
20.05 דרייב אין עם גרב רביד
22.05 לילה טוב עם רונית כפיר